

disquiet

scritturegiovani 2007

Eirik Ingebrigtsen - Kongleprøven

Caryl Lewis - The Cage

Thorsten Palzhoff - Greuthers Orpheus

Chiara Valerio - Sette quattordici ventotto

David Machado - A noite repetida do comandante

Inquietudine: Eirik Ingebrigtsen, Caryl Lewis, David Machado, Thorsten Palzhoff e Chiara Valerio saranno i protagonisti di Scritture Giovani 2007, il progetto di Festivaleggeratura finalizzato alla valorizzazione dei giovani scrittori e realizzato in collaborazione con alcuni tra i principali festival letterari europei - The Guardian Hay Festival, Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset e internationales literaturfestival berlin - e con illycaffè.

Il tema sul quale i cinque autori scriveranno e si confronteranno in occasione dei festival sarà disquiet (inquietudine). Al sentimento che forse più d'ogni altro segna la gioventù e nel contempo questa nostra epoca orfana delle grandi famiglie ideologiche, Ingebrigtsen, Lewis, Machado, Palzhoff e Valerio dedicheranno un racconto inedito e gli eventi che li vedranno ospiti - da soli o insieme ad altri autori - da maggio a ottobre a Hay-on-Wye, Molde, Mantova e Berlino, nei quattro tradizionali appuntamenti di Scritture Giovani.

Con Scritture Giovani Festivaleggeratura e i festival partner proseguono nell'opera di scoperta e di promozione dei talenti emergenti nel panorama letterario europeo avviata nel 2002, in piena convergenza con l'impegno di illycaffè, da sempre attenta a valorizzare le nuove espressioni della creatività artistica. E come già nelle ultime edizioni, insieme agli autori provenienti dai paesi dei festival, Scritture Giovani offre spazio a un autore di diversa espressione linguistica - quest'anno, il portoghese David Machado - per dare maggiore ampiezza allo spettro delle proposte e delle identità culturali.

Disquiet: Eirik Ingebrigtsen, Caryl Lewis, David Machado, Thorsten Palzhoff and Chiara Valerio are the authors featuring in Scritture Giovani 2007, Festivaleggeratura's project to promote young writers, organised in collaboration with some of Europe's main literary festivals - The Guardian Hay Festival, Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset and internationales literaturfestival berlin – and with illycaffè.

The topic chosen for the five authors to address in their writing for the festivals is 'Disquiet'. Ingebrigtsen, Lewis, Machado, Palzhoff and Valerio will dedicate an unpublished short story to this condition that perhaps more than any other characterises the young and our era, dispossessed of the great ideological families. Held between May and October at Hay-on-Wye, Molde, Mantova and Berlin, they will be present – either alone or with other writers – at the traditional Scritture Giovani events.

Through Scritture Giovani, Festivaleggeratura and its festival partners are continuing the discovery and promotion started in 2002 of emerging talent on the European literary scene, hand in hand with the commitment of illycaffè, who regularly support valid new expressions of artistic creativity. As in the previous years, together with the authors from the festival countries, Scritture Giovani is also offering hospitality to an author from a different language – this year Portuguese writer David Machado – to add greater breadth and cultural identity.

Unruhe: Eirik Ingebrigtsen, Caryl Lewis, David Machado, Thorsten Palzhoff und Chiara Valerio sind die Protagonisten von Scritture Giovani 2007, dem Festivaleggeratura-Projekt zur Förderung junger Schriftsteller, realisiert in Zusammenarbeit mit den wichtigsten europäischen Literaturfestivals -- The Guardian Hay Festival, Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset, internationales literaturfestival berlin -- und mit illycaffè.

Die Texte, mit denen sich die fünf Autoren auf den Festivals vorstellen, sind dem Thema Disquiet (Unruhe) gewidmet, einem Gefühl, das vielleicht mehr als jedes andere kennzeichnend ist für die jungen Lebensjahre und zugleich auch für unsere Gegenwart, der die großen Ideologien keine Orientierung mehr bieten. Von Mai bis Oktober werden Ingebrigtsen, Lewis, Machado, Palzhoff und Valerio auf den Literaturfestivals in Hay-on-Wye, Molde, Mantua und Berlin, den vier traditionellen Foren für Scritture Giovani, zu Gast sein und dort -- allein oder zusammen mit anderen Autoren -- eine bislang unveröffentlichte Erzählung zu diesem Thema präsentieren.

Mit Scritture Giovani führen Festivaleggeratura und die Partnerfestivals das im Jahr 2002 gemeinsam mit illycaffè auf den Weg gebrachte Projekt zur Entdeckung und Förderung junger Talente im Panorama der europäischen Literatur fort. Und wie schon in den Vorjahren bietet Scritture Giovani, um das Spektrum der Vorschläge und der kulturellen Identitäten noch zu erweitern, neben den Autoren aus den Ländern der Partnerfestivals auch noch einem anderssprachigen Gast Raum -- dieses Jahr dem Portugiesen David Machado.

Uro: Eirik Ingebrigtsen, Caryl Lewis, David Machado, Thorsten Palzhoff og Chiara Valerio er hovedpersonene i Scritture Giovani 2007, Festivaleggeraturas prosjekt igangsatt med det mål for øye å fremheve unge forfattere, realisert i samarbeid med noen av de viktigste europeiske litteraturfestivalene - The Guardian Hay Festival, Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset og internationales literaturfestival berlin - samt illycaffè.

Temaet som de fem forfatterne skal skrive om, og som de vil møte på de ulike festivalene, er disquiet (uro). Denne følelsen, som kanskje mer enn noen annen kjenner til ungdommen og med den vår samtid, der de store ideologiene synes å ha gått tapt, er det Ingebrigtsen, Lewis, Machado, Palzhoff og Valerio vil vie en ikke tidligere utgitt novelle og de evenementene som skal ha dem som sine gjester - alene eller sammen med andre forfattere - fra mai til oktober, i Hay-on-Wye, Molde, Mantova og Berlin, de fire tradisjonelle arenaene for Scritture Giovani.

Med Scritture Giovani fortsetter Festivaleggeratura og dens festivalpartnerne sitt arbeid med å hente frem og stimulere fremvoksende talenter i det europeiske litterære landskap, som ble påbegynt i 2002 og som ikke ville ha kommet i stand uten engasjementet til illycaffè, alltid like opptatt av å verdsette nye uttrykk for kunstneriske kreativitet. Og som i de senere år vil Scritture Giovani også denne gang gi plass, sammen med forfatterne fra festivallandene, til en forfatter fra et annet språkområde - i år portugiseren David Machado - for på den måten å sørge for større bredde i spekteret av uttrykk og kulturelle identiteter.

Italiano

Eirik Ingebrigtsen - Il campione di pine (traduzione di Giovanna Paterniti)	7
Caryl Lewis - La gabbia (traduzione di Laura Cangemi)	21
Thorsten Palzhoff - L'Orfeo di Greuther (traduzione di Nadia Paladini)	27
Chiara Valerio - Sette quattordici ventotto	35
David Machado - La notte ripetuta del comandante (traduzione di Rita Desti)	43

English

Eirik Ingebrigtsen - The cone sample (translation by Kari Dickson)	53
Caryl Lewis - The Cage	65
Thorsten Palzhoff - Greuther's Orpheus (translation by Ian Harvey)	71
Chiara Valerio - Seven fourteen twenty-eight (translation by Isobel Butters)	79
David Machado - The commandant's twice-lived night (translation by David Evans)	87

Deutsch

Eirik Ingebrigtsen - Die Zapfenprobe (Übersetzung von Paul Berf)	97
Caryl Lewis - Der Käfig (Übersetzung von Christiane Wagler)	111
Thorsten Palzhoff - Greuthers Orpheus	117
Chiara Valerio - Sieben vierzehn achtundzwanzig (Übersetzung von Martina Kempfer)	125
David Machado - Die wiederkehrende Nacht des Kommandanten (Übersetzung von Markus Sahr)	133

Norsk

Eirik Ingebrigtsen - Kongleprøven	143
Caryl Lewis - Buret (oversettelse ved Tone Bull)	155
Thorsten Palzhoff - Greuthers Orfeus (oversettelse ved Ute Neumann)	161
Chiara Valerio - Sju fjorten åtteogtjue (oversettelse ved Tommy Watz)	169
David Machado - Kommandantens natt gjentar seg (oversettelse ved Bård Kranstad)	177

Português

David Machado - A noite repetida do comandante	187
Scritture Giovani 2007: gli autori / the authors / Autoren / forfatterne	198
Che cos'è Scritture Giovani? What is Scritture Giovani? Was ist Scritture Giovani?	208
Hva er Scritture Giovani?	

Eirik Ingebrigtsen

Il campione di pine (traduzione di Giovanna Paterniti)	7
The cone sample (translation by Kari Dickson)	53
Die Zapfenprobe (Übersetzung von Paul Berf)	97
Kongleprøven	143

Caryl Lewis

La gabbia (traduzione di Laura Cangemi)	21
The Cage	65
Der Käfig (Übersetzung von Christiane Wagler)	111
Buret (oversettelse ved Tone Bull)	155

Thorsten Palzhoff

L'Orfeo di Greuther (traduzione di Nadia Paladini)	27
Greuther's Orpheus (translation by Ian Harvey)	71
Greuthers Orpheus	117
Greuthers Orfeus (oversettelse ved Ute Neumann)	161

Chiara Valerio

Sette quattordici ventotto	35
Seven fourteen twenty-eight (translation by Isobel Butters)	79
Sieben vierzehn achtundzwanzig (Übersetzung von Martina Kempfer)	125
Sju fjorten åtteogtjue (oversettelse ved Tommy Watz)	169

David Machado

La notte ripetuta del comandante (traduzione di Rita Desti)	43
The commandant's twice-lived night (translation by David Evans)	87
Die wiederkehrende Nacht des Kommandanten (Übersetzung von Markus Sahr)	133
Kommandantens natt gjentar seg (oversettelse ved Bård Kranstad)	177
A noite repetida do comandante	187

inquietudine

Eirik Ingebrigtsen	Il campione di pigne
Caryl Lewis	La gabbia
Thorsten Palzhoff	L'Orfeo di Greuther
Chiara Valerio	Sette quattordici ventotto
David Machado	La notte ripetuta del comandante

Eirik Ingebrigtsen

IL CAMPIONE DI PIGNE

Fuori dalla tenda sentiva il sibilo proveniente dal groviglio di radici dell'abete. Era un tipo di suono a cui si era gradualmente abituato: un sibilo basso e mutevole che di tanto in tanto raggiungeva un picco di brontolio o fischio, una sorta di lamento. Ricordava il fischio di un ceppo di legna su un falò ben acceso, ma in cui un tizzone ardente minacciava di staccarsi di botto dal ceppo; qui il suono aveva in sé una minaccia di esplosione che riguardava l'abete *intero*, non solo il contorto groviglio di radici che spuntava dal suolo. Era la ferita dell'albero. La ferita nel groviglio di radici fungeva da valvola per l'albero malato.

Era dal tardo pomeriggio che Ola osservava quella zona nel bosco di Widt. C'erano volute tre ore di macchina per arrivarci e la luce del giorno era scomparsa, per così dire, non appena si era sistemato. Non riusciva ad addormentarsi anche se era quasi l'una e mezzo. Legno cotto, pensò. Che il groviglio di radici e quell'abnorme susseguirsi di archi là fuori fossero il segno che le masse di tessuto legnoso stavano ribollendo per i loro stessi processi chimici specifici che le avrebbero trasformate in cellulosa prima che la notte avesse fine? Esattamente di questo non aveva mai sentito parlare, ma una domanda del genere doveva assolutamente fargliela quando fossero arrivati, perché non gli era mai capitato di vedere *tutto questo*. Devono venirne altri dell'*Istituto norvegese per la foresta e il paesaggio* a guardare quest'albero, pensò Ola. Ma al tempo stesso sentiva che avrebbe voluto rimanere da solo a osservare l'abete malato.

Se non altro, il suono e il vapore provenienti dalla ferita nel groviglio di radici erano espressione della sofferenza che l'abete si portava dentro. Si sdraiò e chiuse gli occhi. Li strinse forte. Nessuna risposta nel corso della serata e adesso era passato talmente tanto tempo che i vari pensieri si affastellavano formando immagini diverse. In una di queste l'abete partiva come un missile dal suolo in una vera e propria esplosione caotica di ramoscelli. Uno spiedo di rami, schegge e palle di pigne scagliato in

una violenta caduta a pioggia sulle chiome vicine. Un'immagine. Una soluzione. Strinse forte gli occhi, e si rese conto di tenerli chiusi e di essere al tempo stesso completamente sveglio. Li aprì, aprì la cerniera del sacco a pelo e lasciò entrare l'aria fresca. Indossava i sottopantaloni, ma non aveva freddo. Non aveva mai avuto freddo quella sera. L'albero e il groviglio di radici emanavano un evidente calore. Si udì un altro sibilo, un basso grugnito ecco cos'era, un suono radicato nel profondo e incapsulato, come se provenisse dalle viscere di un essere umano. Questo è stato potente, pensò, era qualcosa di nuovo. Dunque non si era del tutto abituato ai suoni del groviglio di radici. Ma non aveva paura, neanche dopo tutti quei cambiamenti arrivati con l'oscurità della sera: suoni che svanivano, suoni che facevano il loro ingresso, immagini che crescevano.

Aprì la tenda. Il bosco e i tronchi d'albero in direzione del laghetto di Widt erano fiocamente rischiarati dal manto di neve, ma non riusciva a scorgere la luna. Si allacciò gli scarponi e si infilò il maglione da trekking. Il logo dell'*Istituto di ricerca forestale* era stato applicato il più vicino possibile al cuore. Il nuovo maglione da trekking, ordinato dopo la fusione fra l'*Istituto di ricerca forestale* e l'*Istituto norvegese per la mappatura del territorio e delle foreste*, che aveva dato vita all'*Istituto norvegese per la foresta e il paesaggio*, era un maglione esattamente uguale al precedente, anche se il nuovo logo era stato stampato sulla schiena, cosa che la direzione dell'istituto considerava come un vero e proprio errore di produzione, e dal momento che la causa con il produttore non era ancora giunta a conclusione, il maglione era rimasto a casa, confezionato nella plastica, mai usato. Ola si mise il berretto, anche se la temperatura era abbastanza mite da poterne fare a meno. Eh sì, l'albero era allo stesso posto dell'ultima volta. Di nuovo si domandò se la radice lunga lontana dal groviglio di radici fosse cresciuta in larghezza solo dopo il suo arrivo. Dubitava che fosse possibile. Ma perché pensare a una possibilità del genere? Il groviglio di radici con la ferita aperta era nel contorto susseguirsi di archi, uno spuntone malato che si alzava un metro e mezzo al di sopra della torba: verso l'alto per aspirare o verso l'alto per rilasciare veleno. Questo era anche il punto in cui la radice raggiungeva il massimo spessore, poi si raddrizzava e scendeva, correva per un tratto lungo il terreno, poi scendeva di nuovo sottoterra. Era impossibile stabilire se il groviglio di radici si fosse levato all'aria aperta molto prima che la termogenesi avesse avuto inizio. Una variante estrema del fungo *Lophophacidium hyperboreum* diceva una teoria, oppure si trattava di

Herpotrichia juniperi, però nessun micelio scuro cingeva l'abete per quanto gli riuscisse di vedere. Comunque gli sarebbe piaciuto salire sull'albero e osservare se ci fossero differenze fra i rametti. Sul quaderno delle ricerche sul campo si era appuntato anche la *Rhizina undulata* come possibile spiegazione. In tal caso gli aschi avevano bisogno di 37°C per svilupparsi. Intorno al groviglio di radici la temperatura era molto più alta, un ambiente di cottura più che di sviluppo.

La pietra che usò come bagno era posata sul terreno come un solitario contrassegno. Era qui, vicino alla pietra, che passava il confine fra terreno senza neve e terreno innevato. Il calore dell'abete portava a un locale scioglimento della neve. Lui ampliò questa zona con l'urina gialla. Perché non aveva posizionato qui dei contrassegni per vedere se la superficie di scioglimento della neve era aumentata? E perché non si sentiva stanco? Spezzò un ramo da una betulla, lo mise come palo al confine della neve. Intorno alle macchie di erica lo strato di neve era spesso, anche dove le macchie incontravano nuovi abeti. Dove c'era la radice lunga la neve giaceva ammucchiata a cumuli su entrambi i lati della traccia riscaldata lasciata dalla radice stessa e Ola era dell'idea che gradualmente la vegetazione si fosse risvegliata alla vita in quella traccia, ma non ne aveva la certezza. La luce del giorno forse gliela avrebbe data. E allora avrebbe fatto altre foto.

Andò al treppiede e accese la lampada orientata ben addentro nel bosco in direzione del laghetto di Widt. Che cosa stava scrutando laggiù? Ola si sentiva lucido, sveglio. Abbassò la lampada verso il tronco dell'abete. Sapeva che era caldo ma si avvicinò e appoggiò la mano sulla corteccia. Quanto tempo ci sarebbe voluto perché si mettesse l'animo in pace sul fatto che così stavano le cose, che questo abete qui davanti a lui era caldo e malato e decisamente senza le risposte che lui cercava? Le masse di tessuto legnoso che lui aveva prelevato come campione dalla ferita che aveva inciso sembravano ricche di succo biancastro e nella norma. Ma la consistenza era più morbida. Nel raccogli-resina si era già depositata della secrezione. Di solito non sarebbe andata così rapidamente. Ola tirò fuori dalla tasca il termometro da alimenti e lo infilò nel tronco.

Poi riaccese il falò, più che altro per la luce e la compagnia. La giacca non l'aveva mai indossata da quando era arrivato. Accese il fuoco con legna da ardere resinosa e carta di giornale, nella veranda della tenda gli era rimasto ancora qualche buon ceppo. Il falò borbottava, parlava la stessa lingua della radice. Il sibilo della legna un po' troppo verde si fondeva con

il sibilo del groviglio di radici. Sarebbe bastato poco per abbattere l'abete, analizzare il contenuto di fenolo nei cerchi di accrescimento del legno, ma non era questo che voleva, non era costruttivo pensarla così: autopsia, diagnosi, eventuali misure di protezione ambientale, fine del lavoro. Che l'albero potesse guarire qui dove si trovava, questa sarebbe stata la cosa migliore. O che l'albero potesse raccontargli qualcosa di nuovo, fra un'ora, fra cinque ore, fra un giorno.

Controllò il termometro da alimenti. 52°C, come l'ultima volta. L'avrebbe lasciato lì ancora un po'. Fece una panoramica verso l'alto con la lampada. I rami erano ben tesi, senza neve sopra per quanto gli riuscisse di vedere, quindi il caldo si irradiava verso l'alto, verso l'esterno. L'intero albero seguiva il ritmo del fuochista dello scantinato dell'albero stesso, il groviglio di radici. Ma: malato? Avrebbe dovuto aspettare la luce per riuscire a vedere la cima, ma sembrava che non ci fosse niente di anomalo, lassù, e i grappoli di pigne pendevano pesanti. Osservò attentamente i rami alla ricerca di un buon percorso di arrampicata. Niente da fare. Avrebbe dovuto procurarsi una scala a pioli se avesse voluto prelevare dei campioni dalla cima. Anche se avesse trovato delle pigne a terra sarebbero state quelle lassù a potergli dare una risposta. Abbassò la luce, sentì un forte schianto proveniente dal bosco. Niente, solo un laghetto ghiacciato che parlava. Cercò qualche pigna intorno al tronco. Nessuna. Andò vicinissimo al tronco, si rannicchiò per infilarsi sotto ai rami e fu come entrare: c'era una casetta di abete senza che nessuno l'avesse costruita. Per terra era più soffice, qui dentro, c'era un altro suono sotto il tetto di abete, era più caldo, poteva stare seduto qui, già, era proprio una casetta. Guardò fuori: un nuovo ribollire dal groviglio di radici laggiù. Non c'era quiete, si tirò su e uscì carponi dalla casetta di abete. Per terra non si vedeva una pigna. Curioso. Doveva avere un campione di pigne. L'abete si teneva strette tutte le sue pigne anche ora che era malato. Un felice abete febbricitante più che un abete malato. Orientò la lampada in direzione del groviglio di radici, ci andò. Emanava un profumo dolciastro? Non era di menta che odorava? Il piede destro di Ola scivolò sul terreno viscido e lui sentì una fitta alla coscia. Adesso sì che la stanchezza mi è calata addosso, pensò. Rimase fermo un po' ad aspettare, il sangue gli pulsava nella gamba; era nella casa dov'era cresciuto, sulle scale, a tutta velocità, su e giù senza inciampare, quella casa era familiare al suo corpo, i piedi avevano esattamente la stessa lunghezza dell'altezza dei gradini e il braccio con la mano alzata esattamente la stessa altezza della ringhiera nel caso in cui l'avesse

dovuta afferrare. C'era un odore davvero dolciastro. Gli ricordava la menta. Gli pareva che l'odore venisse rilasciato insieme al vapore, che provenisse dal flusso di resina. Adesso sì che era possibile parlare di un cambiamento, perché era certo che non ci fosse stato quell'odore prima, durante la sera.

Ora la notte era equidistante dal suo inizio e dalla sua fine: quel che era stato, la serata e il breve riposo nella tenda, era ormai lontano nel tempo, e quel che sarebbe stato, il mattino presto con la colazione, era ancora da venire. Ola si rallegrò al pensiero della luce, del cibo. Avrebbe potuto mangiare adesso, ma preferì aspettare. Un delizioso odore dolciastro. La sua mano era posata sulla radice nel punto in cui lo spuntone contorto si assottigliava. Bello e caldo. Avvertiva che le masse di tessuto legnoso erano porose. La ferita vera e propria era troppo calda per poterla toccare. Il termometro da alimenti segnava 91°C l'ultima volta che aveva misurato la temperatura direttamente nella ferita. Fra poco l'avrebbe misurata di nuovo. Il calore proveniente dal groviglio di radici era maggiore di quello prodotto dal fuoco vicino alla tenda. Un bel falò, pensò, deve rimanere così per il resto della notte. Guardò il tronco. Forse domani sarebbe arrivata gente, per lo meno quelli del giornale locale. Che cosa avrebbe detto loro? Un vero e proprio stato di furia distruttiva manifestatosi in uno sviluppo di calore? Questo avrebbe potuto dire. E così avrebbe potuto negare che la *Thekopsora areolata* si era accanita sulle pigne al punto da farle schiumare di malattia. Qui si trattava di un danno alla pianta del tutto nuovo. Una sovrapproduzione. O un'anomalia nel rapporto di sviluppo fra gametofito e sporofito, che lo zigote risultante fosse impazzito e continuasse a correre imbizzarrito. Si avvicinò di nuovo al tronco. Orientò la lampada verso l'alto. Sollevò lo sguardo e la testa, tutto il peso ricadeva sulle spalle. Solo lui e il suo lavoro, qui, questa notte! E l'albero, come ribolliva facendo una festa d'inverno! L'abete si levava altissimo, non aveva nessuna stella in cima. Lui non vedeva la cima dell'abete, ma riusciva a intuirla quando il vento la scuoteva. Se le cose erano andate in modo tanto folle da far crescere l'albero in larghezza lo avrebbe scoperto quando fosse spuntato il giorno, quando avrebbe rivisto la rupe che poteva prendere come punto di riferimento nella radura dall'altra parte del laghetto di Widt. Abbassò di nuovo la lampada verso il groviglio di radici. Doveva tornarci. Pareva che lì ci fosse qualcosa di più da scoprire. Il campo energetico

lo faceva sentire tutto accaldato. La ferita nella radice era sempre più infiammata, non dava segno di placarsi. Devo andare a toccare di nuovo la radice, pensò Ola entrando nella zona illuminata: *Ferite malate di fumo e di fuoco, che cosa ci riserverà la sera.* La voce veniva dall'abete. Doveva essere proprio qui, nella sua zona, nel suo bosco di notte, il più malato fra gli alberi, quello che non si può più chiamare normale. E l'abete con quel suo linguaggio di aria e vapore, i suoi sospiri e il suo ribollire di suoni. Quali pensieri e visioni si levavano questa notte, quali restavano a terra, quali svanivano nell'aria per sempre? Ola chiuse gli occhi, si afferrò alla radice dall'elevata temperatura.

“Quando sunterà il giorno” disse sollevando la mano. Aveva parlato. *Oh morbide ali della notte, dove mi porterà questa notte in cui non sono più padrone di me stesso?* Parole e immagini si avvicendavano sempre più rapide, la radice scura era luminosa di energia, frecce splendenti risalivano attraverso il braccio di Ola che strinse la mano in risposta, strinse più forte, e non sentì più il suolo, no, sentiva solo l'aria, e l'aria era tutto ciò che gli riusciva di afferrare con la mano destra, afferrò la pigna che lo punzecchiò forte, vide la pigna, una pigna che saliva e scendeva, ruotava intorno al proprio asse, se ne stava lì appesa ad aspettare Ola che stringeva e stringeva e sentiva un irraggiamento dalla radice attraverso il braccio, e l'irraggiamento proseguiva fino alla mano chiusa a pugno intorno alla pigna ed ecco... un calore scese su di lui, Ola si sentiva assolutamente tranquillo e non aveva paura del suo battito accelerato; questa vivacità nel contatto, la notte arrivò con l'unico cambiamento di cui valga la pena parlare, arrivò con uno stridere di vento sulle palpebre, che poi vento non era, e l'oscurità avvolse il punto più caldo del bosco, non aveva bisogno di vedere, perché i cespugli crescevano da soli, non voleva vedere, ma la pigna lo teneva attaccato alla radice, divenne come un unico abbraccio statico dal suolo e attraverso le due mani chiuse a pugno che forzavano e mantenevano questa vivacità nel contatto, più in fretta adesso! e il bosco fu come attraversato da un'ultima frana, un bosco senza galli cedroni dove la parola si levava facendosi canto, canto che portava quell'unica parola: pigna, la parola che Ola in quel momento pronunciò, pigna, serenamente la disse, serenamente, respirando squama dopo squama nella calda oscurità che lui afferrava con la mano levata e catturò la pigna, ecco qui la pigna, sì, la pigna, sentiva la pigna, sì, la sua pigna, prigioniera nella sua mano per sempre, e la pigna pendeva nel vuoto ed era qualcosa di nuovo per Ola che teneva stretta la radice e riportava se stesso, la pigna e la radice all'albero dicendo Grazie.

Ola aprì gli occhi e respirò, aveva la voce roca, con piccoli movimenti si divincolò dalla presa della radice, la mano destra ancora rigidamente levata verso l'alto, stretta a pugno intorno a una pigna che non c'era. Abbassò la mano, allentò la morsa. Com'era grandioso questo momento, com'erano possenti il bosco e il canto notturno!

“Io...” disse Ola. Altro non disse, ma andò verso il falò e si sedette sulla sedia da campeggio. Si sentiva stordito, ma anche eccitato. Un'estasi della pigna! Pensò. Cominciò a strofinarsi il braccio, a massaggiare i muscoli tesi per la prova di forza con la radice. Sanguinava leggermente da un graffio sulla prima falange del mignolo, la mano tremava e l'avambraccio era rigido e bloccato. Un'estasi della pigna, pensò di nuovo. Sul palmo della mano destra erano visibili delle piccole cavità lasciate dalle unghie che avevano stretto l'immaginaria pigna d'abete nell'aria. Aveva avuto un'estasi della pigna. Non c'era alcun dubbio. Una vera estasi della pigna! Sono un piccolo uomo in questo bosco, pensò Ola togliendosi il maglione. Tirò fuori dallo zaino una maglietta intima pulita e si cambiò quella sudata. Appese il maglione da trekking a cavallo della radice e al bagliore della lampada vide che anche quello emanava vapore. Vedeva così chiaramente quel che non vedeva. Accoglieva ogni cosa dentro di sé. Pensò ai piccoli cespugli a casa, quelli di cui vedeva solo la cima dalla sedia accanto al tavolo della cucina. Anche se non riusciva a vedere gli uccellini che beccettavano le palline di sego, vedeva comunque che lo stavano facendo: le cime dei cespugli, appesantite dalle palline a cui gli uccellini si attaccavano con gli artigli mentre si cibavano erano scosse dai loro movimenti. Beccare! Staccare! Mangiare! Inghiottire! Erano qui, davanti a lui. Ola bevve dell'acqua, si tolse il berretto, poi se lo rimise. Che rimanesse pure sudato in testa. È stato davvero intenso, pensò. Dalla grandiosa serie di estasi della pigna di Hans Rolland negli anni Sessanta non si era più sentito parlare di altri che avessero avuto delle vere estasi della pigna. Lui aveva letto tutto di Hans Rolland ed era stato Rolland stesso a smascherare una sfilza di apparenti estasi della pigna dei suoi colleghi, falsificazioni pure, o perché l'estasi si era avuta in un ambiente dove addirittura non c'erano conifere, oppure perché l'estasi della pigna si era verificata in fase di meditazione o sotto l'effetto di medicinali. Ma qui! Ora, questa notte! Ola allungò un braccio all'indietro, lo afferrò con l'altra mano e tirò ancor di più. Non sapeva come formulare l'accaduto nel rapporto, o se in assoluto fosse il caso di farne menzione. Cibo, pensò. Non riuscirei comunque ad aspettare ancora per la colazione. Anzi, sì che poteva chiamarla

colazione visto che mancava poco alle cinque e mezzo. I morsi della fame si levavano dal suo stomaco vuoto con il loro cavernoso e raschiante richiamo.

Devo procurarmi una scala a pioli, pensò. L'acqua per il caffè bolliva e ci mescolò la polvere solubile. Aveva aperto un barattolo di mais. Mise delle fette di salame sul pane croccante. Mangiò. Intuiva l'aurora, era come se la neve per terra non riuscisse più a illuminare con la stessa forza i rami. Gli alberi più vicini all'abete malato sembravano non essere stati ancora intaccati. È vero che c'era un abete privo di rami verso la metà del tronco, senza alcuna traccia del passaggio di un alce, ma era coperto da uno spesso strato di neve; gli aghi erano un intreccio che accoglieva i fiocchi di neve che creavano nuovi intrecci, una collaborazione fra il caldo e il freddo, la neve come piccoli omini Michelin che si arrampicavano sull'albero.

Il caffè aveva un buon sapore, ma mise in moto pensieri e teorie in un susseguirsi di immagini. Un cane abbaiava dall'altra parte del laghetto di Widt. Una scala. Ola guardò l'orologio. Le sette meno un quarto. Tra un'ora di certo avrebbe potuto trovare qualcuno, farsi prestare una scala.

Ola supponeva che fosse lo stesso cane che aveva sentito abbaiare la mattina presto, quello che gli stava dando il benvenuto sull'aia del podere. Era come doveva essere, il cane era una sentinella arrabbiata al guinzaglio. Ola risentiva della notte insonne, se ne accorse già sulla carraia che conduceva fuori dal bosco di Widt, e il cane registrò sicuramente una bella gamma di insoliti odori. Il guinzaglio del cane era legato a una catena d'acciaio, tesa fra l'autorimessa, la stalla e il corpo principale della casa. Saltava al limite della traiettoria della catena, un tracciato imposto e vergognoso per un cane, come una lepre in una gara fra levrieri. Il cane si fermò di botto e involontariamente a un paio di metri da Ola e dal campanello sulla porta. La catena tintinnò. Ola non ebbe alcun bisogno di suonare. Una donna dagli occhi grandi e leggermente spaventati aprì la porta. Ola si presentò, disse che lavorava nel bosco di Widt per conto dell'*Istituto norvegese per la foresta e il paesaggio*. Non disse a cosa stesse lavorando. Ma aveva bisogno di prendere in prestito una scala. Lo sguardo della donna non cambiò, ma la sua voce era mite e tranquilla.

“Sven tornerà fra poco” disse. Parole chiave come *lavoro, bosco e scala* erano dirette solo ed esclusivamente a suo marito.

“Parlerò con lui, allora” disse Ola. Lei fece un cenno di assenso con il

capo. Che fosse necessario il consenso del marito per il prestito della scala? Erano davvero messi così male qui? Che ci fosse comunque una spiegazione per quello sguardo spaventato? Non ebbero bisogno di aspettare. Sven apparve là sotto sulla strada, avanzava con ritmici tac-tac. “È triste vederlo così, lui che era così sano” disse la moglie indicandolo. Il contadino, Sven, camminava appoggiandosi alle stampelle.

“Mio padre ha lavorato qui nel podere fino all'età di 78 anni, e prima di allora si è ammalato di rado” disse lei.

“Forse adesso viviamo più a lungo, ma ci ammaliamo più spesso” aggiunse. Ola si stupì, non di quello che aveva detto, ma del fatto che lo avesse detto. Non aveva potuto farne a meno, qui e ora, davanti a uno sconosciuto. E sentì che questo lo irritava, non erano certo affari suoi questi, era lui che aveva bisogno di aiuto. Sven li raggiunse, salutò. Respirava affannosamente.

“Allora sei tu che lavori all'albero?” mi chiese. Che mi avesse visto ieri? “Sì. Sono venuto a prendere in prestito una scala” disse Ola.

“È stato un mio parente a segnalare quell'albero. Ci è capitato davanti ieri, durante una passeggiata. Da quello che ha detto potrebbe trattarsi di un caso estremo di micosi” raccontò Sven. Sua moglie era già sparita dentro casa, non aveva più niente da fare qui.

“Lei ne capisce di malattie delle piante?” gli chiese Ola. Sven aveva ancora il respiro affannato, sottile e vuoto, di certo era stato malato, o forse lo era ancora.

“Non c'è altro da fare che abbattere la pianta, guardare se l'ultimo cerchio di accrescimento del legno è scuro di fenolo” disse Sven. Eh sì, allora un po' se ne intendeva, pensò Ola.

“Una radice vulcanica, mi è stato detto. Eh, sì, devo andare laggù a vedere. Potrebbe indicare anche un'eccedenza di azoto” disse Sven mettendo le stampelle in posizione di partenza. Si voltò a guardare il cane che scavava vicino al fienile, anche lì al limite estremo con la catena tesa in direzione del fienile. Si mossero verso l'autorimessa e Ola diede per scontato che stessero andando a prendere la scala.

“Ha mai visto o sentito parlare di qualcosa di simile qui nel bosco prima d'ora?” gli chiese Ola.

“No. Neanche tu?” Ola scosse la testa. Sven tirò fuori dalla tasca della giacca un telecomando e lo indirizzò verso il portone dell'autorimessa che con un rumore metallico iniziò ad alzarsi. Subito fuori dall'autorimessa c'era una jeep bianca. Forse era meglio così, dato che di posto all'interno ce n'era ben poco. Ola notò due slot machine là dentro, in fondo. Erano

collegate alla corrente, perché si vedevano luci intermittenti e girandole luminose. Sven si avvicinò a un congelatore, diede un colpetto al coperchio e si girò verso Ola.

“Pesce. Ne vuoi?”

“Pesce? Ne ha così tanto?” chiese Ola.

“Sono stato al fiordo ieri” gli rispose Sven. “Ma i salmerini alpini che ho pescato al laghetto di Widt lo scorso fine settimana non te li do” aggiunse ridendo. La risata si trasformò in un violento accesso di tosse. Dev’essere malato, pensò Ola. Pensò che avrebbe dovuto accettare il pesce se voleva arrivare alla scala, il suo biglietto per la scala era nel pacchetto con il pesce. Filetti di merluzzo. Sven ne prese due pacchi, li posò direttamente sul pavimento di cemento.

“Questo lo devi vedere” disse sollevando un sacchetto di plastica che scricchiolava forte perché era ghiacciato. Lo aprì e ne tirò fuori un pesce intero. Ola non capì immediatamente che tipo di pesce fosse, ma si accorse subito che quel pesce aveva qualcosa che non andava, nella bocca, sfigurata durante la pesca, pensò dapprima Ola, ma poi capì che non si trattava nemmeno di quello.

“È un merluzzo?” chiese Ola.

“Sì” rispose Sven. “Ma guarda la pelle più da vicino, guarda com’è verdognola. E guarda qui.” Sven gli indicò la spina dorsale. Una striscia chiara che dal centro della testa scendeva fino alla pinna caudale, una linea di separazione dal resto del corpo del pesce e dalla sua stessa carne. Era come se il dorso del pesce sporgesse leggermente verso l’alto e all’esterno, come se non ci fosse nessun contatto attraverso quella striscia chiara.

“Non hai certo bisogno di essere un esperto di pesce per vedere che qui, qui c’è qualcosa di veramente pazzesco” disse Sven.

“E guarda la bocca. Un merluzzo con il labbro leporino! Non credo proprio che si tratti di una ferita provocata da un altro pesce.” Da una delle slot machine uscì una breve melodia, con tanto di giubilo meccanico e applausi alla fine. Ola si accorse di come la stanchezza si fosse insinuata in lui. Tutti i pensieri erano offuscati da un velo di ovatta, e d’altra parte niente gli risultava scioccante, niente era abbastanza importante. Sven infilò di nuovo il merluzzo nel sacchetto di plastica e disse “Eh, sì”. Uno di questi pensieri ovattati era di chiedere a Sven che cosa avesse pensato di farne del pesce deformato, ma il pensiero gli sfuggì e Ola non disse niente. Sven chiuse il coperchio del congelatore, con forza, e lo schiacciò con la mano, come per assicurarsi che fosse ben chiuso. Ola raccolse i

pacchetti con il filetto di pesce dal pavimento e sentì che gli faceva bene che il sangue gli andasse un po’ al cervello.

“Allora, la scala! La leghiamo al trattore e ti do un passaggio per tornare lì” disse Sven.

Ci volle un po’ di tempo, dopo che Sven ebbe spento il trattore, perché i suoni del bosco si riassettassero. Slegarono la scala e la presero uno da una parte e uno dall’altra, svoltarono seguendo le tracce di Ola. Fu in quel momento che se ne accorse. Non sentiva nessun suono provenire dall’abete. Gli sbuffi del groviglio di radici non arrivavano fino alla carraia come al mattino presto quando l’aveva percorsa in direzione opposta. Che fosse cambiata la direzione del vento portando via con sé quel suono? Ola camminava così in fretta trasportando la scala che Sven all’altra estremità dovette pregarlo di andare più lentamente. La brezza sulle cime degli alberi, lo scricchiolare dei passi sulla neve, l’affannoso respiro da malato di Sven, ma dal groviglio di radici nessun suono.

Appoggiarono la scala per terra vicino all’abete. Alla luce del giorno la tenda risplendeva di un verde acceso in contrasto con il declivio dietro. La lampada era ancora accesa. C’era stato qualcun altro qui? Niente vapore dal groviglio di radici, ma la zona senza neve si era ampliata rispetto a com’era a colazione. Sven si fermò, aveva il fiatone. Ola si avvicinò al groviglio di radici, toccò lo spuntone contorto che saliva da terra. Il calore era diminuito? Poi toccò la radice lunga lontana dal groviglio di radici con la ferita aperta; eh già, non era affatto calda come prima della colazione. La ferita vulcanica irraggiava ancora calore, ma si aveva l’impressione che le masse di tessuto legnoso fossero più viscose adesso. Tirò fuori il coltellino tascabile, ne grattò via un po’. Eh sì, più viscose. Il processo si stava esaurendo completamente o almeno in parte. Ma l’odore di menta si sentiva ancora.

“Non sali sull’albero?” gli gridò Sven che stava chinato sulla ginocchia e respirava ancora affannosamente. *Uomo malato chino presso l’abete malato.* Ola annuì, andò alla veranda della tenda e prese dei sacchetti di plastica per il campione di pine. Tirò fuori dalla tasca della giacca i pacchetti di filetto di merluzzo. Di nuovo sentì il sangue andargli alla testa; un pensiero diverso, un pensiero nuovo, e il pensiero nuovo gli comunicò che era stanco. Questi me li devo dimenticare qui, pensò lasciando cadere i pacchetti con il pesce per terra fra lo zaino e la tenda.

Sven ebbe un altro accesso di tosse. Non ha una bella cera, pensò Ola. Rimasero fermi per un po’.

“Tutto bene?” gli chiese Ola. Questa volta fu Sven ad annuire, ma

rimase fermo quando Ola aprì la scala e la allungò. Sollevò la scala e la ruotò verso il tronco dell'abete senza aspettare che Sven lo aiutasse. E a lui stava bene, gli andava benissimo che Sven non fosse attivo e non si volesse immischiare. L'unica cosa che gli serviva era il peso del corpo di Sven alla base della scala, che si allungava oltre i grossi rami mediani appoggiandosi dove il tronco si assottigliava. Sarebbe riuscito comodamente a cogliere qualche pigna della cima. Ola controllò il termometro nel tronco. 74°C. Temperatura in aumento, dunque. Si girò un'ultima volta verso il groviglio di radici, poi mise il piede sulla scala. Sven aveva già una mano sul piolo quando Ola salì.

Toccò con le dita. Gli aghi avevano un'elevata temperatura. Erano di un verde succoso, intensamente profumati e con un'elevata temperatura. Non riusciva a vedere fratture di ramoscelli e ferite vicino al tronco.

Sven ebbe un altro accesso di tosse. Dopo qualche altro gradino Ola si sporse in avanti verso il tronco. La scala ondeggiava. Ola guardò giù. Sven era appoggiato lateralmente alla scala. Dalla prospettiva a volo d'uccello pareva che tenesse la scala con le spalle. O che fosse la scala a schiacciarlo verso il suolo. Ola si chinò leggermente in avanti, aprì il coltellino tascabile e raschiò delicatamente la corteccia. Nessuna macchia di cellulosa. Nessun *Phellinus crysoloma*. Staccò una scheggia, la infilò nel sacchetto di plastica. Poi raschiò un po' di massa di tessuto legnoso dalla ferita nella corteccia e la infilò in un altro sacchetto di plastica. Da terra un nuovo accesso di tosse. Ola reclinò la testa all'indietro, guardò dritto verso i grappoli di pigne. Non si poteva parlare nemmeno di diradamento della chioma. Arrivare lassù, prendere un campione di pigne, scendere, poi dormire un po' prima del viaggio in auto per tornare a casa.

Percepiva chiaramente il calore dell'albero sul suo viso, se avesse chiuso gli occhi adesso si sarebbe assopito lì, in piedi sulla scala. Un lieve tremito dalla punta dell'abete, un soffio leggero dal tronco. Una cornacchia si alzò in volo dall'albero accanto. Ola si sfregò la fronte, si premette leggermente le palpebre, si frizionò le guance. Sveglia! pensò. Nessuna anomalia nel colore, nessun fungo visibile, niente perdita di aghi, niente, niente. Ma qualcosa di nuovo sì, un nuovo suono in crescendo. Un nuovo suono in crescendo fatto di ansimi e sospiri, qualcosa nell'albero si era rimesso in moto, ecco una serie di sibili! Qualcosa nelle masse di tessuto legnoso stava reagendo, qualcosa là sotto la corteccia voleva uscire, e l'abete lasciava che questo accadesse senza che i suoi aghi ingiallissero e cadessero, solo un lieve tremito come se

uno scoiattolo arrivasse saltellando, ma era Ola che arrivava salendo gli ultimi gradini della scala, un'ascesa verso il campione di pigne! e senza più scala si afferrò a un ramo e sentì i violenti accessi di tosse di Sven a terra al ritmo del primo suono del primo vapore dalla cima, l'abete prese fiato e qualcosa si aprì, piccoli squarci nella corteccia, Ola non sapeva che cosa stesse accadendo, ma arrivò il vapore e con quello un suono come di qualcosa che veniva buttato fuori e con quello un nuovo suono proveniente da quel che ribolliva là dentro e con quello un nuovo accesso di tosse da terra, e cosa si muoveva di più adesso, l'abete o la scala? e se l'albero avesse potuto parlare come questa notte, che cosa ci sarebbe stato scritto sulla neve se non *Noi amiamo i piccoli movimenti delle mani, la luce che vacilla nell'oscurità e un bell'albero nel paesaggio*, mai, mai e poi mai aveva visto il muschio infuocato, ma ora una fiamma risplendeva su parte del muschio sulla corteccia, accidenti il muschio in fiamme! ed ecco comparire delle chiazze scure su ogni lato dell'abete e con queste chiazze arrivò una serie di pensieri nuovi; un *ahhh* da là sotto e Ola vide Sven a terra accanto alla base della scala, ma anche se pensò in modo serio, il suo sguardo andava su, su! e lui afferrò un altro ramo, piccole punture calde degli aghi nel palmo della sua mano e nuovi profondi sospiri dalle viscere dell'albero, piedi saldi sulla scala, un buon lavoro e via con un altro sacchetto di plastica, muschio infuocato e un nuovo, violento accesso di tosse da terra, l'abete ribolliva e sospirava, e le chiazze scure non erano altro che dei *pop* provenienti dalle pigne che cadevano dai rami, come tracce scure di lanci lontano dall'albero, *pop-pop-pop*, e Ola sentì gridare Aiuto! da terra, ma quella parola non sortì lassù lo stesso effetto che avrebbe sortito laggiù, tanto che Ola puntò a una pigna, tutto l'albero tremava ora, e la pigna sibilava come uno scoiattolo arrabbiato, dalle brattee usciva vapore e Ola allungò la mano con il sacchetto aperto, e con i piedi saldi sulla scala non si trattava che di afferrare la pigna con l'altra mano, anche se era rovente, oh, finalmente il campione di pigne! un cane abbaìò in lontananza e Ola ricevette un aiuto dall'abete che si liberò della pigna che si fiondò dritta nel sacchetto con un *pop*, e lì rimase a riprendersi per un po' prima di sciogliere il fondo del sacchetto e cadere giù verso Sven che giaceva immobile davanti alla scala, cosa che Ola non registrò perché seguiva con gli occhi la caduta della pigna mentre si accorgeva che lui e la scala avevano lasciato l'abete, sospesi nel vuoto.

Caryl Lewis

LA GABBIA

La calura lo circondava da ogni lato, greve e minacciosa, premendogli le mani sulla faccia. Si svegliò, con la camicia sottile di sudore. Lasciò cadere i piedi nudi dal ripiano della scrivania e si massaggiò la nuca, confuso. Tirando il colletto, si accorse che era già aperto fino all'ombelico. Spinse la sedia all'indietro e si avvicinò lentamente alla finestra spalancata. Il pomeriggio avanzato si spandeva tra le cime degli alberi e i colibrì saltavano e sfrecciavano da un ramo all'altro. Si strofinò gli occhi e l'aria ondeggiò tremula sulla piccola radura in mezzo alla foresta. Tirò a sé una delle grandi foglie che pendevano intorno alla finestra e se la premette sul viso, sentendo la superficie fresca che si scaldava a contatto con la sua pelle.

Erano passati mesi. Non aveva visto quasi nessuno. La barba, superato lo stadio del prurito, era adesso morbida e lunga. Non aveva molto senso lavarsi, dato che il sudore gli fuoriusciva prepotentemente dai pori prima ancora che finisse. Aveva mangiato molto poco e dormito anche meno, nella sua umida clausura. La sua unica compagnia era l'uccello dai colori stupefacenti che stava in una gabbia nella veranda, oltre a Vania, che di tanto in tanto comprava del cibo e poi s'incamminava verso casa. Quando le aveva chiesto dell'uccello, aveva risposto che era lì da sempre, fin da quando lei era piccola. Aveva riso e si era tirata le treccine aderenti alla testa, di un colore grigio spento, desiderando che tutto ciò che era vecchio potesse restare tanto colorato. Ogni volta che se ne andava, con la sua risata che si stemperava in lontananza, tutto sembrava più silenzioso, e quando lui si metteva a parlare con l'uccello, infilando tra le sbarre della gabbia i duri semi lucidi, la sua voce suonava sgraziata. Si voltò e guardò la scrivania, nella spartana stanza di legno. I fogli di carta giacevano immacolati sul ripiano, simili ad ali rotte. Nella sua testa ronzavano come mosche parole e pensieri, ma i fogli di carta restavano lì, morti, per quanto si sforzasse di provocarli con la penna. I polmoni gli si riempirono d'aria densa come acqua. Sicuramente stavano tutti

ad aspettare il libro. Affannati, ansiosi come carta assorbente, pronti a risucchiare tutto, ma lui aveva troppo caldo per dormire, troppo caldo per mangiare e troppo caldo per scrivere.

Si avviò sul pavimento di assi, attirato dalla cucina sul retro della casa. Da una scatola di legno tirò fuori un grosso mango. La polpa era fresca e pesante. Se la portò al naso per aspirarne il profumo. Lo strinse tra le dita, la buccia che scintillava, salubre, nella luce soffusa. Non mangiava da giorni. Lui e Maria mangiavano spesso i manghi. Pensò a lei, mentre faceva penetrare nella polpa il tagliacarte affilato. Il succo gli coprì le dita di tonalità mielate. Chiuse gli occhi e pensò alle gambe di lei, al suo peso sul proprio petto e alla sua pelle. Premette le labbra contro il frutto. Sapeva d'acqua. Aprì gli occhi di colpo e, deluso, scagliò in un angolo della stanza il frutto dal cuore duro, con un tonfo umido. Stava facendo buio e le rane cominciavano a mescolare alla notte i loro strani canti. L'aria si sarebbe ammorbidente, in quell'intervallo tra notte e giorno, e la terra profonda si sarebbe rinfrescata, emanando un odore di biscotto caldo. Andò a stendersi sul materasso sporco sul pavimento, accanto alla scrivania, e rimase lì, anelando al sonno. Strofinandosi via il sudore salato dal viso, sentì che aveva le dita ancora appiccicose e dolciastre. Il sonno venne a sprazzi, e il suo corpo steso sussultava e si agitava.

Aprì gli occhi. Udì di nuovo quel rumore. La luna era soffocata da nubi nere, e lui non riusciva a respirare. Le rane tacevano. Era buio pesto. Si mise a sedere. Ancora lo stesso rumore: legno scricchiolante. La paura gli affilò l'uditore e le pupille gli si dilatarono. Si alzò in piedi e rimase immobile. In ascolto. Tastò l'orlo della tasca e il contorno duro del coltello. Lo scricchiolio fu più forte, questa volta, come se qualcuno si sentisse più ardito a ogni passo. Provò una stretta al cuore. Era stato avvertito. Il vecchio che gli aveva dato la chiave gli aveva rivolto un sorriso storto dicendo che era un posto solitario. Ridacchiando, gli aveva fatto dondolare la chiave tenendola sospesa sul palmo, per poi dirgli che in giro c'era gente capace di fregarti i vestiti di dosso, e una volta portati via quelli, ti rubava l'anima. Se li sognava da settimane: visi che si affacciavano in mezzo agli alberi, nel buio. Occhi e coltelli scintillanti. Rumore attutito di legna stridente. Girò la testa per ascoltare. Lo stomaco vuoto gli doleva e lungo la spina dorsale prese a scorregli un sudore appiccicoso. Doveva muoversi. Lentamente, si avviò in punta di piedi verso la finestra, trattenendo il respiro. A ogni passo le caviglie ruotavano silenziose. Erano settimane che faceva quel percorso e sapeva che in sei passi avrebbe dovuto raggiungere la finestra aperta. Tastò il vetro e

si piazzò con le spalle al muro. Il respiro gli premeva sulle costole. Cercò di controllare i polmoni, ma si sentiva la testa leggera. Pigiò la schiena contro la parete, cercando di rimpicciolirsi. D'un tratto, il cielo si schiarì la voce e un tuono rimbombò sulle cime degli alberi. Il corpo gli si contrasse tutto. La brezza s'intensificò, e le foglie intorno alla finestra presero a bisbigliare più forte.

«Ah ah ah ah ah.»

Si richiuse su se stesso e rimase immobile come il ghiaccio. Il cuore gli doleva nella carne. Una risata. Forse erano in due. Un gioco. Un passatempo. Probabilmente anche sovreccitati, dopo aver masticato piante e fumato foglie.

«Ah ah ah ah ah.»

Premette il pollice contro la lama del coltello e agganciò il telaio della finestra con la mano. Deglutì a fatica.

«Ah ah ah.»

La stanza intera fu inondata da una luce argentea. Trasalì, lasciandosi scappare un gridolino. La luce sparì e il peso del tuono minacciò la terra. Si premette le mani sulla bocca. Dovevano averlo sentito. Aveva i peli delle braccia sollevati e le gambe smaniose, con tutti i nervi tesi. Avvertì il gusto dell'elettricità nell'aria intorno a sé prima che il cielo subisse un altro scossone. Gli faceva male tutto il corpo. Gli scricchiolii erano cessati: si stavano ricompattando. La stanza s'illuminò di nuovo tutta, mentre l'aria crepitava. Forse avrebbero aggirato la casa entrando da retro. Il rumore del tuono, come un foglio strappato. Le porte non si potevano chiudere a chiave. In genere spingeva un vecchio armadio davanti all'ingresso della cucina, ma ultimamente non aveva avuto la forza di spostare niente. Si era lasciato andare, diventando vulnerabile. Non era altro che una preda. Nient'altro che carne cedevole che si dibatteva in una scatola di legno duro.

«Ah ah ah ah ah!»

Rumore di piedi in movimento. Ora li vedeva. Occhi bianchi, spalancati dalla sorpresa, che guardavano la sua carne rossa e il suo sangue che gocciolava tra le assi del pavimento come succo di mango. Caldo, raffreddato e poi scuro. Non l'avrebbe trovato nessuno, per giorni.

Sarebbe stato costretto ad affrontarli. Ad affondare il suo coltello nei loro corpi cedevoli. A raschiargli le ossa e fargli saltare i tendini. Il cielo ringhiò e un lampo balenò nella casa. Il fulmine, simile a una fila di denti aguzzi, squarcò il cielo.

«Ah ah ah ah ah ah...»

Poi vennero gemiti e sussurri. Le foglie sbattevano nel vento sempre più intenso. Avrebbe dovuto aspettare. Aspettare il lampo, e poi colpire. Aspettare la luce. Molleggiò le ginocchia, in fremente attesa.

«Ah ah ah ah...»

La paura gli aveva avvelenato il sangue e la mano si fece ansiosa. Ansiosa di balzare oltre la finestra per uccidere prima di essere ucciso. Di sentire le ossa attraverso l'impugnatura del coltello, di spingere la lama con forza, finché la mano non fosse stata a contatto con la pelle. Avrebbe dovuto coglierli di sorpresa, per avere una possibilità. Ucciderne uno e lasciarne afflosciare il corpo prima di attaccare l'altro. Sangue appiccicoso sulle dita. Doveva contare. Contare i secondi tra il tuono e il fulmine. Si stava già avvicinando. Avrebbe contato e poi sarebbe balzato fuori nel momento in cui sapeva che ci sarebbe stata luce. Avrebbe dovuto far affidamento sulla luce.

Sussurri. Più forti, questa volta. Attese, con ogni muscolo del corpo teso allo spasmo. Il rumore di passi felpati. Tutti i pensieri che mai gli avessero attraversato la mente svanirono. Il passato, il futuro non importavano più. Sentiva l'odore del loro sangue. Era in agguato, pronto a colpire nel buio. Le narici gli si dilatarono per fornirgli più aria. Gli occhi sbarrati inseguivano i rumori. Ecco il fulmine. Cominciò a contare. La mente ripiegata sui numeri.

«Uno, due, tre.» LAMPO.

Afferrò lo stipite della finestra e calcolò in che punto avrebbe dovuto saltare. Sussurri e risate. I rumori erano ancora più forti. Tuono.

«Uno, due, tre.» LAMPO.

Per un secondo, fu chiaro come di giorno. Rullio di tuoni. Le gambe pronte, le spalle tese e scosse dai brividi. Tuono. Una risata inondò la veranda.

«Uno, due...»

Balzò fuori dalla finestra e atterrò pesantemente sul legno. Emise un grido, un grido che gli risalì dal profondo, un grido antico che non sapeva neanche di avere. LAMPO. Terrorizzato, si guardò intorno. Gli occhi bianchi nella fredda luce argentata, fece scattare la testa da un lato all'altro. La luce morì. Non c'era nessuno, lì. Girò su se stesso, con il coltello che sferrava fendentì alla cieca. Pugnalò l'aria gridando e si girò e gridò e urlò mentre il tuono rideva al di sopra della casa. Combatté e lottò finché non gli fecero male le braccia e il cuore non fu sul punto di cedere. Affondò e colpì brutalmente, scoprendo i denti con il fuoco negli occhi. Il coltello era talmente impresso nel palmo da essere ormai parte

di lui. Poi si arrese, le forze prosciugate dalla paura. Non aveva mangiato, non aveva dormito. Fissò lo sguardo nell'oscurità, con il petto che si sollevava, aspettando di essere ucciso. Il respiro gli si calmò e di nuovo divenne padrone dei suoi sensi. Attese di essere trafitto da una lama, ma non arrivò. Si guardò intorno, accecato, ma non c'era nessuno. Poi, dal buio più assoluto, si sentì una vocina infantile.

«Ciao ciao, ciao ciao, ciao ciao... ah ah ah ah.»

Rimase lì, lo sguardo fisso. Udiva uno scalpiccio. Gli alberi che scricchiolavano. Si mosse e il suo passo gli tornò indietro sotto forma di eco.

«Chi è là?» chiese all'oscurità.

«Chi è là?» giunse la risposta.

«C'è qualcuno?» chiese ancora.

«Ah ah ah!» Il cielo s'incendiò di nuovo e il mondo intero s'illuminò.

L'uccello lo fissava, la testa inclinata oltre le sbarre arrugginite della gabbia.

«Ciao ciao, ciao ciao, ciao ciao... ah ah ah ah!»

L'elettricità gli scivolò via dal corpo come acqua e il cuore gli si contrasse per il sollievo. Abbassando le spalle, mollò la presa sul coltello, che cadde pesantemente sulle assi. Lo udì rimbalzare nel buio. Rimase a fissare e ascoltare l'uccellino, lasciando che la paura gocciolasse attraverso le assi del pavimento, sulla terra sottostante. Si mise a ridere. Da dentro gli sgorgarono le risate, una dopo l'altra, balenando nell'oscurità. E mentre si riversavano, metalliche, nella veranda, le nubi si sparpagliarono svelando una luna acquosa. Gocce di pioggia cominciarono a cadere, grasse e balsamiche, nelle mani riconoscenti delle foglie che circondavano la casa.

«Ah ah ah ah!»

L'uccello fece eco alle sue risa. Aveva imparato, negli anni. Ascoltando e imitando. Ascoltando e imitando fino a trovare la sua voce. Non sarebbe mai stato in grado di dire la verità, di recitare una storia originale, ma aveva imparato abbastanza per ridere. Affascinato, si avvicinò al piccolo prigioniero e sbirciò tra quelle brutte sbarre. Si chinò accostandosi ai suoi occhi e allungò la mano per aprire la gabbia. L'uccello osservava ogni sua mossa nella luce velata, e quando i cardini cigolarono rispose con un verso stridente. Guardò l'uomo negli occhi, per poi spostarsi di lato con un saltello. Con cautela, fece capolino dalla porticina, forse cercando di ricordare come si volava. Nel momento in cui stendeva le ali indebolite, le loro teste si sfiorarono. L'uomo provò il sollievo di essere vicino a un altro essere vivente.

Mentre una nuvola scura ricopriva nuovamente la luna, lo sentì andare via.
Il frullio delle ali gli passò accanto mentre l'uccello spalancava il corpo
verso la pioggia rinfrescante.

Dopo essere rimasto nella veranda per un po', si voltò e si diresse verso la cucina. Accese una candela e ne osservò la fiamma, prima incerta, poi più sicura. E mentre la pioggia tamburellava sul tetto di lamiera, bevve acqua dolce e pulita fino a dissetarsi e mangiò frutta con le mani. Senti che intorno a lui l'aria si faceva più leggera e che la calura opprimente allentava la sua morsa. Si lavò la faccia in una bacinella e l'asciugò strofinandosi con un asciugamano. A tentoni tornò sul materassino per dormire. Mentre le nubi si dissipavano, la stanza divenne più leggera e lui si addormentò guardando i petali bianchi di carta sbocciare nella luce terza dell'alba.

Dormì per ore, mentre fino all'ultimo nodo del suo corpo si scioglieva. I nervi si rilassarono e la pelle si asciugò. Al risveglio, rimase per un po' a guardare i raggi azzurrini e ad annusare la pioggia che evaporava. Si alzò e preparò del caffè amaro. Uscì, come ogni mattina, sulla veranda. In tasca aveva ancora qualche seme. La porta della gabbia era aperta. Guardando quel piccolo spazio vuoto provò una stretta al cuore. Si avvicinò, e qualcosa catturò il suo sguardo. Appoggiata la tazza, si chinò sulla gabbia. Sul fondo c'era una penna colorata: una sfida, in mezzo al guano grigio e ai gusci dei semi. Infilò il braccio nell'apertura e la prese. Era di tutti i colori, con il rachide flessibile e robusto. Si guardò intorno. La temperatura si stava alzando, ma la calura rovente era passata. Si ricordò del coltello e si chinò a raccoglierlo. Sentendo una brezza leggera sul viso, guardò il dono che aveva tra le mani e vi premette contro la lama del coltello per affilarne la punta. Sorrise. Negli alberi tutt'intorno era racchiusa una risata.

Si voltò e si avviò lentamente verso la scrivania, avvolgendosi una coperta intorno alle spalle mentre camminava. Rimase a sistemare le sue carte per un po', prima d'intingere la punta della penna in un calamaio. Sorridendo, ascoltò i canti degli uccelli tra gli alberi. Poi scarabocchiò un po' di colore su un'ala bianca.

Thorsten Palzhoff

L'ORFEO DI GREUTHER

Il letto, un mastodontico letto a baldacchino, occupa l'intero centro della scena. Ai suoi lati, una ventina di interpreti aspettano in silenzio di cominciare. Sono stanchi di stare in piedi da tanto tempo, si appoggiano col gomito alle pareti della camera sfarzosa, che fanno da quinte, oppure siedono con studiata noncuranza su una delle sedie, qua e là agli angoli del palcoscenico. I maghi del materiale di scena hanno pensato bene di imbucarli tutti in costumi storici di velluto e di broccato nero. Nonostante la cipria e il cerone, le facce sono arrossate, e in questo istante qualcuno tra il pubblico sta bisbigliando eccitato al vicino di posto che le chiazze sulle guance e la fronte degli uomini non derivano solo dalla vampa dei riflettori, nella cui luce fluttua la polvere dei secoli, ma, soprattutto, dall'aspettativa di una morte imminente. Il vicino di posto annuisce espressivamente, ma non osa rispondergli una sillaba, nel silenzio teso di questo attacco, in presenza di tanti microfoni e telecamere. Invece, gli tocca leggermente il polso e a sua volta gli fa notare, con un gesto muto, una veste rossa, un paramento cardinalizio, emerso dal fondo della scena, dietro tutti gli uomini in costume nero. Il pubblico non se n'è accorto, lo zoom della telecamera, invece, cattura e trasmette sul monitor della regia tecnica il cardinale, che si aggiusta la manica sinistra della veste e getta di soppiatto un'occhiata all'orologio da polso. Soddisfatto, alza gli occhi, annuisce tutt'intorno e solleva la mano destra. Quasi istantaneamente, la scena immobile si anima: si sente un forte scricchiolio, di legno pesante, e, pensando che provenga dal letto, gli uomini cominciano a bisbigliare, si accalcano attorno al baldacchino, barcollando leggermente, perché sotto i loro piedi il palcoscenico ruota in senso orario e si ferma, infine, con il fondo del letto rivolto verso il pubblico, che adesso mormora e applaude. Ora vedono dritto in faccia il morente, tutto sprofondato tra i cuscini del poderoso letto. Il volto è pallido, madido di sudore e gonfio per la nausea e la noia che perfino la morte, dopotutto, gli riserva. Ciocche nere aggrovigliate gli si incollano

alla fronte, la barba è ispida e stopposa e lo sguardo è vuoto, come di solito, quando non era infiammato dalla mera collera o dall'ardore di un amplesso. Morirà, molto presto, perché secondo il copione ha la parte di Vincenzo Gonzaga, duca di Mantova, e oggi è il giorno della sua morte, il 18 febbraio del 1612.

Sollevati dalla questione dell'epoca di cui si tratta, passato anche il turbamento per la mancanza di un sipario, di un attacco inequivocabile, gli spettatori applaudono rilassati quello che considerano l'inizio vero e proprio della rappresentazione. Nel palco di sinistra, il regista approfitta dell'agitazione generale per indicare, nel palco di fronte, a destra, un uomo emaciato come un asceta, sprofondato nella poltrona, che osserva cupo il palcoscenico dall'alto. Col capo piegato di lato, il regista mormora al vicino: eccolo, è lui, Morowski. Sa bene quanto me che questa messa in scena, in apparenza così raffinata, di silenzio e di suoni, di vuoto e di storia, non è altro che un trucco: l'*Orfeo* di Greuther, infatti, non ha un principio. Questo antico teatro, il palcoscenico polveroso, gli interpreti in costume e il pubblico in platea: tutto questo serve solo a confondere le idee. In realtà, l'*Orfeo* di Greuther non è che una accozzaglia di annotazioni, abbozzi e spunti compositivi che Blohm, il biografo di Greuther, ha rinvenuto nel lascito del compositore. Le tre scatole con la scritta „*Orfeo*“ sono finite, chissà come, nelle mani di Morowski, che in due anni di fanatico lavoro ha prodotto, da frammenti e lacune, una versione da eseguire per la prima di oggi. Morowski si è così immedesimato nell'universo sonoro e nell'immaginario del compositore, che un mattino, svegliatosi da sogni inquieti, ha visto davanti a sé i personaggi come nei bozzetti, con tanto di scene e di spettatori, vividi, veri come lui stesso. Per primo ecco la figura di Vincenzo Gonzaga, duca di Mantova, disteso in un grande letto, in punto di morte. È attorniato da una ventina di cortigiani, richiamati dalla prossima morte del duca. Sono spostati per l'attesa in piedi e per l'aria soffocante, giacché non si può aprire nemmeno una finestra, pena un castigo severo. Le mani devotamente composte sul ventre, a destra del capezzale, sta il cardinale. Si china su Vincenzo e gli bisbiglia qualcosa, sottovoce, ma in tono pressante. Morowski non capisce le parole del cardinale, ma sa, dagli appunti di Greuther, che sta scongiurando il duca di ravvedersi, di pentirsi della sua vita dissoluta. Per tutta risposta arriva, in lontananza, da dietro le quinte, forse, oppure oltre il palcoscenico, un grido raggelante, lungo, che nessuno sente tranne il Duca nel suo letto, il possente letto di morte, già teatro di vizi, tormenti e sogni inquieti. Gli astanti gli si stringono

attorno e scrutano il più piccolo fremito sul suo volto, che tutt'a un tratto appare congestionato. Egli distoglie lo sguardo dagli spettatori, si volta sospirando sul fianco sinistro e ora fissa un angolo della stanza. Di nuovo sente il grido. Preme la mano sull'orecchio sinistro, il destro affondato nel guanciale, e fra i tremiti della febbre gli pare di vedere nell'angolo se stesso, a letto, e accanto a sé la prima moglie, Margherita Farnese, che per anni, molte volte, aveva cercato di ingravidare con la forza. Aveva soltanto quattordici anni, quando sposò Vincenzo, e non era idonea all'amore fisico, a causa di un ostacolo, un restringimento nell'anatomia del bacino. Le urla con cui gli rintronava l'orecchio, durante la tortura dell'amplesso, si sentivano in tutto il palazzo e alimentavano dicerie che lo seguivano ovunque. Egli vede solo un'ombra, nell'angolo del palcoscenico, ma ode ben forti le sue grida incessanti, da cui un tempo fuggiva. Mentre Margherita doveva assoggettarsi a indagini mediche sulla sua fertilità, consulti nei quali, circondata da una ventina di uomini, doveva stare nuda e a gambe all'aria sopra uno stretto lettino, e mentre gli uomini le palpavano il bacino, il pube, la vagina, e ponderavano un intervento chirurgico, che avrebbe significato la sua morte, Vincenzo, intanto, con le urla di Margherita ancora nelle orecchie, cavalcava a Ferrara per assoggettarsi alle orge della duchessa Torelli, famose ovunque per la loro bizzarria. Gliele aveva fatte conoscere, queste scappatelle che duravano per settimane, la sua amante Barbara, con la quale era rimasto in contatto epistolare dopo le nozze, per mezzo di una nana mantovana, che Barbara aveva persuaso a fare da galoppina. Tutte queste cose vede Vincenzo Gonzaga, duca di Mantova, nell'angolo del palcoscenico, come fantasmi fuggevoli e incerti, e gli astanti, sofferenti per il caldo dei riflettori, si accorgono con stupore che il corpo febbricitante di Vincenzo sta tremando, che il duca dapprima piagnucola piano, poi di colpo scoppia a ridere, segno demoniaco o di pazzia. Invece è solo perché ha visto, là nell'angolo, la nana di Barbara e si è ricordato un perfido tiro, escogitato tra le lenzuola, una mattina, quando lei l'aveva svegliato. Suo padre, il duca Guglielmo, che lui odiava ardentemente, era gobbo e deformo, e per umiliarlo Vincenzo fece allestire, nel magnifico teatro di Palazzo Ducale, alla presenza del padre, uno spettacolo di soli attori gobbi. Guglielmo sopportò la farsa con una maschera di cortesia, ma al termine della rappresentazione, per riparare l'onore ferito e placare la sua collera, bandì da Mantova tutti gli attori coinvolti, pena la tortura e la morte. Vincenzo rise del putiferio sollevato dal padre deformo, e, ubriaco dall'odio e dal vino, dalle dame e dai fanciulli del pubblico, corse

in camera sua e si avventò su Margherita, che pensò di morire dal dolore sotto i virili furori dello sposo. Urlò con tutte le sue forze e ancora adesso, dopo tanti anni, Vincenzo sente l'eco ritardato di quelle grida. Si rigira nel letto verso gli spettatori e apre la bocca, come per dire qualcosa, ma dalla gola esce solo un rantolo raccapriccianti, colto dal microfono. Fa segno al cardinale di avvicinarsi e appena questi si china su di lui, gli mormora qualcosa all'orecchio. Il pubblico rapito sente il Duca parlare, grazie agli altoparlanti, ma nonostante la tecnologia sensibile non riesce a capire, e nemmeno Morowski riesce a ricavarlo dagli scritti di Greuther. Sul volto di Vincenzo, però, il pubblico legge desiderio di musica, la passione più incalzante di una vita vorace e insaziabile.

Disteso nel letto, immerso nel profluvio di carte lasciate da Greuther, Morowski tra sogno e realtà osserva gli occhi di Vincenzo, che seguono imperiosi e severi l'ingresso dei musicisti convocati. Per ultimo, accompagnato dagli applausi del pubblico, entra nella stanza un personaggio con una lunga veste nera, più volte ricucita, con i rammendi strappati. Con la sinistra porta una viola e con la destra un archetto. È Monteverdi. Ha il passo pesante e strascicato della pena che non si consuma mai, il lutto per la moglie Claudia, che lo strazia ancora, come il giorno della sua morte, quattro anni e mezzo fa. A quel tempo, prostrato per la perdita irrevocabile e per il sovraccarico del lavoro commissionatogli, fuggì via dalla corte del Duca, a casa di suo padre, a Cremona, e per settimane rimase a letto, alla deriva come una navicella di cocente afflizione. E mentre languiva per amore di una morta, gli risuonava all'orecchio, incessante, il lamento del suo *Orfeo*, che solo poco tempo prima aveva presentato a Palazzo Ducale. Ebbene, era come aver sentito in anticipo il proprio dolore nel pianto di Orfeo sulla morte di Euridice, in quel *Ohi mè che odo? Ohi mè!*, a cui non segue più nulla, solo il silenzio, solo la pausa, la sospensione della musica. Ma il Duca, senza riguardo per la sua condizione, avido di musica sempre nuova, sempre più sfrenata, lo strappò al suo letto di dolore e gli ordinò di ritornare a Mantova immediatamente e di comporre al più presto, entro il Carnevale, una nuova opera, un balletto, per le nozze del figlio maggiore, Francesco. Ahimè, e nonostante l'afflizione, la stanchezza e la brevità della scadenza, la musica sgorgò da Monteverdi come un pianto puro. Poi, durante l'esecuzione della sua mesta opera, l'*Arianna*, le cui lamentazioni scossero il pubblico fino alle lacrime, avvenne che Monteverdi, esaurite tutte le forze, vide la sua Claudia in un angolo della sala. Nell'istante stesso in cui la vide, la sua figura si oscurò e divenne un'ombra. Col

corpo tutto tremante, egli ordinò all'artista Caterina Martinelli di interpretare il suo canto con la più gran passione e la più profonda commozione, nella speranza folle di liberare l'ombra di Claudia con la sua musica. Sebbene, ahimè, il canto di Caterina fosse bello da morire, tanto da arrestare gli archi sulle corde, le mani sugli strumenti, e da far ammutolare i musicisti nel bel mezzo della frase, l'ombra di Claudia rimase. Anche oggi, durante la rappresentazione dell'*Orfeo* di Greuther, l'ombra c'è, ma nessuno ne avverte la presenza, tranne Monteverdi. Vede il viso di Claudia vicino al palcoscenico, scuro e silenzioso come quella volta che, solo pochi giorni dopo le nozze, al colmo della felicità amorosa, dovettero separarsi per ordine di Vincenzo, perché il Duca non poteva fare a meno di avere sempre con sé i suoi musicisti, neppure durante il viaggio che, passando per Basilea e Nancy, lo conduceva alle terme di Spa. Vincenzo, gonfio, stava a mollo nelle acque di Spa e, scacciati in un fulmineo attacco d'ira tutti i paggi e cortigiani, faceva venire i suoi musicisti, e li ascoltava a occhi chiusi, abbandonandosi all'acqua, finché le candele erano consumate e si era fatto completamente buio. Perfino nelle campagne contro i turchi, che il duca, spinto dal poema epico del Tasso, aveva inscenato, contro qualsiasi realtà politica, come una guerra santa contro i pagani musulmani, perfino durante queste pompose campagne Vincenzo Gonzaga si era circondato di una schiera di musicisti. Adesso, nell'ora della sua morte, rammenta come in sogno la sua terza crociata, un viaggio nella pioggia, nel freddo e nel fango. Di fronte alla fortezza ungherese di Kanisza restò inchiodato nelle paludi autunnali del sud, con un ginocchio ferito, ad ascoltare la pioggia battente sul tetto della tenda. Coricato su un materasso fradicio, mentre si faceva cantare madrigali d'amore e di guerra, al chiarore di cento candele, dettò, febbricitante per le esalazioni della palude, una lettera all'esercito dei suoi alchimisti di corte, sollecitandoli a fabbricare una palla di cannone ripiena di gas velenoso. Terminata la lettera, mentre si abbandonava tutto alla musica, su quell'umido e freddo giaciglio gli venne in mente il letto di casa, il suo letto a baldacchino, e si rallegrò di saperlo così lontano. Era troppo grande per lui, da quando era diventato oggetto delle chiacchieire di tutte le corti italiane, perché dopo due anni di matrimonio con Margherita Farnese non era stato ancora concepito un erede. Il fratello di Margherita, Ranuccio, profondamente ferito nell'orgoglio della sua famiglia, chiamò Vincenzo adulterio e sodomita, nano sifilitico e impotente, con la spada troppo corta. Lo scalpore giunse fino al papa,

che, quando i Gonzaga presero in considerazione il divorzio da Margherita, trattenendo, però, la dote, mandò a Mantova il cardinale Carlo Borromeo a indagare sulla questione. Per suo ordine, Vincenzo dovette assoggettarsi ad alcuni esami della sua virilità, nei quali, circondato da una ventina di uomini, in un letto a Venezia, sotto gli occhi di tutti dovette soddisfare una vergine fiorentina di nome Giulia, e, mentre come preliminare al primo tentativo, gli uomini gli palpavano i genitali e il medico Belisario Vinta lo informava che aveva il diritto di infilare una mano tra i due deretani per sentire se la spada si trovava nel fodero, nel frattempo Guglielmo, il padre gobbo di Vincenzo cavalcava alla volta di Firenze, alla corte dei Medici, per cercare una moglie più adatta al figlio. Gli portò Eleonora, cresciuta alla corte della granduchessa Bianca Capello, cortigiana e fattucchiera veneziana che aveva introdotto a Firenze le pratiche sataniche. Eppure, ogni volta che Eleonora de' Medici si dava a Vincenzo, non erano i suoi fremiti di piacere che egli sentiva, ma le grida di Margherita, e nel cuore della notte convocava i musicisti, che dovevano disporsi attorno al letto, o dietro le quinte, per scacciare con la musica il rumore del passato. Morowski li vede entrare per ordine di Vincenzo nella camera, sempre più calda e soffocante per la calca e per l'inquietudine, e quando alla fine ravvisa Monteverdi ne deplora l'abito di scena, coi polsi guarniti di merletto e il colletto alto e immacolato. Durante le prove, Morowski ha fatto osservare al regista che i costumi accurati non avevano niente a che vedere con la realtà storica di una società caratterizzata dalla sporcizia, dal fetore e dalle pestilenze. Ma il regista non ha mostrato il minimo interesse alla critica, ha solo borbottato che Morowski aveva già fatto la sua parte di lavoro con l'*Orfeo* di Greuther, e che adesso toccava a lui, Palzhoff, fare la propria, in definitiva lui solo doveva risponderne ai committenti di Mantova. Inoltre, come Morowski sapeva meglio di chiunque altro, avendo lavorato nel caos lasciato da Greuther, questa messa in scena non era altro che la rappresentazione di un'opera di per sé inesistente. Ma è assurdo, sta pensando Morowski, come può non esistere qualcosa che sto provando in questo istante? Come può essere irreale, se suscita passioni nel pubblico? Ad occhi chiusi ascolta l'applauso che gli spettatori rivolgono all'inizio della rappresentazione. Eccitati allungano il collo verso Vincenzo Gonzaga, che adesso possono vedere dritto in faccia. Egli solleva faticosamente il capo, fa segno al cardinale di avvicinarsi e gli sussurra qualcosa all'orecchio. E ora che in scena è tornato il silenzio e il pallido Vincenzo chiude gli occhi cerchiati, Monteverdi avanza di fronte al letto. Pieno d'odio fissa il volto di Vincenzo,

pieno d'odio china il capo e solleva l'archetto per intonare la musica che sconvolgerà il Duca fino alla morte. Adesso, da una sommessa distanza, dal palcoscenico o da un altoparlante nascosto, si diffonde il primo suono articolato, una nota di violoncello che cresce nel nulla; ora attacca anche un violino, la cui frase viene subito ripresa, diminuita di un semitonico, da un secondo violino, poi un terzo e un quarto moltiplicano l'eco verso il basso, e nessuno tra gli spettatori direbbe mai che la tempesta di note che scende su di lui è una citazione dell'*Orfeo* di Monteverdi. Nel palco a destra, un uomo scarno come un asceta è sprofondato nella poltrona, ad occhi chiusi, nell'inquietudine che sale. È Morowski, che conosce a fondo la musica di Greuther e sa che nella sua essenza contiene il lamento di Orfeo sulla morte di Euridice: *Ohi mè che odo? Ohi mè!* Adesso, sopra a tutti, con toni chiari e stranamente incolori di flagioletto attacca il discorso ingarbugliato di due viole, nel quale egli coglie il prologo dell'*Orfeo*: *Io sono la musica che con dolci note dona pace al cuore inquieto. Quando canto io, che tutto taccia.* Poi, all'improvviso, silenzio; solo in Vincenzo Gonzaga, duca di Mantova, risuona un'eco di tempi passati: *clamore – amore – more...*

Chiara Valerio

SETTE QUATTORDICI VENTOTTO

*C'è una certezza che adesso stringi
E non è l'Angelo
Non è un miracolo
Non è la mano del Signore
Sei tu
"Cuore di Tenebra", BAUSTELLE*

Non ho niente in mano. Fossi un'illusionista sarebbero cinque parole sorprendenti, di più, sarebbero un sipario, avrei addosso gli occhi di tutti, lucidi e pronti a stupirsi per la comparsa di un coniglio o di un mazzo di fiori, magari di una colomba. Io preferirei i fiori. Rossi gialli e bianchi, grandi e callosi, niente rose, niente verde. Le rose si sciupano e il verde imbrunisce. Nei mazzi degli illusionisti le rose non ci sono mai, neanche in quelli dei maghi da fiera. Perché si sciupano. Gli innamorati regalano rose perché l'amore si sciupa. Lo sanno, mentono e sempiterni regalano rose. Non vorrei mai ricevere un fiore così. Che è un monito. E poi sussurrare che profumo che profumo e sorridere, emozionarmi un poco dimenticando che le rose appassiscono e l'amore e le scarpe nuove e altro ancora e che esistono i fiori di plastica e di stoffa che comunque non rappresentano una soluzione. Specie per gli allergici alla polvere. Io dico non ho niente in mano e mi guardo i palmi asciutti perché in questo niente che stringo non riesco a tenere nemmeno un segreto. Tutte le volte che mi sono coperta la bocca con una mano non sono stata in grado di tacere. Tutte le volte che da bambina giocavo a Indovina dove tengo la caramella, destra o sinistra, sinistra o destra, qui o qui, ho sempre ceduto lo zucchero. Perdere è amaro. Non ho niente in mano e non so mantenere un segreto. Il mese scorso, di mercoledì, ho incontrato un uomo e siamo finiti a letto dopo una birra e quattro chiacchiere sconclusionate. Io ho pagato la prima, lui la seconda che però era la stessa. Una chiara doppio

malto in un bicchiere che pareva e forse era una piccola boule per pesci rossi. I pesci rossi spesso sembrano ubriachi, girano in tondo fino a stordirsi e alle volte saltano fuori e finiscono sul pavimento. Capita poi che qualcuno arrivi trafelato e non se ne accorga. Del pesce sul pavimento. E ci scivoli e cada e muoia. Capita che qualcuno sbatta la testa. Non si avveda dell'assenza del rosso nella trasparenza opaca d'acqua e mangime. Sul pavimento di casa calpestato mille volte. E i vicini sussurrino Doveva essere ubriaco. Invece era il pesce, ma non può dirlo a nessuno, acqua in bocca, lingua in gola. Le boule se la intendono con l'ubriachezza molesta e i segreti dovrebbero dirsi solo ai morti che però non hanno niente in mano. Forse una moneta. O sotto la lingua? Siamo finiti a letto insieme, e non mi era mai successo, una birra e un uomo sotto le lenzuola, tutto nella stessa sera. Di mercoledì a casa mia e alle undici meno dieci tutto finito perché mia madre ha chiamato per dirmi Buonanotte tesoro, e io Anche a te mamma e lui Tua madre ti chiama sempre a quest'ora e mia madre Chi c'è lì con te? E io Nessuno mamma è la televisione. Lui ha sorriso abbottonandosi lentamente, come uno si immagina faccia uno spogliarellista redento, illuminato di compiacenza e misericordia come se per una donna di trent'anni fosse umiliante confessare alla madre di tenere la televisione accesa con un film credibilmente anni cinquanta. Quanti uomini domandano Tua madre ti chiama sempre a quest'ora. Quest'ora quale? Tutte le ore sono delle madri. Essere madre è come avere tutto il tempo. Poi se n'è andato e non l'ho nemmeno accompagnato alla porta nel timore che pensasse a una replica. O forse sono le donne a pensare che agli uomini interessino le repliche, che siano esseri sessuali più che salottieri. Le *reprises* del sesso sicuro e senza esiti. Se è sicuro è senza esiti. Se nelle pubblicità o sulle scatole scrivessero senza esiti, nessuno comprerebbe più alcun tipo di contraccettivo. Senza esito è così esiziale. Senza esito è esiziale. Ho rassettato, messo in ordine, elencato gli oggetti accarezzandoli con gli occhi uno a uno e spento la luce per riposare. E ho dormito. Da un mese dormo come mai. Non ho niente in mano non so tenere un segreto e di solito non dormo. Ci siamo rivisti in bar gli ho offerto una birra lui è andato via dicendo Buona serata davanti alla tv. Non conosco bene gli uomini ma mi stupisce che si comportino come donzellette piccate. O forse è lui, e per questo l'ho invitato a casa, forse amo le donzellette piccate, di qualsiasi sesso. Amo le donzellette piccate, coperte di trine anche quando i merletti sono baffi curati e basette intarsiate e le molle degli slip carioca e due orecchini e i capelli tagliati freschi. Che odorano

di campi e di falce. Ho spento la luce. Le madri hanno anche il tempo del sonno. Controllano il sonno dei bambini, vegliano perché dormano tranquilli e sognino miele e foreste incantate e non si bagnino la testa se piove e non cadano nei burroni e non si grattino le bollicine che poi è peggio. Una buona madre non comprerebbe un pesce rosso per il salotto con il pavimento di marmo. Una buona madre non andrebbe mai a vivere con un infante in una casa col pavimento di marmo. Un pavimento duro per una testa vellutata e una creatura malleabile. Pensavo che non avrei mai avuto bambini. Non che sia contraria, ma non credevo sarebbe successo così, improvvisamente e senza pensieri, un mercoledì sera con uno sconosciuto riottoso a qualsiasi contatto dopo una birra chiara doppio malto. Devo essere incinta perché le mie mestruazioni sono più precise delle passeggiate di Kant e se quella dei ponti di Königsberg è una leggenda questa non lo è. Ho le mestruazioni ogni ventotto giorni da quando avevo quattordici anni. Che se uno pensa che quattordici è la metà di ventotto non può che ritenerne di portarsi dietro una precisione cronometrica da fare impallidire qualsiasi tabella oraria delle ferrovie tedesche o delle poste inglesi. Qualsiasi Holter. E ho un ritardo di sette giorni che è la metà di quattordici e la quarta parte di ventotto. Ho smesso di bere birra e mi sono ricordata di saper lavorare all'uncinetto. Ho comprato un filo di cotone prezioso e composto un paio di scarpette assai complicate. Sono andata in merceria e so bene che sarebbe stato più semplice intrecciare una copertina o un centrino. Ma volevo le scarpe. Un paio di scarpette per mio figlio. Se non posso fare la madre posso almeno lavorare all'uncinetto. Scarpette rosse. Non importa che la strada sia folle o rivoltosa e vorticosa. Nemmeno che sia un'ossessione, è sufficiente che venga tracciata. Le scarpette rosse tracciano la strada del mio bambino che si annuncia con un ritardo di sette giorni e un dolore al seno e ai reni e un gonfiore come di bere eccessivo e con le tappe in bagno. La gravidanza se la intende con l'ubriachezza molesta e l'impossibilità di buttar fuori l'aria. Vorrei avvicinarmi alla donzelletta piccata con la barba rada per dire che aspettiamo un bambino, che i suoi contraccettivi rosa di fragola o cocomero o rosa di rosa ci hanno regalato un ritardo che non è di treno o di una coincidenza qualsiasi o di un cameriere al tavolo. Un ritardo di carne rosa. Ma non lo conosco e non so cosa dirgli. Avere un bambino con una persona di sesso diverso è un fatto che può capitare. Fossi un cuoco queste quindici parole sarebbero la mia grande *hors d'œuvre*, invece immagino di sedere sul divano di fronte a mio padre e mia madre che di bambini se ne intendono. Ma non

gli sono capitati. Si sono sposati giovani e tutto il resto, con il mezzo pollo al matrimonio di fine anni settanta e la torta mimosa a due piani e quattro damigelle e le buste con i soldi e la culla in prestito, lei il cappello e la borsa a sacchetto lui i pantaloni quasi a campana sulle caviglie e il borsello e gli occhiali tredici pollici con le lenti variant. Potrei chiedere mamma che fine ha fatto la mia culla, a che punto del giro dei prestiti si è fermata. A quale grado di parentela. Così con tono shakespeariano e postura barda, declamare Deh madre dov'è chiusa la mia culla? Serra forse infanti tra le barre di contenzione? Fate atto di contenzione, madre, vostro e della culla e ditemi dov'è, confessate adesso che poi sarà tardi e l'avrò di già comprata! Mia madre riderebbe o potrei sorridere io e semplicemente, una domenica a tavola, perché i pranzi domenicali sono il crogiolo di tutte le ansie e le aspettative e le cattive sorprese mascherate da novità. Mamma papà aspetto un bambino, che bello. Bellezza senz'altre parole, bellezza senz'altro e una culla nuova ché ricordo narcotica la mia verniciata a olio. Crema e cioccolata a pittura tossica. Invece ancora qui in silenzio con un ritardo di una settimana che è metà di quattordici e quarta parte di ventotto. Ho impiegato una notte a confezionare le scarpette. Sono venute piene di nodi, mi giustifico Nodi maya, per tenere conto dei primi passi del bambino con le manine tra le mie, un passetto alla volta e lui che pretende di rimanere in piedi, punta i piedi perché alzato può guardare più lontano. Fino alla boule col pesce rosso che ritenendo sia troppo piccolo per scivolare e per evitare il salotto ho esiliato sul mobile in ingresso. E invece mio figlio sa che rosso è distrazione, d'altronde ha rosse le scarpe, e allunga le mani al pomello e il pomello è sufficiente per barcollare la boule e capitolare il pesce. Indurre ubriachezza coi marosi nei decimetri cubi di trasparenza torbida. È sempre il mangime che intorbida. Prima solo in superficie, poi per gravità dovunque e fino in fondo. Eppure è necessario. I primi passi, il pesce per terra boccheggiante mio figlio che si abbassa per afferrarlo e modula con le labbra minute prima una piccola o di meraviglia e poi una grande O di fame e conoscenza. Mio figlio si china per mangiare il pesce rosso. Mio figlio affoga col pesce che gli scodinzola le gengive nude mentre io fisso i salvavita alle prese di corrente del bagno e del salone tranquilla perché in ingresso non ci sono prese. Non ci sono prese urlo mentre mio figlio sta gelido sul marmo. Sette giorni in ritardo anche qui, lo facessi oggi, invece di aspettare che nasca e si strozzi, lo avessi fatto ieri notte invece delle scarpette che tanto non gli impediranno di morire, sarei una buona madre. Invece non è ancora nato e sono già inadempiente. Fosse femmina

reclamerebbe già. Le madri hanno tutto il tempo per crocifiggersi. Se fossi una cattolica fervente potrei dire che questo è, che così ha da essere, perché per una che ha dovuto vedere il proprio figlio crocifisso, milioni per solidarietà si devono crocifiggere. In modo da bilanciare quello lì col tempo e il sangue versato o buttato. Quel sangue. Buttare il sangue significa arrabbiarsi, innervosirsi o affaticarsi, sforzarsi per rendere le cose migliori. Le madri buttano il sangue. E anch'io adesso di notte con la luce da tavolo accesa a pensare che ho un ritardo di sette giorni e non so nemmeno come si chiama basette di Fiandra. Mi piacerebbe Alfredo, o Alberto o Alessandro o Andrea, un nome con la A. Non so perché, ma mi piacerebbe, e visto che non andrò mai a chiederlo e lui non verrà mai a dirmelo posso immaginare quello che voglio e cominciare ad allenarmi con i nomi. Di mio figlio so che domani mi farà buttare sangue ma oggi non ho le mestruazioni. Non ho le mestruazioni da sette giorni. Consulto siti, faccio test, compro giornali femminili, in Italia è impossibile sbagliarsi perché non esiste il neutro e ho smesso la carne cruda. Viva o morta. Non ho niente in mano non so tenere un segreto e non mangio carne cruda. Ho detto questo a mia madre che ha chiamato per darmi la buonanotte e risposto Sono incinta e lei Hai fatto il test? Mia madre non mi ha chiesto di chi è e perché sto a casa anche se non ho la febbre. Non se ho mangiato. Mi ha chiesto Hai fatto il test? Dovrò ricordarmi con mio figlio di porre sempre domande che lui trovi inopportune. Con una buona madre si è sempre fuori luogo. No mamma, non ho fatto il test, E come fai a saperlo allora, Mamma ho un ritardo di sette giorni, Allora io avrei dovuto essere incinta almeno trenta volte nella mia vita, Buonanotte mamma, fai il test. È notte fonda e devo trovare una farmacia aperta, nella speranza che non sia solo uno spaccio per medicinali di primo soccorso e metadone, che in uno scaffale dimenticato abbia un test di gravidanza. È una cosa da film, solo che dalla pellicola anni cinquanta sono passata a una scena tipo Sundance o TriBeCa, oppure, già archivio, la sposa in tutta gialla che prima della linea fatidica, della striscia reagente della vita, è un killer spietato e poi solo paura, tanta paura con la sicaria orientale che le punta una bocca da fuoco in mezzo agli occhi. Odio quando mia madre mi chiede se ho fatto i compiti a casa. Stessa cosa. Me lo chiede prima che io corra in giardino a rubare la papera al vicino o la rete da pallavolo ai ragazzi del quartiere, odio mia madre che mi chiede se ho fatto il test prima di festeggiare e domandare chi è il padre e come l'ho fatto e se non come almeno quando. È notte fonda, non ho niente in mano non so tenere un segreto e non ho fatto il test di gravidanza, forse se avessi

aspettato altre tre settimane, se io e le mestruazioni avessimo atteso quattro settimane per presentarci in carne e assenza a mia madre lei non avrebbe potuto opporsi. Hai fatto il test, invece adesso ha ragione. È notte fonda e mia madre è nel giusto. Esco con la macchina e particolare cautela, perché una donna nelle mie condizioni non può che pretendere un attendente al passo. Ma non ce l'ho. Non ho niente in mano non so tenere un segreto e non ho un attendente al passo. La croce verde della farmacia si accende e si spegne si accende e si spegne e mi ipnotizza. Vorrei leccarla come un ghiaccio alla menta in una giornata estiva o un bombolone pistacchio variegato cioccolato sempre. Entro. Suono per entrare e trovarmi di fronte a un vetro blindato e oltre il vetro un ragazzo che somiglia molto a basette intarsiate ma dice Sono Giacomo come posso aiutarla. Mi dica che sono incinta Giacomo, mi guardi e mi dica che aspetto un bambino. Ma tacco e mi preoccupo, batto i denti, ho le borse sotto gli occhi e il viso pallido che se non vivi in un film di indiani non dice nulla sulla tua identità ma molto sul tuo stile di vita, dice eccessivo, forse Giacomo pensa che mi droghi, che voglia fracassarmi la testa sul vetro blindato e stravolgergli il sonno per sempre. *Ingiusto fece me contra me come?* Sul vetro blindato, ingiustissima. *Io son colui.* Sono Giacomo come posso aiutarla, Vorrei un test di gravidanza. Giacomo sorride come fosse il padre, io ansimo perché ho un ritardo di sette giorni che è la metà improbabile di quattordici anni e la quarta parte altrettanto di ventotto giorni. Giacomo dice Sono undici euro. Ed è allegro perché il test è la vita, è come le vitamine. Prodotto da banco stipato di speranza. Penso che undici non è nemmeno pari. Quanto costa un bambino. Madre tirchia e tiranna. E non è nato. Un bambino costa più di un chilo di carne macinata e non ne pesa che un grumo. Più della frutta fresca anche immaturo com'è. Non dico niente a Giacomo, non dico mai niente a nessuno e per questo è superfluo che non sappia tenere i segreti e stringa tra le dita della mano destra le chiavi della macchina e nella sinistra un test di gravidanza. Un parallelepipedo leggero e colorato in modo affidabile. Vorrei fare il test in macchina ma non posso, dovrei aspettare di arrivare nel bagno di casa. Che è lontana. Sono curiosa, ho l'ansia da gravidanza che mi impedirà di continuare la mia vita, anche se vorrei che qualcosa la impedisse, perché non ho niente in mano. Il cellulare suona, mia madre vorrà sapere, finalmente savia, con chi ho fatto questo bambino, ma non rispondo perché devo trovare un bagno. Non ho niente in mano tranne il volante, non so tenere un segreto tranne l'evidenza che mi sono portata un uomo a letto e che non conosco

questa zona. Ma c'è la corrente elettrica e le luci al neon sono migliori dei segnali stradali. Freno, inchiodo, mio figlio punterà i piedi fino a quando non avrà un'auto tutta sua. Con l'unica pecca che anche questa insegna si spegne e si accende si spegne e si accende ma il senso è intermittente e mi sento stupida a intendere a tratti. Entro nel bar del quale non sono stata in grado di leggere il nome. Suono per entrare, dietro al bancone c'è una donna con un bicchiere tronco conico. Non quello da martini, più stretto, dentro c'è un liquido lattiginoso che forse è latte di cocco forse vaccino, forse altro, chiedo un bagno, mi strizza l'occhio mi guarda le mani e indica la porta in fondo. Col mento. Che stupida il bagno è in fondo. Apro la scatola, leggo le istruzioni eseguo e aspetto. Il bagno è lindo e maiolicato, mi sorrido nello specchio illuminato. Sembra sott'acqua. Questa è la luce. Mi guardo nello specchio e nuoto. Manca solo una boule col pesce rosso. Fossi a casa basterebbe andare in ingresso per trovarla. E vuotarla. Fossi a casa il pesce boccheggerebbe sul pavimento ma rimarrei ferma. Non ho niente in mano non so tenere un segreto non aspetto un bambino e qui non c'è il pesce rosso. Ritardo è un ritardo è un ritardo è un ritardo.

David Machado

LA NOTTE RIPETUTA DEL COMANDANTE

Nell'aprire la porta del palazzo si accorse della fitta penombra che c'era nelle scale e rabbividì di paura. Immediatamente portò la mano dietro la schiena, alla cintura, proprio lì dove molti anni prima aveva sempre con sé la rivoltella da guerra che gli avevano regalato a Mosca, e l'assenza dell'arma lo lasciò senza fiato perché ebbe la certezza che lo avrebbero ucciso. A tentoni sulla parete, provò l'interruttore della luce più volte finché si rese conto che non funzionava. Evocò allora l'antico istinto del guerrigliero, rimase immobile, rasserenò il respiro e guardò il buio fitto senza timore. Poi fece due colpi di tosse e urlò, talmente forte che si udí in tutto il palazzo:

-- Io non vi vedo uccidermi, bastardi. Ma neanche voi mi vedrete morire. Avanzò con un braccio a proteggersi il viso e l'altro teso in avanti, aspettandosi che gli comparisse di fronte il nemico, e cominciò a salire un gradino dopo l'altro come se ognuno fosse l'ultimo, finché raggiunse senza più angoscia il pianerottolo del secondo piano e con la mano aperta batté sulla porta di casa in un fragore rabbioso. La porta era chiusa a chiave, proprio come l'aveva lasciata quando era uscito il giorno precedente. L'oscurità e il silenzio gli strinsero il cuore, ma in qualche punto del più profondo dentro di sé trovò il coraggio per infilare la chiave nella serratura e poi ruotarla. Aprì la porta, entrò, la chiuse dietro di sé, e poi se ne rimase lì, con gli occhi spalancati nel buio, in attesa di sentire la prima pallottola proveniente dal passato attraversargli la carne. Rimase così all'incirca due minuti, ma non accadeva nulla e, perciò, posò la chiave sul tavolo, si tolse la giacca e la lanciò sopra una sedia, e infine, senza preoccuparsi di accendere le luci, attraversò il corridoio fino alla sala e si sedette su una poltrona adorna di teli tribali, con una sparata secca e indispettita.

-- Me ne starò seduto qui tutta la notte – disse. – Venite pure a uccidermi, quando volete.

Si chiamava António Ferraz e faceva l'infermiere nell'Ospedale di São

José e per via dei turni successivi non dormiva da più di trentasette ore. E, in realtà, non c'era nessuno lì a ucciderlo. Era talmente esausto che non avrebbe saputo dire se fosse mattina o pomeriggio, non ricordava di aver camminato fino a casa attraverso le colline, né della feroce luminosità del crepuscolo alle otto di sera, che era l'ora in cui era arrivato al Bairro Alto, dove viveva, ed anche l'ora in cui si era risvegliato dall'apatia. Per la verità, aveva avuto motivi per mettersi in allerta molto prima di aprire il portone del palazzo e ritrovarsi inaspettatamente davanti al presagio della penombra nelle scale. Giacché a mano a mano che attraversava le viuzze strette del quartiere ancora sereno, aveva preso coscienza delle file di soldati negri che lo salutavano solennemente dall'altro lato delle sue angosce remote. A un certo istante del cammino, un ufficiale con la barba lunga e lo sguardo vitreo e offuscato gli venne incontro e gli comunicò: "Comandante, partiremo per la foresta appena si alzerà la luna." Lui non aveva detto niente e aveva fatto un cenno con la mano perché non lo disturbassero più sino alla fine della vita.

Ormai in casa, seduto in poltrona e tentando di fugare i ricordi a forza di sigarette al mentolo, udì le truppe che cominciavano a marciare verso nord, udì un coro di voci cantare una *rebita* e infine udì lo stesso ufficiale urlargli dall'intrico dei primi arbusti della selva: "Arrivederci Comandante. Ci troviamo sulla sponda nord del fiume, fra un paio di giorni." E dopo ascoltò il silenzio impossibile della montagna africana, sulle cui pendici scorreva ancora il sangue dell'ultima battaglia. Finché, a Lisbona, il telefono squillò.

All'altro capo della linea, avvertì la voce di sua madre e si stupì che fosse già domenica, perché era sempre in quel giorno della settimana che telefonava. Lei gli spiegò che non era domenica e che, a ottantadue anni, non aveva bisogno di giorni stabiliti per parlare con l'unica creatura che le restava al mondo. António non disse altro e aspettò. La madre riprese fiato e poi gli raccontò che si sentiva angosciata sin dalle prime ore del mattino, senza saperne il motivo, e preda di una strana voglia di parlare con lui. Per quella sua indole di indovina, aveva vagato in quel mare di palpiti a catena con la certezza che stesse per accadere una disgrazia. E tuttavia alla fine si era resa conto che la disgrazia che stava per accadere era già accaduta e che tutto quello scombussolamento che aveva in petto altro non era che un'eco distante di un altro tempo.

-- Domattina saranno ventitré anni che mi telefonasti piangendo -- gli disse. -- Ti trovavi in Angola, sperduto nel mezzo della guerra, e io qui a Coimbra, nello stesso luogo di sempre, senza poterti dare aiuto.

Dapprima pensai che fossi stato colpito, ma subito dopo mi sovvenne che non ti sentivo piangere da quando avevi due anni e allora capii che c'era stato qualcosa di più grave di una pallottola.

Lei fece una pausa, in attesa che il figlio dicesse qualche cosa, ma António rimase in silenzio e lei riprese a parlare.

-- È solo un ricordo, lo so -- disse. -- Comunque sia, abbi cura di te. Salutò la madre con poche parole e riattaccò. E in quell'istante vide il capitano Elias Vieira emergere dalle ombre della sala, con il viso madido di sudore, il braccio al petto per via della scheggia di una mina che per poco non lo aveva ucciso e lì a masticare il tabacco di trent'anni prima; percorse il pavimento zoppicando con la gamba sinistra, come António Ferraz lo aveva sempre conosciuto, e inciampando in tutto, con un'espressione di sgomento nel ritrovarsi in un soggiorno arredato in pieno altopiano angolano. Sia pur nel buio, non c'era alcuna ipotesi che non sapesse di chi si trattava.

Si conoscevano dal tempo in cui Elias era ancora uno schiavo nella fattoria del padre di António ed erano diventati amici un pomeriggio in cui il negro era stato punito dal fattore a quindici frustate perché andava distribuendo propaganda rivoluzionaria fra gli altri schiavi. A quel tempo, l'ingenuità di António Ferraz non gli permetteva di distinguere i ribelli dalle altre persone se non per il colore della pelle, eppure il castigo gli era parso eccessivo per un uomo solo e si era esposto in difesa del negro, che lo aveva ringraziato, giorni dopo, lasciandogli davanti alla porta della camera due libri che avevano finito per cambiare la rotta della sua vita: *Il Capitale*, di Karl Marx, e una raccolta di discorsi di Lenin. Alcuni anni più tardi, quando António Ferraz era rientrato a Luanda dopo un soggiorno volontario nell'Unione Sovietica, dove aveva imparato a pilotare gli aerei, insieme a tutte le raffinatezze dell'arte di organizzare una rivoluzione, aveva incontrato casualmente Elias Vieira e la prima cosa che gli aveva detto era stata: "Sono tornato, compagno. Ora la frusta cambierà di mano." Elias Vieira aveva ignorato volutamente la pelle chiara del suo vecchio padrone ed anche i quattro secoli di tirannia e se lo era portato appresso in guerra per le foreste di tutto il paese, e dovunque lo aveva presentato alle truppe come il comandante Ferraz, appena giunto da Mosca, specialista in operazioni di guerra ed esperto nella dottrina comunista originale. Da allora, era diventato il suo braccio destro, il suo protettore più fedele nel campo di battaglia e talvolta il suo confidente immobile. Fino al giorno della diserzione segreta e solitaria del comandante. Perché dopo di allora non si erano mai più visti, se non nei sogni.

-- Non è ancora il momento di sederci, comandante – gli disse il capitano Elias Vieira dalle sue evocazioni involontarie. – Qua siamo solo in quattro e il primo turno di sorveglianza stanotte tocca a noi due.

António Ferraz si accese un'altra sigaretta al mentolo e diede un'occhiata di sfuggita al suo vecchio amico.

-- Ho fatto quasi quaranta ore di guardia in ospedale – esclamò. – E sono più di vent'anni che non metto piede in Africa. Voglio pace.

-- E che facciamo con questa guerra, comandante?

-- Quale guerra, Elias? La guerra è finita.

Il capitano si mosse nelle ombre della sala e si accoccolò accanto ad António Ferraz con un sorriso aperto.

-- Comandante, sai bene che questa guerra dura per sempre – disse. E poi, senza fretta, aggiunse: – Ti aspetto dietro le rocce. Non dimenticare l'arma.

Subito dopo si alzò e scomparve nelle brume del corridoio. Erano quasi le dieci e António Ferraz si girò nella poltrona per dormire il sonno arretrato, pur sapendo in anticipo che non ci sarebbe riuscito, giacché malgrado avesse piovuto tutto il giorno sull'altopiano, l'aria notturna stava diventando tiepida e pesante come una coperta di lana e le zanzare cominciavano a pizzicare senza tregua. In lontananza, dalle parti della cucina, udi le voci roche di due soldati che cenavano. L'odore forte del grano bollito ed anche i vapori dolciastri dell'acquavite lo rianimarono. Sentì l'urgenza di alzarsi dalla poltrona per andare a raggiungerli accanto al fuoco, ma scacciò il desiderio con la mano. Li conosceva bene, quei due. Si chiamavano Inácio Montenegro e Zeca Baião, venivano da Benguela ed erano arrivati nel gruppo di guerriglieri tre mesi prima. Un anno dopo, nel corso dell'ultima battaglia a cui aveva preso parte prima di dileguarsi nella selva fino al Congo, li avrebbe visti morire, non molto lontano l'uno dall'altro, con due pallottole precise del nemico.

E tuttavia li udi parlare con la massima chiarezza mentre cenavano in cucina, e poi li udi accordare le chitarre e accennare qualche nota, e alla fine non sentì più neanche il peso di quella nostalgia di folli e urlò:

-- Zeca!

-- Sí, comandante.

-- Suonatene una di Sofia Rosa.

E loro suonarono. E finalmente il comandante António Ferraz si rasserenò, anche se per qualche breve istante. Sognò i malati dell'ospedale, che entravano vivi da una porta e uscivano morti da un'altra, finché verso la mezzanotte, scosso leggermente dalla mano del capitano Elias Vieira, si

destò dalla cullata di quella canzone interminabile.

-- Sono arrivati tre soldati con un prigioniero, comandante – gli disse il capitano.

António Ferraz guardò l'altro attraverso il tempo e gli rispose dal profondo della sua anima turbata.

-- Il prigioniero qui sono io – disse. – Lasciatemi tranquillo.

Il capitano Elias Vieira spiegò che non avrebbe desiderato altro nella vita se non lasciarlo in pace, ma non poteva, giacché l'ordine veniva direttamente dal presidente e c'era urgenza di eseguirlo. La missiva che accompagnava il recluso era breve e talmente chiara che António Ferraz l'avrebbe rammentata per il resto della vita: senz'altro motivo se non la tenebrosa firma del presidente, il prigioniero doveva essere fucilato alle prime ore del mattino. Il capitano stava per dire come si chiamava l'uomo che avevano portato a morire, ma il comandante lo interruppe a tempo.

-- Ti proibisco di ripetere ancora una volta il nome di quell'uomo – urlò.

– Lo conosco da piú di vent'anni.

-- Molto bene, comandante. Ma c'è un'altra questione.

Allora António Ferraz allungò il braccio e accese la lampada che si trovava sul tavolinetto accanto alla poltrona, una luce triste dilagò nella sala e l'orizzonte della notte angolava divenne sfogorante. Si alzò, ma si portò appresso uno di quei teli tribali che coprivano la poltrona, per proteggersi dai venti invincibili dell'altopiano. Fece un passo in avanti e i suoi occhi si ritrovarono a un palmo dal viso del capitano Elias Vieira.

-- Non c'è nessun'altra questione – gli disse tirando un profondo sospiro.

– Lo so quello che mi dirai ora, ma ti rispondo subito che, quando saranno le sei e quarantadue del mattino, io non piangerò un'altra pallottola nella testa di quel disgraziato che è già morto una volta.

Il capitano Elias Vieira posò una mano sulla spalla del comandante e strinse con affetto.

-- Lo so quanto è penoso, comandante – rispose. – Ma non c'è nessun altro.

António Ferraz lo sapeva altrettanto bene del capitano che non c'era nessun altro. I tre uomini che avevano portato il prigioniero avrebbero mangiato quanto restava del grano bollito della cena e sarebbero tornati al villaggio al di là della valle; Inácio Montenegro e Zeca Baião erano ancora troppo pivelli per affidar loro quell'ordine terribile; e la mano ferita del capitano Elias Vieira gli impediva di servirsi dell'arma con la precisione funesta che il compito richiedeva. Non era stata la prima volta che ammazzava un uomo, giacché aveva partecipato abbastanza a

confitti armati per sapere che almeno uno dei proiettili che aveva sparato aveva finito per centrare qualcuno. Era stata, però, la prima volta che lo faceva contro un uomo indifeso. Rammentò la cantilena di frasi fatte sulla rivoluzione, appresa a Mosca tanti anni prima, e avvertì il cuore che palpitava alle direttive sull'esecuzione dei traditori, sui nemici bersaglio e sugli altri ostacoli all'attuazione della dottrina. Soprattutto, non capiva per quale motivo lo obbligassero a uccidere di nuovo lo stesso uomo, ventitré anni dopo, invece di lasciarlo in pace con quello che gli restava da vivere. Tornò a sedersi nella poltrona, avvolto nella coperta, e spense la luce diafana della lampada. Nel buio della sala, cercò la tranquillità perduta, ma trovò solo il turbine da terremoto delle memorie. Ripetè allora lo stesso lamento di prima.

-- Elias, lasciami tranquillo -- disse. -- Sono alla deriva in questo mare in tempesta e l'unica cosa che voglio è arrivare alla terraferma. Lasciami dormire la mia notte di oggi senza i ricordi di altre notti.

Il viso del capitano Elias Vieira apparve dal buio pesto come un angelo miserabile.

-- Io lo vorrei, António -- disse lui. -- Ma lo sappiamo bene tutti e due che per trovare pace è necessario morire.

Dopo, scomparve di nuovo nelle ombre della sala, ma António Ferraz lo udì ancora aggiungere un consiglio inutile: "Riposa fino al sorgere del giorno, comandante. Starò di guardia da solo."

Il comandante si accese un'altra sigaretta, malgrado sapesse dal profondo del proprio essere che ormai neanche il sapore aspro e dolciastro del mentolo sarebbe bastato per fugare gli spettri del passato, e tanto meno la certezza di quello che sarebbe accaduto nei primi minuti del mattino. Le ore seguenti le passò tentando invano di conciliare il sonno, poiché in ogni istante era turbato dai rumori invisibili della selva, dal tuonare lontano del cielo, dalle sghignazzate di Inácio Montenegro e Zeca Baião. Alle tre del mattino, vide passare un cane selvatico nella penombra fra il televisore spento e la parete, e poco dopo udì con la massima chiarezza la voce del prigioniero che recitava a salti delle strofe di Arlindo Barreiros alle nuvole dell'altopiano. Fu sul punto di accompagnarlo in quelle declamazioni finali, ma considerò che farlo sarebbe stato come darsi per vinto al ricordo sconvolgente di quel giorno remoto. Si alzò e urlò:

-- Restate tutti laggiù in mezzo alla guerra. Stavolta io diserterò prima. Si aggirò nell'appartamento come se non sapesse dove si trovava, in cerca di un'uscita da quell'Angola antica, ma ben presto capì che le porte

erano chiuse per sempre fino al mattino seguente. Sicché avanzò sino alla porta del bagno, dove il prigioniero era rinchiuso e si faceva animo con le parole del poeta, deciso ad abbatterla per fare fuggire l'uomo che un giorno era già morto, solo per non doverlo uccidere di nuovo. E fu in un tale stato di agitata angoscia che il capitano Elias Vieira lo trovò e lo circondò con un braccio perché si calmasse e tentasse di dormire, mentre lui gli rispondeva dal profondo della sua esasperazione che era proprio questo che più desiderava, ma che il colpo che avrebbe sparato di lì a poche ore non lo abbandonava; e il capitano lo conduceva nel buio con mille cautele, fra i sassi dell'altopiano e i mobili inglesi che lui aveva ereditato dallo zio, finché lo fece sedere di nuovo nella poltrona e gli porse la bottiglia di acquavite con cui soleva accompagnare le notti in cui stava di sentinella, perché si riprendesse dalla tempesta. Il comandante bevve senza protestare e sentì lo stesso ardore di quell'altro tempo scorrergli giù per l'esofago e poi tornò a ripetere:

-- Lasciami tranquillo, compagno. Per favore.

Il capitano annui con il capo, si alzò e zoppicando rientrò nel buio.

-- Verrò a svegliarti quando sarà ora -- disse, prima di svanire.

António Ferraz rimase immobile nella notte africana del suo appartamento, alle prese con quell'inquietudine vertiginosa.

Era ancora nella stessa posizione senza riposo quando, verso le sei del mattino, il capitano Elias Vieira gli comparve davanti con un boccale di caffè e un pezzo di pane secco. Lui diede un piccolo morso al pane, bevve due sorsi di caffè e poi, sconsolato, gettò il resto a terra e sul pavimento. Quando porse il boccale vuoto al capitano, questi gli restituì la rivoltella, la stessa che gli avevano regalato nella capitale sovietica, tenendola con le due mani aperte come se fosse una reliquia millenaria. Lui vide l'arma e si spaventò. E tuttavia la prese e la posò in grembo.

-- È ora, comandante -- decretò il capitano.

Lui guardò il vecchio amico, ormai privo di forze per continuare a resistere a quell'irrimediabile duplicazione del destino e si alzò con la rivoltella penzolante in mano.

-- Andiamo -- disse. E avanzò nel buio, seguito dal capitano.

Zeca Baião li aspettava alla porta del bagno, ancora insonnolito per l'albeggiare, rivelando una certa solennità nella postura del corpo. Appena lo vide, il comandante gli smorzò tutte le illusioni.

-- Non vale la pena star lì con quell'aria da ministro -- gli disse. -- Quello che accadrà ora è roba da iene. Apri la porta.

Il soldato non disse niente, abbassò lo sguardo ed estrasse dalla tasca

la chiave ferruginosa che poi usò per aprire il lucchetto. Liberò il chiavistello dalle catene e spalancò la porta. Là dentro, l'oscurità era ancora più fitta e la presenza del prigioniero era appena percettibile dalla sua voce che sussurrava alle piastrelle i versi di Barbeitos. Zeca Baião entrò. E pochi secondi dopo ne uscì con un negro di due metri, le mani legate e il sopracciglio sanguinante. Nessuno disse niente e il capitano Elias Vieira fece cenno che lo seguissero, mentre i primi raggi del nuovo sole cominciarono a diffondersi sull'altopiano. Camminarono per una trentina di metri e poi si fermarono. Il capitano obbligò il prigioniero a inginocchiarsi a terra. E da questo lato del tempo, mortificato da tutte le parti dall'assalto dei ricordi, il comandante António Ferraz puntò la rivoltella alla tempia destra dell'uomo e per la seconda volta nella vita lo ammazzò con il colpo della sua sventura.

Poi, tremando, tornò a sedersi nella poltrona coperta di teli tribali nel suo soggiorno a Lisbona, prese il telefono e fece il numero della madre a Coimbra. Le lacrime cominciavano a scorrergli sul viso.

disquiet

Eirik Ingebrigtsen	The cone sample
Carol Lewis	The Cage
Thorsten Palzhoff	Greuther's Orpheus
Chiara Valerio	Seven fourteen twenty-eight
David Machado	The commandant's twice-lived night

Eirik Ingebrigtsen

THE CONE SAMPLE

He could hear the hissing coming from the spruce's deformed root, outside the tent. He was starting to get used to the sound pattern: a low, irregular hissing that peaked every so often in a growl or whistle, like a complaint. It was the same sort of whistling a piece of wood makes on a blazing fire when a glowing ember is about to explode from the log, but the threat of explosion in this sound contained the *whole* tree, not just the twisted root clump that stuck up from the ground. This was the tree's gaping wound. The root sore seemed to be a vent for the sick spruce. Ola had been observing the site in Widtskogen since late afternoon. It had taken him three hours to drive here and the daylight had dwindled as he set up. He couldn't sleep, even though it was nearly half past one. Boiled tree, he thought to himself. Was the root sore and the abnormal arched root a sign that the wood fibre mass was stewing in some kind of local, chemical process that would turn it into cellulose before the night was over? He had never heard of anything like that before, but the others were bound to ask the same questions when they came, because he had never seen anything like this before either. There's a few folk from *Forest and Landscape* should come and have a look at the tree, Ola thought. But at the same time, he admitted to himself that he wanted to be the only one observing the tree.

If nothing else, the noises and steam coming from the root sore seemed to express the pain that the spruce was in. He lay still and closed his eyes. Tight. The evening had given no answers and so much time had passed now that he crammed more and more thoughts into different scenarios. In one, the spruce tree exploded from the ground in a great eruption of twig chaos, a mighty shower of branch spears, chips and splinters and pine cones hurled over the neighbouring tree tops. One image, one solution! Tight, he suddenly was aware of how tight he was squeezing his eyes shut, even though he was wide awake. He opened them, opened the zip on his sleeping bag and let the cold air in. He still

had his long-johns on, even though he wasn't cold. He hadn't been cold all evening. There was a definite heat emanating from the tree and root sore. Another hiss rang out, a real deep growl it was, it sounded encapsulated, like it came from the very depths, like the noises from human intestines. That was powerful, he thought, that was something new. So he wasn't used to the noises from the root clump after all. But he wasn't frightened, despite all the changes since nightfall; the sounds that had vanished, the new sounds that were added, the scenarios that multiplied.

He undid the tent flap. The trees and trunks in towards the Widttjern lake were faintly illuminated by the snow, but he couldn't see the moon. He did up his boots and pulled on his thick outdoor sweater. The *Norwegian Forest Research* emblem was stitched on as close as possible to the heart. Following the merger between *Norwegian Forest Research* and the *Norwegian Institute of Land Inventory*, now called the *Norwegian Forest and Landscape Institute*, a new outdoor sweater had been ordered, which was exactly the same as the old one, except that the new logo was printed on the back, something the management of the Institute believed was wholly a production error, and as the dispute with the manufacturer was not over yet, his new sweater was still lying in its plastic packaging at home, unused. Ola put on his hat, even though it was mild enough outside. Yep, the tree was still standing in the same place as it had been the last time he looked. Again he wondered if the lateral root running away from the root clump had got fatter, even since he arrived. He didn't think it was possible. But why was he even thinking it then? The clump where the wound was had formed where the root arched, a sick corkscrew that stood about a metre and a half from the ground, as though it had come up for air or to release its poison. The root was also thickest here, before levelling off and running down along the ground for a while, then disappearing under the earth again. It was impossible to tell whether or not the root clump had been out in the open for a while before the heat started to develop. An extreme variant of snow blight was one theory, or brown felt blight, but there was no dark mycelium on the branches, as far as he could see. He really wanted to get up in the tree to see if there were any changes in the needles. In his field book, he had also noted shingled hedgehog as a possible explanation. But the spores needed temperatures of around 37 degrees to germinate and the temperature around the root was much higher, more like boiling than germinating heat.

The stone he used as a toilet was a clear marker in the terrain. It was

here by the stone that the snow stopped and the bare ground started. The heat from the spruce had resulted in a local thaw. He extended the zone with yellow piss. Why hadn't he put out markers here to see if the thaw had accelerated at the edges? And why wasn't he tired? He broke off a branch from a birch tree, and stuck it in the edge of the snow like a pole. The snow lay thick on the heather, even where it passed under other spruce trees. There were drifts on either side of the heated lateral root and Ola thought that the vegetation along the root looked as if it was coming to life too, but he couldn't be sure. No doubt daylight would help. And then he'd take more photographs.

He went over to the tripod and turned on the work lamp that shone into the forest towards Widttjern. What was he looking for? Ola felt alert, wide awake. He turned the lamp in towards the trunk of the spruce. He knew that the trunk was warm, but he still went over and put his hand on the bark. How long would it take for him to accept the simple truth, that the tree standing in front of him was warm and sick and didn't have the answers he needed? The wood fibre he had extracted from the wound looked normal, with white sap. But the consistency was softer. And something had already come out of the resin tap. It wouldn't normally happen that fast. Ola took the cooking thermometer out of his pocket and thrust it into the trunk.

In the meantime, he relit the fire, more for the sake of light and company than anything else. He hadn't worn his jacket since he arrived. He got the fire going with some kindling and paper, and he still had some good logs in front of the tent. The flames roared up, talking in the same language as the tree. The whistling of some still wet wood harmonised with the whistling from the root. It would be easy to fell the spruce and study the phenol content of the annual rings, but that wasn't what he wanted to do, it wasn't constructive to think like that; autopsy, diagnosis, some environmental initiative, work done. If the tree could recover where it was, that would be best. Or if the tree could tell him something new, in an hour, in five hours, in twenty-four hours.

He checked the thermometer, 52 degrees, as before. He'd leave it for a while longer. He swept the beam of light from the work lamp upwards. The branches had a good span, free of snow as far as he could see, so the heat was radiating upwards, outwards. The whole tree was in rhythm with the stoker in its cellar, the root clump. But sick? He would have to wait for daylight before he could look at the crown, but there was nothing that looked abnormal further up, and the cones hung in heavy clusters.

He peered up at the branches for a suitable path to climb. It wouldn't work. He would have to try to get a stepladder if he was going to collect samples from the crown. Even if he found cones on the ground, it was the ones at the top that would give him the answer. He swung the light back down, heard a deep creaking in the forest. It was nothing, just some frozen water that wanted to talk. He looked for cones around the base of the trunk. None. He crept right in to the trunk, hunkered down under the branches; it was like coming in, a spruce hut, standing there ready without having been built. It was softer in here, different sounds under the branched roof, warmer, he could sit up here, yes, it was a hut. He looked out; the root was still bubbling and boiling. There was no peace. He unfolded up and out from the spruce hut. And not a pine cone to be seen. Peculiar. He had to get a cone sample. The spruce was clinging on to all its cones, now that it was sick. A happy, feverish spruce, perhaps, rather than a sick spruce.

He turned the work lamp towards the root, and walked over. Was there a sweet smell? Didn't it smell just like coins? Ola's right foot slipped on the muddy earth, jarring his hip. I can feel the tiredness coming over me now, he thought to himself. He stood, waited a while, his pulse hammering in his leg; he was at home again, on the stairs where he grew up, full speed, up and down without falling, his body permeated by the house, his feet knew the exact measurements of the steps and his arm and hand in the air knew the exact height of the banister if he needed to grab it. There really was a sweet smell here. It reminded him of coins. He reckoned the smell was released with the steam, that it came from the resin flow. So there was a change to note, because he was sure that the smell hadn't been there earlier in the evening.

The night was just as long both ways now; what was past, the evening and the short rest in the tent, lay behind him in time, and what was to come, the dawn and breakfast, lay ahead. Thinking about the light, about food, made Ola happy. He could eat now, but he wanted to wait. A lovely, sweet smell. His hand rested on the root where the corkscrew slimmed into thinner wood. Nice and warm. He could feel that the wood fibre was porous. The actual wound was too hot to touch. The thermometer had shown 91 degrees the last time he put it directly in the wound. He would have to take the temperature again soon. There was more heat coming from the root clump than from the fire by the tent. A good fire, he thought, and I have to keep it that way for the rest of the night. He looked over

at the trunk. Other people might come in the morning, the local paper at least. What would he say to them? A runaway condition that results in a rising temperature? That's what he could say. Then he could reject the theory that rust fungus was savaging the pine cones and they were foaming with sickness. This was a completely new tree disease. An overproduction of some kind or another. A distortion in the relationship between the gametophyte and sporophyte, that the unifying zygote was unbalanced and running riot again and again and again.

Back to the tree. Tilt the beam from the work lamp. Ola lifted back his head and looked up, everything was weighing on his shoulders. Alone with the job, here, in the night! How the tree was boiling and bubbling, a real winter party! The spruce tree rose up and up, no star at the top. He couldn't see it, but he knew the crown was there when the wind soughed through it. In daylight he would be able to establish whether things were so bad that the tree had grown in width, when he could see the rockface in the clearing on the other side of Widttjern again and could use it to measure.

He turned the light back to the root again. He had to have another look down there. More to discover there. The energy field warmed him straight through. The root sore was agitated and did not look like it was getting better. Go over and touch the root again, Ola thought and stepped into the pool of light: *sick sores of smoke and fire, what will bind the evening quiet.* The voice came from the spruce tree. So it was here, it was to be just here, on his patch, in his night forest, the sickest tree, that which no longer could be called normal. And the spruce tree, with its language of air and steam, its sounds of seething and sighing. What arose from thoughts and visions of the night, what was left on the ground, what disappeared into the air forever? Ola closed his eyes and held on to the heated root.

'When daylight comes,' he said and lifted his hand. He saw something. *O night's soft wings, where goes she hence, this night I am no longer my own?* The words and visions accelerated, the dark root was bright with power, rays of energy surged up his arm and Ola hugged the root back, he held on but didn't feel the ground, no, he just felt the air, the air in all that he held in his right hand, he grabbed the pine cone and felt it prickle, he saw the pine cone, a pine cone that rose and fell, spinning on its own axis, hanging there, hanging there, waiting for Ola who grabbed and grabbed and felt the energy from the root running up his arm, shooting up to the hand that held the cone and yes, a warmth enveloped him, complete calm, Ola was not afraid of the pulse; this quickening in touch, the night gave the only change worth mentioning, a rasping wind over his eyelids that was not

really wind at all, and the dark embraced the warmest point in the forest; he didn't need to see, because the bushes were growing by themselves, he didn't want to see; the pine cone kept him connected to the root, he became a static embrace spanning from the ground out through the two hands that were holding on to the pulsating touch, faster now! It raced through the forest like a final storm, a forest devoid of capercaillies where the word rose up in a song, a song that carried only one word: cone, the word that Ola now said: cone, he said it quietly, slowly he blew seed upon seed in front of him into the warm dark that he held in his hand in the air, and the cone was caught, here was the cone, yes, the cone, he felt the cone, yes, his cone, caught in his hand forever, and the cone hung in the air and was new to Ola who held on to the root and guided himself, the cone and the root back to the tree as he said Thank You.

Ola opened his eyes and breathed, the voice disintegrated and he carefully freed himself from the root grip while he held his right hand straight up in the air, clasped round the cone that was not there. He lowered his hand, opened his fist. How powerful the moment was, how powerful the forest and the night song!

'I...' Ola said. He didn't say any more, but went over to the fire and sat down on the camping chair. He felt dizzy, but also exhilarated. A cone vision! he thought. He started to rub his arm, massage the muscles that were tense after his endurance test at the root. He was bleeding slightly from a graze on the lower joint of his pinkie, his hand was shaking and his forearm was stiff and aching. A pine cone vision, he thought again. In his right-hand palm there were small indentations from where his nails had gripped round the imaginary cone in the air. He had had a cone vision. That was quite clear. A real cone vision! I'm a small man in this forest, Ola thought to himself and took off his sweater.

Ola dug out some clean underwear from his bag and changed out of the sweaty set. He hung his outdoor sweater over the root, and in the beam from the work lamp he saw steam rising from that too. He saw so clearly what he didn't see. He took everything in. He thought about the small bushes at home, the ones he could only see the top of from his chair by the kitchen table. Even though he couldn't actually see the birds eating the suet balls that hung there, he saw them doing it all the same; the tops of the bushes shook with the movement of them eating, the heaviness of the birds holding on to the suet balls with their claws. Peck! Rip! Swallow! They were there right in front of him. Ola drank some water, took off his hat, but then put it back on. He could just stay sweaty up there. This

was quite something, he thought to himself. There hadn't been talk of anyone having a real cone vision since Hans Rolland's series of powerful visions in the Sixties. He had read everything about Hans Rolland and it was Rolland himself who had exposed several colleagues' reported cone visions as shams, pure falsification, either because the vision had taken place in an area where there simply were no cone-bearing trees, or because the vision had come during meditation or under the influence of medicine. But here! Now, tonight! Ola stretched his arm out behind him, caught the other arm and stretched some more. He didn't know how he would formulate it in the report, or whether he should write it down at all. Food, he thought. Can't wait until breakfast after all. Or he could say it was breakfast now as it was nearly half past five. Hunger stepped into his empty stomach with a hollow, clawing hallo.

Had to get hold of a stepladder, he thought. The water was boiling so he added the coffee. He had opened a tin of sweetcorn. Put some salami on crispbread. Ate. He could feel it getting lighter, as if the snow on the ground didn't have the same great, shining power over the branches. The trees standing closest to the sick spruce looked as if they were still unaffected, though one spruce had no branches until halfway up the trunk and there were no signs that an elk had been there. But the snow lay thick on its branches, the needles making up a fretwork that welcomed the snowflakes that created another fretwork, the warm and the cold working together, the snow climbing the trees like small Michelin men.

The coffee tasted good, but it speeded up his thoughts and theories, which were hurled into more scenarios. A dog barked on the other side of Widttjern. A stepladder. Ola looked at his watch. Quarter to seven. In an hour he could go in search of people, borrow a ladder.

Ola assumed that it was the same dog that he had heard barking at dawn that now greeted him as he entered the farm. Just as it should be, the dog was an angry alarm tied on a lead. Ola had been affected by the warm sleepless night, he noticed as soon as he got onto the dirt road out of Widtskogen, and the dog no doubt registered a number of unfamiliar smells. The lead was attached to a cable that ran between the garage, the barn and the farmhouse. The dog ran as far from the cable as he could, a restricted and mean run for a dog, like the hare at greyhound races. The dog was forced to stop abruptly a couple of metres away from Ola and the doorbell. The cable sang out. Ola didn't need to ring the bell. A woman with big, slightly frightened eyes opened the door. Ola

introduced himself, said that he was working for the *Norwegian Forest and Landscape Institute* in Widtskogen. He didn't say what with. But he needed to borrow a ladder. The woman's eyes didn't change, but her voice was calm and gentle.

'Sven will be home again soon,' she said. The key words *work, forest* and *ladder* were easily connected directly to her husband.

'I'll talk to him then,' Ola said. She nodded. Did she have to have her husband's approval to lend him the ladder? Is that how bad things were here? Maybe there was an explanation for her anxious eyes after all? They didn't need to wait. Sven was coming along the road, with a rhythmical *tap-tap*.

'Sad to see him like that, he who was always so healthy,' his wife said and pointed. The farmer, Sven, now walked with sticks.

'My father worked here on the farm until he was 78, and barely ill a day before that,' she said.

'We may live longer now, but we're much sicker in the meantime,' she continued. Ola was surprised, not by what she said, but that she said it at all. She obviously had something to get off her chest, here and now, to a stranger. And he felt himself getting irritated, it was nothing to do with him, he didn't need to know, he needed help. Sven came over to them, said hallo. He was breathing heavily.

'So, are you working with that tree then?' he asked. Had he seen me yesterday?

'Yes. I've come to see if I could borrow a ladder,' Ola replied.

'It was one of my relatives who reported the tree. He walked past it yesterday. Going by what he said, it's an extreme form of fungus,' Sven said. His wife had disappeared into the house, there was nothing more for her to do out here.

'Do you know about tree diseases?' Ola asked. Sven was still finding it difficult to breathe, thin and sunken, must have been ill, or perhaps still was.

'Best thing would be to cut it down and see if there are any traces of phenol in the last annual rings,' Sven said. Yes, he did know something, Ola thought to himself.

'A volcanic root, I was told. Yes, must come down and have a look myself. Could also be too much nitrogen,' Sven said and got his sticks into starting position. He turned and looked at the dog that was sniffing around down by the barn. Still at the outer limit, his lead straining at the cable. They walked towards the garage and Ola presumed that they were

going to get the ladder.

'Have you seen or heard of anything similar here in the woods before?' Ola asked.

'No. And you haven't either?' Ola shook his head. Sven took a remote control out of his jacket pocket and pointed it at the garage door, which then started to rattle up. A white jeep was parked right outside the garage. That was maybe just as well, as there wasn't much room inside. Ola noticed two fruit machines at the very back. Must be plugged in, because they were whirring and flashing in there. Sven went over to a freezer, slapped the lid and turned to Ola.

'Fish. Would you like any?'

'Fish? Have you got enough?' Ola said.

'Was out on the fjord yesterday,' Sven replied. 'But you won't get any of the char I caught at Widttjern last weekend,' he said and laughed. His laughter turned into a nasty cough. He must be sick, Ola thought. He felt that he had to accept the fish in order to get the ladder, his ticket to the ladder lay in a bag of fish. Cod fillets. Sven took out two bags and put them down on the cement floor.

'You must have a look at this,' he said, and lifted out a plastic bag that crackled with ice. He opened it and pulled out a whole fish. Ola couldn't see what kind it was straight away, but he noticed pretty quickly that there was something wrong with the fish, something with its mouth, disfigured by a hook, Ola thought at first, but then he realised that it wasn't that either.

'Is that a cod?' Ola asked.

'Yes, it is,' answered Sven. 'But look closer at the skin, see how green it is. And here.' Sven pointed to the spine. A light stripe ran from the middle of the head down to the tail bone, a line that separated the spine from the rest of the body and the actual flesh. It was as if the fish's back was arched up and out, that there was no contact through the light stripe.

'You don't need to be particularly interested in fish to see that this, this is totally abnormal,' said Sven.

'And look at the mouth. A cod with a harelip! I don't think it's been maimed by another fisher.' One of the fruit machines played a short tune, which finished with a mechanical cheer and applause. Ola noticed the tiredness seeping into his body. His thoughts had to struggle their way through a layer of cotton wool, and on the other side, nothing was shocking, nothing was important enough. Sven put the cod back in the bag and mumbled 'Well, well.' One of these woolly thoughts was to ask

Sven what he thought about doing with the deformed fish, but it escaped and Ola said nothing. Sven closed the lid of the freezer hard, and then put some pressure on it to make sure that it was closed properly. Ola picked up the bags of filets from the floor and discovered that it was good to get some blood to his head.

'So, the ladder! We can strap it on to the tractor, then I'll drive you back,' Sven said.

Once Sven had stopped the tractor, it took a while for the sounds of the forest to settle down again. They undid the ladder and carried it between them, retracing Ola's footsteps. It was now that he heard it. Not a sound from the spruce tree. He could not hear the hissing from the root sore from the road, as he could when he left the place at daybreak. Had the wind changed direction and taken the sound with it? Ola walked so fast with the ladder that Sven, at the other end, had to ask him to slow down. A light wind in the tree tops, the crunching of snow steps, heavy sick breath from Sven, but no sound from the root.

They put the ladder down by the spruce. In daylight, the tent was a sharp green against the slope behind it. The work lamp was still on. Or had someone else been here? No steam from the root, but the area of bare ground had grown since breakfast. Sven stood, catching his breath.

Ola went over to the root, felt where it pushed up from the ground. Less warm? Then he felt the lateral root that ran away from the open wound; yes, it was definitely not as warm as it had been before breakfast. Heat was still radiating from the volcanic wound, but it looked like the wood fibres were more viscous now. He got out his pen knife, and poked around. Yes, definitely more viscous. The process had slowed to a halt or near enough. But the smell of coins was still there.

'Aren't you going to go up the tree?' Sven shouted. He was bent over double, still breathing heavily. *Sick man bending over by sick spruce.* Ola nodded, went over to the tent and got some plastic bags for his cone samples. He took the bags of cod filets out of his jacket pocket. Again he felt the blood rushing to his head; a new thought, a fresh thought and the freshness told him that he was tired. I need to forget these here, he thought, and dropped the bags of fish to the ground between his stuff and the tent flap.

Sven was coughing badly again. He doesn't look good, Ola thought. They stood for a while longer.

'Are you alright?' Ola asked. Now it was Sven who nodded, but he stayed

standing where he was as Ola opened out the ladder to its full length. He lifted the ladder up and swung it in against the trunk of the spruce tree without waiting for Sven to help. And it felt fine, it was perfectly OK that Sven wasn't active, or wanting to get involved. The only thing he needed from Sven was his body weight at the bottom of the ladder. The ladder stretched up over the thick middle branches and in to where the trunk narrowed. He was sure to find some top cones there. Ola checked the thermometer in the trunk. 74 degrees. Hmm, so it was still rising. He turned towards the root sore one more time before putting his foot on the ladder. Sven already had his hands on the rungs when Ola climbed up. He could feel it with his fingers. The needles were warm. Juicy green, strong smelling and tempered. He couldn't see any broken branches or sores on the trunk. Sven coughed violently again. After climbing a few more rungs, Ola bent in towards the trunk. The ladder swayed. Ola looked down. Sven was leaning sideways against the ladder. From a bird's eye view it looked as though he was supporting the ladder with his shoulder. Or the ladder was pushing him down into the ground. Ola leant in a bit further, opened up his penknife and lightly scraped the bark. No cellulose patches. No wood rot. He cut off a sliver, put it in a plastic bag. Then he scraped some wood fibre from the wound in the bark and put that in another bag. A new volley of coughing from the ground. Ola tilted his head back and looked straight up at a cluster of cones. No abnormalities in the crown worth mentioning. Up there, get a cone sample, down, then sleep a bit before driving home.

He could feel the heat from the tree on his face and if he closed his eyes now he would fall asleep standing on the ladder. A slight shaking in the tree top, a gentle murmur from the trunk. A crow took off from a neighbouring tree. Ola rubbed his forehead, pressed his eyelids lightly, brushed his cheeks. Wake up! he thought. No discolouration, no visible fungi, no loss of needles, nothing, nothing. But something was new all the same, a new, rising sound.

A new rising sound of panting and sighing, something in the tree quickened, a series of hisses, something was bustling in the wood fibre mass, something wanted to get out from under the bark and the spruce tree let it happen without the needles turning brown or falling off, just a slight rustle, as if a squirrel had jumped from a branch, but it was Ola climbing up the last few rungs, rising up to meet the cone samples and with no ladder left, he grabbed hold of a branch and heard Sven's terrible coughing attack on the ground at the same time that he heard the first

steam being released from the crown; the tree exhaled and something opened, small tears in the bark, Ola didn't know what, but the steam came and with it the sound of pollution and with that a new sound from whatever it was that was boiling in there and with that a new seizure of coughing on the ground, and what was shaking more now, the spruce tree or the ladder? And if the tree had a language, as it had during the night, what would have been written in the snow, if not *We love small hand movements, swaying lights in the dark and a tree that stands well in the landscape*, never never never had he seen moss fire before, but now a flame flickered across some moss on the trunk, Jesus, moss fire ripping through it! and then dark patches appeared on either side of the spruce tree and with these patches, new ways of thinking; an *aaah* rose up from the ground and Ola saw Sven lying at the root of the ladder and even though he knew it was serious, his eyes wanted to look up, up! and he grabbed a new branch which sent tiny heat waves out through the needles and into his palms, good prickles of heat and another deep sigh from the depths of the tree, steady feet on the ladder, good work, and out with another plastic bag, moss on fire and another, deep coughing fit from the ground, the spruce tree simmered and bubbled and the dark patches were nothing more than pops from the pine cones as they left the branches like dark trails sprouting away from the tree, *pop-pop-pop*, and Ola heard a Help from the ground, but the word didn't have the same impact up here as it would down there, because Ola reached out for another pine cone, the whole tree was shaking now, and the cone was hissing like an angry squirrel, yes, there was even steam coming out from between the scales and Ola reached out his hand with the open bag, and with his feet firmly on the ladder all he had to do was break the cone off with the other hand, even though he was boiling hot, oh! at last, a cone sample! A dog barked in the distance and the spruce tree helped Ola to break off the cone that shot straight down into the bag with *pop*, and then lay there, stunned, before melting its way right through the bottom of the bag and falling down towards Sven who was lying motionless at the foot of the ladder, which Ola didn't notice because his eyes were following the cone's descent, at the same time that he registered that he and the ladder had left the spruce tree and were now in mid-air.

Caryl Lewis

THE CAGE

The heat stood around him heavy and threatening and pressed its hands over his face. He woke, his shirt thin with sweat. He let his bare feet drop from the top of the desk and rubbed his neck in confusion. Pulling at his collar, he noticed that it was already undone to his navel. Pushing his chair backwards, he walked slowly to the open window. A mature afternoon sprawled in the treetops and humming birds jerked and darted between boughs. He rubbed his eyes as the air rolled in waves across the scratch of cleared ground in the forest. He pulled at one of the broad leaves around the window and pressed it to his face feeling its cool palm warming against his skin.

Months had passed. He hadn't seen anyone much. His beard had outgrown its itchiness and was now soft and long. There wasn't much point in washing as the sweat pushed through his pores before he had even finished. He had eaten very little and slept even less in his humid enclosure. His only company was the startlingly coloured bird that sat in the cage on the verandah, and Vania who bought food occasionally and then left to start her walk home. When he'd asked her about the bird she had said that it had always been there, ever since she was a little girl. She had laughed and pulled at her dull grey corn rows, wishing that everything so old could stay so colourful. Every time she left, her laughter receding, everything seemed quieter and his own voice sounded clumsy as he talked to the bird whilst pushing hard shiny seeds through the cage. He turned and looked at the desk in the sparse wooden room. The sheets of white paper lay empty on the desktop like broken wings. He had words and thoughts humming in his head like flies but the sheets of paper lay dead however hard he tried to provoke them with his pen. His lungs filled with air thick as water. They'd all be waiting for the book. Panting, eager as blotting paper, ready to absorb it all but he was too hot to sleep, too hot to eat and too hot to write.

He walked the floorboards and was pulled towards the kitchen at the

back of the house. He pulled a fat mango from a wooden box. Its flesh was heavy and cool and he pressed its perfume to his nose. He squeezed it between his fingers, the skin glistening healthily in the soft light. He hadn't eaten for days. He and Maria used to eat mangoes. He thought of her as he pulled his sharpened paper knife through the flesh. Its juice covered his fingers in honey tones. He shut his eyes and thought of her legs, her weight on his chest and her skin. He pressed his lips to the fruit. It tasted of water. He opened his eyes suddenly and, disappointed, threw the hard-hearted fruit to the corner of the room with a damp thud. It was getting dark and the frogs were beginning to stir their strange songs into the night. The air would soften at this break between night and day, and the deep earth would cool and smell of warm biscuit. He went to lie on the dirty mattress on the floor by his desk and lay longing for sleep. He felt his fingers still sticky sweet as he rubbed the salty sweat from his face. Sleep came in fits and his body plucked and jolted as he lay.

He opened his eyes. He heard the sound again. The moon was choked by black clouds and he couldn't breathe. The frogs were quiet. It was pitch dark. He sat up. He heard the noise again. Creaking wood. Fear sharpened his hearing and his pupils widened. He got up and stood still. Listening. He felt for the loop of his pocket and the hardness of his knife. The creaking was louder this time like someone gaining confidence with each step. His heart tightened. He had been warned. The old man who had given him the key had smiled crookedly and said that it was a lonely place. Chuckling, he had dangled the key above his palm, telling him that there were some people about that would steal the clothes from your back and when they were gone, they'd steal your soul. He had dreamt of them for weeks, their faces appearing from the trees in the dark. Eyes and knives gleaming. The small sound of wood screeching. He turned his head to listen. His empty stomach ached and a damp sweat flashed down his spine. He had to move. Slowly, he walked on his toes towards the window, not breathing. His ankles rolled quietly with each step. He had walked that path for weeks and knew that six steps should get him to the open window. He felt the window pane and stood with his back to the wall. His breath pressed on his ribs. He tried to control his lungs but his head felt light. He pushed himself against the wall, trying to make himself small. Suddenly, the sky cleared its throat and the thunder rolled out across the tops of the trees. His whole body convulsed. The breeze strengthened, and the leaves by the window started to whisper louder.

'Ha, ha, ha, ha, ha.'

He pulled his body into himself and stood still as ice. His heart was painful in his flesh. A laugh. Perhaps there were two of them. It was a game. Sport. Probably not even in this world after chewing plants, smoking leaves.

'Ha, ha, ha, ha, ha.'

He pressed his thumb against the blade of his knife. He hooked one hand on the window frame. He swallowed hard.

'Ha, ha, ha.'

The whole room was lit with silver light. He jumped, and let out a small cry. The light clicked off and the heavy thunder threatened the land. He pressed his hands to his mouth. They must have heard him. The hairs on his arms were upright and his legs had become springy and fast with nerves. He tasted the electricity in the air around him before another shake of the sky. His whole body ached. The creaking had stopped. They were re-grouping. The room lit up once again as the air crackled. Perhaps they would come in around the back of the house. The sound of thunder like paper ripping. The doors couldn't be locked. He usually pushed an old wardrobe in front of the kitchen passage but he hadn't had the strength lately to move anything. He had let himself become vulnerable. He was nothing but quarry. Nothing but soft flesh flitting in a hard wooden box.

'Ha, ha, ha, ha, ha!'

The sound of feet moving. He could see them now. White eyes wide with wonder. Looking at his red flesh and his blood dripping between the floorboards like mango juice. Warm, congealing then dark. No one would find him for days.

He would have to confront them. He would have to plunge his knife into their soft bodies. He would have to scrape their bones and snap their sinews. The sky growled and the light flashed across the house. Lightning fell like sharpened teeth.

'Ha, ha, ha, ha, ha, ha...'

Then came the sound of moaning and whispering. The leaves flapped in the rising wind. He would have to wait. Wait for the lightning and then strike. Wait for the light. He softened his knees in anticipation.

'Ha, ha, ha, ha....'

The fear had poisoned his blood and his hand became eager. Eager to jump through the window to kill before getting killed. To feel bones through the knife handle, to push the blade hard until his hand made contact with the skin. He'd have to surprise them to stand a chance. Kill

one and let his body slump before stalking the other. Sticky blood on fingers. He'd have to count. Count the time between the thunder and the lightning. It was getting closer already. He would count and then jump when he knew there'd be light. He would have to rely on the light.

There was whispering. Louder this time. He waited with every muscle in his body pulled tight. The sound of feet creeping. All the thoughts that he'd ever thought had vanished. The past, the future didn't matter anymore. He could smell their blood. He was pulled, ready to strike in the darkness. His nostrils flared to feed him more air. His wide eyes stared, flitting between sounds. Lightning. He started counting. His mind bending over the numbers.

'One, two three.' FLASH.

He grabbed the side of the window and gauged where he would need to jump.

Whispering and laughing. The sounds were louder still. Thunder.

'One, two, three.' FLASH.

It was clear as day for a second. Thunder rolling. His legs were ready, his shoulders tight and shivering. Thunder. Laughter filled the verandah.

'One, two...'

He leaped out of the window and landed heavily on the wood the other side. He let out a scream, a scream that came from deep inside him, an old scream that he didn't even know was there. FLASH. Terrified, he looked around. His eyes white in the cold silver light, he darted his head from side to side. The light died. There was no one there. He turned in a circle, his knife slashing blindly. He stabbed the air screaming, and turned and screamed and cried as the thunder laughed over the house. He fought and brawled until his arms ached and his heart had almost finished. He lunged and hit viciously, baring his teeth with fire in his eyes. The knife was pressed so hard to his palm that it had become part of him. Then he gave up, his strength sapped by fear. He hadn't eaten, he hadn't slept. He stared into the darkness, his chest heaving and waited to be killed. His breathing slowed and he became aware of his senses once again. He waited for the piercing knife, but it never came. He looked around blindly, but no one came. Then, from the absolute darkness came a childish little voice.

'Hello, hello, hello... ha, ha, ha.'

He stood staring. He could hear footsteps pacing. The trees creaking. He stepped forward and his footstep came back to him in an echo.

'Hello?' he asked the darkness.

'Hello?' came the reply.

'Who's there?' he asked again.

'Ha! ha! ha!' The sky became light once again and the whole world lit up. The bird stared at him, his head askew through the rusty bars of the cage. 'Hello, hello, hello, hello, ha! ha! ha! ha!'

The electricity ran from his body like water and his heart contracted in relief. His shoulders slackened and he let the knife fall heavily to the floor. He heard it bounce away in the darkness. He stared and listened to the little bird and let his fear drip through the floorboards to the earth below. He started to laugh. Laugh after laugh rose within him and flashed out into the darkness. And as each one fell metallic across the verandah, the clouds shifted and revealed a watery moon. Drops of rain began to fall fat and healthy into the grateful hands of the leaves around the house.

'Ha! ha! ha! ha!'

The bird echoed his laughter. It had learned over the years. Listening and copying. Listening and copying until it had found its voice. It would never be able to tell the truth, to recite an original story, but it had learnt enough to laugh. Fascinated, he walked towards the little captive and looked through the ugly bars. He leant down near its eyes and reached up to open the cage. The bird watched his every move in the weak light and creaked back to him as the metal hinges squeaked. It looked the man in the eye before hopping to the side of the cage. Cautiously, the bird put his head out of the little door as if trying to remember how to fly. Their heads came close as the bird stretched its weak wings. The man felt the relief of being close to another living thing.

As a dark cloud covered the moon once again, he heard it go. The flutter of wings passed by him as it opened its body to the refreshing rain.

After standing on the verandah for a while, he turned and made his way to the kitchen. He lit a candle and watched its flame choke then gain confidence. And as the rain chattered on the tin roof he drank his fill of clean sweet water and ate fruit with his hands. He felt the air thinning around him and the vicious heat losing its grip. He washed his face in a basin and rubbed it dry with a towel. He felt his way back to the small mattress to sleep. As the clouds dissipated, the room became lighter and he fell asleep watching the white petals of paper bloom in the clear dawn light.

He slept for hours, every knot in his body unravelling. His nerves slackened and his skin dried. When he woke, he watched the light blue

rays for a while and smelt the evaporating rain. He got up and made some bitter coffee. He went out, as he did every morning to the verandah. There were still some seeds in his pocket. The door of the cage was open. He felt his heart lurch as he looked at the small empty space. He moved closer when something caught his eye. He put down his coffee and bent over the cage. At the bottom, there was a coloured feather, daring amidst the grey waste and seed husks. He put his hand through the little door and took hold of it. It was made of every colour and its spine was flexible and strong. He looked around. It was getting hotter, but the scalding heat was gone. He remembered the knife and bent to pick it up. Feeling a light breeze on his face, he looked at the gift and pressed his knife blade into its base to make a point. He smiled. There was laughter in the trees around him.

He turned his back and slowly walked to his desk, pulling a blanket around his shoulders as he went. He sat and shuffled his papers for a while before plunging the tip of the feather into a pot of ink. Smiling, he listened to the songs of the birds in the trees before scratching some colour onto one white wing.

Thorsten Palzhoff

GREUTHER'S ORPHEUS

The bed, an enormous four-poster, takes up the whole of the middle of the stage. On either side of it some twenty or so actors wait in silence for the beginning. They are tired from standing so long; they are either leaning with their elbows against the set-like walls of the magnificent chamber or are sitting with affected indifference on one of the chairs standing around at the corners of the stage. The wizards from the prop department have had the idea of dressing them all up in historical costumes made of black velvet and brocade. Despite the powder and make-up, their faces are red, and at this moment somewhere in the audience someone whispers excitedly to the person sitting next to him that the red blotches on the men's foreheads and cheeks have not been caused solely by the heat of the spotlights, in whose beams floats the dust of centuries, but more than anything else by the expectation of an imminent death. His neighbour nods meaningfully, but in the tense silence of this beginning and with so many microphones and cameras around he dare not utter a syllable, answering instead by tapping the man on his wrist and now, in his turn, with a silent gesture drawing his attention to a red cardinal's robe that has appeared at the back of the stage behind all the black-costumed men. Unnoticed by the audience, but caught by the camera zoom in an image that comes up on the stage manager's monitor, the cardinal plucks at the left sleeve of his robe and casts a furtive glance at his watch. Satisfied, he looks up again, nods at those around him and raises his right hand. Almost at that very instant movement comes into the hitherto so quiet scene. The loud creaking of heavy wood can be heard and, believing it to come from the four-poster bed, the bystanders start to whisper, pressing closer to the bed and beginning almost imperceptibly to sway, for under their feet the stage is turning clockwise and only comes to a halt when the foot of the bed points towards the now murmuring and clapping spectators. They can now look straight into the face of the dying man, who lies deeply buried in the pillows of the enormous four-poster. His face

is pale, damp with sweat and puffy with the weariness and tedium that the dying man has begun to feel in the face of death. Unkempt strands of black hair stick to his forehead, his beard is scraggly and matted, and his eyes are as empty as they had always been – except on the occasions when they burned with naked anger or the passion of love-making. He is going to die, very soon in fact, for the script has him in the role of Vincenzo Gonzaga, the Duke of Mantua, and today, the 18th of February in the year 1612, is the day of his death.

Freed from having to determine which past they were dealing with here, and also from the confusion caused by the lack of an opening curtain and a clear beginning, the audience wildly applaud what they presume is the real beginning of the performance. Sitting in the left-hand box, the stage director uses the general commotion to point to the ascetic gaunt man who is sitting ensconced in his seat in the box opposite and is looking down darkly on what is happening on stage. His head leaning to one side, the director whispers to the person next to him: look, there he is, that's Morowski. He knows as well as I do that this apparently so sophisticated staging of stillness and noise, emptiness and history is basically nothing but a trick, for Greuther's *Orpheus* has no beginning. The old theatre, the dusty stage, the costumed actors and the presence of an audience – all this diverts attention away from what Greuther's *Orpheus* actually is: just a tangled mass of sketches, notes and composition drafts which Greuther's biographer Blohm had discovered in the composer's estate. The three small boxes labelled 'Orpheus' came into Morowski's possession by unknown paths, and in two years of obsessive work he filled in the gaps and patched together a version fit for the stage, which was being performed today for the first time. Morowski had in fact immersed himself so deeply in the composer's world of sounds and imagination that one morning, awaking out of troubled dreams, the sketched figures from his dreams appeared before his eyes complete with stage and audience as clearly as if they were as real as he himself. First came the dying figure of Vincenzo Gonzaga, Duke of Mantua, lying on an enormous bed; he is surrounded by twenty courtiers, drawn there by the Duke's imminent death. They are tired from standing around so long and from the stuffy air; they have been forbidden to open a window on pain of severe punishment. Standing devoutly with his hands folded in front of his stomach at the right-hand end of the bed is the Cardinal. He bends down to Vincenzo and whispers something to him, softly but piercingly sharp. Morowski does not understand what the Cardinal has said but

he knows from Greuther's notes that he is urging the Duke to repent, to show remorse for his debauched life. There is no answer, but from the distance, from somewhere backstage or beyond the stage breaks forth a long, terrible cry that nobody can hear except Vincenzo in his bed, his enormous deathbed, the site of numerous tortures, vices and troubled dreams. The bystanders push closer to the bed and observe every movement in Vincenzo's suddenly pain-distorted face. He averts his face from the spectators, turns with a sigh to the left and stares now into the corner of his chamber. Again he hears the cry. He presses a hand to his left ear, while his right ear is buried in the pillow. And in his shivering fit he thinks he can see himself there in the corner lying on his bed next to his first wife, Margherita Farnese, whom he tried for many years to get with child. She was only fourteen when Vincenzo married her, and on account of a handicap, a narrowing of the pelvis, was unsuitable for physical love. The cries she uttered into his ear during the tortured act of love could be heard throughout the palace and were the occasion for gossip that accompanied him everywhere he went. He sees her there in the corner of the stage only as a shadow, but he can hear all the more clearly her incessant cries, the cries he used to flee from. While Margherita had to submit herself to numerous fertility tests, during which she was forced to lie on a narrow bed with her legs apart surrounded by twenty men, and while the men felt her pelvis, her pubic bone and her vagina, and deliberated whether to carry out a surgical operation that would have meant her death, Vincenzo rode, Margherita's cries in his ears, to Ferrara to abandon himself to one of Countess Torelli's orgies, orgies which were widely famous for their originality. This weeklong debauchery had been arranged for him by his mistress Barbara, with whom, even after his marriage, he had stayed in letter contact via a female dwarf from Mantua whom Barbara had persuaded to take on the role of courier. Vincenzo Gonzaga, Duke of Mantua, sees all this in the corner of the stage in the form of ghostly flickering images, and, to their astonishment, the bystanders, who are suffering under the heat of the floodlights, notice that Vincenzo's feverish body is shuddering, the Duke first whining softly and then suddenly laughing, a sign of madness or the devil. But all that has happened is that he has seen Barbara's dwarf there in the corner and thought back to a wicked deed he had dreamt up one morning lying in bed when he was awoken by her. His own father, Guglielmo, whom he bitterly hated, was a misshapen hunchback, and once, in order to humiliate him, Vincenzo had had his splendid theatre group perform a

play in his presence in the Palazzo Ducale in which all the actors were hunchbacked. At the end of the play, Guglielmo accepted the farce with the hunchbacks behind a mask of politeness. However, to avenge his honour and to conquer his anger he had had all the actors banned from Mantua under threat of torture and death. Vincenzo laughed at the cries of his crippled father and ran, heady with hate and wine, from the young men and ladies in the audience, into his chamber, where he set about Margherita, who thought she would die of pain under her husband's virile lust. She cried out with all her might, and even now, after so many years, Vincenzo still hears the late echo of her screams. He turns in his bed towards the spectators and opens his mouth, as if he wanted to say something. Out of his throat, however, caught by the boom microphone, comes only a terrible rattle. He waves the Cardinal over to him, and when he leans over him, whispers something in his ear. Over the loudspeakers the spellbound audience hears the Duke murmur but, despite the sensitive technology, what he says to the Cardinal is impossible for Morowski to understand or work out from Greuther's estate. But Vincenzo's face betrays to the audience his desire for music – a thrusting wish in a life full of voraciousness and avidity.

Lying in bed, buried under a mound of papers from Greuther's estate, Morowski, between waking and dream, observes Vincenzo's eyes as they sternly and imperiously follow the entrance of the musicians.

Accompanied by the applause of the audience, one last figure enters the room: his long black regalia has often been repaired and now once again its seams have come apart. He holds in his left hand a viola and in his right a bow. It is Monteverdi. His gait is shuffling and laboured from his undying grief, grief for his wife Claudia, which gnaws at him today as much as it did at her death four and a half years ago. Sick to the point of death at her irrevocable passing and the excessive burden of the work imposed on him, he fled from Vincenzo's employ to his father's house in Cremona and stayed there for many weeks, lying in bed as if on a drifting boat of searing grief. And while he lay there sick with love for a dead person, he constantly heard the lament of his *Orfeo*, which he had performed for the first time in the Palazzo Ducale shortly before. It was as if he were hearing a portent of his own pain in *Orfeo*'s lamentations for the death of Eurydice, his *Ohi mè che odo? Ohi mè!*, followed by nothing, only silence, only a pause, the absence of all music. But Vincenzo showed no consideration for this condition: he tore him from his death bed and ordered him to return immediately to Mantua to satisfy his desire for ever

newer, ever more unrestrained music. He was supposed to compose a ballet, a new opera for the wedding of Gonzaga's eldest son Francesco as quickly as possible, to be ready for carnival. Ah! ... despite his grief, his exhaustion and the shortness of the time allotted to him music poured out of Monteverdi like a pure lament. And then, at the performance of his sad work, the opera *Arianna*, whose lamentations shook the audience to tears, it happened that Monteverdi, now at the end of his strength, saw his Claudia in a corner of the room. At that moment her form darkened to a shadow. Trembling over his whole body, he ordered the singer Caterina Marinelli to sing with great passion and deep emotion, in the mad hope his music might dissolve Claudia's shadow. Ah! ... despite the deathly beauty of Caterina's singing, which all around brought every bow on every string and every hand on every instrument to rest, and the musicians to fall silent in the middle of a movement, Claudia's shadow remained. Even now, at the premiere of Greuther's *Orpheus* the shadow is present – only nobody notices it apart from Monteverdi. He sees Claudia's face next to the stage as dark and silent as when, on orders from Vincenzo, they had had to separate a few days after their wedding at the height of their happiness because the Duke could not do without having his musicians around him at all times – even when he travelled to take the waters, passing through Basel and Nancy on his way to the baths of Spa. Bloated, Vincenzo lay in the waters of Spa and, after driving away all the courtesans and knaves in a fit of sudden anger, he summoned his musicians. Then, lying in the water with his eyes closed, he listened to them until the candles had all gone out and it had become completely dark. Even on his campaigns in Turkey, which Vincenzo, inspired by Tasso's crusade epic and in the teeth of all political reality, staged as a holy war against the Muslim heathens, even on these theatrical campaigns Vincenzo Gonzaga surrounded himself with a company of musicians. Now, in the hour of his death, he remembers, as in a dream, his third march – a journey into rain, cold and mud. He had been stranded outside the Hungarian fortress of Kanisza with an injured knee in the autumnal marshes of southern Hungary and there he listened to the rain drumming on the roof of his tent. He lay on a soaking wet mattress, and while his musicians sang madrigals of love and war in the glow of a hundred candles, he dictated, feverish from the vapours of the marshes, a letter to his group of court alchemists, urging them to manufacture a cannonball full of poisonous gas. When he had finished the letter and was able to give himself up completely to the music, he lay on his damp

mattress thinking of his bed, his four-poster, and he was happy to know that it was so far away. He found it extraordinary that he had become the object of gossip throughout the courts of Italy because, after two years of marriage to Margherita Farnese, no offspring had been conceived. Margherita's brother Ranuccio, deeply hurt in his family pride, accused Vincenzo of being an adulterer and a sodomite, an impotent syphilitic fool whose sword was too short. The scandal even reached the Pope, who, when the Gonzagas considered divorce whilst keeping the dowry, sent Cardinal Borromeo to Mantua to look into the matter. While Vincenzo, on the Cardinal's orders, was being subjected to numerous medical tests of his virility – which also involved lying in a bed in Venice surrounded by about twenty men before whose eyes he had to satisfy a Florentine virgin by the name of Julia – and while the men groped his genitals before his first attempt and the doctor Belisario Vinta informed him about his right to push his hand between the two sets of buttocks and to feel whether the sword was in the sheath, Guglielmo, Vincenzo's humpbacked father, was riding to Florence to the court of the Medici in search of a more suitable bride for his son. He brought him Eleonora, who had grown up at the court of the Grand Duchess Bianca Capello, a Venetian courtesan and magician who had introduced Satanic practices to Florence. But every time Eleonora de' Medici gave herself up to Vincenzo, what he heard were not her lustful shudderings but rather Margherita's screams, and late in the night he called his musicians to the chamber, where he had them gather around his bed or behind the scenes to drive out the noise of the past with music. Morowski watches as they enter the room on Vincenzo's orders. The chamber becomes hotter and stuffier from the crush and movement of so many people, and as he finally glimpses Monteverdi, he curses the composer's costume with its sleeves of lace and its snow-white collars. At the rehearsals Morowski had pointed out to the director that the accuracy of the costumes had nothing to with the historical reality of a society characterised by dirt, stench and leprosy. But the director showed not the slightest interest in this objection and just murmured that now that Morowski had done his part of the work on Greuther's *Orpheus*, he, Palzhoff, could begin with *his* work, for which ultimately he alone had to take responsibility before his clients in Mantua. And as Morowski himself probably knew best after the work he had had to do on the chaos left behind by Greuther, the performance was basically the performance of a work that did not exist. But that is nonsense, Morowski thinks now, for how could something not exist that I am experiencing at this moment?

How can something that stirs passions in the spectator have no reality? His eyes closed, he listens to the applause with which the audience greets the beginning of the performance. Excited, they crane their necks towards Vincenzo Gonzaga, whom they can now look straight in the face. He lifts his head with difficulty, waves the Cardinal over to him and whispers something in his ear. And now that it is once again absolutely quiet on stage and the pale Vincenzo has closed his shadow-ringed eyes, Monteverdi steps up to the bed. Filled with hatred, he looks into Vincenzo's face, filled with hatred, he bends his head and lifts his bow to strike up the music that will stir the Duke to death. And now out of the quiet distance, from somewhere beside the stage or out of some hidden loudspeaker, breaks through the first articulated sound, a cello tone that swells up out of nothing; a violin starts up with a phrase that is immediately taken up by a second violin a half-tone lower, and then a third and a fourth violin draw out the downward echo, and there is hardly anyone in the audience who realises that this tone cloud descending upon them quotes a phrase from Monteverdi's *Orfeo*. In the right-hand box, completely ensconced in his seat and with his eyes closed, sits an ascetic gaunt man in the midst of the swelling turmoil. It is Morowski, who has a thorough knowledge of Greuther's music and knows that at its heart it contains Orpheus's lament about Eurydice's death: *Ohi mè che odo? Ohi mè!* And far above it all two violas begin to converse in bright, strangely lifeless flageolet-like tones out of which he hears the prologue to *Orfeo*: *I am the music that soothes the confused heart with sweet tones. When I sing, everything should be silent.* Then all at once everything falls silent; only in Vincenzo Gonzaga, the Duke of Mantua, does an echo of long forgotten times linger: *clamore – amore – more ...*

Chiara Valerio

SEVEN FOURTEEN TWENTY-EIGHT

*There's a certainty you are grasping now
And it's not the Angel
It's not a miracle
It's not the hand of the Lord
It's you
'Heart of Darkness', BAUSTELLE*

I have nothing in hand. If I was an illusionist they would be five surprising words, more, they would be a curtain, all eyes would be on me, bright and ready to goggle at the appearance of a rabbit or a bunch of flowers, or a dove, maybe. I'd rather the flowers. Red yellow and white, large and callous, no roses, no green. Roses wilt and the green goes brown. There are never any roses in illusionists' bunches, not even in the fairground magicians'. Because they wilt. People in love give roses because love wilts. They know, they lie and eternally give roses. I'd never want to receive a flower like that. One that's a warning. And then whisper what a wonderful smell what a wonderful smell and smile, get a little excited forgetting that roses wither and love and new shoes and other things and that there are plastic and fabric flowers that are no answer anyway. Especially if you are allergic to dust. I say I have nothing in hand and I look at my dry palms because in this nothing that I'm clutching I can't even keep a secret. Every time I've covered my mouth with my hand I haven't been able to keep quiet. Every time I played Guess where the sweet is as a child, right or left, left or right, here or here, I always lost the sugar. Losing is bitter. I have nothing in hand and I can't keep a secret. Last month, on a Wednesday, I met a man and we ended up in bed after a beer and a rambling chat. I paid the first, he the second which was the same anyway. A light double-malt in a glass that looked like and perhaps was a small goldfish bowl. Goldfish often seem drunk, they swim round

until they're dizzy and sometimes they jump out and end up on the floor. Then someone comes rushing along and doesn't notice. The fish on the floor. And they slip and fall and die. Sometimes someone hits their head. They don't notice the absence of the red in the opaque transparency of water and fish food. On the floor of the house trodden a thousand times. And the neighbours whisper They must have been drunk. Instead it was the fish, but it can't tell anyone, mum's the word, swallow your tongue. Bowls know something about objectionable drunkenness and secrets should only be told to the dead, who have nothing in hand though. Maybe a coin. Or under the tongue? We ended up in bed together, and it had never happened to me, a beer and a man between the sheets, all in the same evening. On a Wednesday at my house and at ten to eleven all done because my mother called to say Goodnight darling, and I You too mum and he Does your mother always call you at this time and my mother Who's that there with you? And I No one mum it's the television. He smiled buttoning himself up slowly, as you would imagine a reformed stripper to do, fired by kindness and pity as if for a thirty-year-old woman it was humiliating to confess to her mother that she kept the television on with a convincingly fifties film playing. How many men ask Does your mother always call you at this time. What time? All time is for mothers. Being a mother is like having all time. Then he left and I didn't even see him to the door in case he thought of a reply. Or maybe it's women who think that men are interested in replies, that they are more sexual beings than socialites. The *reprises* of safe sex with no outcome. If it's safe there is no outcome. If they wrote no outcome in the advertising or on the packet no one would ever buy contraceptives of any sort again. No outcome is so fatal. No outcome is fatal. I put things in order, tidied up, listed the objects caressing them one by one with my eyes and turned the light off to rest. And I slept. The past month I've been sleeping like never before. I have nothing in hand I can't keep a secret and usually I can't sleep. We saw each other again at the bar I offered him a beer he left saying Have a good evening in front of the TV. I don't know men well but I'm amazed they behave like little damsels in a fit of pique. Or maybe it's him and why I invited him home, maybe I love piqued damsels, of any sex. I love piqued damsels, covered in lace even when the lace is a tidy moustache and inlaid sideburns and the springs of tanga briefs and two earrings and freshly cut hair. That smells of fields and scythe. I switched off the light. Mothers even have sleep time. They watch over children's sleep, check they sleep peacefully and dream of honey and enchanted

forests and don't get their head wet if it rains and don't fall into ravines and don't scratch their sores, which is worse. A good mother wouldn't buy a goldfish for a living room with a marble floor. A good mother would never go and live with an infant in a house with a marble floor. A hard floor for a velvety head and a malleable creature. I never thought I'd have children. Not that I'm against it, but I didn't think it would happen like this, suddenly and without thinking, one Wednesday evening with a stranger disobedient to any contact after a light double-malt beer. I must be pregnant because my periods are even more regular than Kant's walks and the story about the bridges of Konigsberg may be a legend but this isn't. I've had my period every twenty-eight days since the age of fourteen. Which if you think that fourteen is half twenty-eight you can't help feeling you are bearing a degree of precision that would make any German railway timetable or the British postal service pale by comparison. Any Holter monitor. And I'm seven days late which is half fourteen and a quarter of twenty-eight. I've stopped drinking beer and I've remembered I can crochet. I've bought an expensive cotton thread and devised a very complicated pair of bootees. I've been to the haberdasher's and I know it would have been much easier to make a little blanket or a doily. But I wanted the bootees. A pair of bootees for my child. If I can't be a mother at least I can crochet. Red bootees. I don't care if the way is mad or subversive and chaotic. Nor even if it's an obsession, it just needs to be mapped out. The red bootees trace the way of my baby, which announces itself with a seven day delay and painful breasts and kidneys and bloating like when you've drunk too much and trips to the bathroom. Pregnancy goes hand in hand with objectionable drunkenness and the inability to expell air. I'd like to go up to the piqued damsel with the clean shave and tell him we are expecting a baby, that his strawberry or watermelon red or rose pink contraceptives have presented us with a delay that is not that of a train or any old connection or of a waiter at table. A delay of pink flesh. But I don't know him and I don't know what to say to him. Having a baby with someone of a different sex is a fact that can happen. If I was a cook these fifteen words would be my great *hors d'oeuvre*, instead I imagine sitting on the sofa in front of my father and mother who know all about children. But they didn't come along. They got married young and all the rest, with the half-chicken at the late-Seventies wedding and the two-tier mimosa cake and four bridesmaids and envelopes with money in them and a borrowed cot, she with a hat and bucket bag he with flared trousers just on his ankles and a

man's bag and thirteen-inch glasses with gradually tinted lenses. I could ask mum what happened to my cot, where the lending round stopped. At what degree of kinship. And in a Shakespearean voice and bard's posture declaim, Speak mother, wherein is held my cot? Doth it perhaps hold infants within its bars of contention? Make an act of containment, mother, yours and the cot's and tell me where it is, confess now or it will be late and I shall already have bought it! My mother would laugh or I might smile and simply, one Sunday at table, because Sunday lunches are the crucible of all anxieties and expectations and unpleasant surprises masked as news. Mum dad I'm expecting a baby, isn't that great? Great with no other words, great for sure and a new cot because I remember my sleep-inducing, oil-painted cream and chocolate. Instead still here in silence and a week late which is half of fourteen and a quarter of twenty-eight. It took me a night to make the bootees. They came out full of knots, I justify myself Mayan knots, to keep count of the baby's first steps with its little hands in mine, one step at a time and him trying to stand up, he presses his feet down because he can see farther standing up. As far as the goldfish bowl that, thinking he's too small to slip and to avoid the living room I have banished to the piece of furniture in the entrance hall. But my son knows that red means distraction, after all he's got red bootees, and he stretches his hands out to the knob and the knob is enough to rock the bowl and surrender the fish. Cause drunkenness with the large waves in the cubic decimetres of cloudy transparency. It's always the food that makes it murky. Only on the surface at first, then gravity takes it everywhere and on down to the bottom. But it's necessary. The first steps, the fish on the floor struggling for breath my son who bends down to grasp it and shapes his tiny lips into a little *oh* of wonder and then a large *Oh* of hunger and awareness. My son bends down to eat the goldfish. My son is drowning with the fish wiggling his naked gums while I calmly keep watch on the cut-out switches on the bathroom and living room sockets because there are no sockets in the entrance. There are no sockets I scream as my son lies ice-cold on the marble. Seven days late here too, if I did it today, instead of waiting till he's born and chokes to death, if I'd done it last night instead of making the bootees that won't stop him from dying anyway, I'd be a good mother. He's not even born yet and I'm already inadequate. If it was a girl she'd already be making accusations. Mothers have all the time in the world for crucifying themselves. If I was a fervent Catholic I could say that this is it, and this is how it has to be, because for one who had to see

her own son crucified, millions have to crucify themselves in solidarity. To balance that one out in time and the blood shed or spat. That blood. Spitting blood means getting angry, irritated or tired out, forcing yourself to make things better. Mothers spit blood. And now I too at night with the table lamp on thinking about the fact I'm seven days late and I don't even know Flanders' sideburns' name. I'd like Alfredo, or Alberto or Alessandro or Andrea, a name with an A. I don't know why, but I'd like it, and seeing I'll never go and ask him and he'll never come and tell me I can imagine what I want and start practising with names. I know my son will have me shedding blood tomorrow but today I haven't got my period. I haven't had my period for seven days. I look on web sites, do tests, buy women's magazines, in Italy it's impossible to get it wrong because neutral doesn't exist and I've stopped raw meat. Alive or dead. I've nothing in hand I can't keep a secret and I don't eat raw meat. This is what I told my mother who called to wish me goodnight and I answered I'm pregnant and she Have you done the test? My mother didn't ask me whose it is and why I'm at home if I haven't got a temperature. Nor whether I'd eaten. She asked me Have you done the test? I'll have to remember always to ask my son questions he finds awkward. You're always inappropriate with a good mother. No mum, I haven't done the test, So how do you know, Mum I'm seven days' late, Well if that were the case I would have been pregnant at least thirty times in my life, Goodnight mum, do the test. It's the dead of night and I have to find a chemist that's open, and hope it's not just a shop for first aid medicines and methadone, that on a forgotten shelf there's a pregnancy test. It's like something in a movie, except that from the fifties film I've moved into a Sundance or TriBeCa-type scene, or, already archives, the bride in a yellow tracksuit who before the fateful line, the reacting strip of life, is a merciless killer and then just fear, awful fear with the oriental hit-woman pointing a muzzle between her eyes. I hate it when my mother asks me if I've done my homework. Same thing. She asks me before I run into the garden to steal the neighbour's duck or the local kids' volleyball net, I hate my mother asking me if I've done the test before celebrating and asking who the father is and how I did it and if not how at least when. It's the dead of night, I have nothing in hand I can't keep a secret and I haven't done the pregnancy test, maybe if I'd waited another three weeks, if I and my period had waited four weeks to present ourselves in person and absence to my mother she wouldn't have been able to oppose us Have you done the test, instead now she's right. It's the dead of night and my mother's right.

I take the car and special care, because a woman in my condition cannot but expect an attendant at her side. But I haven't got one. I have nothing in hand I can't keep a secret and I haven't got an attendant at my side. The green cross on the chemist's sign goes on and off on and off and it hypnotises me. I want to lick it like a mint ice lolly on a summer day or a pistachio cone-shaped ice cream streaked with chocolate, always. I go in. I ring to be let in and find myself in front of bullet-proof glass and beyond the glass a young man who looks a lot like inlaid sideburns says I'm Giacomo how can I help you. Tell me I'm pregnant Giacomo, look at me and tell me I'm expecting a baby. But I keep quiet and I worry, my teeth chatter, I've got bags under my eyes and a pale face which if you don't live in a film with Indians says nothing about your identity but a lot about your lifestyle, it says excessive, maybe Giacomo thinks I take drugs, that I want to break my head on the bullet-proof glass and ruin his sleep forever. *Made me unjust against myself* how? On the bullet-proof glass, very unjust. *I am the one.* I'm Giacomo how can I help you, I'd like a pregnancy test. Giacomo smiles as if he was the father, I breathe heavily because I'm seven days' late which is the improbable half of fourteen years and the equally improbable fourth part of twenty-eight days. Giacomo says That's eleven euro. And he's happy because the test is life, it's like vitamins. A hope-loaded over-the-counter product. It occurs to me that eleven isn't an even number. How much a child costs. Stingy and tyrannical mother. And it isn't born. A child costs more than a kilo of mincemeat and it only weighs a clot. More than fresh fruit even unripe as it is. I say nothing to Giacomo, I never say anything to anyone so it's irrelevant that I can't keep secrets and clutch the car keys in the fingers of my right hand and in the left a pregnancy test. A light and reliably coloured parallelepiped. I want to do the test in the car but I can't, I ought to wait to get back to the bathroom at home. Which is a long way away. I'm curious, I've got pregnancy anxiety which will stop me carrying on my life, even if I'd like something to stop it, because I've nothing in hand. My mobile rings, my mother will be wanting to know, wise at last, who I made this child with, but I don't answer because I've got to find a toilet. I've nothing in hand except the steering wheel, I can't keep a secret apart from the evidence that I took a man to bed and that I don't know this area. But there's electricity and the neon lights are better than road signs. I jam on the brakes, my son will dig his heels in until he has his very own car. With the only drawback that this sign too goes off and on off and on but the sense is intermittent and I feel stupid understanding in bursts. I go into the

bar whose name I couldn't read. I ring to get in, behind the counter is a woman with a cone-shaped glass. Not a martini glass, narrower, inside is a milky liquid which may be coconut maybe cow's milk, maybe something else, I ask for a toilet, she winks at me looks at my hands and points to the door at the back. With her chin. How stupid of me the toilet is at the back. I open the box, read the instructions carry them out and wait. The toilet is spick and span and tiled, I smile at myself in the lit mirror. I look as if I'm under water. *This is the light.* I look at myself in the mirror and I swim. All that's missing is a bowl with a goldfish. If I was at home I could just go in to the entrance to find one. And empty it. If I was at home the fish would be gasping for air on the floor but I'd keep still. I've nothing in hand I can't keep a secret I'm not expecting a baby and there's no goldfish here. Late is late is late is late.

David Machado

THE COMMANDANT'S TWICE-LIVED NIGHT

As he opened the door to the block of flats, he came face to face with the gloomy shadows on the stairway and shivered with fear. Swiftly, he reached behind his back for the place in his belt where many years before he used to keep the revolver they had given him in Moscow. Finding it empty, he struggled for breath, sure now they were going to kill him. He groped his way along the walls and tried the light switch several times before realizing it was not working. Then, summoning up the old *guerrillero's* instinct, he kept quite still, controlled his breathing and peered fearlessly into the darkness. He coughed twice and shouted so that he could be heard all over the building:

I won't see you kill me, you bastards. But you won't see me die either.

He moved forward, one arm protecting his face, the other hand raised in a fist, ready for an enemy to appear in front of him. Taking the steps one at a time, as if each were the last, he climbed slowly up to the second-floor landing and banged on the door with the flat of his hand, in a sudden attack of rage. The door was locked, just as he had left it the day before. As the darkness and silence began to tighten like a vice around his chest, somewhere, deep inside himself, he found the courage to fit the key into the lock and turn it. He opened the door, went in, closed it behind him, and paused, staring into the darkness, waiting for the first shot from the past to tear into his flesh. He stood motionless for a couple of minutes but as nothing happened, he dropped the keys onto the table, took his coat off, threw it onto the back of a chair and, without bothering to switch on the lights, crossed the corridor to the living room and slumped into an armchair covered with tribal rugs, blustering disdainfully:

I'll be here all night. You can come and get me any time you want.

His name was António Ferraz and he was a nurse at the San José Hospital. Because of successive shifts he had had no sleep for over thirty-six hours. And, as it happened, there was no one there to kill him. He was so exhausted that he no longer knew whether it was morning or afternoon and had no recollection of walking home over the hills, nor of the fierce luminosity of nightfall at eight o'clock, which was the time when he reached Bairro Alto, where he lived, and also the time when he emerged from his lethargic state. In fact, there were reasons for him to be on his guard long before he opened the door of the building and confronted the foreboding darkness of the stairway. For as he crossed the narrow streets of the still quiet quarter, he remarked upon the rows of black soldiers saluting him solemnly from the other side of his remote anxiety. And at one point, an unshaven officer with eyes like frosted glass came up to him and said: 'Commandant, we're moving out into the bush as soon as the moon rises.' He said nothing and signalled with his hand that he did not want to be bothered again for the rest of his life.

Sitting at home in the armchair, trying to blot out his memories with the help of menthol cigarettes, he heard the soldiers set off on their march northwards, then a choir of voices singing a *rebita*, and finally the same officer calling out to him from the scrub at the edge of the jungle 'Goodbye Commandant, we'll meet you on the northern bank of the river, in two days' time.' And then he listened to the impossible silence of the African hills, on whose slopes the blood of the last battle still flowed. Until the telephone rang, in Lisbon.

It was his mother's voice at the other end and he realized with a start that it was already Sunday, the day she always called. She explained to him that it was not Sunday and that at eighty-two, she did not need a special day of the week to talk to the only creature in the world who was close to her. António said nothing else and waited. His mother took a deep breath and then told him she had been feeling bitterly upset, without knowing why, since first thing that morning and anxious, for some reason, to talk to him. Prey to her fertile imagination, her thoughts had been wandering to and fro, bobbing up and down on a sea of palpitations, certain that something awful was about to happen. Finally, it dawned upon her that the dreadful thing that was about to happen had already happened and that the turmoil she felt inside herself was no more than a distant echo of times gone by.

'It'll be twenty-three years, tomorrow morning, since you called me in tears – she said – You were in Angola, lost in the middle of the war and me here in Coimbra, just the same as always, unable to help you. First I thought you'd been wounded, but soon afterwards I remembered I hadn't heard you cry since you were two and I understood it had been something more serious than a gunshot wound.'

She paused, waiting for her son to say something, but António remained silent and she started again.

'It's just a memory, I know,' she said – 'But take care of yourself anyway.'

Laconically, he said goodbye to his mother and put the telephone down. And at that very instant, he saw Captain Elias Vieira emerging from the shadows of the room, face covered in sweat, his arm in a sling because of the piece of shrapnel from the landmine that had almost killed him; chewing on the same lump of tobacco as he had thirty years before. He crossed the floor, limping on his left leg, just as António Ferraz had always known him to do and tripping over everything in his path, with a look of astonishment on his face at finding a living room set up in the midst of the Angolan plateau. Even in the dark, it was impossible to mistake him for someone else.

They had known each other since Elias was still a slave on the farm which belonged to António's father and they became friends one afternoon when he was sentenced to fifteen lashes by the headman for handing out revolutionary propaganda to the other slaves. At that time António Ferraz's innocence prevented him from distinguishing the rebels from other people except by the colour of their skin, but, even so, the punishment seemed to be too much for one man and he had stepped in to defend him and a few days later the black man showed his gratitude by leaving two books outside his room that changed his life: Karl Marx's *Capital* and a collection of Lenin's speeches. Several years later, when António Ferraz returned to Luanda after spending some time as a volunteer in the Soviet Union – where he learned to fly and was taught the more sophisticated aspects of the art of setting up a revolution – he bumped into Elias Vieira, and the first thing he said was: 'I'm back, comrade, the whip is about to change hands.' Elias Vieira turned a blind eye to the light-coloured skin of his former boss, set aside four centuries

of tyranny and took him on campaign through jungles from one end of the country to the other. Everywhere they went he was introduced to the soldiers as Commandant Ferraz, just back from Moscow with a doctorate in military operations and a proper grounding in the original communist doctrine. From then on Elias became his right-hand man, his most loyal protector on the battlefield and, at times, a steadfast confidant. Until the day of the Commandant's surreptitious and solitary desertion. Because after that they had never met again, except in dreams.

It's not time for us to sit down yet, Commandant – said the Captain Elias Vieira he had involuntarily summoned – There are only four of us here and the two of us have the first watch tonight.

António Ferraz lit up another menthol cigarette and glanced at his old friend.

I was on duty at the hospital for forty hours – he snapped – And I haven't set foot in Africa for twenty years. I want peace.

And what are we going to do about this war, then, Commandant?

What war, Elias? The war's over.

The captain stirred amongst the shadows of the room and crouched down next to António Ferraz, with a smile on his face.

Commandant, you know perfectly well that this war goes on for ever – he said. And then he added calmly: I'll be waiting for you behind the bluff. Don't forget your weapon.

Then he rose and disappeared into the mists of the corridor. It was almost ten o'clock and António Ferraz turned in the armchair to try to catch up on some sleep, knowing quite well, however, that he would not succeed, for although it had rained all day on the plateau, the evening air was becoming warm and thick like a woollen blanket and the mosquitoes had started biting mercilessly. Far away, down towards the kitchen, he heard the gravelly voices of two soldiers who were eating their dinner. The strong smell of boiled chickpeas and the sweetish fumes of brandy brought some cheer to him. He felt an urgent need to get up from the

chair and join them round the fire, but he waved the impulse away with his hand. He knew them both well. Their names were Inácio Montenegro and Zeca Baião; they were from Benguela and had joined the *guerrilla* group three months before. A year later, during the last battle he fought before escaping through the jungle to the Congo, he would see them die, not far from each other, killed by two deadly enemy shots.

Yet he heard them quite clearly, talking in the kitchen as they ate and later on he heard them tuning up their guitars and playing isolated chords until finally even he was unable to resist that crazy nostalgia any longer and he called out:

Zeca!

Yes, Commandant.

Play one by Sofia Rosa.

And they played. And Commandant António Ferraz finally relaxed, if only for a few moments. He dreamed of the patients at the hospital, coming in through one door alive and leaving by another dead, until round midnight, shaken gently by Captain Elias Vieira's hand, he awoke from the soothing effects of the endless song.

Three soldiers have arrived with one prisoner, Commandant, the captain told him.

António Ferraz looked at the other man across time and answered from the depths of his disturbed soul.

The prisoner here is me – he said – Leave me in peace.

Captain Elias Vieira explained that there was nothing else he would rather do than leave him in peace, but there was nothing to be done because the orders had come directly from the President and it was urgent to carry them out. The message that had come with the prisoner was so short and clear that António Ferraz would remember it for the rest of his life: with no other justification but the President's signature, the prisoner was to be shot at dawn. The captain was about to say the name of the man who

had been brought there to die, but the Commandant stopped him in time.

I forbid you to say the name of that man again – he shouted – I've known it for twenty years.

Very well, Commandant. But there's still the other business.

Then António Ferraz stretched out his arm and switched on the lamp on the small table next to the armchair, a pale light spread around the room, and the horizon of the Angolan night glowed brightly. He rose to his feet, carrying one of the tribal rugs from the armchair to protect himself from the invincible winds of the plateau. He took a step forward so his eyes were only a hand's breadth away from Captain Elias Vieira's face.

There is no other business – he said with a deep sigh. I know what you're going to say next, and I'm telling you now that when it's six forty-two in the morning, I will not fire another shot into the head of that poor bastard who has already died once.

Captain Elias Vieira placed his hand on the Commandant's shoulder and squeezed it with affection.

I know how hard it is, Commandant – he replied – But there's no one else.

António Ferraz knew as well as the captain that there was no one else. The three men who had brought the prisoner were going to eat what remained of the boiled chickpeas from dinner and then return to the town on the other side of the valley; Inácio Montenegro and Zeca Baião were too wet behind the ears to be given those ghastly orders; and Captain Elias Vieira's wounded hand prevented him from firing a weapon with the grim accuracy that the task required. It was not the first time he had killed a man; he had taken part in enough battles to know that at least one of the bullets he had fired must have hit someone. But it was the first time he had killed a defenceless man. He remembered the rosary of prayers about the revolution he had learned in Moscow so many years ago, and felt his heart palpitating as he recalled the recommendations regarding the execution of traitors, enemy targets and other obstacles to the implantation of the doctrine.

Above all, what he could not understand was why they were making him

kill the same man again, twenty-three years later, rather than leaving him alone in peace with what life still remained to him.

He sat down in the armchair again, wrapped the rug around himself and switched off the feeble light of the table-lamp. In the darkness of the room he searched for the peace he had lost, but found only the catastrophic turmoil of his memories. He repeated the same lament:

Leave me in peace, Elias – he pleaded – I'm drifting around on this choppy sea and the only thing I want is to get to dry land. Let me sleep today's night, without memories of nights gone by.

Captain Elias Vieira's face appeared out of the gloom like a sorry angel.

I'd like that, António – he said – But we both know that you need to die to be still.

Then he disappeared once again into the shadows of the room, but António Ferraz heard him add some useless advice: 'Rest until dawn, Commandant. I'll do the watch by myself.'

The Commandant lit another cigarette, though he knew, deep down, that not even the sweet taste of menthol would be enough to lay the ghosts of the past, much less the certainty of what was going to happen in the first minutes of the morning. He spent the next few hours trying in vain to fall asleep, for every second was disturbed by the invisible sounds of the jungle, the distant thunder of the sky, or the noisy laughter of Inácio Montenegro and Zeca Baião. At three in the morning he saw a wild dog pass by in the shadows between the television and the wall, and soon afterwards clearly heard the voice of the prisoner reciting verses by Arlindo Barbeitos to the clouds over the plateau. He was about to say the final lines, himself, but realized that to do so would be to admit defeat to his disturbed recollections of that distant day. He got to his feet and shouted:

You can all stay there in the middle of the war. This time I am going to desert sooner.

He wandered around the apartment as if he did not recognize where he

was, searching for a way out from that Angola of the past, but soon he realized that the doors were closed for good, until the following day. So he made his way to the bathroom, where the prisoner was finding solace in the words of the poet, determined to knock it down and free the man who had already died once, so that he would not have to take his life again. Finding him in this state of restless anxiety, Captain Elias Vieira put his arm around him to calm him so that he could sleep, and from the depths of exasperation he answered that there was nothing he wanted more but the shot he was going to fire in a few hours time prevented him. The captain guided him carefully through the darkness, between the rocks of the plateau and the English-style furniture he had inherited from his uncle, sat him down again in the armchair and handed him the bottle of brandy which used to keep him company when he was on watch, so that he could recover from his torment. The Commandant drank without protest, feeling the same burning sensation in his throat he used to feel back in the old days, and pleaded once again:

Leave me in peace, comrade. Please.

The Captain nodded, got up and limped away into the darkness.

I'll wake you up when it's time – he said, before disappearing into thin air.

António Ferraz sat motionless in the African night of his apartment, struggling with his disturbed thoughts.

He was sitting in the same position, still awake, when at about six in the morning, Captain Elias Vieira appeared with a mug of coffee and a piece of dry bread. He took a small bite of the bread, two sips of coffee and then inconsolably threw the rest onto the beaten earth and boards below his feet. When he handed the empty mug back to the captain, he was given the revolver in exchange, the same one he had been presented with in the Soviet capital, held up in both hands as if it were a thousand-year-old museum piece. He looked at the gun and felt suddenly afraid. But he picked it up nevertheless and rested it on his lap.

It's time, Commandant, the captain declared.

He looked at his old friend, too exhausted to continue struggling against

this irresistible duplication of destiny and stood up with the revolver hanging loosely from his hand.

Let's go, he said. And moved forward in the darkness, followed by the captain.

Zeca Baião was waiting for them at the bathroom door, still dazed by the abruptness of the wake-up call, his stiff body position conveying a certain solemnness. As soon as he set eyes on him the Commandant put an end to any illusions he might have been harbouring.

There's no reason to stand there like that, as if you were a minister, he said – what's going to happen here is the affair of hyenas. Open the door.

The soldier said nothing, lowered his eyes, took the rusty key out of his pocket and used it to open the door. He freed the bolt from the chains and left the door wide open. Inside, the darkness was blacker still and the prisoner's presence could only be perceived by the sound of his voice murmuring Barbeitos' verses to the tiles. Zeca Baião went in. And a few seconds later came out with a black man, well over six feet tall, his hands tied, bleeding from the brow. No one said a word and Captain Elias Vieira signalled for them to follow him, at the same time as the first rays of the new sun began to fill the plateau. They walked for about thirty yards and then stopped. The captain forced the prisoner to kneel on the ground. And on this side of time, harassed on every side by the onslaught of his memories, Commandant António Ferraz pointed his revolver at the man's right temple and killed him, for the second time in his life, with the shot that would destroy himself.

Then he sat down, trembling, in the armchair covered with tribal rugs in his living room in Lisbon, picked up the telephone and dialled his mother's number, in Coimbra. The tears were running down his cheeks.

unruhe

Eirik Ingebrigtsen	Die Zapfenprobe
Caryl Lewis	Der Käfig
Thorsten Palzhoff	Greuthers Orpheus
Chiara Valerio	Sieben vierzehn achtundzwanzig
David Machado	Die wiederkehrende Nacht des Kommandanten

Eirik Ingebrigtsen

DIE ZAPFENPROBE

Er hörte das Zischen aus der Wurzelwulst der Fichte vor dem Zelt. Es war ein Klangmuster, an das er sich mit der Zeit gewöhnt hatte; ein leises, unregelmäßiges Zischen, das sich gelegentlich zu einem Knurren oder Pfeifen, einer Art Klage steigerte. Es erinnerte an das Pfeifen eines Holzscheits auf einem gut brennenden Lagerfeuer, doch wo Glut mit einem Knacken vom Holzscheit abzuplatzen droht, schwang hier in den Geräuschen eine drohende Explosion mit, von der die ganze Fichte betroffen war, nicht nur diese verdrehte Wurzelwulst, die aus der Erde ragte. Sie war die Wunde des Baums. Die Wurzelwulstwunde diente der kranken Fichte als Ventil.

Ola hatte seit dem späten Nachmittag im Widtskogen observiert. Drei Stunden hatte er gebraucht um herzufahren, und während er sich einrichtete war praktisch zeitgleich das Tageslicht verschwunden. Schlafen konnte er nicht, obwohl es fast halb zwei war. Gekochter Baum, dachte er. Waren die Wurzelwulst und der abnorme Bogen da draußen womöglich Anzeichen dafür, dass die Holzfasermasse in ihrem eigenen, lokalen, chemischen Prozess siedete, durch den sie sich noch vor Ende der Nacht in Zellulose verwandeln würde? Von so etwas hatte er zwar noch nie gehört, aber Fragen wie diese mussten gestellt werden, wenn sie kamen, denn das hatte er noch nie gesehen. Mehr Leute von *Wald und Landschaft* müssen herkommen und sich den Baum ansehen, dachte Ola. Gleichzeitig spürte er, dass er bei der Observation der kranken Fichte lieber allein sein wollte.

Abgesehen von allem anderen waren die Geräusche und Dämpfe aus der Wunde in der Wurzelwulst ein Ausdruck des Schmerzes, den die Fichte in sich barg. Er lag da und schloss die Augen. Ganz fest. Keine Antwort im Laufe des Abends und mittlerweile war so viel Zeit vergangen, dass er immer mehr Gedanken in unterschiedliche Bilder verschob. In einem davon schoss die Fichte in einer einzigen Explosion als Zweigchaos aus der Erde und schleuderte Spieße aus Ästen, Spänen und Fichtenzapfen

in einem wuchtigen Schauer auf die Nachbarkronen. Ein Bild, eine Lösung! Ganz fest, und ihm wurde bewusst, wie sehr er die Augen zukniff, während er zugleich hellwach war. Er öffnete sie, zog den Reißverschluss des Schlafsacks auf und ließ kühle Luft hereinströmen. Obwohl er nicht fror, hatte er seine Skihose angelassen. Er hatte den ganzen Abend nicht gefroren. Baum und Wurzelwulst strahlten spürbar Wärme ab. Ein neuerliches Zischen ertönte, ja, ein dunkles Knurren, ein Ton, der tief saß und eingekapselt war, wie von den Gedärmen eines Menschen. Das war Wahnsinn, dachte er, das war etwas Neues. So ganz hatte er sich also doch noch nicht an die Geräusche der Wurzelwulst gewöhnt. Doch trotz aller Veränderungen, die sich mit der abendlichen Dunkelheit einstellten, hatte er keine Angst; die Geräusche, die verschwanden, die Geräusche, die sich einstellten, die Bilder, die wuchsen.

Er öffnete den Zelteingang. Wald und Baumstämme zum Widttjern hin wurden schwach von der Schneedecke erleuchtet, den Mond konnte er jedoch nirgends entdecken. Er schnürte die Stiefel zu und zog seinen Outdoorpullover an. Das Skogforsk-Emblem war möglichst nah am Herzen platziert. Der neue Outdoorpullover, bestellt nach der Fusion zwischen Skogforsk und dem *Norwegischen Institut für Erd- und Walderfassung*, nun unter der Benennung *Norwegisches Institut für Wald und Landschaft* zusammengefasst, war dem alten Pullover ganz ähnlich, aber man hatte bei ihm das neue Emblem auf den Rücken aufgedruckt, was in den Augen der Institutsleitung ein Produktionsfehler war, und da der Konflikt mit dem Produzenten noch nicht gelöst war, lag der Pullover bis auf weiteres unbenutzt in seiner Plastiktüte zu Hause. Ola zog eine Mütze an, obwohl es mild genug war, ohne sie herumzulaufen. Also schön, der Baum stand noch an seinem Platz. Einmal mehr fragte er sich, ob die Querwurzel, die von der Wurzelwulst fortführte, allein in der Zeit seit seiner Ankunft breiter geworden war. Er bezweifelte, dass dies möglich war. Aber warum dachte er dann an diese Möglichkeit? Die Wurzelwulst mit der offenen Wunde war in dem verzerrten Bogen entstanden, einer kranken Biegung, die sich anderthalb Meter über die Grasnarbe erhob; hinauf, um Luft zu holen oder hinauf, um Gift abzulassen. Hier war die Wurzel auch am dicksten, ehe sie sich wieder senkte, ein Stück auf dem Erdboden, danach unterirdisch verlief. Ob die Wurzelwulst schon lange vor Beginn der Wärmeentwicklung freihing, ließ sich unmöglich sagen. Eine extreme Variante eines Kiefern-Steinpilzes war eine denkbare Theorie, oder auch Schwarzen Schneeschimmels, aber soweit er sehen konnte, sponn kein schwarzes Myzelium die

Fichtenzweige ein. Dennoch wäre er gern den Baum hinaufgeklettert, um zu schauen, ob es Unterschiede an den Nadeln gab. Auch Wurzellorcheln hatte er in seinem Feldbuch als eine mögliche Erklärung notiert. Ihre Sporen benötigten zum Keimen eine Temperatur von 37 Grad. Rund um die Wurzelwulst war die Temperatur wesentlich höher, eher eine kochende als eine keimende Umgebung.

Der Stein, den er als Toilette benutzte, lag einzeln als Wegmarke im Gelände. Auf seiner Höhe verlief die Grenze zwischen kahlem Erdreich und Schneedecke. Die Wärme, die von der Fichte ausging, hatte zu einer lokalen Schneeschmelze geführt. Er erweiterte diese Zone mit gelber Pisse. Warum hatte er keine Markierungen gesteckt, um zu sehen, ob die Schneeschmelze an den äußeren Rändern weiter vordrang? Und warum war er nicht müde? Er brach einen Zweig von einer Birke ab, steckte ihn als Pfahl an die Schneegrenze. Die Heidekrautsoden waren auch dort noch von einer dicken Schneeschicht bedeckt, wo die Soden auf neue Fichten stießen. An den Querwurzeln lag der Schnee in Abbruchkanten zu beiden Seiten der aufgeheizten Wurzelspur, und Ola hatte den Eindruck, dass die Vegetation in dieser Spur allmählich zum Leben erwachte, sicher war er sich da jedoch nicht. Bei Tageslicht würde er unter Umständen Gewissheit bekommen. Dann würde er auch weitere Fotos machen. Er ging zum Stativ und schaltete die Arbeitslampe an, die Richtung Widttjern in den Wald hinauf gerichtet war. Wonach hatte er dort Ausschau gehalten? Ola fühlte sich fit, hellwach. Er schwenkte die Lampe nach unten und richtete sie auf den Fichtenstamm. Er wusste, dass der Stamm warm war, ging aber trotzdem hin und legte seine Hand auf die Rinde. Wie lange würde es dauern, bis er sich damit abfand, dass es einfach so war, dass der Baum hier vor ihm stand und warm und krank war und so ganz ohne die Antworten, die er benötigte? Die Holzfasermasse aus den Wundproben, die er aufgeschnitten hatte, sah weißsaftig und normal aus, hatte allerdings eine weichere Konsistenz. Der Harzsammler hatte bereits etwas Ausfluss aufgenommen. Im Normalfall hätte dies länger gedauert. Ola zog das Bratenthermometer aus der Tasche und bohrte es in den Stamm.

In der Zwischenzeit entfachte er das Feuer von Neuem, vor allem wegen des Lichts und um Gesellschaft zu haben. Die Jacke hatte er seit seiner Ankunft nicht getragen. Er feuerte mit Kiefernholz und Zeitungen an, hatte immer noch einige gute Scheite in seinem Vorzelt. Das Feuer loderte auf, sprach die gleiche Sprache wie die Wurzel. Das Säuseln etwas zu feuchten Holzes ging in das Säuseln der Wurzelwulst über. Es fehlte nicht

viel, um die Fichte zu fällen und den Phenolgehalt in den Jahresringen zu studieren, aber das wollte er nicht, es war nicht konstruktiv, so zu denken; Obduktion, Diagnose, eventuelle Umweltmaßnahmen, Arbeit erledigt. Sollte der Baum an seinem Platz gesunden können, war das das Beste. Oder wenn der Baum ihm in einer Stunde, in fünf Stunden, in vierundzwanzig Stunden etwas Neues erzählen konnte.

Er las das Bratenthermometer ab. 52 Grad, wie zuletzt. Es konnte ruhig noch etwas stecken bleiben. Er ließ die Arbeitslampe aufwärts schweifen. Die Äste hatten eine gute Spannung, waren schneefrei, so weit das Auge reichte, also strahlte die Wärme auch nach oben und zur Seite ab. Der ganze Baum war im Gleichtakt mit der Heizung im Keller des Baumes, in der Wurzelwulst. Aber krank? Er musste warten, bis es hell wurde, um den Wipfel sehen zu können, doch da oben sah nichts unnormal aus, und die Fichtenzapfen hingen in schweren Trauben. Auf der Suche nach einer guten Kletterbahn ließ er seinen Blick den Stamm hinaufschweifen. Das würde nicht gehen. Wenn er Proben aus dem Wipfel entnehmen wollte, musste er sich eine Leiter beschaffen. Selbst wenn er herabgefallene Zapfen fand, würden ihm doch nur die dort oben eine Antwort geben können. Er richtete das Licht nach unten, hörte ein tiefes Knacken aus dem Wald. Nichts, nur ein eisbedecktes Gewässer, das sprach. Er suchte in Stammnähe nach Zapfen. Kein einziger. Er trat dicht an den Stamm heran, hockte sich unter die Äste; und es war, als trate er ein, hier stand die Fichtenhütte, ohne dass jemand sie errichtet hätte. Es war hier weicher, es gab andere Laute unter dem Ästedach, wärmer, hier konnte er sitzen, ja, es war eine Hütte. Er schaute hinaus: von der Wurzelwulst drang munteres Blubbern zu ihm hinüber. Es fehlte Stille, er richtete sich auf und verließ die Fichtenhütte wieder. Weit und breit keine Zapfen auf dem Erdboden. Komisch. Er musste eine Zapfenprobe bekommen. Obwohl sie krank war, hielt die Fichte ihre Zapfen mit aller Macht fest. Eher eine fröhliche, fieberheiße Fichte als eine kranke Fichte.

Er richtete die Arbeitslampe auf die Wurzelwulst, ging hin. Roch das nicht süßlich? Roch das nicht genau wie Minze? Olas rechter Fuß rutschte auf dem glitschigen Boden aus und er spürte ein Stechen im Oberschenkel. Jetzt übermannt mich die Müdigkeit, dachte er. Er blieb stehen, wartete kurz, der Puls pochte in seinem Bein; er war zu Hause, auf den Treppen seiner Kindheit, in vollem Tempo, hinauf oder hinunter, ohne zu stolpern, mit einem Körper, der vom Haus durchdrungen war, mit Füßen, die das genaue Maß für die Höhe der Stufen kannten, und dem Arm exakt in Höhe des Geländers, falls er danach greifen musste. Es roch tatsächlich

süßlich. Und der Geruch erinnerte an Minze. Er glaubte, dass der Duft mit dem Dampf freigesetzt wurde, dass er vom Stickstoffstrom kam. Dann konnte man getrost von einer Veränderung sprechen, denn er war sicher, dass der Geruch am Abend noch nicht da gewesen war.

Die Nacht war jetzt an beiden Enden gleich lang; was gewesen war, der Abend und die kurze Ruhezeit im Zelt, lag hinter ihm, und was kommen würde, das Morgengrauen mit dem Frühstück, lag vor ihm. Der Gedanke an das Licht, die Mahlzeit stimmte Ola froh. Er hätte jetzt etwas essen können, wollte aber noch warten. Ein angenehmer süßlicher Duft. Seine Hand ruhte dort auf der Wurzel, wo sich das Gewirr in schmalere Adern auflöste. Gut und warm. Er fühlte, dass die Holzfasermasse porös war. Die Wunde selber war zu heiß, um sie anzufassen. Das Bratenthermometer hatte 91 Grad angezeigt, als er das letzte Mal direkt in ihr gemessen hatte. Er würde die Temperatur bald überprüfen. Die Wurzelwulst strahlte mehr Wärme ab als das Feuer am Zelt. Ein gutes Feuer, dachte er, so soll es für den Rest der Nacht bleiben. Er schaute zum Stamm hinüber. Morgen würden vielleicht Leute herkommen, auf jeden Fall ein Reporter der Lokalzeitung. Was sollte er ihnen sagen? Einfach ein Amokzustand, der zu einer Wärmeentwicklung führte? Das könnte er sagen.

Anschließend würde er verneinen können, dass der Fichtenzapfenrost so in den Zapfen wütete, dass sie vor Krankheit schäumten. Es handelte sich hier um einen völlig neuen Baumschaden. Eine Überproduktion. Oder eine Fehlentwicklung im Verhältnis zwischen Gametophyten und Sporophyten, so dass die gesammelten Zygoten in Schieflage geraten waren und immer und immer wieder ungezügelt lospreschten.

Wieder zum Baum. Die Arbeitslampe nach oben richten. Ola richtete den Blick nach oben, all das lastete schwer auf seinen Schultern. Allein mit diesem Job, hier, in dieser Nacht! Wie der Baum kochte und sein Winterfest feierte! Die Fichte erhob sich immer weiter, keine Sterne im Wipfel. Er sah die Baumkrone nicht, erahnte sie nur, wenn ein Windstoß durch sie fuhr. Ob die Sache so abartig war, dass der Baum auch breiter geworden war, musste er herausfinden, sobald es hell war und er wieder den Berghang sah, den er am anderen Ufer des Widttjern als Richtmarke nehmen konnte.

Erneut richtete er die Lampe auf die Wurzelwulst. Er musste wieder zu ihr. Dort war irgendwie noch mehr herauszufinden. Das Energiefeld wärmte ihn durch und durch. Es heizte sich in der Wurzelwunde auf und es gab keine Anzeichen dafür, dass es schwächer wurde. Hin und dann die

Wurzel wieder anfassen, dachte Ola und trat in den Lichtschein: *Schwarze Wunde aus Feuer und Rauch, was wird unseren Abend aufschließen*. Die Stimme kam von der Fichte. Ausgerechnet hier sollte er also stehen, in seinem Feld, seinem nächtlichen Wald, der schwerstkranke Baum, das, was sich nicht mehr normal nennen ließ. Und die Fichte mit ihrer Sprache aus Luft und Dampf, ihrem Seufzen und Sieden aus Lauten. Was stieg an Gedanken und Visionen in die Nacht auf, was blieb auf der Erde, was verschwand für immer in der Luft? Ola schloss die Augen, hielt sich an der temperierten Wurzel fest.

„Wenn das Licht kommt“, sagte er und hob die Hand. Er sah etwas. Oh, sanfte Schwingen der Nacht, wo zieht sie hin, diese Nacht, in der ich mir nicht mehr selber gehöre? Worte und Bilder kamen in Schwung, die dunkle Wurzel war in ihrer Kraft hell erleuchtet, Strahlenpfeile stiegen seinen Arm hinauf und Ola erwiderte den Druck, drückte zu und spürte den Erdboden nicht mehr, nein, er spürte nur noch Luft, und Luft war in allem, was er mit der rechten Hand packte, er packte den Zapfen, dass es munter stach, er sah den Zapfen, einen Zapfen, der abwechselnd stieg und sank, sich um seine eigene Achse drehte, hing und hing und auf Ola wartete, der griff und griff und es von der Wurzel den Arm hinaufstrahlten spürte, bis zum Griff um den Zapfen hinauf, und ja! Wärme, die sich um ihn legte, ganz ruhig, und Ola hatte keine Angst vor diesem Puls; diese Schnelligkeit im Kontakt, die Nacht kam mit dem einzigen Übergang, der nennenswert war, kam mit dem Raseln eines Winds auf Augenlidern, der doch kein Wind war, und Dunkelheit umschlang den wärmsten Punkt im Wald, er musste nicht hinsehen, denn die Büsche wuchsen von selbst, er wollte nicht schauen, aber der Zapfen hielt ihn an der Wurzel fest, sein ganzer Körper wurde eine statische Umarmung vom Boden und durch die beiden Griffe, die dieses Schnelle im Kontakt erzwangen und aufrechterhielten, schneller jetzt! und es war, als wälzte sich eine letzte Lawine durch den Wald, einen auerhahnlosen Wald, in dem das Wort in einem Lied aufstieg, dem Lied, das dieses einzige Wort trug: Zapfen, das Wort, das Ola nun aussprach: Zapfen, ruhig sagte er es, ruhig blies er Samenform auf Samenform in die warme Dunkelheit, die er mit seiner Hand in der Luft packte, und der Zapfen war gefangen, hier war der Zapfen, ja der Zapfen, er tastete den Zapfen ab, ja, seinen Zapfen, für immer gefangen in seiner Hand, und der Zapfen hing in der Luft und war neu bei Ola, der mit Macht die Wurzel festhielt und sich selber, den Zapfen und die Wurzel zum Baum zurückführte, während er Danke sagte. Ola öffnete die Augen und atmete, die Stimme verwitterte und er wand

sich aus dem Wurzelgriff, während die rechte Hand steif in der Luft hing, um den Zapfen geballt, der nicht da war. Er senkte die Hand, löste den Griff der Faust. Wie mächtig dieser Moment doch war, wie mächtig der Wald und das Nachtlied doch waren!

„Ich...“, sagte Ola. Mehr sagte er nicht, sondern ging zum Lagerfeuer hinauf und setzte sich auf den Jagdstuhl. Ihm war schwindlig, aber er war auch erregt. Eine Zapfenvision!, dachte er. Er rieb sich den Arm, massierte die Muskulatur, die nach der Kraftprobe an der Wurzel spannte. Er blutete leicht aus einem Schnitt am untersten Glied des kleinen Fingers, die Hand zitterte und der Unterarm war steif und lahm. Eine Zapfenvision, dachte er erneut. In der rechten Handfläche waren kleine Abdrücke von den Fingernägeln, die den imaginären Tannenzapfen in der Luft gepackt hatten. Er hatte eine Zapfenvision gehabt. Daran war nicht zu rütteln. Eine echte Zapfenvision! Ich bin nur ein kleiner Mann in diesem Wald, dachte Ola und zog seinen Pullover aus.

Ola suchte das saubere Unterhemd aus dem Rucksack hervor und tauschte das verschwitzte dagegen aus. Den Outdoorpullover hing er über die Wurzel und im Schein der Arbeitslampe sah er, dass auch von ihm Dampf aufstieg. Er sah so deutlich, was er nicht sah. Alles nahm er wahr. Er dachte an die kleinen Sträucher daheim, von denen er von seinem Stuhl am Küchentisch nur die Spitzen sah. Auch wenn er die Vögel nicht sehen konnte, die von den Meisenknödeln aßen, sah er gleichwohl, dass sie es taten; die Strauchspitzen erzitterten unter den Essbewegungen am Gewicht der Meisenknödel, an denen sich die kleinen Vögel festkrallten. Pick! Reiß ab! Friss! Schluck! Er sah sie vor sich. Ola trank Wasser, nahm die Mütze ab, setzte sie jedoch wieder auf. Da oben musste er eben verschwitzt sein. Das war Wahnsinn, dachte er. Seit Hans Rollands mächtiger Zapfenvisions-Serie in den sechziger Jahren war keine Rede mehr davon gewesen, dass andere richtige Zapfenvisionen gehabt hatten. Er hatte alles von Hans Rolland gelesen, und Rolland selbst hatte bei seinen Kollegen eine ganze Reihe von Schein-Zapfenvisionen entlarvt, regelrechte Fälschungen, bei denen sich die Vision entweder in einem Gebiet eingestellt hatte, in dem es gar keine Bäume gab, die Zapfen trugen, oder aber die Zapfenvision hatte sich während einer Meditation oder unter dem Einfluss von Medikamenten eingestellt. Aber hier! In dieser Nacht! Ola streckte den Arm nach hinten, packte ihn mit dem anderen und streckte ihn noch mehr. Er wusste nicht, wie er das in seinem Bericht formulieren sollte, oder ob er es überhaupt schriftlich festhalten sollte. Essen, dachte er. Ich kann einfach nicht mehr

bis zum Frühstück warten. Oder doch, ich könnte es Frühstück nennen, immerhin ist es schon fast halb sechs. Der Hunger betrat den leeren Magen mit seinem hohlen, kratzenden Hallo.

Ich muss eine Leiter auftreiben, dachte er. Das Kaffeewasser kochte, und er gab Pulver hinein. Er hatte eine Dose Mais geöffnet. Legte Salami auf das Knäckebrot. Aß. Er ahnte eine Aufhellung, als hätte der Schnee auf der Erde nicht mehr die gleiche große, scheinende Kraft vor den Ästen. Die Bäume, die der kranken Fichte am nächsten standen, sahen noch unbeeinflusst aus. Eine Fichte hatte zwar bis zur Mitte des Stamms keine Äste, ohne dass es Anzeichen dafür gab, dass ein Elch dagewesen wäre, war aber von einer dicken Schneeschicht bedeckt; die Nadeln waren ein Geflecht, das die Schneeflocken in Empfang nahm, die neue Geflechte bildeten, eine Zusammenarbeit von Wärme und Kälte, der Schnee war kleine Michelinmännchen, die in den Baum kletterten.

Der Kaffe schmeckte, brachte jedoch Gedanken und Theorien in Schwung, die durch weitere Bilder geschleudert wurden. Am anderen Ufer des Widttjern bellte ein Hund. Eine Leiter. Ola sah auf die Uhr. Viertel vor sieben. In einer Stunde würde er zu Leuten gehen, sich eine Leiter leihen können.

Ola ging davon aus, dass ihn der gleiche Hund, den er schon im Morgengrauen bellen gehört hatte, auf dem Hof willkommen heißen würde. Es war, wie es sein sollte, der Hund war ein wütender Warner an der Kette. Ola war von der warmen, durchwachten Nacht geprägt, was er schon auf dem Feldweg aus dem Widtskogen gemerkt hatte, und der Hund witterte mit Sicherheit einige ungewöhnliche Geruchsmuster. Die Hundekette war an einem Drahtseil befestigt, das zwischen Garage, Stall und Haus gespannt war. Er lief am äußeren Rand der Drahtbahn, ein gelenkter und unwürdiger Auslauf für einen Hund, wie beim Hasen im Windhundrennen. Zwei Meter von Ola und der Türklingel entfernt stoppte der Hund abrupt und unfreiwillig. Das Drahtseil sang. Ola brauchte nicht zu klingeln. Eine Frau mit großen, etwas ängstlichen Augen öffnete ihm. Ola stellte sich vor, erklärte, dass er im Auftrag des *Instituts für Wald und Landschaft* im Widtskogen arbeitete. Er sagte nicht, woran. Er müsse sich eine Leiter ausleihen. Der Blick der Frau veränderte sich nicht, aber ihre Stimme war sanft und ruhig.

„Sven ist gleich wieder da“, sagte sie. Die Schlüsselworte *Arbeit, Wald* und *Leiter* waren auf ihren Mann programmiert.

„Dann werde ich mit ihm reden“, sagte Ola. Sie nickte. Musste ihr Mann

dem Entleihen der Leiter zustimmen? Standen die Dinge hier wirklich so schlecht? Gab es vielleicht doch eine Erklärung für ihren verängstigten Blick? Sie mussten nicht warten. Sven kam mit rhythmischem *tack-tack* den Weg herab.

„Taurig, ihn so sehen zu müssen, wo er doch immer so gesund war“, sagte seine Frau und deutete auf ihn. Der Bauer, Sven, näherte sich auf Krücken.

„Mein Vater hat hier auf dem Hof gearbeitet, bis er 78 war, bis dahin ist er praktisch niemals krank gewesen“, sagte sie.

„Heute leben wir vielleicht länger, sind dafür aber auch viel öfter krank“, fuhr sie fort. Ola war überrascht, nicht von dem, was sie sagte, sondern dass sie es sagte. Es war etwas, das heraus musste, hier und jetzt, zu einem Fremden. Und er spürte, dass es ihn ärgerte, das ging ihn doch gar nichts an; er war es, der Hilfe benötigte. Sven kam zu ihnen, grüßte. Er atmete schwer.

„Sie arbeiten an dem Baum?“, fragte er. Hat er mich gestern gesehen?

„Ja. Ich bin gekommen, um mir eine Leiter zu leihen“, sagte Ola.

„Ein Verwandter von mir hat den Baum gemeldet. Er ist gestern bei einem Spaziergang an ihm vorbeigekommen. Wenn es stimmt, was er sagt, könnte es eine extreme Pilzerkrankung sein“, meinte Sven. Seine Frau war schon wieder im Haus verschwunden, für sie gab es hier nichts mehr zu tun.

„Sie kennen sich mit Baumkrankheiten aus?“, erkundigte sich Ola. Sven atmete noch schwer, dünn und abgezehrt, war sicher krank gewesen oder war es immer noch.

„Dann braucht man ihn nur fällen und sich anschauen, ob der letzte Jahresring dunkel von Phenol ist“, sagte Sven. Ja, er kennt sich ein bisschen aus, dachte Ola.

„Eine Vulkanwurzel, hat man mir erzählt. Tja, ich werde sie mir wohl selber ansehen müssen. Könnte auch auf einen Überschuss an Stickstoff hindeuten“, sagte Sven und brachte die Krücken in Startposition. Er wandte sich um und betrachtete den Hund, der am Stall scharrete, auch dort am äußersten Ende, die Leine zum Drahtseil gespannt. Sie gingen zur Garage und Ola nahm an, dass sie dort die Leiter holen würden.

„Haben Sie so was früher schon mal hier im Wald gesehen oder davon gehört?“, fragte Ola.

„Nein. Sie auch nicht?“

Ola schüttelte den Kopf. Sven holte eine Fernbedienung aus der Jackentasche und streckte sie in Richtung Garagentor, das daraufhin

nach oben rasselte. Ein weißer Jeep stand direkt vor der Garage, was vielleicht auch gut so war, denn in ihr war nicht viel Platz. Ola fielen zwei Spielautomaten ins Auge, die ganz hinten standen. Sie waren in Betrieb, denn sie blinkten und Scheiben drehten sich. Sven ging zu einer Gefriertruhe, klopfte auf den Deckel und drehte sich zu Ola um.

„Fisch? Möchten Sie welchen?“

„Fisch? Haben Sie denn so viel?“, erwiderte Ola.

„War gestern auf dem Fjord“, erklärte Sven. „Aber die Saiblinge, die ich letztes Wochenende aus dem Widttjern gezogen habe, bekommen Sie nicht“, sagte er und lachte. Sein Lachen ging in ein übles Husten über. Er muss krank sein, dachte Ola. Er hatte das Gefühl, den Fisch annehmen zu müssen, um zu seiner Leiter zu kommen, seine Eintrittskarte zur Leiter lag in den Fischpäckchen. Dorschfilets. Sven holte zwei Päckchen heraus, legte sie auf den Zementfußboden.

„Den müssen Sie sich mal ansehen“, sagte er und hob eine Plastiktüte heraus, die vor Frost scharf knisterte. Er öffnete sie und holte einen ganzen Fisch heraus. Ola sah nicht sofort, was für einer es war, merkte jedoch schnell, dass mit dem Fisch etwas nicht stimmte, da war etwas mit dem Mund, eine Verstümmelung unter Fischen, dachte Ola zunächst, erkannte dann jedoch, dass es etwas anderes sein musste.

„Ist das ein Dorsch?“, fragte Ola.

„Ja, schon richtig“, antwortete Sven. „Aber sehen Sie sich die Haut genauer an, schauen Sie, wie grünlich sie ist. Und hier Sven zeigte das Rückgrat entlang. Ein heller Streifen verlief von der Mitte des Schädels zum Steißbein hinab, eine Trennung vom Rest des Fischkörpers und dem Fleisch. Es war, als stünde der Rücken des Fisches etwas offen und vor, als gäbe es durch den hellen Streifen keinen Kontakt.

„Man muss sich nicht für Fische interessieren, um zu erkennen, das hier was nicht stimmt“, meinte Sven. „Sehen Sie sich das Maul an. Ein Dorsch mit Hasenscharte! Ich glaube kaum, dass die Verletzung von einem anderen Fisch stammt.“

Eine kurze Melodie ertönte aus einem der Automaten, gefolgt von mechanischem Jubel und Applaus. Ola spürte, dass ihn schlechend Müdigkeit übermannte. Jeder Gedanke musste durch eine Watteschicht, und auf der anderen Seite gab es nichts Schockierendes, nichts, das wichtig genug gewesen wäre. Sven legte den Dorsch in die Tüte zurück und sagte Ja, ja. Einer dieser Wattegedanken war, Sven zu fragen, was er mit dem deformierten Fisch vorhatte, aber er entglitt, und Ola sagte nichts. Sven knallte den Deckel der Gefriertruhe zu und drückte noch einmal

darauf, um sicher zu sein, dass sie fest verschlossen war. Ola hob die Filetpäckchen vom Boden auf und merkte, dass es gut tat, ein bisschen Blut in den Kopf zu bekommen.

„Na gut, die Leiter! Wir werden sie auf dem Traktor festzurren müssen, dann fahr ich Sie zurück“, sagte Sven.

Nachdem Sven den Traktor abgestellt hatte, verging eine Weile, bis sich die Waldgeräusche wieder einstellten. Sie machten die Leiter los und nahmen sie zwischen sich, drehten sich dorthin, wo Olas Fußspuren zu sehen waren. In diesem Moment hörte er es. Er hörte nichts von der Fichte. Das Zischeln von der Wurzelwulst drang nicht mehr bis zum Feldweg hinunter wie am frühen Morgen, als er gegangen war. Hatte der Wind gedreht und trug das Geräusch nun fort? Ola schritt mit der Leiter so schnell aus, dass ihn Sven am anderen Ende bitten musste, langsamer zu gehen. Leichter Wind in den Baumwipfeln, das Knirschen von Schneeschritten, schwere, kranke Atemzüge von Sven, aber kein Ton von der Wurzelwulst. Sie legten die Leiter an der Fichte ab. Das Zelt leuchtete im Tageslicht knallgrün vor dem Hang dahinter. Die Arbeitslampe brannte noch. Oder war jemand hier gewesen? Von der Wurzelwulst stieg kein Dampf mehr auf, aber der Bereich nackten Erdbodens war seit dem Frühstück größer geworden. Sven stand da, atmete. Ola ging zur Wurzelwulst hinunter, fasste den Bogen an, der vom Waldboden abstand. Weniger warm? Dann griff er nach der Querwurzel, die von der Wurzelwulst mit der offenen Wunde fortführte; ja, sie war tatsächlich nicht mehr so warm wie vor dem Frühstück. Die vulkanische Wunde strahlte noch Wärme ab, aber es sah eventuell so aus, als wäre die Holzfasermasse jetzt zäher. Er holte das Taschenmesser heraus, stocherte darin herum. Ja genau, zäher. Der Prozess war teilweise oder ganz zum Erliegen gekommen. Der Geruch von Minze war jedoch nicht verflogen.

„Wollten Sie nicht in den Baum hinauf?“, rief Sven, der über die Knie gebeugt stand und immer noch schwer atmete. *Kranker Mann in der Flur an kranker Fichte.* Ola nickte, ging zum Vorzelt und holte die Plastiktüten für die Zapfenprobe. Er nahm die Dorschfiletpäckchen aus der Jackentasche. Erneut spürte er das Blut in seinen Kopf steigen; ein neuer Gedanke, ein frischer Gedanke, und das Frische erzählte ihm, dass er müde war. Die muss ich hier vergessen, dachte er und ließ die Fischpäckchen zwischen Rucksack und Zeltbahn auf die Erde fallen. Sven hustete wieder hässlich. Er sieht nicht gut aus, dachte Ola. Sie standen kurz zusammen.

„Alles in Ordnung?“, fragte Ola. Sven nickte, blieb aber stehen, als Ola die Leiter auszog. Er hob sie hoch und schwang sie zum Stamm der Fichte, ohne auf Svens Hilfe zu warten. Aber das machte nichts, es war völlig okay, dass Sven nicht aktiv war und sich nicht einmischen wollte. Er benötigte nur Svens Körpergewicht am Fuß der Leiter, die sich über die dicken Äste in der Mitte hinweg dorthin streckte, wo der Stamm schmäler wurde. Von dort aus würde er problemlos an ein paar Wipfelzapfen herankommen können. Ola las das Bratenthermometer im Stamm ab. 74 Grad. Also steigend. Er wandte sich ein letztes Mal zur Wurzelwulst um, ehe er den Fuß auf die Leiter setzte. Sven hatte bereits eine Hand auf der Stufe, als Ola hinaufkletterte.

Seine Finger tasteten. Die Nadeln waren temperiert. Saftiggrün, stark duftend und temperiert. Er konnte keine abgebrochenen Zweige und Wunden an dem Stamm erkennen. Sven hustete erneut hässlich. Nach einigen weiteren Schritten lehnte sich Ola zum Stamm vor. Die Leiter wackelte. Ola blickte hinab. Sven lehnte sich seitlich gegen die Leiter. Aus der Vogelperspektive sah es aus, als stützte er die Leiter mit der Schulter. Oder aber als presste ihn die Leiter auf die Erde. Ola lehnte sich noch etwas vor, öffnete das Taschenmesser und kratzte leicht an der Rinde. Keine Zelluloseflecken. Kein Porlingsbefall. Er schnitt einen Span heraus, legte ihn in die Plastiktüte. Anschließend kratzte er etwas Holzfasermasse aus der Rindenwunde und legte sie in eine zweite. Eine neue Hustenattacke vom Erdboden. Ola legte den Kopf in den Nacken, blickte zu den Trauben von Zapfen hinauf. Auch keine nennenswerte Kronenausdünnung. Hinauf, die Zapfenprobe holen, hinunter und ein wenig schlafen vor der Autofahrt nach Hause.

Die Hitze, die vom Baum ausging, war auf seinem Gesicht deutlich spürbar, wenn er jetzt die Augen schloss, würde er auf der Leiter stehend einschlafen. Ein leichtes Zittern im Wipfel der Fichte, ein leichtes Raunen vom Stamm. Eine Krähe flog aus dem Nachbarbaum auf. Ola rieb sich die Stirn, drückte leicht auf die Augenlider, strich sich über die Wange. Wach auf!, dachte er. Keine Verfärbung, kein sichtbarer Pilz, kein Nadelverlust, nichts, nichts. Trotzdem etwas Neues, ein neues, lauter werdendes Geräusch.

Ein neues, anschwellendes Geräusch aus Schnaufen und Seufzen, etwas in dem Baum bekam neuen Schwung, reihenweises Zischen, etwas reagierte in der Holzfasermasse, etwas wollte dort unter der Rinde heraus, und die Fichte ließ es geschehen, ohne dass die Nadeln braun wurden und abfielen, es gab nur ein leichtes Zittern, als käme ein Eichhörnchen angelaufen, aber es war Ola, der die letzten Schritte hinaufstieg, eine

Erhebung zur Zapfenprobe!, und als er das Ende der Leiter erreichte, packte er einen Ast und hörte Svens gewaltigen Hustenanfall auf der Erde und zugleich die ersten Laute des ersten Wipfeldampfs, die Fichte atmete aus und etwas öffnete sich, kleine Risse in der Rinde, Ola wusste nicht, was, aber der Dampf kam und mit ihm ein Geräusch, als würde Gas abgelassen, und mit ihm ein neuer Laut von dem, was im Baum kochte, und zeitgleich ein weiterer Hustenanfall auf der Erde, und was zitterte jetzt mehr, die Fichte oder die Leiter? Und wenn der Baum in der Nacht der Sprache mächtig gewesen wäre, was hätte dann im Schnee geschrieben gestanden, wenn nicht *Wir lieben kleine Handbewegungen, schwankendes Licht in der Dunkelheit und einen Baum, der gut in der Landschaft steht*, nie, nie, nie hatte er Moosfeuer gesehen, doch jetzt leuchtete eine Flamme auf Moos an der Rinde, hier flirrte es verdammt nochmal von Moosfeuer! und hier tauchten an allen Seiten der Fichte dunkle Flecken auf und mit diesen Flecken ergaben sich neue Denkweisen; ein *ahhh* unten auf der Erde und Ola sah Sven an der Leiterwurzel liegen, doch selbst wenn er dachte, ein Notfall, wollte sein Blick doch hinauf, hinauf! Und er packte einen neuen Ast, dessen Nadeln kleine Hitzestiche in die Handfläche sandten, gute Hitzestiche und weitere tiefe Seufzer aus der Baumtiefe, gute Füße auf der Leiter, gute Arbeit und her mit einer weiteren Plastiktüte, das Moos brannte und ein neuerlicher tiefer Hustenanfall vom Erdboden, die Fichte blubberte und zischte und die dunklen Flecken waren nichts anderes als ein Peng von Zapfen, die als dunkle Spuren von Schüssen ihre Äste verließen, *peng-peng-peng*, und Ola hörte ein ‚Hilfe‘ vom Erdboden, aber das Wort hatte hier oben nicht die Wirkung, die es dort unten gehabt hätte, denn Ola konzentrierte sich auf einen Zapfen, der ganze Baum zitterte jetzt, und der Zapfen fauchte, als wäre das Eichhörnchen böse, ja, es drang Dampf aus den Zwischenräumen der Zapfenschuppen, und Ola streckte die Hand mit der geöffneten Tüte aus, und mit guten Füßen auf der Leiter brauchte er den Zapfen nur mit der anderen Hand abzuzupfen, auch wenn er glühendheiß war, oh, endlich die Zapfenprobe!, ein Hund bellte in weiter Ferne und Ola bekam Hilfe von der Fichte, die sich des Zapfens entledigte, den sie mit einem *peng* geradewegs in die Tüte schoss, wo er liegen blieb und ein wenig summte, ehe er sich durch den Boden der Tüte schmolz und zu Sven hinunterfiel, der regungslos vor der Leiter lag, was Ola jedoch nicht registrierte, da seine Augen das Fallen des Zapfens verfolgten, während er merkte, dass er und die Leiter die Fichte verlassen hatten, hinaus in freie Luft.

Caryl Lewis

DER KÄFIG

Die Hitze stand drückend und bedrohlich um ihn herum und presste ihm die Hand auf das Gesicht. Er wachte auf, sein Hemd schweißdurchtränkt. Er nahm die nackten Füße vom Schreibtisch und kratzte sich verwundert im Nacken. Er nestelte am Kragen herum, doch dann fiel ihm auf, dass das Hemd bereits bis zum Bauchnabel aufgeknöpft war. Er schob den Stuhl zurück und ging langsam zum offenen Fenster. Ein reifer Nachmittag rekelte sich in den Wipfeln der Bäume, und Kolibris schwirrten zwischen den Zweigen hin und her. Er rieb sich die Augen, während sich die Luft in Wellen über die kleine Lichtung im Wald schob. Er zog eines der breiten Blätter vorm Fenster zu sich heran, hielt es sich ans Gesicht und spürte, wie sich die kühle Innenseite des Blattes an seiner Haut erwärmte.

Monate waren ins Land gegangen. Er hatte kaum jemand gesehen. Sein Bart hatte die Stoppelphase überwunden und war nun weich und lang. Es lohnte sich nicht, sich zu waschen, denn der Schweiß brach ihm wieder aus allen Poren, bevor er damit fertig war. Er hatte sehr wenig gegessen und noch weniger geschlafen in diesem feuchten Verschlag. Sein einziger Gefährte war ein aufregend bunter Vogel in einem Käfig auf der Veranda und Vania, die gelegentlich Lebensmittel einkaufte und dann wieder heimging. Als er sie nach dem Vogel gefragt hatte, hatte sie geantwortet, er sei schon seit ihrer Kindheit hier gewesen. Dann hatte sie gelacht, an ihren trostlos grauen Rastazöpfen gezupft und sich gewünscht, dass alles Alte so farbenfroh bleiben könnte. Jedes Mal, wenn sie ging und ihr Lachen in der Ferne verschwand, schien die Stille noch stiller, und seine Stimme klang schwerfällig, wenn er mit dem Vogel redete und ihm harte, glänzende Samenkörner durch die Gitterstäbe des Käfigs warf.

Er drehte sich um und sah auf den Schreibtisch in dem kargen Holzzimmer. Die weißen Papierblätter lagen unbeschrieben auf dem Pult wie zerbrochene Flügel. In seinem Kopf schwirrten Worte und Gedanken wie Fliegen umher, aber die Blätter regten sich nicht, wie sehr er sich auch mühte, sie mit seinem Stift anzustacheln. Seine Lungen füllten sich mit Luft, die so dicht wie Wasser war. Bestimmt warteten alle auf das Buch.

Ungeduldig, unersättlich wie Löschpapier, bereit es zu verschlingen, aber ihm war zu heiß um zu schlafen, zu heiß um zu essen und zu heiß um zu schreiben.

Er lief auf den Dielen entlang, es zog ihn zur Küche hinten im Haus. Er nahm eine dicke Mango aus einer Holzkiste. Ihr Fleisch war üppig und kühl, er sog ihren Duft ein. Er drückte die Frucht zwischen den Fingern, ihre Haut schimmerte rosig in dem sanften Licht. Seit Tagen hatte er nichts gegessen. Maria und er hatten Mangos gemocht. Er dachte an Maria, während er mit dem scharfen Brieföffner in das Fruchtfleisch schnitt. Der Saft färbte seine Finger honiggelb. Er schloss die Augen und dachte an Marias Beine, an ihr Gewicht, wenn sie sich an seine Brust schmiegte, und an ihre Haut. Er presste seine Lippen an die Frucht. Sie schmeckte wässrig. Abrupt und enttäuscht öffnete er die Augen und warf die hartherzige Frucht mit einem dumpfen Knall in die Ecke. Es wurde dunkel, und die Frösche fingen an, die Nacht mit ihrem seltsamen Gesang zu erfüllen. Die Luft wurde milder in dieser Phase zwischen Tag und Nacht, die satte Erde kühlte sich ab und roch nach warmen Keksen. Er ging zu einer schmutzigen Matratze auf dem Boden neben dem Schreibtisch, legte sich nieder und wartete auf den Schlaf. Er konnte noch immer die klebrige Süße an den Fingern fühlen, als er sich den salzigen Schweiß aus dem Gesicht wischte. Der Schlaf kam in Wellen, und sein Körper ruckte und zuckte im Liegen.

Er öffnete die Augen. Da war wieder dieses Geräusch. Schwarze Wolken hatten den Mond verschluckt. Er bekam keine Luft. Die Frösche waren verstummt. Die Nacht war pechschwarz. Er setzte sich auf. Wieder hörte er dieses Geräusch. Knarrendes Holz. Die Angst schärfe sein Gehör, und seine Pupillen weiteten sich. Er stand auf, bewegte sich nicht. Er lauschte. Tastete nach dem Verschluss seiner Tasche und dem harten Messer. Dieses Mal war das Knarren lauter, als ob jemand kühner wurde mit jedem Schritt. Sein Herz zog sich zusammen. Man hatte ihn gewarnt. Der Alte, der ihm den Schlüssel gegeben hatte, hatte verschlagen gelächelt und gesagt, dies sei ein einsamer Ort. Kichernd hatte er den Schlüssel über der Handfläche baumeln und ihn wissen lassen, dass es hier Menschen gebe, die einem die Kleider vom Leib stehlen würden, und wenn man keine mehr habe, dann würden sie auch noch die Seele nehmen. Wochenlang hatte er von ihnen geträumt, ihre Gesichter waren ihm in den Bäumen in der Dunkelheit erschienen. Funkelnde Augen und Messer. Das leise Geräusch von ächzendem Holz. Er drehte den Kopf, um besser hören zu können. Der leere Magen schmerzte, und feuchtkalter Schweiß rann ihm den Rücken hinunter. Er musste etwas tun. Langsam ging er auf Zehenspitzen zum Fenster und hielt die Luft an. Seine

Füße bewegten sich lautlos. Seit Wochen war er diesen Weg gegangen und wusste, dass er sechs Schritte bis zum offenen Fenster brauchte. Er konnte die Scheibe fühlen und stellte sich mit dem Rücken zur Wand. Der Atem staute sich in seinem Brustkorb. Er versuchte, seine Lungen zu kontrollieren, aber sein Kopf war benommen. Er presste sich gegen die Wand, wollte sich klein machen. Plötzlich räusperte sich der Himmel, und Donner grollte über die Wipfel der Bäume. Sein ganzer Körper verkrampfte sich. Der Wind frischte auf, und die Blätter vor dem Fenster flüsterten lauter.

„Ha, ha, ha, ha, ha.“

Er kroch förmlich in sich zusammen und stand still wie ein Eisblock. Das Herz schmerzte ihm im Leib. Ein Lachen. Vielleicht waren es ja zwei. Es war ein Spiel. Spaß. Wahrscheinlich schwebten die beiden schon in anderen Sphären, nachdem sie Pflanzen gekaut und Blätter geraucht hatten.

„Ha, ha, ha, ha, ha.“

Er presste den Daumen gegen die Klinge des Messers. Er klammerte sich mit einer Hand an den Fensterrahmen. Er schluckte heftig.

„Ha, ha, ha.“

Das ganze Zimmer wurde in silbernes Licht getaucht. Er zuckte zusammen, und ihm entfuhr ein kurzer Schrei. Das Licht wurde wieder ausgekipst, und lauter Donner grollte drohend über das Land. Er hielt sich den Mund zu. Sie mussten ihn gehört haben. Die Haare auf seinen Armen hatten sich aufgerichtet, die Beine waren wie Pudding und wacklig vor Angst. Er konnte die aufgeladene Luft um ihn herum spüren, bevor der Himmel erneut erschüttert wurde. Sein ganzer Körper tat weh. Das Knarren hatte aufgehört. Sie formierten sich neu. Das Zimmer wurde wieder hell erleuchtet, während sich die Luft knisternd entlud. Vielleicht wollten sie an der Hinterseite ins Haus einsteigen. Der Klang des Donners, wie Papier, das zerrißt. Die Türen konnte man nicht abschließen. Normalerweise schob er einen alten Schrank vor den Durchgang zur Küche, aber in letzter Zeit hatte er dazu nicht mehr die Kraft gehabt. Er hatte sich angreifbar gemacht. Er war nur eine Beute. Nur weiches Fleisch, das in einer harten Holzbehausung umherhuschte.

„Ha, ha, ha, ha, ha!“

Das Geräusch von Füßen, die sich bewegen. Nun konnte er die Angreifer sehen. Weiße Augen, weit aufgerissen vor Erstaunen. Sie musterten sein rotes Fleisch und sein Blut, das durch die Dielen tropfen würde wie Mangosaft. Warm, gerinnend, dann dunkel. Hier würde ihn tagelang keiner finden.

Er musste sich ihnen stellen. Er musste ihnen das Messer in die weichen Körper rammen. Er musste ihnen die Knochen abschaben und die Sehnen

durchtrennen. Der Himmel grollte, und Licht zuckte über das Haus. Ein Blitz schnellte wie ein Reißzahn hernieder.

„Ha, ha, ha, ha, ha, ha ...“

Dann hörte man ein Stöhnen und Flüstern. Die Blätter flatterten im auflebenden Wind. Er musste warten. Auf den Blitz warten, dann zuschlagen. Auf das Licht warten. Er beugte die Knie zum Sprung.

„Ha, ha, ha, ha, ha ...“

Die Angst hatte ihm das Blut vergiftet, und seine Hand dürstete nach Taten. Wollte unbedingt hinaus durch das Fenster und töten, bevor er selbst getötet wurde. Wollte Knochen durch den Griff des Messers spüren, mit der Klinge fest zustoßen, bis seine Hand die Haut der anderen berührte. Wenn er eine Chance haben wollte, musste er sie überraschen. Einen von ihnen töten, den Körper zusammensacken lassen, bevor er sich an den anderen heranpirschte. Klebriges Blut an den Fingern. Er musste zählen. Die Zeit zwischen Blitz und Donner zählen. Es kam schon näher. Er wollte zählen und angreifen, sobald er wusste, dass es Licht wurde. Das Licht war sein Verbündeter.

Wieder ein Flüstern. Dieses Mal lauter. Er wartete, jeder Muskel in seinem Körper angespannt. Das Geräusch von Füßen, die sich heranschleichen. Alle Gedanken, die er je gehabt hatte, waren wie weggeblasen. Die Vergangenheit, die Zukunft hatten keine Bedeutung mehr. Er konnte das Blut der Angreifer riechen. Es trieb ihn vorwärts, er war bereit, in der Dunkelheit zuzuschlagen. Seine Nasenlöcher blähten sich, er sog die Luft kräftig ein. Seine weit aufgerissenen Augen schauten angestrengt und flackerten unruhig, wenn es still war. Blitz. Er fing an zu zählen. Sein Verstand widmete sich den Zahlen.

„Eins, zwei, drei.“ BLITZ.

Er packte den Fensterrahmen und überlegte, wohin er springen musste.

Flüstern und Lachen. Dieses Mal noch ein bisschen lauter. Donner.

„Eins, zwei, drei.“ BLITZ.

Einen Moment lang war es taghell. Donner grollte. Seine Beine waren bereit, die Schultern verkrampt und zitternd. Donner. Lachen hing über der Veranda.

„Eins, zwei ...“

Er sprang aus dem Fenster und landete schwerfällig auf den Holzplanken auf der anderen Seite. Er schrie auf, der Schrei kam aus seinem tiefsten Inneren, ein alter Schrei, von dessen Existenz er nichts wusste. BLITZ. Panisch sah er sich um. Seine Augen glänzten weiß in dem silbrig-kalten Licht, er warf den Kopf hin und her. Das Licht verlosch. Niemand war hier. Er drehte sich im Kreis, das Messer stach blindlings zu. Schreiend durchschnitt er die Luft, drehte sich um sich und schrie und weinte, während der Donner über dem

Haus lachte. Er kämpfte und krakeelte, bis ihm der Arm weh tat und das Herz zu versagen drohte. Er stieß erbarmungslos zu, fletschte die Zähne und funkelte mit den Augen. Das Messer hielt er so fest in der Hand, dass es eins mit ihm geworden war. Dann gab er auf, die Angst hatte seine Kräfte aufgezehrt. Er hatte nicht gegessen, er hatte nicht geschlafen. Er starnte in die Dunkelheit, seine Brust hob und senkte sich, und wartete auf den Tod. Er atmete ruhiger und kam wieder zu Sinnen. Erwartete den Messerstich, aber nichts passierte. Sah sich verständnislos um, aber niemand kam. Dann drang aus der stockdunklen Nacht eine leise Kinderstimme.

„Hallo, hallo, hallo, hallo ... ha, ha, ha, ha.“

Er schaute angestrengt. Er konnte Schritte hören. Die Bäume ächzten. Er trat vor, und jemand tat es ihm gleich.

„Hallo?“, fragte er in die Dunkelheit.

„Hallo?“, kam die Antwort.

„Wer ist da?“, fragte er nun.

„Ha! Ha! Ha!“ Der Himmel erhellt sich wieder, und die ganze Welt wurde in Licht getaucht. Der Vogel glotzte ihn an, er hielt den Kopf schräg hinter den rostigen Stäben des Käfigs.

„Hallo, hallo, hallo, hallo. Ha! Ha! Ha! Ha!“

Die Spannung rann wie Wasser aus seinem Körper, und das Herz zog sich erleichtert zusammen. Die Schultern entspannten sich, und er ließ das Messer auf den Boden plumpsen. Er hörte es im Dunkel davon hüpfen. Er sah den kleinen Vogel an, lauschte ihm und ließ seine Angst auf die Erde unter den Holzplanken rieseln. Er fing an zu lachen. Lachsalven brachen aus ihm heraus und entluden sich in der Dunkelheit. Und während sein Lachen über die Veranda schepperte, rückten die Wolken beiseite und entblößten einen fahlen Mond. Regentropfen fielen schwer und lebenspendend in die dankbaren Hände der Blätter um das Haus.

„Ha! Ha! Ha! Ha!“

Der Vogel ahmte das Lachen des Mannes nach. Das hatte er mit der Zeit gelernt. Gelauscht und nachgeahmt. Gelauscht und nachgeahmt, bis er seine eigene Stimme gefunden hatte. Der Vogel würde nie die Wahrheit sagen oder eine echte Geschichte erzählen können, aber er wusste wohl, wie man lacht. Fasziniert ging der Mann zu dem kleinen Gefangenen und schaute durch die hässlichen Gitterstäbe. Er beugte sich hinunter auf Augenhöhe mit dem Tier und öffnete den Käfig. Der Vogel verfolgte in dem schwachen Licht jede Bewegung des Mannes und erwiderte das Quietschen der Metallscharniere mit einem Krächzen. Er sah dem Mann in die Augen, bevor er zur Seitenwand des Käfigs hüpfte. Vorsichtig steckte der Vogel den Kopf durch die kleine Tür,

als versuchte er sich zu erinnern, wie man fliegt. Ihre Köpfe berührten sich beinah, als der Vogel die schwachen Flügel ausstreckte. Der Mann fühlte sich erleichtert in der Gegenwart eines anderen Lebewesens.

Als eine dunkle Wolke den Mond wieder verdeckte, hörte er den Vogel davonfliegen. Flatternd zogen die Flügel an ihm vorbei, als der Vogel seinen Körper dem erfrischenden Regen entgegenreckte.

Nachdem er eine Weile auf der Veranda gestanden hatte, drehte der Mann sich um und ging in die Küche. Er zündete eine Kerze an und sah zu, wie die Flamme erst zu ersticken drohte, dann beherzter brannte. Und während der Regen auf das Zinndach plätscherte, löschte er seinen Durst mit klarem, süßen Wasser und aß Früchte mit den Händen. Er spürte, wie die Luft um ihn herum dünner wurde und die erbarmungslose Hitze ihre Umklammerung lockerte. Er wusch sich das Gesicht in einem Waschbecken und trocknete sich mit einem Handtuch ab. Er tastete sich zurück zu der kleinen Matratze, um zu schlafen. Als sich die Wolken verzogen, wurde es heller im Zimmer, und er schlief ein, während er zusah, wie die weißen Papierblätter im klaren Licht der Morgendämmerung aufblühten.

Er schlief stundenlang, während sich jeder Knoten in seinem Körper löste. Seine Nerven entspannten sich, die Haut trocknete. Als er aufwachte, betrachtete er eine Zeit lang die hellblauen Lichtstrahlen und roch den verdunstenden Regen. Er stand auf und brühte einen starken Kaffee. Wie jeden Morgen ging er hinaus auf die Veranda. Er hatte noch immer ein paar Körner in der Tasche. Die Tür des Käfigs stand offen. Er spürte einen Stich im Herzen, als er den kleinen, verlassenen Vogelbauer sah. Dann ging er näher heran, weil etwas seine Aufmerksamkeit erregte. Er stellte den Kaffee ab und beugte sich über den Käfig. Auf dem Boden lag eine bunte Feder, keck zwischen grauem Kot und Samenhülsen. Er steckte die Hand durch die kleine Tür und nahm die Feder an sich. Sie schillerte in allen Farben, ihr Kiel war biegsam und fest. Er sah sich um. Es wurde wieder wärmer, aber die brütende Hitze war verflogen. Ihm fiel das Messer wieder ein, und er bückte sich danach. Er spürte einen leisen Windhauch auf dem Gesicht, betrachtete das Geschenk und drückte die Messerklinge an den Schaft, um ihn anzuspitzen. Er lächelte. In den Bäumen um ihn herum war Gelächter zu hören.

Er drehte sich um und ging langsam zum Schreibtisch, während er sich eine Decke um die Schultern wickelte. Er setzte sich und blätterte eine Weile durch den Papierstapel, bis er schließlich die Spitze der Feder in ein Tintenfass tauchte. Vergnügt lauschte er dem Gesang der Vögel in den Bäumen, bevor er ein wenig Farbe auf einen der weißen Flügel kritzelte.

Thorsten Palzhoff

GREUTHERS ORPHEUS

Das Bett, ein riesiges Himmelbett, nimmt die ganze Mitte der Bühne ein. Zu seinen beiden Seiten warten rund zwanzig Darsteller schweigend auf den Beginn. Sie sind müde vom langen Stehen, lehnen sich mit dem Ellbogen gegen die kulissenhaften Wände des prunkvollen Gemachs oder setzen sich in gespielter Gleichgültigkeit auf einen der in den Bühnenecken herumstehenden Stühle. Die Zaubergeister der Requisite haben es sich einfallen lassen, sie alle in historische Kostüme aus schwarzem Samt und Brokat zu stecken. Ihre Gesichter sind trotz Puder und Schminke gerötet, und in diesem Augenblick flüstert irgendwo im Publikum jemand seinem Sitznachbarn aufgeregt zu, dass die roten Flecken auf Stirn und Wangen der Männer nicht nur von der Hitze der Scheinwerfer herrühren, in deren Licht der Staub von Jahrhunderten schwebt, sondern hauptsächlich von der Erwartung eines nahen Todes. Der Sitznachbar nickt bedeutungsvoll, aber in der gespannten Stille dieses Beginns und der Anwesenheit so vieler Mikrofone und Kameras wagt er es nicht, ihm auch nur mit einer Silbe zu antworten. Stattdessen tippt er dem anderen aufs Handgelenk und macht ihn nun seinerseits mit einer stummen Geste auf ein rotes Gewand aufmerksam, ein Kardinalsornat, das hinter all den schwarz kostümierten Männern im Bühnenhintergrund aufgetaucht ist. Vom Publikum nicht bemerkt, aber vom Kamerazoom erfasst und für die technische Regie auf einen Monitor übertragen, zupft der Kardinal am linken Ärmel seines Gewands und wirft einen verstohlenen Blick auf seine Armbanduhr. Zufrieden sieht er wieder auf, nickt in die Runde und hebt die rechte Hand. Fast gleichzeitig kommt Bewegung in die bisher so stille Szene: Das laute Knarren von schwerem Holz ist zu hören, und im Glauben, es käme vom Himmelbett, beginnen die umstehenden Männer zu tuscheln, drängen sich dichter ans Bett heran und geraten kaum merklich ins Wanken, denn unter ihren Füßen dreht sich die Bühne im Uhrzeigersinn und bleibt erst wieder stehen, als das Fußende des Bettes auf die

jetzt murmelnden und klatschenden Zuschauer weist. Sie sehen nun geradewegs ins Gesicht des Todkranken, der so tief versunken in die Kissen seines gewaltigen Himmelbetts liegt. Das Gesicht ist bleich, schweißnass und aufgedunsen vom Überdruss und der Langeweile, die dem Kranken inzwischen selbst das Sterben bereitet. Wirre schwarze Strähnen kleben ihm auf der Stirn, der Bart ist struppig und verfilzt, und seine Augen sind so leer, wie sie es immer waren, wenn nicht blanker Zorn oder die Glut eines Liebesakts in ihnen glimmte. Er wird sterben, schon sehr bald, denn das Skript sieht für ihn die Rolle des Vincenzo Gonzaga vor, Herzog von Mantua, und für den heutigen Tag seinen Sterbetag, den 18. Februar des Jahres 1612.

Erlöst von der Frage, mit welcher Vergangenheit sie es hier zu tun haben, erlöst auch von der Verwirrung über das Fehlen eines ersten Vorhangs, eines eindeutigen Beginns, applaudieren die Zuschauer ausgelassen über das, was sie für den eigentlichen Anfang der Aufführung halten. In der linken Loge nutzt der Regisseur die allgemeine Unruhe, um auf einen asketisch hageren Mann zu deuten, der in der gegenüberliegenden rechten Loge ganz in seinen Sitz versunken ist und finster aufs Bühnengeschehen herabschaut. Mit zur Seite gebeugtem Kopf raunt der Regisseur seinem Sitznachbarn zu: Da, das ist er, dieser Morowski. Er weiß genauso wie ich, dass die scheinbar so raffinierte Inszenierung von Stille und Laut, Leere und Geschichte im Grunde nichts als ein Trick ist: denn Greuthers *Orpheus* hat keinen Beginn. Das alte Theater, die staubige Bühne, die kostümierten Darsteller und die Gegenwart eines Publikums – alles das täuscht darüber hinweg, was Greuthers *Orpheus* eigentlich ist: nur ein Wust von Skizzen, Notizen und Kompositionsentwürfen, die Greuthers Biograph Blohm im Nachlass des Komponisten entdeckt hat. Die drei kleinen Kartons mit der Aufschrift „*Orpheus*“ gelangten auf unbekannten Wegen in Morowskis Hände, der in zwei Jahren versessener Arbeit über alle Lücken und Brüche hinweg eine spielbare Fassung für die heutige Uraufführung erstellte. Dabei hat sich Morowski so intensiv in die Klang- und Vorstellungswelt des Komponisten versetzt, dass er eines Morgens, als er aus unruhigen Träumen erwachte, die darin skizzierten Figuren samt Bühne und Publikum so deutlich vor Augen hatte, als seien sie genauso wirklich wie er selbst. Zunächst war da die Figur des Vincenzo Gonzaga, Herzog von Mantua, der sterbenskrank in einem großen Bett liegt. Es wird von rund zwanzig Hofleuten umstellt, die der nahe Tod des Herzogs herbeigelockt hat. Sie sind müde vom langen Stehen und der stickigen

Luft, denn ein Fenster zu öffnen ist ihnen unter Androhung schwerer Strafe verboten. Andächtig die Hände vorm Bauch verschränkt, steht am rechten Kopfende des Bettes der Kardinal. Er beugt sich zu Vincenzo hinunter und flüstert ihm zwar leise, aber durchdringend scharf etwas zu. Morowski versteht nicht, was der Kardinal sagt, aber aus Greuthers Notizen weiß er, dass er den Herzog um Reue beschwört, um Bereuung seines ausschweifenden Lebens. Statt einer Antwort dringt nun aus der Ferne, von irgendwo hinter den Kulissen oder jenseits der Bühne, ein langer, entsetzlicher Schrei, den niemand hören kann außer Vincenzo in seinem Bett, seinem gewaltigen Sterbebett, das der Schauplatz etlicher Qualen, Laster und unruhiger Träume war. Die Umstehenden drängen sich dichter ans Bett heran und beobachten jede Regung in Vincenzos plötzlich so aufgewühltem Gesicht. Er wendet es von den Zuschauern ab, dreht sich seufzend zur linken Seite und starrt nun in eine Ecke seines Gemachs. Wieder hört er den Schrei. Er presst eine Hand aufs linke Ohr, das rechte ist ins Kissen vergraben, und im Fieberschauer glaubt er, dort in der Ecke sich selbst in seinem Bett zu sehen und neben sich seine erste Gemahlin, Margherita Farnese, die er über Jahre etliche Male gewaltsam zu schwängern versucht hat. Sie war erst vierzehn, als Vincenzo sie heiratete, und für die körperliche Liebe aufgrund einer Behinderung, einer Verengung in der Anatomie ihres Beckens nicht geeignet. Die Schreie, die sie im qualvollen Liebesakt in sein Ohr gellte, waren im ganzen Palast zu hören und der Anlass für ein Getuschel, das Vincenzo überallhin begleitete. Er sieht sie dort in der Ecke der Bühne nur als einen Schatten, aber um so deutlicher hört er ihre ununterbrochenen Schreie, vor denen er damals floh. Während sich Margherita etlichen ärztlichen Untersuchungen ihrer Fruchtbarkeit hingeben musste, Nachforschungen, bei denen sie, umringt von rund zwanzig Männern, nackt und mit gespreizten Beinen in einem schmalen Bett liegen musste, und während die Männer ihr Becken, ihr Schambeim, ihre Vagina betasteten und einen chirurgischen Eingriff erwogen, der ihren Tod bedeutet hätte, ritt Vincenzo, noch Margheritas Schreie im Ohr, nach Ferrara, um sich den wegen ihrer Originalität weithin gerühmten Orgien der Gräfin Torelli hinzugeben. Diese wochenlangen Ausschweifungen hatte ihm seine Geliebte Barbara vermittelt, mit der er über eine Mantuaner Zwergin, die Barbara für die Rolle der Botin angestiftet hatte, über die Hochzeit hinaus in Briefkontakt stand. All das sieht Vincenzo Gonzaga, Herzog von Mantua, in der Ecke der Bühne als geisterhaft vorüberflackernde Bilder, und zu

ihrem Befremden bemerken die umstehenden und unter der Hitze der Scheinwerfer leidenden Männer, dass der Leib des fieberten Vincenzo bebt, dass der Herzog erst leise wimmert und dann plötzlich lacht, ein Anzeichen für Irrsinn oder den Teufel. Aber er hat dort in der Ecke nur Barbaras Zwergin gesehen und sich dabei an eine Bosheit erinnert, die er eines Morgens, als er von ihr geweckt worden war, im Bett liegend ersonnen hatte. Sein eigener Vater, Guglielmo, den er brennend hasste, war von buckliger Missgestalt, und um ihn zu demütigen, ließ Vincenzo im Palazzo Ducale von seinem prächtigen Theater im Beisein seines Vaters ein Stück aufführen, in dem alle Darsteller Bucklige waren. Guglielmo, der die Farce der Buckligen mit einer Maske der Höflichkeit hinnahm, ließ nach beendetem Vorstellung, um seiner Ehre genüge zu tun und Herr seiner Wut zu werden, alle beteiligten Darsteller unter Androhung von Folter und Tod aus Mantua verbannen. Vincenzo lachte über das Geschrei seines verkrüppelten Vaters, lief, berauscht vom Hass und vom Wein, von den Knaben und Damen im Publikum, in sein Gemach und machte sich dort über Margherita her, die unter der wilden Manneslust ihres Gatten vor Schmerzen zu sterben glaubte. Sie schrie aus Leibeskräften, und jetzt, nach so vielen Jahren, hört Vincenzo das späte Echo ihrer Schreie. Er dreht sich in seinem Bett wieder den Zuschauern zu und öffnet den Mund, als wolle er etwas sagen, aber aus seiner Kehle dringt, vom Galgenmikrofon eingefangen, nur ein entsetzliches Röcheln. Er winkt den Kardinal heran, und als der sich über ihn beugt, flüstert er ihm etwas ins Ohr. Über die Lautsprecher hört das gebannte Publikum den Herzog murmeln, aber was er dem Kardinal sagt, ist trotz der sensiblen Technik weder zu verstehen, noch kann es Morowski aus Greuthers Nachlass erschließen. Aber aus Vincenzos Gesicht liest das Publikum den Wunsch nach Musik ab, dieses drängendste Begehr in einem Leben voll Unersättlichkeit und Gier. Im Bett liegend, in einer Flut von Papieren aus Greuthers Nachlass versunken, beobachtet Morowski zwischen Wachen und Traum Vincenzos Augen, die streng und herrisch dem befohlenen Eintritt der Musiker folgen. Vom Applaus der Zuschauer begleitet, betritt als letztes eine Gestalt das Gemach, deren langes schwarzes Ornament mehrmals geflickt wurde und an den Nähten doch wieder aufgeplatzt ist. Sie hält in der linken Hand eine Viola, in der rechten einen Bogen. Es ist Monteverdi. Sein Gang ist schleppend und erdenschwer von nie versiegender Trauer, der Trauer um seine Frau Claudia, die heute noch so an ihm zehrt wie nach ihrem Tod vor viereinhalb Jahren.

Sterbenskrank von ihrem unwiederbringlichen Dahin und den Überlastungen der ihm aufgebürdeten Arbeit, flüchtete er sich damals aus Vincenzos Diensten ins Haus seines Vaters nach Cremona und blieb dort wochenlang im Bett liegen wie in einer dahintreibenden Barke von brennender Trauer. Und während er siech lag vor Liebe zu einer Toten, hatte er unentwegt den Klageruf seines *Orfeo* im Ohr, den er erst kurze Zeit vorher im Palazzo Ducale uraufgeführt hatte. Es war ihm nun, als habe er sein eigenes Leid vorausgehört in Orfeos Wehklagen über den Tod der Euridice, dem *Ohi mè che odo? Ohi mè!*, auf das nichts mehr folgt, nur Stille, nur Pause, das Aussetzen aller Musik. Doch ohne Rücksicht auf diesen Zustand riss ihn Vincenzo in seiner Gier nach immer neuer, immer ungezügelterer Musik aus dem Trauerbett mit dem Befehl, unverzüglich nach Mantua zurückzukehren, um in kürzester Zeit bis zum Karneval für die Hochzeit seines ältesten Sohns Francesco ein Ballett, eine neue Oper zu komponieren. Ach, und trotz der Trauer, der Erschöpfung, der Kürze der Frist strömte Musik aus Monteverdi wie reine Klage. Und dann, bei der Aufführung seines traurigen Werks, der Oper *Arianna*, deren Lamentationen das Publikum zu Tränen erschütterte, geschah es, dass Monteverdi, ans Ende seiner Kräfte gekommen, seine Claudia in einer Ecke des Saals sah. Im gleichen Augenblick schon verdunkelte sich ihre Gestalt zu einem Schatten. Am ganzen Leib zitternd, befahl er der Sängerin Caterina Martinelli, ihren Gesang mit größter Leidenschaft und tiefster Rührung vorzutragen, in der irren Hoffnung, durch seine Musik Claudias Schatten zu lösen. Ach, obwohl Caterinas Gesang zum Sterben schön war und um sich herum alle Bögen auf den Saiten, alle Hände auf den Instrumenten ruhen ließ und die Musiker mitten im Satz zum Verstummen brachte, blieb Claudias Schatten. Auch jetzt, bei der Aufführung von Greuthers *Orpheus*, ist er gegenwärtig, nur nimmt ihn niemand wahr außer Monteverdi. Er sieht Claudias Gesicht neben der Bühne so dunkel und stumm wie einst, als sie sich nur wenige Tage nach ihrer Hochzeit im größten Liebesglück auf Befehl Vincenzos trennen mussten, denn der Herzog konnte selbst auf einer Kurreise, die über Basel und Nancy zu den Bädern von Spa führte, nicht darauf verzichten, jederzeit seine Musiker um sich zu haben. Gedunsen lag Vincenzo im Wasser von Spa und ließ, nachdem er in einem Anfall von plötzlicher Wut alle Kurtisanen und Knaben fortgejagt hatte, seine Musiker kommen, denen er, mit geschlossenen Augen im Wasser treibend, so lange lauschte, bis alle Kerzen erloschen und es vollkommen dunkel geworden war. Selbst auf seinen Türkfeldzügen,

die Vincenzo, von Tassos Kreuzzugsepos getrieben, gegen jede politische Wirklichkeit als heiligen Krieg gegen die muslimischen Heiden inszenierte, selbst auf diesen theatralischen Feldzügen umgab sich Vincenzo Gonzaga mit einer Schar von Musikern. Wie im Traum erinnert er sich nun, in der Stunde seines Todes, an seinen dritten Auszug, der eine Reise in den Regen, die Kälte, den Schlamm war. Vor der ungarischen Festung Kanisza hing er mit verletztem Knie in den herbstlichen Sümpfen Südungarns fest und lauschte dem aufs Zeltdach trommelnden Regen. Er lag auf einer durchweichten Matratze, und während er im Schein von hunderten Kerzen Madrigale von Liebe und Krieg singen ließ, diktierte er, fiebrig von den Dämpfen der Sümpfe, einen Brief an die Schar seiner Hofalchimisten, die er zur Herstellung einer Kanonenkugel voll Giftgas drängte. Als er den Brief beendet hatte und sich ganz der Musik hingab, kam ihm auf seiner klammen Matratze sein Bett, sein heimisches Himmelbett in den Sinn, und er war froh, es in so weiter Ferne zu wissen. Es war ihm ungeheuer geworden, seit es damals, als nach zweijähriger Ehe mit Margherita Farnese noch immer kein Nachkomme gezeugt worden war, zum Gegenstand des Klatschs aller Höfe Italiens geworden war. Margheritas Bruder Ranuccio, in seinem Familienstolz heftig verletzt, bezichtigte Vincenzo als Ehebrecher und Sodomit, als einen syphilitischen, impotenten Narren mit einem zu kurzen Schwert. Der Aufruhr drang bis zum Papst, der, als die Gonzagas die Scheidung von Margherita bei Einbehaltung ihrer Mitgift erwogen, Kardinal Carlo Borromeo für Ermittlungen in dieser Angelegenheit nach Mantua entsandte. Während sich Vincenzo auf dessen Geheiß etlichen ärztlichen Untersuchungen seiner Mannbarkeit hingeben musste, Nachforschungen, bei denen er, umringt von rund zwanzig Männern, in einem Bett in Venedig vor aller Augen eine florentinische Jungfrau namens Giulia zu befriedigen hatte, und während die Männer vor dem ersten Versuch seine Genitalien betasteten und ihn der Arzt Belisario Vinta über sein Recht informierte, eine Hand zwischen die beiden Gesäße zu schieben und zu ertasten, ob sich das Schwert in der Scheide befindet, ritt Guglielmo, Vincenzos buckliger Vater, nach Florenz zum Hofe der Medici, um sich nach einer geeigneteren Braut für seinen Sohn umzusehen. Er brachte ihm Eleonora, aufgewachsen am Hofe der Großherzogin Bianca Capello, einer venezianischen Kurtisane und Zauberin, die satanische Praktiken in Florenz eingeführt hatte. Doch immer, wenn sich Eleonora de' Medici Vincenzo hingab, waren es nicht ihre Lustschauer, die er hörte, sondern Margheritas Schreie, und er ließ

in später Nacht seine Musiker ins Gemach rufen, wo sie sich um sein Bett oder hinter den Kulissen versammeln sollten, um den Lärm der Vergangenheit mit Musik auszutreiben. Morowski sieht, wie sie auf Vincenzos Befehl das Gemach betreten, in dem es immer heißer und stickiger wird von so viel Unruhe und Andrang, und als er zuletzt Monteverdi erblickt, verflucht er dessen Kostüm mit den spitzenbesetzten Ärmelaufschlägen und dem blütenweißen Stehkragen. Bei den Proben hat Morowski dem Regisseur vorgehalten, dass die akkuraten Kostüme nichts zu tun haben mit der historischen Wirklichkeit einer von Schmutz, Gestank und Aussatz geprägten Gesellschaft. Aber der Regisseur zeigte nicht das geringste Interesse an diesem Einwand und murmelte nur, Morowski habe seinen Teil der Arbeit an Greuthers *Orpheus* erbracht, jetzt dürfe doch wohl er, Palzhoff, mit seiner Arbeit beginnen, die letztendlich er allein vor den Auftraggebern in Mantua zu verantworten habe. Und wie Morowski aus der Arbeit mit dem von Greuther nachgelassenen Chaos wohl am besten wisse, handle es sich bei der Aufführung im Grunde um die Vorstellung eines an sich gar nicht existierenden Werks. Aber das ist doch Unsinn, denkt Morowski jetzt, denn wie könnte etwas nicht existieren, das ich in diesem Augenblick erlebe? Wie sollte etwas keine Realität haben, das im Publikum Leidenschaften hervorruft? Mit geschlossenen Augen lauscht er dem Applaus, mit dem die Zuschauer den Beginn der Vorstellung begrüßen. Aufgeregt recken sie den Hals nach Vincenzo Gonzaga, dem sie nun geradewegs ins Gesicht sehen können. Er hebt mühsam den Kopf, winkt den Kardinal zu sich heran und flüstert ihm etwas ins Ohr. Und jetzt, da es auf der Bühne wieder vollkommen still ist und der bleiche Vincenzo die umschatteten Augen schließt, tritt Monteverdi vors Bett. Hasserfüllt blickt er in Vincenzos Gesicht, hasserfüllt neigt er das Haupt und hebt seinen Bogen, um Musik anzustimmen, die den Herzog zu Tode aufzuwühlen wird. Und jetzt dringt aus leiser Ferne, von irgendwo neben der Bühne oder aus einem verborgenen Lautsprecher, der erste artikulierte Laut, ein aus dem Nichts anschwellender Celloton; und jetzt setzt auch eine Violine ein, deren Phrase, um einen Halbton abwärts versetzt, sofort von einer zweiten Violine aufgegriffen wird, und eine dritte und vierte vermehren das in die Tiefe führende Echo, und kaum jemand im Publikum käme auf die Idee, dass dieses sich über ihn herabsenkende Tongewölk eine Phrase aus Monteverdis *Orfeo* zitiert. In der rechten Loge ist ein asketisch hagerer Mann inmitten der aufkommenden Unruhe mit geschlossenen Augen ganz in seinem Sitz

versunken. Es ist Morowski, der Greuthers Musik ganz genau kennt und weiß, dass sie im Kern Orfeos Klage über Euridices Tod enthält: *Ohi mè che odo? Ohi mè!* Und weit über allem setzt nun in hellen, merkwürdig fahlen Flageoletttönen ein wirres Gerede zweier Violen ein, aus dem er den Prolog des Orfeo heraushört: *Ich bin die Musik, die mit süßen Tönen dem verwirrten Herzen Ruhe schenkt. Wenn ich singe, soll alles schweigen.* Dann ist mit einem Mal alles still; nur in Vincenzo Gonzaga, dem Herzog von Mantua, klingt ein Echo aus längst vergangenen Zeiten nach: *clamore – amore – more...*

Chiara Valerio

SIEBEN VIERZEHN ACHTUNDZWANZIG

*Es gibt eine Gewissheit, die du jetzt festhältst
Und es ist nicht der Engel
Es ist kein Wunder
Es ist nicht die Hand des Herrn
Du bist es, Du
Aus dem Song Cuore di Tenebra der Gruppe BAUSTELLE*

Ich habe nichts in der Hand. Wäre ich ein Zauberkünstler, wären das sechs überraschende Worte, ja, sie wären ein Vorhang, alle Augen lägen auf mir, glänzend und bereit, das Auftauchen eines Kaninchens oder eines Blumenstraußes, vielleicht einer Taube zu bestaunen. Mir wären Blumen am liebsten. Rote, gelbe und weiße, große und robuste, keine Rosen, kein Grün. Rosen gehen kaputt und Grün wird braun. In den Sträußen der Zauberkünstler gibt es nie Rosen, auch in denen der Jahrmarktszauberer nicht. Weil sie kaputt gehen. Verliebte schenken sich Rosen, weil die Liebe kaputt geht. Sie wissen es, belügen sich und schenken sich ewig Rosen. Ich möchte so eine Blume nie bekommen. Die eine Warnung ist. Und dann säuseln, was für ein Duft, was für ein Duft, und ein wenig gerührt sein und ganz vergessen, dass Rosen verrotten und die Liebe und die neuen Schuhe und noch manch anderes und dass es Blumen aus Plastik und aus Stoff gibt, was allerdings auch keine Lösung darstellt. Schon gar nicht für Stauballergiker. Ich sage, ich habe nichts in der Hand, und schaue auf meine blanken Handteller, weil ich bei diesem Nichts, das ich festhalte, nicht einmal ein Geheimnis für mich behalten kann. Kein einziges Mal, wenn ich mir eine Hand vor den Mund legte, war ich imstande, den Mund zu halten. Kein einziges Mal, wenn ich als kleines Mädchen spielte: Rat mal, wo ich das Bonbon habe, rechts oder links, links oder rechts, hier oder da, konnte ich die Süßigkeit behalten. Verlieren ist bitter. Ich habe nichts in der Hand und kann kein Geheimnis für mich behalten. Letzten Monat, an einem Mittwoch, habe ich einen Mann

getroffen, und nach einem Bier und ein wenig unverbindlichem Smalltalk sind wir im Bett gelandet. Ich habe das erste bezahlt, er das zweite, das aber auch so eines war. Ein helles Doppelmalzbier in einem Glas, das wie eine kleine Goldfischkugel aussah und vielleicht auch eine war. Goldfische wirken oft wie betrunken, sie schwimmen im Kreis herum, bis sie ganz benommen sind, und manchmal springen sie heraus und landen auf dem Fußboden. Da kann schon mal einer dahergeschlurft kommen und es nicht merken. Dass da ein Fisch auf dem Boden liegt. Und drauf ausrutschen und hinfallen und sterben. Kann schon mal mit dem Kopf aufschlagen. Übersehen, dass in dem durchscheinenden, vom Fischfutter getrübten Wasser das rote Gold fehlt. Auf dem Fußboden der eigenen Wohnung, über den er schon tausendmal gegangen ist. Und die Nachbarn tuscheln dann: Der war wohl betrunken. Dabei war der Fisch schuld, aber er kann es niemandem sagen, macht keinen Mucks mehr, sagt kein Sterbenswort. Die Kugeln machen mit dem Ärgernis der Trunkenheit gemeinsame Sache, und Geheimnisse sollte man nur den Toten verraten, aber die haben nichts in der Hand. Vielleicht eine Münze. Oder unter der Zunge? Wir sind zusammen im Bett gelandet, und das ist mir noch nie passiert, ein Bier und ein Mann unterm Laken, und alles am selben Abend. An einem Mittwoch bei mir in der Wohnung und um zehn vor elf schon alles gelaufen, weil meine Mutter angerufen hat, Gute Nacht, mein Schatz, schlaf gut, und ich: Dir auch, Mama, und er: Ruft dich deine Mutter immer um diese Zeit an, und meine Mutter: Wer ist da bei dir? Und ich: Niemand, Mama, das ist der Fernseher. Er hat gelächelt und sich langsam die Knöpfe zugemacht, so in der Art wie ein geläuterter Stripper, sich sonnend in Selbstgefälligkeit und Mitleid, als wäre es demütigend für eine dreißigjährige Frau, ihrer Mutter gegenüber zuzugeben, sie schaue sich gerade irgendeinen Fünfziger-Jahre-Film an. Wie viele Männer fragen: Ruft dich deine Mutter immer um diese Zeit an. Welche Zeit denn? Müttern gehört alle Zeit. Als Mutter herrscht man über die Zeit. Dann ist er gegangen, und ich habe ihn nicht einmal zur Tür gebracht, aus Furcht, er könne an eine Wiederholung denken. Oder vielleicht sind es auch die Frauen, die denken, die Männer seien eher Sex- als Salonwesen und folglich an Wiederholungen interessiert. An Reisen von sicherem und folgenlosem Sex. Wenn er sicher ist, bleibt er folgenlos. Wenn sie in der Werbung oder auf den Packungen folgenlos schrieben, würde sich keiner mehr irgendein Verhütungsmittel kaufen. Folgenlos ist also folgenschwer. Folgenlos ist folgenschwer. Ich habe aufgeräumt, Ordnung gemacht, bin mit zärtlichem Blick Stück für Stück die Gegenstände durchgegangen und

habe das Licht gelöscht, um mich auszuruhen. Dann habe ich geschlafen. Seit einem Monat schlafe ich wie noch nie. Ich habe nichts in der Hand, ich kann kein Geheimnis für mich behalten und normalerweise kann ich nicht schlafen. Wir haben uns nochmal in einer Bar getroffen, ich habe ihm ein Bier ausgegeben, er hat sich verabschiedet mit: Tja dann noch 'nen schönen Fernsehabend. Ich kenne die Männer nicht besonders gut, aber es wundert mich doch, dass sie sich aufführen wie beleidigte Prinzessinnen. Oder vielleicht ist nur er eine und ich habe ihn deswegen zu mir eingeladen, vielleicht gefallen mir beleidigte Prinzessinnen, gleich welchen Geschlechts. Mir gefallen beleidigte, mit Spitzen behangene Prinzessinnen, auch wenn diese Spitzen gepflegte Schnurrbärte und filigrane Koteletten und die Bänder von String-Tangas und zwei Ohrringe und frisch geschnittene Haare sind. Die nach Feldern und Sense duften. Ich habe das Licht gelöscht. Den Müttern gehört auch die Zeit des Schlafs. Sie wachen über den Schlaf der Kinder, sie passen auf, dass sie ruhig schlafen und von süßem Honig und verzauberten Wäldern träumen und dass ihr Kopf nicht nass wird, wenn es regnet, und dass sie nicht in Schluchten stürzen und sich keine Pusteln aufkratzen, weil dann alles noch schlimmer wird. Eine gute Mutter würde für ein Wohnzimmer mit Steinfußboden keinen Goldfisch kaufen. Eine gute Mutter würde mit einem Kleinkind nie in eine Wohnung mit Steinfußboden ziehen, einem harten Boden für ein samtes Köpfchen und ein geschmeidiges Geschöpf. Ich dachte immer, ich würde nie Kinder haben. Nicht, dass ich etwas dagegen hätte, aber ich glaubte nicht, dass es so passieren würde, so plötzlich und gedankenlos, an einem Mittwoch Abend, nach einem hellen Doppelmalzbier mit einem Unbekannten, der sich gegen jeden Kontakt sträubt. Ich muss schwanger sein, weil meine Monatsblutung pünktlicher ist als die Spaziergänge von Kant, und wenn das mit den Brücken von Königsberg eine Legende ist, das hier ist keine. Seit meinem vierzehnten Lebensjahr habe ich alle achtundzwanzig Tage meine Monatsblutung. Und wenn man dann noch bedenkt, dass vierzehn die Hälfte von achtundzwanzig ist, kann man nur zu dem Schluss kommen, dass hier eine zeitliche Präzision am Werk ist, die jeden Zeitplan der deutschen Bahn oder der englischen Post in den Schatten stellt. Auch jedes Langzeit-EKG. Aber jetzt habe ich eine Verspätung von sieben Tagen, was die Hälfte von vierzehn und ein Viertel von achtundzwanzig ist. Ich habe aufgehört, Bier zu trinken, und ich habe mich daran erinnert, dass ich häkeln kann. Ich habe teures Baumwollgarn gekauft und habe ein ziemlich kompliziertes Paar Babyschuhe gemacht. Ich bin in ein

Kurzwarengeschäft gegangen, und ich weiß wohl, dass es einfacher gewesen wäre, eine Decke oder einen Läufer zu häkeln. Ich wollte aber Schuhe. Ein Paar Babyschuhe für mein Kind. Wenn ich nicht Mutter sein kann, kann ich wenigstens häkeln. Rote Babyschuhe. Egal, ob der Weg verrückt oder rebellisch und turbulent ist. Egal, ob er eine Obsession ist, Hauptache, er wird vorgezeichnet. Die roten Babyschuhe zeichnen den Weg meines Kindes vor, das sich durch sieben Tage Verspätung ankündigt, mit einem Ziehen in der Brust und im Rücken und einem Aufgeschwollensein wie von übermäßigem Trinken und mit Rennerei zur Toilette. Die Schwangerschaft macht mit dem Ärgernis der Trunkenheit und mit der Unmöglichkeit, tief durchzuatmen, gemeinsame Sache. Ich würde gern an die beleidigte Prinzessin mit dem lichten Bart herantreten und ihr sagen, dass wir ein Kind bekommen, dass ihre erdbeerroten oder melonenroten oder rosenroten Verhüterli uns eine Verspätung beschert haben, bei der es nicht um den Zug oder um irgendeinen Anschluss oder den Kellner am Tisch geht. Eine Verspätung aus rosa Fleisch. Aber ich kenne ihn nicht und weiß nicht, was ich ihm sagen soll. Mit einer Person des anderen Geschlechts ein Kind zu bekommen, das kann passieren. Wäre ich ein Koch, wären diese dreizehn Worte mein großes *hors d'œuvre*, stattdessen stelle ich mir vor, ich säße auf dem Sofa, meinem Vater und meiner Mutter gegenüber, die sich mit dem Kinderkriegen auskennen. Aber bei ihnen ist es nicht einfach so passiert. Sie haben jung geheiratet mit allem Drum und Dran, die Hochzeit Ende der siebziger Jahre mit halbem Hähnchen und zweistöckiger Mimosentorte und vier Brautjungfern und Geldumschlägen und Leihwiege, sie mit Hut und Beuteltasche, er mit knöchellangem, fast glockenweiten Hosen und Handgelenktasche und Dreizehn-Zoll-Brille mit selbsttonenden Gläsern. Ich könnte fragen, Mama, wo ist eigentlich meine Wiege abgeblieben, bis an welche Stelle des Lehrlings ist sie gekommen. Bis zu welchem Verwandtschaftsgrad. Also im Shakespeare-Ton und in Bardenpose deklamieren: Ach, Mutter, wo ist eingeschlossen meine Wiege? Umschließt kleine Kinder sie im Gatter der Verwahrung? Wahrt Haltung, Mutter, und die Wiege hält nur immer fest und sagt mir, wo sie ist, bekennt es jetzt, danach wird es zu spät sein, wenn erst ich selbst sie hab gekauft! Meine Mutter würde lachen oder ich würde schmunzeln können, ganz einfach an einem Sonntag bei Tisch, denn das sonntägliche Mittagessen ist ein Schmelziegel aller Ängste und Erwartungen und böser Überraschungen im Gewand von Neuigkeiten. Mama, Papa, ich kriege ein Kind, wie schön. Sehr schön, ohne Frage, sehr schön, na klar,

und eine neue Wiege, denn meine geölte war, das weiß ich noch, betäubend. Giftiger Anstrich in Creme und Schoko. Stattdessen sitze ich immer noch hier, still und leise mit einer Woche Verspätung, was die Hälfte von vierzehn und ein Viertel von achtundzwanzig ist. Ich habe eine Nacht gebraucht, um die Babyschuhe zu häkeln. Sie haben überall Knoten, ich rechtfertige das mit Maya-Knoten, um von den ersten Schritten meines Kindes Rechenschaft zu geben, seine Händchen liegen in meinen, es macht Schrittchen um Schrittchen und will unbedingt auf eigenen Füßen stehen, stellt sich auf die Zehenspitzen, weil es aufgerichtet weiter sieht. Bis zu der Kugel mit dem Goldfisch, den ich im Glauben, es sei zu klein zum Ausrutschen und um das Wohnzimmer zu vermeiden, auf das Flurmöbel verbannt habe. Aber mein Kind weiß, dass Rot Ablenkung bedeutet, außerdem hat es rote Schuhe und streckt die Hände zum Knauf, und der Knauf reicht aus, um die Kugel zum Wanken und den Fisch zu Fall zu bringen. Um in den Kubikdezilitern durchsichtig-trüben Wassers mit Sturzwellen für Trunkenheit zu sorgen. Die Trübheit kommt immer vom Fischfutter. Erst nur an der Oberfläche, durch die Schwerkraft dann aber überall bis ganz unten. Und doch ist es nötig. Die ersten Schritte, der Fisch am Boden nach Luft schnappend, mein Kind, das sich hinabbeugt, um nach ihm zu greifen, und mit seinen winzigen Lippen erst ein kleines o des Erstaunens und dann ein großes O des Hungers und der Erkenntnis formt. Mein Kind bückt sich, um den Goldfisch zu essen. Mein Kind erstickt am Fisch, der ihm ums nackte Zahnfleisch schwänzelt, während ich an den Steckdosen im Bad und im Wohnzimmer Sicherungen anbringe, ganz beruhigt, dass im Flur keine Steckdosen sind. Dort sind keine Steckdosen, rufe ich, während mein Kind eiseskalt auf dem Marmor liegt. Auch damit bin ich sieben Tage zu spät dran, würde ich es wenigstens heute machen, statt abzuwarten, bis es geboren wird und erstickt, hätte ich es gestern Abend gemacht an Stelle der Babyschuhe, die es sowieso nicht am Sterben hindern können, dann wäre ich eine gute Mutter. Aber es ist noch nicht einmal geboren, und schon jetzt versage ich. Schon jetzt würde es mir, wenn es ein Mädchen wäre, Vorhaltungen machen. Mütter haben alle Zeit, sich die bittersten Vorwürfe zu machen. Wäre ich eine glühende Katholikin, könnte ich sagen, so ist es, so muss es sein, weil für eine, die den eigenen Sohn gekreuzigt sah, Millionen andere aus Solidarität das Kreuz auf sich nehmen müssen. Damit es mit der Zeit zu einem Ausgleich für den da und für das vergossene oder hingegebene Blut kommt. Für das Herzblut. Sein Herzblut hingeben bedeutet, sich zu ärgern, sich aufzuregen oder sich

abzumühen, sich anzustrengen, um die Dinge besser zu machen. Mütter geben ihr Herzblut. Und jetzt auch ich, wie ich nachts im Schein der Tischlampe darüber nachdenke, dass ich sieben Tage Verspätung habe und nicht einmal weiß, wie die flandrischen Koteletten heißen. Alfredo würde mir gefallen, oder Alberto oder Alessandro oder Andrea, ein Name mit A. Ich weiß nicht warum, aber das würde mir gefallen, und da ich ihn nie fragen werde und er es mir nie sagen wird, kann ich mir vorstellen, was ich will, und schon mal anfangen, mich in den Namen zu üben. Von meinem Kind weiß ich, dass es mich morgen mein Herzblut kosten wird, aber heute habe ich keine Monatsblutung. Seit sieben Tagen habe ich keine Monatsblutung. Ich gehe auf Internetseiten, mache Eignungstests, kaufe Frauenzeitschriften, in Italien kann man sich da unmöglich irren, denn es gibt kein Neutrumb, und ich habe mit dem rohen Fleisch aufgehört, sei es lebendig oder tot. Ich habe nichts in der Hand, ich kann kein Geheimnis für mich behalten und ich esse kein rohes Fleisch. Das habe ich meiner Mutter gesagt, die angerufen hat, um mir eine gute Nacht zu wünschen, und ich habe erwidert: Ich bin schwanger, und sie: Hast du den Test gemacht? Meine Mutter hat nicht gefragt, von wem es ist und weshalb ich zu Hause bin, obwohl ich kein Fieber habe. Auch nicht, ob ich gegessen habe. Sie hat mich gefragt: Hast du den Test gemacht? Ich werde bei meinem Kind daran denken müssen, ihm immer Fragen zu stellen, die es unangebracht findet. Bei einer guten Mutter ist man immer kalt erwischt. Nein, Mama, ich habe keinen Test gemacht. Und wie willst du es dann wissen. Mama, ich bin sieben Tage zu spät dran. Na, dann hätte ich mindestens dreißig Mal im Leben schwanger sein müssen. Gute Nacht, Mama. Mach den Test. Es ist mitten in der Nacht und ich muss eine offene Apotheke finden und hoffen, dass sie nicht nur eine Ausgabestelle für Notfallmedikamente oder Methadon ist, sondern dass in irgendeinem vergessenen Regal ein Schwangerschaftstest herumliegt. Das ist schon wieder filmreif, nur dass ich jetzt vom Fünziger-Jahre-Streifen zu einer Szene à la Sundance- oder Tribeca-Festival übergegangen bin, oder, schon archivverdächtig, zur Braut im gelben Overall, die ein knallharter Killer ist, bevor sich der schicksalhafte Strich, der Reaktionsstreifen des Lebens bemerkbar macht, und dann nur noch Angst, schreckliche Angst bei der orientalischen Auftragskillerlady, die ihr mit einer Kanone mitten zwischen die Augen zielt. Ich hasse es, wenn meine Mutter mich fragt, ob ich schon die Hausarbeiten erledigt habe. Genau dasselbe. Sie fragt mich das, bevor ich in den Garten laufen und dem Nachbarn die junge Gans oder den Jungs aus dem Viertel das

Volleyballnetz klauen kann, ich hasse es, dass meine Mutter mich fragt, ob ich den Test gemacht habe, bevor sie sich freut und mich fragt, wer der Vater ist und wie ich das angestellt habe und wenn nicht wie, dann wenigstens wann. Es ist mitten in der Nacht, ich habe nichts in der Hand, ich kann kein Geheimnis für mich behalten, und ich habe keinen Schwangerschaftstest gemacht, vielleicht, wenn ich nochmal drei Wochen gewartet hätte, wenn ich und die Monatsblutung vier Wochen abgewartet hätten, um uns leibhaftig und in Abwesenheit meiner Mutter vorzustellen, dann hätte sie uns nicht entgegenhalten können: Hast du den Test gemacht, jetzt aber hat sie Recht. Es ist mitten in der Nacht und meine Mutter ist im Recht. Ich fahre mit dem Auto und mit großer Vorsicht los, weil eine Frau in meiner Verfassung eigentlich einen persönlichen Beistand in Anspruch nehmen müsste. Ich habe aber keinen. Ich habe nichts in der Hand, ich kann kein Geheimnis für mich behalten, und ich habe keinen persönlichen Beistand. Das grüne Kreuz der Apotheke leuchtet auf und erlischt, leuchtet auf und erlischt und hypnotisiert mich. Gern würde ich daran lecken wie an einem Pfefferminzeis im Sommer oder einem Pistazien-Schoko-Lutscher jederzeit. Ich gehe hinein. Ich klinge, um hineinzukommen, und stehe gleich vor einer Panzerglasscheibe und dahinter ein Typ, der viel Ähnlichkeit mit den filigranen Koteletten hat, aber sagt: Ich bin Giacomo, was kann ich für Sie tun. Sagen Sie mir, ob ich schwanger bin, Giacomo, schauen Sie mich an und sagen Sie mir, ob ich ein Kind bekomme. Aber ich sage nichts und mache mir Sorgen, mir klappern die Zähne, ich habe Ringe unter den Augen und bin blass um die Nase, was, wenn du nicht in einem Indianerfilm lebst, nichts über deine Identität, aber viel über deinen, nun ja, ausschweifenden Lebensstil verrät, vielleicht denkt Giacomo, dass ich Drogen nehme, dass ich gleich mit dem Kopf gegen die Panzerglasscheibe krachen und ihm auf immer den Schlaf rauben will. *Unrecht ließ handeln er mich gegen mich -- wie ging das noch?* Gegen die Panzerglasscheibe krachen, absolut unrecht. Ich bin es. Ich bin Giacomo, was kann ich für Sie tun. Ich hätte gern einen Schwangerschaftstest. Giacomo lächelt, als ob er der Vater wäre, ich atme schwer, weil ich sieben Tage Verspätung habe, was die unwahrscheinliche Hälfte von vierzehn Jahren und das ebensolche Viertel von achtundzwanzig Tagen ist. Giacomo sagt: Das macht elf Euro. Und er klingt munter, weil der Test Leben ist, so etwas wie Vitamine. Ein frei verkäuflicher Artikel, proppenvoll mit Hoffnung. Mir fällt auf, dass elf nicht mal eine gerade Zahl ist. Wieviel kostet ein Kind.

Mutter geizig und tyrannisch. Dabei ist es noch nicht einmal geboren. Ein Kind kostet mehr als ein Pfund Hackfleisch und wiegt nicht mal soviel wie ein Krümel. Mehr als frisches Obst, so unreif es noch ist. Zu Giacomo sage ich nichts, ich sage nie etwas zu irgendjemand, deshalb ist es überflüssig, dass ich keine Geheimnisse für mich behalten kann und zwischen den Fingern der rechten Hand die Autoschlüssel und in der linken einen Schwangerschaftstest halte. Ein leichtes Parallelflach in vertrauenerweckenden Farben. Am liebsten würde ich den Test im Auto machen, aber ich kann nicht, ich muss warten, bis ich auf der Toilette bei mir zu Hause bin. Was weit ist. Ich bin gespannt, voller Unruhe wegen einer Schwangerschaft, die mich davon abhalten wird, mein bisheriges Leben weiterzuführen, auch wenn ich mich gern davon abhalten ließe, denn ich habe nichts in der Hand. Das Handy klingelt, meine Mutter, endlich zur Vernunft gekommen, wird wissen wollen, von wem ich das Kind habe, aber ich gehe nicht ran, weil ich eine Toilette finden muss. Ich habe nichts in der Hand außer dem Lenkrad, ich kann kein Geheimnis für mich behalten, nur die Gewissheit, dass ich einen Mann bei mir im Bett hatte und dass ich mich in dieser Gegend nicht auskenne. Aber es gibt elektrischen Strom, und Neonlichter sind besser als Verkehrszeichen. Ich bremse, bleibe abrupt stehen, mein Kind wird sich mit den Füßen abstützen, bis es einmal selber ein Auto haben wird. Dumm nur, dass auch dieses Schild erlischt und aufleuchtet, erlischt und aufleuchtet, aber seinen Sinn nur in Portionen preisgibt und ich zu blöde bin, um ihn portionsweise aufzunehmen. Ich gehe in die Bar mit dem für mich unleserlichen Namen. Ich klingle, um hineinzukommen, hinter dem Tresen steht eine Frau mit einem kegelförmigen Trinkglas. Kein Martini-Glas, sondern schmäler, darin ist eine milchige Flüssigkeit, vielleicht Kokos-, vielleicht Kuhmilch, vielleicht noch was anderes, ich frage nach der Toilette, sie zwinkert mir zu, schaut mir auf die Hände und weist nach hinten auf die Tür. Mit dem Kinn. Wie dumm, die Toilette liegt hinten. Ich mache die Schachtel auf, lese die Gebrauchsanweisung, führe alles aus und warte. Die Toilette ist sauber gefliest, im beleuchteten Spiegel lächle ich mir zu. Ich sehe aus, als wäre ich unter Wasser. *Dies ist das Licht.* Ich betrachte mich im Spiegel und schwimme. Fehlt nur noch eine Goldfischkugel. Wäre ich zu Hause, brauchte ich nur in den Flur zu gehen, um sie zu finden. Und sie ausschütten. Wäre ich zu Hause, würde der Fisch auf dem Fußboden nach Luft schnappen, aber ich würde mich nicht rühren. Ich habe nichts in der Hand, ich kann kein Geheimnis für mich behalten, ich bekomme kein Kind, und hier gibt es keinen Goldfisch. Verspätung ist eine Verspätung ist eine Verspätung ist eine Verspätung.

David Machado

DIE WIEDERKEHRENDE NACHT DES KOMMANDANTEN

Als er die Tür des Gebäudes öffnete, bemerkte er das undurchdringliche Halbdunkel auf den Treppen und schreckte ängstlich zusammen. Sogleich fuhr er mit der Hand hinter den Rücken, zu der Stelle des Gürtels, wo er, viele Jahre zuvor, stets den Revolver trug, den man ihm in Moskau geschenkt hatte, und das Fehlen der Waffe ließ ihm den Atem stocken, denn er war sich sicher, man würde ihn töten. Er tastete die Wand ab und drückte mehrfach auf den Lichtschalter bis er begriff, dass er nicht funktionierte. Da beschwore er den früheren Instinkt eines Guerilla, wurde ruhig, atmete gleichmäßig und sah ohne Furcht in die Finsternis. Danach hustete er zweimal und schrie, derart laut, dass das ganze Gebäude aufhorchte:

„Ihr werdet mich nicht töten, ihr Scheißkerle. Und ihr werdet auch nicht sehen, wie ich sterbe.“

Einen Arm als Schutz vor dem Gesicht, den anderen ausgestreckt, ging er vorwärts, in Erwartung, vor ihm erscheine der Feind, stieg Stufe um Stufe empor, als sei jede die letzte, bis er ohne Beklemmung den Treppenabsatz des zweiten Stockwerks erreichte, und dort schlug er mit der offenen Hand wie rasend gegen die Wohnungstür. Die Tür war verschlossen, wie er sie tags zuvor bei seinem Weggang selbst hinterlassen hatte. In der Finsternis und der Stille krampfte sich sein Herz zusammen, irgendwo in den Eingeweiden jedoch fand er den Mut, den Schlüssel ins Schloss zu stecken und ihn dann umzudrehen. Er öffnete die Tür, trat ein und schloss sie hinter sich, dann blieb er stehen, die Augen ins Dunkel gerichtet, und wartete darauf, dass die erste große Kugel aus der Vergangenheit in sein Fleisch drang. So verharrete er annähernd zwei Minuten, und da nichts geschah, legte er die Schlüssel auf den Tisch, zog die Jacke aus und warf sie über einen Stuhl, überquerte den Flur schließlich bis ins Wohnzimmer,

ohne erst noch das Licht anzuschalten, und setzte sich – während er einen ärgerlichen trockenen Wortschwall ausstieß – in einen der mit Stammesdecken geschmückten Sessel.

„Die ganze Nacht bleibe ich hier sitzen“, sagte er. „Wenn ihr wollt, könnt ihr mich umbringen.“

Er hieß António Ferraz und war Krankenpfleger im Hospital São José, und aufeinanderfolgender Schichten wegen hatte er seit mehr als sechsunddreißig Stunden nicht mehr geschlafen. Und in Wirklichkeit gab es niemanden, der ihn töten wollte. Er war derart erschöpft, dass er nicht hätte sagen können, ob es Morgen oder Nachmittag war, auch erinnerte er sich nicht, wie er quer über die Hügel gelaufen war, um zur Wohnung zu kommen, ebensowenig an die grausame Helligkeit des Zwielichts um acht Uhr abends, dem Augenblick, da er im Bairro Alto ankam, wo er lebte, und auch der Augenblick, in dem er aus der Stumpfheit erwachte. Tatsächlich hatte er allen Grund, auf der Hut zu sein, schon lange bevor er die Tür des Gebäudes öffnete und das Vorgefühl des Halbdunkels auf den Treppen ihn überkam. Denn je länger er die engen Gassen des noch ruhigen Viertels durchquerte, desto mehr füllte es sich mit Reihen schwarzer Soldaten, die ihn von der anderen Seite seiner lange vergangenen Ängste feierlich grüßten. An einem bestimmten Punkt des Wegs kam ihm ein unrasiertes Offizier mit glasigem Blick entgegen und sprach ihn an: „Kommandant, lassen Sie uns zum Dickicht hinaufgehen, sobald der Mond aufzieht.“ Er sagte nichts, beschrieb nur mit der Hand ein Zeichen, dass man ihn für den Rest seines Lebens nicht weiter beheligen sollte.

Schon in der Wohnung, im Sessel sitzend, als er mit Mentholzigaretten die Erinnerungen zu verscheuchen suchte, hörte er, wie die Truppen sich Richtung Norden in Bewegung setzten, hörte einen Chor aus mehreren Stimmen die Melodie zu einem Tanz singen, und schließlich hörte er, wie ihm derselbe Offizier unter dem ersten Laub des Urwalds hervor entgegenschrie: „Bis dann, Kommandant. Wir treffen uns in zwei Tagen am nördlichen Ufer des Flusses.“ Und danach lauschte er auf die unerträgliche Stille des afrikanischen Gebirges, von dessen Abhängen noch immer das Blut der letzten Schlacht hinunterrann. Bis, in Lissabon, das Telefon klingelte.

Am anderen Ende der Leitung hörte er die Stimme seiner Mutter und wunderte sich, dass es schon Sonntag war, denn immer an diesem Tag rief sie ihn an. Sie erklärte ihm freilich, dass es nicht Sonntag sei und auch, dass sie mit zweiundachtzig Jahren keine festgesetzten Tage

brauche, um mit dem einzigen Wesen zu sprechen, das ihr auf der Welt noch blieb. António sagte nichts weiter und wartete. Die Mutter holte Atem und erzählte ihm dann, dass sie seit den ersten Morgenstunden betrübt sei, ohne zu wissen, aus welchem Grund, und dabei ein seltsames Bedürfnis verspürt habe, mit ihm zu sprechen. Ihre Gabe, Dinge vorauszusehen, ließe sie aufgeregt hin- und hergehen, klopfenden Herzens, in der Gewissheit, ein Unglück stehe bevor. Schließlich aber habe sie begriffen, dass das bevorstehende Unglück bereits geschehen war, und dass die ganze Aufregung, die sie in ihrer Brust verspürte, nichts anderes war als ein fernes Echo aus einer anderen Zeit.

„Morgen früh ist es dreißig Jahre her, dass du mich angerufen und geweint hast“, sagte sie. „Du warst in Angola, mitten im Krieg, und ich hier in Coimbra, an demselben Ort, wo ich schon immer war, ohne dir helfen zu können. Zuerst dachte ich, du hättest einen Schuss abbekommen, doch dann erinnerte ich mich sofort, dass ich dich nicht hatte weinen hören, seit du zwei Jahre alt warst, und da wurde mir klar, dass es etwas Schlimmeres als eine Kugel sein musste.“

Sie machte eine Pause und wartete darauf, dass der Sohn etwas sagte, António aber blieb still, und sie sprach weiter.

„Es ist nur eine Erinnerung, ich weiß“, sagte sie. „Jedenfalls, sei vorsichtig und pass auf dich auf.“

Er verabschiedete sich von der Mutter mit wenigen Worten und legte auf. Und in diesem Augenblick sah er den Hauptmann Elias Vieira aus dem Dunkel seines Wohnzimmers hervortreten, das Gesicht voller Schweiß, den Arm vor der Brust infolge des Splitters einer Mine, die ihn beinahe getötet hätte, und dabei kaute er dieselbe Kugel Kautabak wie drei Jahrzehnte zuvor; er überquerte den Holzfußboden und zog das linke Bein nach, wie António Ferraz ihn immer gekannt hatte, und stolpern dabei über alles, im Gesicht einen Ausdruck der Überraschung darüber, mitten in der angolanischen Hochebene auf ein Wohnzimmer zu treffen. Selbst in der Dunkelheit war nicht zu erkennen, dass er es war.

Sie kannten sich aus der Zeit, als Elias noch Sklave auf dem Gutsbesitz von Antónios Vater war, und sie waren Freunde geworden an einem Nachmittag, an dem der Schwarze von dem Aufseher zu fünfzehn Peitschenhieben verurteilt worden war, weil er revolutionäre Flugblätter an die anderen Sklaven verteilt hatte. Zu jener Zeit war António Ferraz zu naiv, um die Aufrührer von den anderen Personen anders als durch ihre Hautfarbe zu unterscheiden, dennoch erschien ihm die Strafe für einen einzigen Menschen übertrieben, und so trat er für den Schwarzen ein, der

ihm Tage später dafür dankte, indem er ihm an der Tür seines Zimmers zwei Bücher zurückließ, die Antónios Leben veränderten: das *Kapital* von Karl Marx und eine Sammlung verschiedener Reden Lenins. Einige Jahre darauf, als António Ferraz nach Luanda zurückkehrte – nach einer freiwillig in der Sowjetunion verbrachten Zeit, wo er lernte, Flugzeuge zu steuern, und man ihm alle möglichen Feinheiten der Kunst, eine Revolution mit den notwendigen Waffen zu versorgen, beibrachte –, traf er zufällig mit Elias Vieira zusammen, und das Erste, was er ihm sagte, war: „Ich bin zurück, mein Freund. Nun wird die Peitsche den Besitzer wechseln.“ Elias Vieira sah über die helle Hautfarbe seines früheren Arbeitgebers und auch über vier Jahrhunderte Tyrannie hinweg und nahm ihn auf dem Feldzug durch die Urwälder des ganzen Landes mit und stellte ihn den Truppen überall vor als den Kommandanten Ferraz, kürzlich aus Moskau eingetroffen, promoviert in Sachen Kriegsführung und versiert in der reinen kommunistischen Lehre. Ab dieser Zeit war er zu seiner rechten Hand geworden, zu seinem treuesten Beschützer auf dem Schlachtfeld und manchmal zu seinem verlässlichsten Vertrauten. Bis zu dem Tag der einsamen und heimlichen Fahnenflucht des Kommandanten. Denn danach hatten sie sich, außer in Träumen, nie wieder gesehen.

„Es ist noch zu früh, uns hinzusetzen, Kommandant“, sagte ihm der Hauptmann Elias Vieira aus seinen ungerufenen Erinnerungen. „Wir sind nur zu viert, und auf uns beide wird die erste Nachtwache entfallen.“ António Ferraz zündete sich eine weitere Mentholzigarette an und sah flüchtig zu seinem alten Freund.

„Ich hatte vierzig Stunden lang Dienst in der Klinik“, platzte er heraus. „Und seit mehr als zwanzig Jahren setze ich keinen Fuß mehr nach Afrika. Ich will meine Ruhe.“

„Und was machen wir mit diesem Krieg, Kommandant?“

„Was für ein Krieg, Elias? Der Krieg ist zu Ende.“

Der Hauptmann bewegte sich im Dunkel des Wohnzimmers und kauerte sich mit einem breiten Lächeln neben António Ferraz.

„Kommandant, Sie wissen doch, dass dieser Krieg für immer währt“, sagte er. Und danach fügte er ohne Eile hinzu: „Ich warte hinter den Felsen auf Sie. Vergessen Sie die Waffe nicht.“

Dann erhob er sich und verschwand im Nebel des Flurs. Es war beinahe zehn Uhr, und António Ferraz drehte sich im Sessel herum, um den überfälligen Schlaf nachzuholen; auch wenn er schon wusste, dass es ihm nicht gelingen würde, denn obwohl es auf der Hochebene den ganzen Tag über geregnet hatte, wurde die nächtliche Luft wieder

lau und schwer wie eine Wolldecke, und die Moskitos stachen nun erbarmungslos. In der Ferne, von der Küche her, hörte er die heiseren Stimmen der beiden Soldaten, die zu Abend aßen. Der durchdringende Geruch nach gekochten Kichererbsen und die süßlichen Schwaden vom Schnaps ermutigten ihn. Er verspürte den Drang, vom Sessel aufzustehen und sich zu ihnen ans Feuer zu gesellen, doch er wischte den Wunsch mit der Hand weg. Er kannte die beiden gut. Sie hießen Inácio Montenegro und Zeca Baião, sie waren aus Benguela und vor drei Monaten zu der Gruppe der Guerillas gestoßen. Ein Jahr später, in der letzten Schlacht, an der er teilnahm, ehe er durch die Wildnis bis in den Kongo floh, würde er sie sterben sehen, nicht weit voneinander, durch zwei genau gezielte Schüsse des Feindes.

Unterdessen aber hörte er sie ganz deutlich sprechen, während sie in der Küche zu Abend aßen, und danach hörte er, wie sie die Gitarren stimmten und ein paar einzelne Akkorde griffen, und am Ende konnte er selbst den Druck jener irrsinnigen Sehnsucht nicht länger ertragen und schrie:

„Zeca!“

„Ja, Kommandant.“

„Spielt etwas von Sofia Rosa.“

Und sie spielten. Und da wurde der Kommandant António Ferraz endlich ruhig, wenn auch nur für kurze Augenblicke. Er träumte von den Kranken in der Klinik, die lebend durch eine Tür hereinkamen und tot durch eine andere verließen, bis er schließlich gegen Mitternacht, sachte von der Hand Elias Vieiras geschüttelt, aus dem Wiegen des endlosen Liedes erwachte.

„Drei Soldaten sind mit einem Gefangenen eingetroffen, Kommandant“, sagte der Hauptmann zu ihm.

António Ferraz sah den anderen durch die Zeit hindurch an und antwortete ihm aus der Tiefe seiner verwirrten Seele.

„Der Gefangene hier bin ich“, sagte er. „Lasst mich in Ruhe.“

Der Hauptmann Elias Vieira erklärte, dass er nichts lieber täte als dies, dass er es jedoch nicht könne, der Befehl nämlich käme direkt vom Präsidenten, und es sei dringend geboten, ihn auszuführen. Das Sendschreiben, das den Häftling begleitete, war kurz und derart klar, dass António Ferraz es für den Rest seines Lebens im Gedächtnis behalten sollte: Aus keinem anderen Grund als dem der düsteren Unterschrift des Präsidenten sollte der Gefangene in der ersten Morgenstunde erschossen werden. Der Hauptmann wollte gerade sagen, wie der Mann, den man zum Sterben hierher gebracht hatte, hieß, da unterbrach der

Kommandant ihn noch rechtzeitig.

„Ich verbiete Ihnen, noch einmal den Namen dieses Mannes zu nennen“, schrie er. „Ich kenne ihn seit mehr als zwanzig Jahren.“

„Sehr wohl, Kommandant. Aber da ist noch ein anderes Problem.“

Da streckte António Ferraz seinen Arm aus und knipste die Lampe an, die sich auf dem Tischchen neben dem Sessel befand, ein trauriges Licht breitete sich langsam im Wohnzimmer aus, und der Horizont der angolanischen Nacht wurde betörend. Er stand auf, nahm jedoch eine der Stammesdecken mit, die über dem Sessel lagen, um sich vor dem unbezwinglichen Wind der Hochebene zu schützen. Er ging einen Schritt nach vorn, und seine Augen waren etwa eine Handbreit vom Gesicht des Hauptmanns Elias Vieira entfernt.

„Es gibt kein weiteres Problem“, sagte er mit einem tiefen Seufzen. „Ich weiß, was Sie mir nun entgegnen wollen, doch ich sage Ihnen gleich, dass ich um sechs Uhr zweiundvierzig in der Frühe keinen weiteren Schuss auf den Kopf dieses Unglücklichen abgeben werde, der schon einmal gestorben ist.“

Der Hauptmann Elias Vieira legte eine Hand auf die Schulter des Kommandanten und drückte sie freundschaftlich.

„Ich weiß, dass es schwerfällt, Kommandant“, antwortete er. „Doch es ist sonst niemand da.“

António Ferraz wusste ebensogut wie der Hauptmann, dass es keinen anderen gab. Die drei Männer, die den Gefangenen gebracht hatten, würden essen, was von den Kichererbsen des Abendessens übriggeblieben war, und später ins Dorf auf der anderen Seite des Tals zurückkehren; Inácio Montenegro und Zeca Baião waren noch viel zu unerfahren, um ihnen jenen düsteren Befehl zu erteilen; und die verletzte Hand des Hauptmanns Elias Vieira machte es ihm unmöglich, eine Waffe mit jener unheilvollen Präzision zu bedienen, die diese Aufgabe verlangte. Es wäre nicht das erste Mal gewesen, dass er einen Menschen tötete, schließlich hatte er an genügend bewaffneten Auseinandersetzungen teilgenommen, um zu wissen, dass wenigstens eines der Projektilen, die er abgefeuert hatte, jemanden getroffen hatte. Es war jedoch das erste Mal gewesen, dass er die Waffe auf einen unbewaffneten Menschen richtete. Er erinnerte sich an all die Predigten über die Revolution, die er vor so vielen Jahren in Moskau erlernt hatte, und fühlte schon jetzt, wie sein Herz raste bei den Anweisungen zur Exekution von Verrätern, Feinden und anderer Hindernisse zur Umsetzung der Doktrin. Vor allem verstand er nicht, warum man ihn zwang, denselben Menschen dreizwanzig

Jahre später noch einmal zu töten, statt ihn sein eigenes Leben in Ruhe beschließen zu lassen.

Wieder setzte er sich in den Sessel, eingerollt in die Decke, und löschte das durchscheinende Licht der Lampe. Im Dunkel des Wohnzimmers suchte er nach dem verlorenen Frieden, doch er fand bloß den bebenden Taumel der Erinnerungen. Da stimmte er dieselbe Klage von einst an.

„Elias, lassen Sie mich in Ruhe“, sagte er. „Ich werde umhergetrieben in diesem Meer von riesigen Wellen, und das einzige, was ich möchte, ist, an festes Land zu kommen. Lassen Sie mich heute Nacht schlafen, ohne Erinnerung an andere Nächte.“

Das Gesicht des Hauptmanns Elias Vieira tauchte aus der Finsternis auf wie ein erbärmlicher Engel.

„Ich würde Sie gerne in Ruhe lassen, António“, sagte er. „Wir beide aber wissen sehr gut, dass man sterben muss, um seine Ruhe zu haben.“

Danach verschwand er wieder im Dunkel des Wohnzimmers, António Ferraz hörte noch, wie er einen unnützen Rat hinzufügte: „Ruhnen Sie sich aus, Kommandant, bis der Tag anbricht. Ich werde die Wache alleine übernehmen.“

Der Kommandant zündete sich eine weitere Zigarette an, obwohl er in seinem Innern schon wusste, dass nicht einmal der milde Geschmack des Menthol ausreichen würde, um die Schrecken der Vergangenheit zu vertreiben, viel weniger die Gewissheit dessen, was sich in den ersten Minuten des Morgens abspielen würde. Die folgenden Stunden über versuchte er vergeblich einzuschlafen, doch jeden Augenblick wurde er aufgestört von den unsichtbaren Geräuschen der Wildnis, vom fernen Donnern des Himmels, vom schallenden Gelächter Inácios Montenegros und Zecas Baiáos. Um drei Uhr morgens sah er einen wilden, frei herumlaufenden Hund im Halbdunkel zwischen dem ausgeschalteten Fernseher und der Wand, und kurz darauf hörte er ganz deutlich die Stimme des Gefangenen, die auswendig gelernte Strophen von Arlindo Barreiros an die Wolken der Hochebene richtete. Er war kurz davor, in dieses letzte Deklamieren einzustimmen, doch er dachte, dies würde bedeuten, sich von der aufwühlenden Erinnerung an jenen fern zurückliegenden Tag für besiegt zu erklären. Er stand auf und schrie:

„Bleibt doch alle hier in diesem Krieg. Ich werde diesmal früher desertieren.“

Er lief durch die Wohnung, als wüsste er nicht, wo er war, auf der Suche nach einem Ausgang aus diesem früheren Angola, sofort aber begriff er, dass die Türen für immer bis zum folgenden Morgen verschlossen

blieben. So ging er zu der Tür des Badezimmers, wo der Gefangene eingesperrt war und in den Worten des Dichters Mut fand, mit dem Vorsatz, sie einzutreten und dem Mann, der schon einmal gestorben war, die Flucht zu ermöglichen. Nur um ihn nicht ein zweites Mal töten zu müssen. Und in diesem Zustand erregter Beklemmung fand ihn der Hauptmann Elias Vieira und legte einen Arm um ihn, damit er sich beruhige und zu schlafen versuche, während er ihm aufs äußerste verbittert antwortete, dies sei es, was er am meisten tun wolle, dass aber der Schuss, den er in wenigen Stunden abgeben werde, es nicht erlaube; und der Hauptmann führte ihn ganz vorsichtig ins Dunkel, zwischen den Felsblöcken der Hochebene und den englischen Möbeln hindurch, die er von seinem Onkel geerbt hatte, bis er ihn wieder in den Sessel setzte und ihm die Schnapsflasche reichte, mit der er die Nächte zuzubringen pflegte, in denen er Wache schob, damit er wieder zu Kräften käme. Der Kommandant trank widerspruchslös und fühlte dabei dasselbe Brennen aus jener anderen Zeit durch seine Kehle rinnen, die Speiseröhre hinunter, und da sagte er noch einmal:

„Lassen Sie mich in Ruhe, mein Freund. Bitte.“

Der Hauptmann pflichtete ihm mit dem Kopf bei, stand auf und hinkte ins Dunkel.

„Ich wecke Sie, wenn es soweit ist“, sagte er, bevor er sich auflöste.

António Ferraz rührte sich nicht in der afrikanischen Nacht seiner Wohnung, völlig aufgelöst, in einer entsetzlichen, schwindelerregenden Unruhe.

Noch immer saß er so da, ohne zu schlafen, als der Hauptmann Elias Vieira gegen sechs Uhr morgens mit einer kleinen Kanne Kaffee und einem Stück trockenen Brots vor ihm erschien. Er biss ein Stückchen von dem Brot ab und trank zwei Schlucke Kaffee, und danach warf er den Rest verzweifelt auf den Boden aus Erde und Dielen. Als er dem Hauptmann die leere Kanne reichte, gab ihm dieser den Revolver zurück, denselben, den man ihm in der sowjetischen Hauptstadt geschenkt hatte, und hielt ihn dabei wie eine tausendjährige Relique in beiden Händen. Er sah die Waffe und erschrak. Dennoch nahm er sie und legte sie in den Schoß.

„Es ist soweit, Kommandant“, verkündete der Hauptmann.

Er sah seinen alten Freund an, schon ohne Kraft, jener unabänderlichen Verdoppelung des Schicksals noch länger zu widerstehen, und stand auf, der Revolver hing ihm von der Hand.

„Gehen wir“, sagte er. Und gefolgt von dem Hauptmann ging er ins Dunkle. Zeca Baião erwartete sie an der Tür zum Badezimmer, noch immer aufgeschreckt von der Morgendämmerung, wobei er einen gewissen feierlichen Ernst in der Haltung seines Körpers offenbarte. Sowie er ihn

sah, räumte der Kommandant mit dessen Illusionen auf.

„Es hat keinen Zweck, hier wie ein Minister herumzustehen“, sagte er ihm.

„Was geschehen wird, ist eine widerwärtige Angelegenheit, eine Sache von Hyänen. Machen Sie die Tür auf.“

Der Soldat sagte nichts, er schlug die Augen nieder und zog den rostigen Schlüssel aus der Tasche, den er danach dazu benutzte, um das Vorhängeschloss aufzuschließen. Er löste den Riegel von den Ketten und stieß die Tür auf. Dort drinnen war die Dunkelheit noch undurchdringlicher, die Anwesenheit des Gefangenen nur an seiner Stimme bemerkbar, die Barbeitos' Verse zu den Kacheln hin murmelte. Zeca Baião trat ein. Und ein paar Sekunden später kam er mit einem zwei Meter großen Schwarzen heraus, dem man die Hände gebunden hatte und dessen Augenbraue blutete. Niemand sagte etwas, und der Hauptmann Elias Vieira machte ein Zeichen, ihm zu folgen, während die ersten Strahlen des neuen Tags allmählich die Hochebene füllten. Sie gingen etwa dreißig Meter, dann blieben sie stehen. Der Hauptmann zwang den Gefangenen, auf dem Boden niederzuknien. Und von dieser Seite der Zeit, in alle Ewigkeit befleckt von den Anfällen der Erinnerungen, hielt der Kommandant António Ferraz seinen Revolver an die rechte Schläfe des Mannes und tötete ihn zum zweiten Mal mit einem Schuss seines eigenen Elends.

Danach setzte er sich in seinem Lissabonner Wohnzimmer wieder zitternd in den von Stammesdecken geschmückten Sessel, griff zum Telefon und wählte die Nummer seiner Mutter in Coimbra. Die Tränen liefen ihm das Gesicht herab.

uro

Eirik Ingebrigtsen	Kongleprøven
Caryl Lewis	Buret
Thorsten Palzhoff	Greuthers Orfeus
Chiara Valerio	Sju fjorten åtteogtjue
David Machado	Kommendantens natt gjentar seg

Eirik Ingebrigtsen

KONGLEPRØVEN

Utanfor teltet hørte han fresinga frå grantreets rotklump. Det var eit lydmønster han så smått hadde vent seg til; denne låge, ujamne fresinga som no og då nådde ein topp av knurring eller piping, ei slags klaging. Det kunne minna om pipinga frå ein vedkubbe på eit godt tent bål, men der ei bålglo kan trua med å smella seg laus frå vedkubben, låg det her ein truande eksplosjon i lyden som inkluderte *heile* grantreet, ikkje berre den vridde rotklumpen som stakk opp frå bakken. Dette var treet sitt sår. Rotklumpsåret virka som ein ventil for den sjuke grana.

Ola hadde observert feltet i Widtskogen frå sein ettermiddag. Det hadde tatt tre timer å køyra hit, og dagslyset forsvann så og seja samtidig som han rigga seg til. Sovna klarte han ikkje, sjølv om klokka snart var halv to. Kokt tre, tenkte han. Kunne rotklumpen og den abnorme bogegangen der ute vera teikn på at trefibermassane syda i sin eigen lokale, kjemiske prosess som ville bli til cellulose før natta var omme? Akkurat det hadde han aldri hørt om før, men spørsmål som dette måtte bli stilt når dei kom, for *dette* hadde han aldri sett før. Fleire frå *Skog og landskap* må koma hit og sjå treet, tenkte Ola. Samtidig kjente han at han ville vera aleine med observasjonen av det sjuke grantreet.

Om ikkje anna, så uttrykte lyden og dampen frå såret i rotklumpen smerta grantreet bar i seg. Han låg og lukka auga. Hardt. Ingen svar i løpet av kvelden, og no var det gått så lang tid at han skubba fleire og fleire av tankane over i ulike bilet. I eitt av desse skaut grantreet opp frå bakken i ein rein eksplosjon av kvistkaos. Kylande spidd av greiner, fliser og konglekuler i heftige dryss utover nabokronene. Eit bilet, ei løsing!

Hardt, og han blei bevisst korleis han kneip auga igjen samtidig som han var lys vaken. Han opna dei, opna glidelåsen på soveposen og lét den kjølige lufta sleppa inn. Stillongsen var enno på, men han fraus ikkje. Det hadde han ikkje gjort heile kvelden. Det sto ein tydeleg varme ut frå treet og rotklumpen. Eit nytt fres lydde, ja eit djupt knurr var det, ein lyd som sat djupt og var innkapsla, som frå tarmane på eit menneske. Dette var mektig, tenkte han, dette var noko nytt. Heilt vant med lydane frå

rotklumpen hadde han altså ikkje blitt. Men redd var han ikkje sjølv etter alle endringane som kom med kveldsmørke; lydane som forsvann, lydane som kom inn, bileta som voks.

Han opna teltduken. Skogen og trestammene inn mot Widttjern var svakt opplyste av snødekket, men månen fekk han ikkje auge på. Han knytte støvlane og trekte på seg villmarksgenser. Skogforsk-emblemet var plassert så nærmre hjarta som mogleg. Den nye villmarksgenser, bestilt etter fusjonen mellom Skogforsk og Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, no med namnet Norsk institutt for skog og landskap, var ein heilt lik genser som den gamle, men her var det nye emblemet trykt på ryggen, noko som instituttleiinga meinte var ein rein produksjonsfeil, og sidan krangelen med produsenten ikkje var over, låg genseren framleis ubrukt heime i pakkeplasten sin. Ola tok på seg lua sjølv om det var mildt nok utan. Joda, treet sto på same plass som sist. Igjen lurte han på om lengderota vekk frå rotklumpen hadde vekse i breidda berre sidan han kom. Han tvilte på at det var mogleg. Men kvifor tenkte han på moglegheita? Rotklumpen med såropninga var danna i den vridde bogegangen, ein sjuk skru som steig opp halvannan meter over torva; opper for å trekka pusten eller oppe for å sleppa ut gift. Her var rota også på det tjukkaste før han beina ut og ned, gjekk eit stykke langs bakken, deretter under jorda igjen. Om rotklumpen sto opp i friluft lenge før varmeutviklinga starta, var umogleg å seia. Ein ekstrem variant av snøskyttessopp var ein teori, eller filtsopp, men noko mørkt mycel spant ikkje inn granbaret så langt han kunne sjå. Men han skulle gjerne ha kome seg opp i treet for å sjå om det var forskjell på baret. Også rotmorkel hadde han notert i feltboka som mogleg forklaring. Der treng sporsekkane 37 grader for å spira. Rundt rotklumpen var temperaturen mykje høgare, eit kukt miljø heller enn spirande.

Steinen han brukte til toalett låg som ein enkel markør i terrenget. Det var her ved steinen skiljet gjekk frå barmark til snø. Varmen frå grantreet ført til lokal snøsmelting. Han utvida sonen med gult piss. Kvifor hadde han ikkje sett opp markørar her for å sjå om snøsmeltinga hadde akselerert i ytterkantane? Og kvifor var han ikkje trøtt? Han knekte av ei grein frå ei bjørk, sette som påle ved snøgrensa. Oppover lyngtuene låg det tjukt med snø, også der tuene trefte nye grantre. Ved lengderota låg snøen i brøytekantar på kvar side av det oppvarma rotsporet, og Ola meinte at vegetasjonen så smått hadde vakna til liv i sjølve sporet, men sikker var han ikkje. Med dagslyset ville han kanskje bli det. Og då ville han også ta fleire foto.

Han gjekk bort til tripodden og slo på arbeidslampen som var retta høgt innover skogen i retning Widttjern. Kva hadde han speida etter der? Ola følte seg kvikk, nyvaken. Han vrei lampen ned og mot granstamma. Han visste at stamma var varm, men gjekk bort og la handa mot barken. Kor lang tid ville det gå før han slo seg til ro med at sånn var det, sånn sto denne grana her framfor han og var varm og sjuk og heilt utan dei svara han trengte? Trefibermassane frå sårprøven han hadde skore opp, såg kvitsaftige og normale ut. Men konsistensen var mjukare. Kvaesamlaren hadde alt tatt til seg noko utflo. Vanlegvis ville det ikkje ha gått så fort. Ola tok opp steikermometeret frå lomma og kjørte det inn i stamma. I mellomtida tende han opp bålet igjen, mest grunna lyset og selskapet. Jakka hadde han ikkje gått med sidan han kom. Han fyrté opp med tyrived og avis, hadde framleis nokre gode kubbar liggande i forteltet. Bålet brøla opp, snakka same språk som rota. Susinga frå litt for rå ved, over i suset frå rotklumpen. Det skulle lite til for å få følt grana, studert fenolinnehaldet i årringane, men det var ikkje det han ville, det var ikkje konstruktivt å tenka slik; obduksjon, diagnose, eventuelle miljøtiltak, ferdig arbeid. Om treet kunne bli friskt her det sto, var det det beste. Eller om treet kunne fortelja han noko nytt, om ein time, om fem timer, om eit døgn. Han sjekka steikermometeret. 52 grader, som sist. Det kunne stå ei stund til. Han panorerte arbeidslampen oppover. Greinene sto i fint spenn, snøfrie så langt han kunne sjå, altså strålte varmen oppover, utover. Heile treet var i takt med fyrbøtinga frå treet sin kjellar, rotklumpen. Men sjukt? Han måtte venta på lyset før han fekk sjå toppen, men det såg ikkje unormalt oppover, og kongleklasane, hengte tungt. Han speida oppover greinene etter ein bra klatrebane. Det ville ikkje gå. Han måtte rekvirera ein stige skulle han få prøver frå toppen. Sjølv om han fann bakkekonglar var det dei der oppe som kunne gje svar. Han vrei lyset ned, hørte eit djupt knak frå skogen. Ingenting, berre eit islagt vatn som snakka. Han kikka etter konglar ved stamma. Ingen. Han gjekk heilt inn til stamma, hukte seg ned under greinene; og det var som å koma inn, granhytta sto her utan at nokon hadde bygd han opp. Det var mjukare her, ein annan lyd under greintaket, varmare, her kunne han sitta, ja, dette var ei hytte. Han såg ut: det putra friskt der borte frå rotklumpen. Det mangla ro, han hukte seg opp og ut frå granhytta. Og ingen bakkekonglar å sjå. Pussig. Han måtte ha med seg ein kongleprøve. Grana tviheldt på alle konglane sine sjølv no når ho var sjuk. Ei glad, feberheit gran heller enn ei sjuk gran. Han dreidde arbeidslampen mot rotklumpen, gjekk ned dit. Lukta det søtt? Lukta det ikkje nett som mynte? Ola sin høgrefot sklei på sleip

jord så det støkk til i låret hans. Det trøtte kjem over meg no, tenkte han. Han sto, venta litt, pulsen hamra i beinet; han var heime i trappene der han vokс opp, i full fart, opp eller ned utan å snubla, med ein kropp gjennomtrekt av huset, med føter som hadde nøyaktige mål av høgda på trinna og armen med handa i lufta i nøyaktig høgde med gelenderet om han måtte gripa det. Det lukta verkeleg søtt. Og det minna om mynte. Han trudde dunsten blei sleppt ut med dampen, at det kom frå kvaestraumen. Då var det ei endring å snakka om, for lukta var han sikker på ikkje var her tidlegare på kvelden.

Natta var no like lang i begge endar; det som hadde vore, kvelden og den vesle kvilen i teltet, låg bak i tid, og det som skulle koma, morgonkvisten med frukosten, låg framfor. Ola blei glad av å tenka på lyset, på maten. Han kunne eta no, men han ville venta. Ei nydeleg, sòt lukt. Handa hans kvilte på rota der skruen gjekk over i smalare tre. God og varm. Han kjente at trefibermassane var porøse. Sjølve såret var for varmt å ta på. Steiketermometeret viste 91 grader sist han målte direkte i det. Han ville ta tempen på nytt snart. Det kom større varme frå rotklumpen enn frå bålet ved teltet. Eit godt bål, tenkte han, slik må det også vera resten av natta. Han kikka bort på stamma. I morgen ville kanskje folk koma hit, i alle fall ei lokalavis. Kva skulle han seia til dei? Rett og slett ein amok tilstand som resulterer i varmeutvikling? Det kunne han seia. Så kunne han avvisa at lokkrustsoppen herja med konglane så dei skumma av sjukdom. Her var det snakk om ein heilt ny treskade. Ein overproduksjon. Eller ein feilutvikling i forholdet mellom gametofytt og sporofytt, at den samlande zygoten var blitt skeiv og sprang løpsk på ny og på ny og på ny. Bort til treet igjen. Stilla arbeidslampen oppover. Ola løfta blikk og hovud, alt la si tyngd på skuldrene. Aleine med jobben, her, i denne natta! Slik treet kokte og heldt vinterfest! Grantreet reiste og reiste seg der oppe, ingen stjerne i toppen. Han såg ikkje, berre ante grantoppen når det gjekk vind gjennom. Om det var så gale at treet hadde vakse i breidda, fekk han finna ut av når det lysna, når han igjen såg bergfallet han kunne sikta mot i glenna på andre sida av Widttjern.

På ny vrei han lampen ned mot rotklumpen. Han måtte ned igjen der. Liksom meir å finna ut av der. Energifeltet gjorde han gjennomvarm. Det hissa opp i rotståret, teikna ikkje til å gje seg. Bort og ta på rota igjen, tenkte Ola og steig inn i lysfeltet: *Sjuke sår av røyk og elde, kva skal binda opp vår kvelde.* Stemma kom frå grantreet. Akkurat her skulle det altså vera, i hans felt, i hans nattskog, det sjukaste tre, dette som ikkje kan

kallast normalt lenger. Og grantreet med sitt språk av luft og damp, sine sukk og syd av lyd. Kva steig av tankar og syn i natta, kva blei igjen på bakken, kva forsvann opp i lufta for alltid? Ola lukka auga, heldt seg fast i den tempererte rota.

– Når lyset kjem, sa han og løfta handa. Han såg noko. *O' nattas mjuke venger, kor drar ho hen, denne natt då eg ikkje lenger tilhører meg sjølv?* Ord og biletet tok fart, den mørke rota var lys i krafta si, det steig strålepilar opp armen og Ola klemte tilbake, han klemte til og merka ikkje bakken, nei, han merka berre lufta, og lufta var i alt han grep med høgrehanda, grep om konglen så det prikka friskt, han såg konglen, ein kongle som steig og sokk om kvarandre, gjekk rundt sin eigen akse, hengte og hengte og venta på Ola som grep og grep og kjente det stråla opp armen frå rota, stråla vidare opp til grepet om konglen, og ja! ein varme som la seg om han, heilt roleg, og Ola var ikkje redd for pulsen; dette kvikke i kontakten, natta kom med den einaste overgangen å snakka om, kom med eit rasp av vind over augelokka som ikkje var vind likevel, og mørke omslynga det varmaste punktet i skogen, han trengte ikkje å sjå, for buskane voks av seg sjølv, han ville ikkje sjå, men konglen heldt han fast til rota, heile han blei eit statisk klem frå bakken og gjennom dei to grepene som tvinga og heldt på dette kvikke i kontakten, fortare no! og det gjekk som eit siste ras gjennom skogen, ein tiurlaus skog der ordet steig opp i song, songen som bar det einaste ordet: kongle, ordet som Ola no sa: kongle, roleg sa han det, roleg pusta han frøform på frøform framfor seg inn i det varme mørke som han grep med handa i lufta og konglen var fanga, her var konglen, ja, konglen, han kjente på konglen, ja, hans kongle, fanga i handa for alltid, og konglen hengte i lufta og var ny hos Ola som tviheldt på rota og førté seg sjølv, konglen og rota tilbake til treet medan han sa Takk.

Ola opna auga og pusta, stemma forvitra og han lirkja seg laus frå rotgrepet medan høgrehanda sto stiv opp i lufta, samanknytt om konglen som ikkje var der. Han senka handa, løyste knyttnegrepet. Kor mektig var ikkje denne stunda, kor kraftfull var ikkje skogen og nattsongen!

– Eg... sa Ola. Meir sa han ikkje, men gjekk opp til bålet og sette seg på jaktstolen. Han kjente seg ør, men også opphissa. Eit konglesyn! tenkte han. Han starta å gni armen, massera muskulaturen som stramma etter kraftprøven ved rota. Det blødde lett frå eit risp ved det innarste

leddet på veslefingeren, handa skalv og underarmen var stiv og blokkert. Eit konglesyn, tenkte han igjen. I høgre handflate var det små søkk etter neglene som hadde gripe rundt den imaginære grankonglen i lufta. Han hadde hatt eit konglesyn. Det var heilt klart. Eit ekte konglesyn! Eg er ein liten mann i denne skogen, tenkte Ola og tok av seg genseran.

Ola fann fram den reine undertrøya frå sekken og skifta ut den sveitte. Villmarksgenseran hengte han over rota, og i skinnet frå arbeidslampen såg han korleis det steig damp også frå den. Han såg så klart det han ikkje såg. Alt tok han inn. Han tenkte på småbuskane heime, dei han berre såg toppen av frå stolen ved kjøkkenbordet. Sjølv om han ikkje kunne sjå fuglane som åt frå talgbollane, såg han likevel at dei gjorde det; busktoppane rista fram etebevegelsar i tyngda frå talgbollane der småfuglane festa seg med klørgrep. Hakk! riv laus! et! svelg! Dei var her framfor han. Ola drakk vatn, tok av lua, men tok han på igjen. Der opp fekk han berre vera sveitt. Dette var heftig, tenkte han. Ikkje sidan Hans Rollands sterke konglesyn-serie på seksttalet, hadde det vore snakk om at andre hadde hatt skikkelege konglesyn. Han hadde lese alt av Hans Rolland og det var Rolland sjølv som hadde avslørt ei rekke skinn-konglesyn hos kollegaer, reine forfalskingar anten synet kom i eit område der det rett og slett ikkje var tre som bar konglar, eller at konglesynet kom under meditasjon eller påverknad frå medisinar. Men her! No i natt! Ola strekte armen bakover, greip med den andre og strekte meir. Dette visste han ikkje korleis skulle formulerast i rapporten, eller om det skulle skrivast ned i det heile. Mat, tenkte han. Kan ikkje venta til frukost likevel. Eller jo, kunne kalla det frukost no når klokka snart var halv seks. Svolten steig inn i den tomme magen med sitt hole, kraftsande hallo.

Må få tak i ein stige, tenkte han. Kaffivatnet kokte og han blanda i. Han hadde opna ein boks mais. La salami på knekkebrødet. Åt. Han ante ei lysning, som om bakkesnøen ikkje hadde like stor, skinande kraft opp mot greinene. Trea som sto nærmast den sjuke grana, såg framleis upåverka ut. Ei gran var riktig nok greinlaus til midten av stamma, utan teikn på at elgen hadde vore der. Men snøen låg tjukk på det; barnålene var eit flettverk som tok i mot snøfnugga som danna nytta flettverk, eit samarbeid mellom det varme og det kalde, snøen var små Michelinmenn som klatra i treet.

Kaffien smakte, og fekk fart på tankar og teori som blei kasta gjennom fleire biletar. Ein hund gøydde på andre sida av Widttjern. Ein stige. Ola såg på klokka. Kvart på sju. Om ein time kunne han vel finna folk, låna ein stige.

Ola gjekk ut i frå at det var den same hunden han hadde hørt gøy på morgonkvisten, som helste han velkommen på gardstunet. Det var som det skulle vera, hunden var ein sint varslar i band. Ola var prega av den varme våkenatta, han merka det allereie på kjerrevegen ut av Widtskogen, og hunden fekk vel utslag på ein del uvanlege luktregister. Hundebandet var kopla på ein vaier, spent opp mellom garasjen, fjøset og hovudhuset. Han sprang i ytterkanten av vaierbanen, ei styrt og nedrig løype for ein hund, som haren i eit greyhoundløp. Hunden stoppa brått og ufrivillig eit par meter frå Ola og dørklokka. Det song i vaieren. Ola trengte ikkje å ringa på. Ei dame med svære, litt redde auge, opna. Ola presenterte seg, sa han jobba ute i Widtskogen for *Institutt for skog og landskap*. Han sa ikkje med kva. Men han trengte å låna ein stige. Dama sitt blikk forandra seg ikkje, men stemma var mild og roleg.

- Sven er snart heime igjen, sa ho. Nøkkelorda *jobb, skog og stige* var enkelt programmert rett til mannen hennar.
- Skal snakka med han då, sa Ola. Ho nikka. Måtte mannen samtykka om stigelånet? Sto det verkeleg så därleg til her? Kanskje det låg ei forklaring bak det skremte blikket likevel? Dei trengte ikkje venta. Sven kom nede i vegen, med taktfaste *dakk-dakk*.
- Trist å sjå han slik, han som var så frisk, sa kona hans og peikte. Bonden, Sven, kom gåande med stavar.
- Far min jobba på garden her til han blei 78 år, knapt sjuk før den tid, sa ho.
- No lever vi kanskje lenger, men er mykje sjukare på vegen, heldt ho fram. Ola blei overraska, ikkje av det ho sa, men at ho sa det. Noko som måtte ut, her og no, til ein framand. Og han kjente han blei irritert, dette hadde han ingenting med å få vita; det var han som trøg hjelp. Sven kom bort til dei, helste. Han pusta tungt.
- Ja, du jobbar med det treet då? spurte han. Hadde han sett meg i går?
- Ja. Eg kom for å låna ein stige, sa Ola.
- Det var ein slektning av meg som meldte inn treet. Han gjekk tur forbi der i går. Etter det han sa, kan det vera ekstrem soppsjuke, sa Sven. Kona hans hadde alt forsvunne inn, det var ikkje meir for ho å gjera her.
- Har du kjennskap til tresjukdommar? spurte Ola. Sven pusta tungt enno, tynn og innholen, hadde sikkert vore sjuk, eller så var han det framleis.
- Det er då berre til å fella det, sjå om siste årringen er fenol-mørk, sa Sven. Ja, han hadde då litt peil, tenkte Ola.
- Ei vulkanrot, blei eg fortalt. Ja, eg må ned dit sjølv og sjå. Kan tyda på nitrogenoverskot også, sa Sven og sette stavane i startposisjon.

Han snudde seg og såg på hunden som rota borte ved fjøset, også der i ytterkanten med lenka i strekk opp til vaieren. Dei gjekk mot garasjen og Ola tok det for gitt at dei gjekk for å finna stigen.

– Har du sett eller hørt om noko liknande her i skogen før? spurte Ola.

– Nei. Ikkje du heller? Ola rista på hovudet. Sven henta fram ein fjernkontroll frå jakkelomma og strekte fram mot garasjeparten som begynte å skrangla seg veg oppover. Ein kvit jeep sto rett utanfor garasjen. Det var kanskje like greitt, for der inne var det trøngt om plassen. Ola la merke til to pengespelmaskiner som sto innarst. Dei var kopla til straum, for det blinka og loopa der borte. Sven gjekk bort til ein frys, klappa lokket og snudde seg mot Ola.

– Fisk? Vil du ha?

– Fisk? Har du så mykje? sa Ola.

– Var på fjorden i går, svarte Sven. – Men røyene eg fekk på Widttjern sist helg, får du ikkje, sa han og lo. Latteren gjekk over i ein stygg hoste. Han måtte vera sjuk, tenkte Ola. Han følte at han måtte ta i mot fisken for å koma seg vidare til stigen, hans billett til stigen låg i fiskepakken. Filetar av torsk. Sven tok opp to pakkar, la dei rett på sementgolvet.

– Denne må du sjå, sa han og løfta opp ein plastpose som knitra skarpt av frost. Han opna og løfta ut ein heil fisk. Ola såg ikkje kva slag det var med ein gong, men han såg fort at det var noko gale med fisken, noko med munnen, skamfert under fiske, tenkte Ola først, men så skjøna han at det ikkje var det heller.

– Er det ein torsk? spurte Ola.

– Ja, det er då det, svarte Sven. – Men sjå nærmare på skinnet, sjå kor grønleg det er. Og her. Sven peika langs ryggbeinet. Ei lys stripe gjekk frå midten av skallen nedover til halebein, eit skilje ut mot resten av fiskekroppen og sjølve kjøtet. Det var som om fiskens rygg sto litt opp og ut, at det ikkje var kontakt gjennom den lyse stripa.

– Du treng ikkje vera interessert i fisk for å sjå at her, her er det noko spinnvilt, sa Sven.

– Og sjå munnen. Torsk med hareskår! Eg trur neppe det er skade frå ein annan fiskar. Ein kort melodi kom frå ein av automatane, med mekanisk jubel og applaus som avslutting. Ola merka korleis det trøtthe hadde sige inn over han. Alle tankar måtte igjennom eit lag med ull, og på andre sida var det ingenting sjokkerande, ingenting som var viktig nok. Sven la torsken tilbake i posen og sa Jaja. Ein av desse ultankane var å spørja Sven kva han hadde tenkt å gjera med den deformerte fisken, men det glapp og Ola sa ingenting. Sven lukka lokket på fryseboksen, hardt, og la eit trykk

oppå for å sikra seg at det var godt lukka. Ola plukka opp filetpakkane frå golvet og kjente at det var bra å få litt blod til hovudet.

– Så, stigen! Vi får surra han på traktoren, så kører eg deg inn igjen, sa Sven.

Det gjekk ei stund etter at Sven stoppa traktoren, før skogslydane igjen fann seg til rette. Dei løyste stigen og tok han mellom seg, svinga ut der fotspora til Ola viste veg. Det var no han hørte det. Han hørte ingenting frå grantreet. Pesinga frå rotklumpen nådde ikkje ned til kjerrevegen som på morgonkvisten då han gjekk derifrå. Hadde vindretninga snudd og ført lyden med seg? Ola stega så raskt med stigen at Sven i den andre enden måtte be han gå saktare. Lett vind i tretoppane, knirk frå snøsteg, tungsjuk pust frå Sven, men ingen lyd frå rotklumpen.

Dei la ned stigen ved grantreet. Teltet lyste skarpt grønt i dagslyset mot skråninga bak. Arbeidslampen sto framleis på. Eller hadde det vore nokon her? Ingen damp frå rotklumpen, men feltet med barmark hadde blitt større sidan frukost. Sven sto, pusta. Ola gjekk ned til rotklumpen, kjente på skruen opp frå bakken. Mindre varm? Så kjente han på lengderota vekk frå rotklumpen med det opne såret; ja, slett ikkje så varm som før frukost. Det strålte enno varme frå det vulkanske såret, men det kunne sjå ut som at trefibermassane var seigare no. Han tok fram lommekniven, pirka borti. Joda, seigare. Prosessen hadde stilna heilt eller delvis. Men myntelukta var her framleis.

– Skal du ikkje opp i treet? ropte Sven, han sto bøygð over knea og pusta framleis tungt. *Sjuk mann i bøy ved sjukt grantre*. Ola nikka, gjekk til forteltet og henta plastikkposar til kongleprøven. Han tok ut torskefiletpakkane frå jakkelomma. Igjen kjente han blodet koma til hovudet; ein ny tanke, ein frisk tanke og det friske fortalte han at han var trøtt. Desse må eg gløyma her, tenkte han og sleppte fiskepakken ned på bakken mellom sekken og teltduken.

Sven hosta stygt igjen. Han ser ikkje god ut, tenkte Ola. Dei sto litt.

– Går det bra? spurte Ola. No var det Sven som nikka, men han blei stående då Ola opna stigen og drog ut lengda. Han løfta stigen opp og svinga inn mot granstamma utan å venta Sven si hjelp. Og det føltes greitt, det var heilt ok at Sven ikkje var aktiv og ville blanda seg inn. Det einaste han trengte var Sven si kroppstyngde ved stigefestet. Stigen strekte seg over dei tjukke midtgreinene og inn til der stamma smalna. Han ville fint nå nokre toppkonglar der. Ola sjekka steiketermometeret i stamma. 74 grader. Stigande, altså. Han snudde seg ein siste gong

mot rotklumpen før han sette foten på stigen. Sven hadde alt ei hand på trinnet då Ola klatra oppover.

Han kjente med fligrane. Barnålene var tempererte. Saftiggrøne, sterke duftande og tempererte. Han kunne ikkje sjå nokre kvistbrekk og sår innmed stamma. Igjen hosta Sven stygt. Etter nokre steg vidare, bøygde Ola seg innover mot stamma. Stigen duva. Ola kikka ned. Sven sto lenthil sidelengs inn mot stigen. Frå fugleperspektiv såg det ut som om han støtta stigen med skuldra. Eller at det var stigen som pressa han ned mot bakken. Ola bøygde seg litt lenger inn, opna lommekniven og skrapa lett mot barken. Ingen celluloseflekkar. Ingen granstokkjuke. Han skar av ei flis, la i plastpose. Deretter skrapa han litt trefibermasse frå barkesåret og la i ein ny. Ei ny hostebye frå bakken. Ola lente hovudet bakover, såg rett opp i kongleklasar. Heller ingen kroneutglising å snakka om. Opp der, henta kongleprøven, ned, så sova litt før bilturen heimover.

Varmen frå treet var tydeleg mot andletet hans, og lukka han auga no ville han ha døsa inn stående i stigen. Ei lett risting frå grantoppen, eit lett kvisl frå stamma. Ei kråke letta frå nabotreet. Ola gnei seg over panna, trykte lett på augelokka, strauk over kinna. Vakna! tenkte han. Ingen misfarge, ingen synleg sopp, ikkje barnålstop, ingenting, ingenting. Men noko nytt likevel, ein ny, stigande lyd.

Ein ny stigande lyd av pes og sukk, noko i treet fekk ny fart, seriar av fres! noko regjerte i trefibermassane, noko ville fram der under barken, og grantreet lét det henda utan at barnålene bruna inn og fall av, berre ei lett risting som om ekornet kom springande, men det var Ola som kom klivande dei siste stega, eit res mot kongleprøven! og med ingen stige igjen, grep han tak i ei grein og hørte Svens veldige hosteanfall frå bakken i takt med den første lyden frå den første toppdampen, grantreet pusta ut og noko opna seg, små rifter i barken, Ola visste ikkje kva, men dampen kom og med den ein lyd av utslepp og med den ein ny lyd frå det som kokte der inne og med den ei ny hostebye frå bakken, og kva rista mest no av grantreet og stigen? og om treet hadde hatt språk som i natt, kva ville ha stått skrive i snøen då om ikkje *Vi elskar små handbevegelser, svaiande lys i mørke og eit tre som står godt i landskapet*, aldri aldri aldri hadde han sett moseeld, men no lysna det ein flamme over noko mose innmed barken, visst innihelvete flerra det av moseeld! og her kom mørke flekkar på kvar si side av grantreet og med desse flekkane kom nye tankesett; eit *ahhhh* der nede frå bakken og Ola såg Sven ligga ved stigerota, men sjølv om han tenkte eit alvor ville blikket opp, opp! og han grep ei ny grein med små varmestikk gjennom barnålene og inn i

handflata, gode varmestikk og nye djupe sukk frå tredjupet, gode føter på stigen, godt arbeid og fram med ny plastpose, mosen i brann og ei ny, djup hostebye frå bakken, grantreet putra og sjokka og dei mørke flekkane var ikkje anna enn pop frå konglar som forlét greinene som mørke spor av skot vekk frå treet, *pop-pop-pop*, og Ola hørte eit Hjelp frå bakken, men ordet slo ikkje inn her oppe slik det ville ha gjort det der nede, for Ola sikta seg inn på ein kongle, heile treet rista no, og konglen freste som om ekornet var sint, ja, det kom damp ut mellom dekkskjella, og Ola strekte fram handa med den opne posen, og med gode føter på stigen var det berre å nappa konglen av med den andre handa, sjølv om han var glovarm, å, endeleg kongleprøven! ein hund gøydde langt borte og Ola fekk hjelp frå grantreet som kvitta seg med konglen som skaut seg rett ned i posen med eit *pop*, blei så liggande og summa seg litt før han smelta tvers igjennom botnen av posen og fall ned mot Sven som låg urørleg framfor stigen, noko Ola ikkje registrere fordi han følgde konglens fall med auga medan han merka at han og stigen hadde forlate grantreet, ut i fri luft.

Caryl Lewis

BURET

Heten sto rundt ham tung og truende og presset hendene mot ansiktet hans. Han våknet, skjorten tynn av svette. Han slapp de bare føttene ned fra skrivebordet og gned seg konfus i nakken. Han trakk i kragen og merket at den allerede var åpen ned til navlen. Han skjøv stolen tilbake og gikk langsomt til det åpne vinduet. En moden ettermiddag druntet i tretoppene og kolibrier skjøt opp og stupte mellom greinene. Han gned seg i øynene og luften tumlet seg i bølger over den lille rydningen i skogen. Han trakk i et av de brede bladene rundt vinduet og trykket det til ansiktet så han kjente dens svale håndflate varme seg mot kinnet.

Det hadde gått måneder. Han hadde stort sett ikke truffet noen. Skjegget hadde grodd seg gjennom kløen og var nå mykt og langt. Det var ikke mye vits i å vaske seg, siden det pipltet svette ut gjennom porene før han var halvferdig. Han hadde spist veldig lite og sovet enda mindre i den klamme innhegningen sin. Hans eneste selskap hadde vært den ufattelig fargestørke fuglen som satt i buret på verandaen, og Vania som iblant kom innom med mat og gikk hjem igjen. Da han spurte henne om fuglen sa hun at den alltid hadde vært der, helt siden hun var liten. Hun lo og trakk seg i de blasse, grå fiskebeinsflettene og ønsket at alt som var så gammelt kunne holde seg like fargerikt. Hver gang hun gikk og latteren tonet ut, virket alt enda stillere og hans egen stemme lød usikker når han snakket til fuglen og dyttet harde, blanke frø inn i buret.

Han snudde seg og så på skrivebordet i det sparsommelige, panelte rommet. De hvite arkene lå der tomme som brukne vinger. Han hadde ord og tanker, og de summet i hodet som fluer, men papirarkene lå døde uansett hvor hardt han prøvde å utfordre dem med pennen. Lungene fyltes av luft tykk som vann. De ventet alle på boken. Pesende, sugne som trekkpapir, klare til å sluke alt, men han var for varm til å sove, for varm til å spise og for varm til å skrive.

Han trasket over gulvbordene og ble trukket mot kjøkkenet bak i huset. Han tok en fet mango opp av en trekasse. Kjøttet var tungt og kjølig, og

han trykket duften mot nesen. Han klemte den mellom fingrene, glinsende friskt skall i det myke lyset. Han hadde ikke spist på mange dager. Han og Maria hadde ofte spist mango. Han tenkte på henne idet han trakk den kvesede papirkniven gjennom fruktkjøttet. Saften dekket fingrene hans med honningaktig teint, han lukket øynene og tenkte på beina hennes, tyngden hennes mot brystet og huden. Han presset leppene mot frukten. Det smakte vann. Han åpnet brått øynene og skuffet slengte han den hardhertede frukten inn i en krok av rommet med et vassent dunk. Det begynte å bli mørkt og froskene hadde gitt seg til å darre de underlige sangene sine ut i natten. Luften ble mykere i denne brytningen mellom natt og dag, og den dype jorden kjølnet og luktet varme kjeks. Han gikk og la seg på den skitne madrassen på gulvet ved skrivebordet og higet etter sovn. Han kjente at fingrene fortsatt var klissete søte da han gned svetten bort fra ansiktet. Søvn kom støtvis og det rykket og nappet i kroppen der han lå.

Han åpnet øynene. Igjen hørte han lyden. Månen var kvalt av svarte skyer, og han fikk ikke puste. Froskene var stilnet. Det var belgmørkt. Han satte seg opp. Igjen hørte han lyden. Knirkende treverk. Redsel skjerpet hørselen og pupillene utvidet seg. Han reiste seg og ble stående. Lyttet. Med hånden søkte han etter lommeåpningen og knivens hardhet. Knirkene kom skarpere denne gangen som om noen ble mer sikker for hvert skritt. Hjertet snørte seg. Han var blitt advart. Den gamle mannen som ga ham nøkkelen hadde smilt skjevt og sagt at det var et ensomt sted. Med en klukklatter hadde han latt nøkkelen dingle over håndflaten hans og sagt at det fantes folk som gjerne stjal skjorta av ryggen på en, og når den var borte stjal de sjelen fra en. Han hadde drømt om dem i ukevis når ansiktene viste seg i trærne i mørket. Glimtende øyne og kniver. Den lille lyden av gnislende treverk. Han snudde hodet for å lytte. Den tomme magen hans verket og våt svette rislet nedover rygraden. Han måtte røre på seg. Langsomt, på tærne, listet han seg mot vinduet uten et pust. Anklene rullet stille med hvert skritt. Denne turen hadde han gått i ukevis og visste at seks skritt brakte ham til det åpne vinduet. Han kjente vindusglasset og stilte seg med ryggen til veggen. Pusten trykket mot ribbeina. Han prøvde å kontrollere lungene, men hodet kjentes lett. Han klemte seg inntil veggen og prøvde å gjøre seg liten. Plutselig rentset himmelen halsen og tordenen rullet ut over tretoppene. Hele kroppen skalv. Vinden ble sterkere og bladene ved vinduet begynte å hviske høyere.

--- Ha, ha, ha, ha, ha.

Han trakk kroppen inn i seg og sto stille som is. Hjertet smertet i kroppen. En latter. Kanskje det var to. Det var et spill. Ren sport. Kanskje ikke engang av denne verden etter all plantetygging og bladrøyking.

--- Ha, ha, ha, ha, ha.

Han trykket tommelen mot knivbladet. Han grep i vinduskarmen med hånden. Han svelet tungt.

--- Ha, ha, ha.

Hele rommet skimret i sølv. Han spratt opp og utstøtte et lite rop. Lyset kneppet ut og den tunge tordenen truet landskapet. Han presset hendene mot munnen. De måtte ha hørt ham. Hårene på armene strittet og beina var blitt fjære og kjappe av nerver. Han smakte elektrisiteten i luften rundt seg før himmelen igjen ristet. Hele kroppen verket. Knirkingen var borte. Den omgrupperte seg. Igjen lyste rommet opp og luften sprakte. Kanskje de kom inn på baksiden av huset. Tordenskall som spjærende papir. Dørene kunne ikke låses. Som oftest skjøv han et gammelt klesskap fram for kjøkkeninngangen, men i det siste hadde han ikke hatt kreft til å flytte på noe som helst. Han hadde stilt seg til for hugg. Han var ikke annet enn jaget vilt. Ikke noe annet enn mykt kjøtt som bevret i en hard trekasse.

--- Ha, ha, ha, ha, ha!

Lyden av føtter som beveger seg. Han kunne se dem nå. Hvite øyne store av undring. Han så på det røde kjøttet og blodet som sildret mellom gulvplankene som mangosaft. Varmt, størkende og så mørkt. Ingen ville finne ham på flere dager.

Han ville måtte konfrontere dem. Han ville måtte støte kniven inn i de myke kroppene. Han ville måtte skrape beina deres rene og kappe senene. Himmelen drønnet og lys skjøt over huset. Lyn falt som kvesede tenner.

--- Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha...

Så hørtes stønn og hvisking. Bladene blaflat i økende vind. Han ville måtte vente. Vente på lynet og så slå til. Vente på lyset. Han myknet knærne i påvente.

--- Ha, ha, ha, ha, ha...

Frykt hadde forgiftet blodet hans og hånden brant. Brant etter å springe gjennom vinduet for å drepe før den ble drept. Kjenne bein gjennom knivskhaftet, drive bladet hardt inn til hånden traff hud. Han måtte overrumple dem, skulle han få en sjanse. Drepe den ene så kroppen falt sammen før han gikk på den andre. Klissete blod på fingrene. Han ville måtte telle. Telle tid mellom torden og lyn. Det kom allerede nærmere. Han

ville telle og så slå til når han visste at det ble lys. Han ville måtte lite på lyset.

Han hørte hvisking. Høyere denne gangen. Han ventet med alle kroppens muskler i spenn. Lyden av listende føtter. Enhver tanke han noensinne hadde tenkt var borte. Fortid, framtid betydder ikke noe nå. Han kunne lukte blodet deres. Det trakk i ham, klar som han var til å slå til i mørket. Neseborene utvidet seg for å ta inn mer luft. De vide øynene glodde, flakket mellom lydene. Lyn. Han begynte å telle. Tankene kroket seg om tallene.

--- En, to, tre. LYN.

Han grep tak i vinduskarmen og regnet ut hvor han ville måtte hoppe. Hvisking og latter. Lydene var enda høyere. Torden.

--- En, to tre, LYN.

Et øyeblikk var det klart som dagen. Rullende torden. Beina sto klare, skuldrene i skjelvende helspenn. Torden. Latter fylte verandaen.

--- En, to...

Han hoppet ut av vinduet og landet tungt på plankene på den andre siden. Han utstøtte et skrik, et skrik som kom fra dypet i ham, et gammelt skrik som han ikke en gang visste var der. LYN. Han så seg rundt i skrek. Øynene hvite i det kalde sôlvlyset da han virret hodet fra side til side. Lyset døde. Det var ingen der. Han snudde seg i sirkel og fektet blindt med kniven. Hylende dolket han luften og snudde seg og skrek og gråt og tordenen skrattet over huset. Han kjempet og raste til armene verket og hjertet nesten var ferdig. Han fektet med ildske utfall, flekket tenner med ild i øynene. Kniven trykket så hardt i håndflaten at den var blitt en del av ham. Så ga han opp, frykten hadde tappet ham for krefter. Han hadde ikke spist, han hadde ikke sovet. Han stirret inn i mørket, hev etter pusten og ventet på å bli drept. Han pustet roligere og igjen kunne han kjenne sansene sine. Han ventet på den gjennomborende kniven, men den kom ikke. Han så seg blindt omkring, men ingen kom. Så, ut av svarte mørket, kom en barnslig liten stemme:

--- Hallo, hallo, hallo...ha, ha, ha, ha.

Han ble stående og stirre. Han hørte skritt. Trærne knaket. Gikk litt fram og skrattet gjenlød som et ekko.

--- Hallo, spurte han mørket.

--- Hallo, kom svaret.

--- Hvem er det, spurte han igjen.

--- Ha! Ha! Ha! Himmelens ble igjen lys og hele verden ble opplyst. Fuglen iakttok ham med hodet på skakke gjennom de rustne sprinklene i buret.

--- Hallo, hallo, hallo, hallo, ha!, ha!, ha!, ha!

Elektrisiteten rant ut av kroppen hans som vann og hjertet trakk seg sammen i lettelse. Skuldrene slappet av og han lot kniven falle tungt mot gulvet. Han hørte den tumle bort i mørket. Stirrende lyttet han til den vesle fuglen mens frykten dryppet mellom gulvplankene og ned i jorden. Han begynte å le. Latter på latter steg opp i ham og lynte ut i mørket. Og mens hver enkelt felt metallisk over verandaen, flyttet skyene seg og blottet en vassen måne. Regndråper begynte å falle flatt og tungt ned i bladenes takknemlige hender rundt huset.

--- Ha!, ha!, Ha!, ha!

Fuglen hermet latteren. Den hadde lært gjennom årene. Hadde lyttet og hermet. Lyttet og hermet til den hadde funnet stemmen. Den ville aldri kunne fortelle sannheten, en egen historie, men den hadde lært nok til å le. Fascinert gikk han mot den lille fangen og kikket gjennom de stygge sprinklene. Han bøyde seg ned rett ved øynene på den og strakte ut hånden for å åpne buret. Fuglen iakttok hver bevegelse i det bleke lyset og knirket tilbake til ham da det gnislet i metallhengslene. Den så mannen i øyet før den hoppet mot burkanten. Varsomt stakk fuglen hodet ut gjennom den lille døren som om den prøvde å huske hvordan man fly. Hodene deres berørte hverandre da fuglen strakte ut de svake vingene. Mannen kjente lettelsen i nærheten av noe annet levende.

En mørk sky dekket månen nok en gang, han hørte at den forsvant.

Flakkende vinger for forbi ham da den åpnet kroppen for det forfriskende regnet.

Da han hadde stått på verandaen en stund, snudde han seg og kom seg inn på kjøkkenet. Han tente et stearinlys og betraktet flammen som gispet før den fattet mot. Og mens regnet hamret mot blikktaket drakk han seg utørst på rent, søtt vann og spiste frukt med hendene. Han kjente luften letne rundt ham og den hissige heten slippe taket. Han vasket ansiktet i et fat og tørket det i et håndkle. Han famlet seg fram til den lille madrassen for å sove. Da skyene oppløste seg ble rommet lysere og han sovnet mens han så de hvite kronbladene av papir folde seg ut i den klare grålysningen.

Han sov i mange timer, hver knute i kroppen løste seg opp. Nervene roet seg og huden tørket. Da han våknet, betraktet han de lyseblå strålene en stund og trakk inn lukten av regn som fordampet. Han sto opp og laget litt besk kaffe. Han gikk ut, som vanlig om morgen, på verandaen. Han hadde fortsatt noen frø i lommen. Døren til buret sto åpen. Han kjente hjertet slingre da han så inn i det tomme lille rommet. Han gikk nærmere

da han skimtet noe. Han satte fra seg kaffen og bøyde seg over buret. I bunnen lå en farget fjær, freidig blant grå møkk og frøskall. Han stakk hånden gjennom den vesle døren og grep den. Den var sammensatt av alle farger og stilken var bøyelig og sterk. Han så seg rundt. Det begynte å bli varmere, men den skåldende heten var borte. Han husket kniven og bøyde seg for å ta den opp. Han kjente et lett vindpust i ansiktet da han så på gaven, trykket knivbladet inn i roten for å lage en spiss. Han smilte. Det var latter i trærne rundt ham.

Han vendte ryggen til og gikk langsomt til skrivebordet, trakk et pledd over skuldrene på veien. Han satt og rettet lenge på papirbunken før han stakk fjærspissen ned i et blekkhus. Smilende lyttet han til fuglesangen i trærne før han raspet farge på en hvit vinge.

Thorsten Palzhoff

GREUTHERS ORFEUS

Sengen, en enorm himmelseng, fyller hele midten av scenen. På begge sider venter rundt tjue skuespillere taust på at det skal begynne. De er slitne av all ståingen, de lener seg med albuene mot de kulisseaktige veggene i det praktfulle gemaket eller slår seg påtatt likegyldige ned på stolene som står tilfeldig plassert i hjørnene av scenen. Trollmennene på rekvisten har funnet på å trekke dem alle i historiske kostymer av svart fløyel og brokade. Ansiktene er røde trass i pudder og sminke, og i dette øyeblikket er det en i publikum som oppskjørtet hvisker til sidemannen at de røde flekkene i mennenes panner og kinn ikke bare skyldes varmen fra lyskasterne, der det svever støv fra flere århundrer, men først og fremst forventningen om en nær forestående død. Sidemannen nikker alvorlig, men i åpningens anspente stillhet og med så mange mikrofoner og kameraer rundt seg våger han ikke å svare med et eneste ord. I stedet prikker han den andre på håndleddet og gjør ham med en stum gest oppmerksom på en rød kappe, et kardinalsornat, som har dukket opp i bakgrunnen, bak alle mennene i svarte kostymer. Publikum legger ikke merke til bevegelsen, men på skjermen til teknisk regi avslører zoomen at kardinalen napper i kappens venstre erme og kaster et stjålent blikk på klokken. Fornøyd ser han opp igjen, nikker til de andre og løfter høyrehånden. Da kommer det bevegelse i den hittil så stille scenen: Tungt treverk knirker høylytt, og i den tro at lyden kommer fra himmelsengen, begynner mennene som står omkring å hviske og trenge seg tettere sammen rundt sengen. De sjangler nesten umerkelig, for scenen under føttene deres dreier seg med klokken og stopper ikke før sengens fotende peker mot det nå mumlende og klappende publikum. Nå ser de rett inn i den dødssykes ansikt, som ligger dypt nedsunket blant putene i den digre himmelsengen. Ansiktet er blekt, vått av svette og pløsent av leden og kjedsomheten den syke har begynt å føle overfor sin egen død. Tjafsete, svart hår klistrer seg til pannen, skjegget er bustete og sammenfiltret, og øynene er så tomme som de alltid har vært når ikke skjær harme eller

elskovens glør gnistret i dem. Han skal dø, om ikke lenge, for manuset slår fast at hans rolle er Vincenzo Gonzaga, hertugen av Mantova, og at dagen i dag, 18. februar i året 1612, skal bli hans dødsdag. Forløst fra spørsmålet om hva slags fortid de står overfor, forløst fra forvirringen over det manglende sceneteppet, en utvetydig begynnelse, applauderer publikum begeistret for det de tror er stykkets egentlige åpning. I losjen på venstre side benytter regissøren den allmenne uroen til å peke ut en asketisk mager mann som sitter nedskunket i setet sitt i den høyre losjen og dystert ser ned på det som skjer på scenen.

Regissøren legger hodet på skakke og hvisker til mannen ved siden av seg: Der, det er ham, denne Morowski. Han vet like godt som jeg at denne tilsynelatende raffinerte iscenesettelsen av lyd og stillhet, tomhet og handling i grunnen bare er et triks: Greuthers *Orfeus* har nemlig ingen begynnelse. Det gamle teateret, den støvete scenen, skuespillerne i sine kostymer og publikums nærvær – alt dette dekker over hva Greuthers *Orfeus* egentlig er: bare en haug med skisser, notater og utkast til komposisjoner som Greuthers biograf Blohm oppdaget blant tingene komponisten etterlot seg. De tre små pappeskene merket ”*Orfeus*” havnet ad ukjente veier i Morowskis hender, som i løpet av to års innbitt arbeid satte sammen en spillbar versjon til dagens urpremiere, trass i alle hull og brister. Morowski levde seg så intensivt inn i komponistens klang- og tankeverden at han en morgen da han våknet fra urolige drømmer, tydelig så for seg de skisserte karakterene samt scene og publikum, som om de var like virkelige som han selv. Først var det karakteren Vincenzo Gonzaga, hertugen av Mantova, som ligger dødssyk i en diger seng. Han er omgitt av rundt tjue hoffmenn som har blitt lokket dit av hertugens nær forestående død. De er slitne av all ståingen og den dårlige luften, for de trues med strenge straffer om de åpner vinduet. Kardinalen står til høyre ved sengens hodeende, andektig og med hendene i kors foran magen. Han bøyer seg ned til Vincenzo og hvisker noe til ham, lavt, men med gjennomtrengende skarp stemme. Morowski forstår ikke hva kardinalen sier, men fra Greuthers notater vet han at han maner hertugen til anger, til ruelse over sitt utsnevende liv. I stedet for et svar kommer nå fra det fjerne, fra et sted bak kulissene eller bortenfor scenen, et langt og redselsfullt skrik som ingen kan høre bortsett fra Vincenzo i sin seng, den voldsomme sottesengen som har vært åsted for utallige pinsler, laster og urolige drømmer. Mennene trenger seg tettere sammen rundt sengen og observerer hver eneste bevegelse i Vincenzos med ett så opprørte mine. Han vender ansiktet bort fra publikum, snur seg med et sukk til venstre

og stirrer nå inn i gemakkets ene hjørne. På nytt hører han skriket. Han presser hånden mot det venstre øret, det høyre er begravet i puten, og mens feberen rister i ham, syns han at han kan se seg selv i sin seng der borte i hjørnet, og ved siden av seg ser han sin første kone, Margherita Farnese, som han i årenes løp utallige ganger prøvd å sette barn på med vold. Hun var bare fjorten da Vincenzo giftet seg med henne, og en medfødt skade, en innsnevring i bekkenets anatomi, gjorde henne usikkert til fysisk kjærlighet. Skrikene hun ga fra seg under den pinefulle elskoven, gjallet gjennom palasset og avstedkom en hvisking som fulgte Vincenzo hvor enn han gikk. Han ser henne bare som en skygge i hjørnet av scenen, men desto tydeligere hører han de ustoppelige skrikene som fikk ham til å flykte den gangen. Mens Margherita måtte gjennomgå utallige legeundersøkelser for å finne ut om hun var fruktbar, undersøkelser der hun, omringet av tjue menn, måtte ligge naken og med skrevende bein i en smal seng; mens mennene klemte på bekkenet hennes, skambeinet og vaginaen og vurderte et kirurgisk inngrep som ville ha tatt livet av henne, red Vincenzo, fortsatt med Margheritas skrik i ørene, til Ferrara for å hengi seg til grevinne Torellis berømte orgier, som var viden kjent for sin originalitet. Disse ukelange utskeielsene var det hans elskerinne Barbara som hadde introdusert ham for, en kvinne han fortsatte å stå i brevkontakt med også etter at han var gift, godt hjulpet av en dvergkone fra Mantova som Barbara hadde vervet som budbringerske. Alt dette ser Vincenzo Gonzaga, hertugen av Mantova, flakte forbi som spøkelsesaktige bilder i et hjørne av scenen, og forundret registrerer mennene som står omkring ham og lider under lyskasternes varme, at en skjelving går gjennom kroppen til den febersyke Vincenzo, at hertugen gir fra seg noen lave klynk før han med ett begynner å le; et tegn på galskap eller djevelen. Men han har bare fått øye på Barbaras dvergkone der borte i hjørnet, og det får ham til å huske et ondskapsfullt pek som han tenkte ut en morgen han ble liggende i sengen etter at hun hadde vekket ham. Hans egen far, Guglielmo, som han følte et brennende hat for, var vanskapt og hadde pukkelrygg, og for å ydmyke ham lot Vincenzo sitt praktfulle kompani oppføre et teaterstykke i Palazzo Ducale, som han fikk faren til å se. Alle skuespillerne var pukkelryggede. For å hevne sin ære og få sinnet under kontroll lot Guglielmo, som overvar de pukkelryggedes farse med en maske av høflighet, straks samtlige skuespillere forvise fra Mantova under trusler om tortur og død. Vincenzo lo av skrikene til sin forkoplede far, og beruset av hat og vin, av ungguttene og damene blant publikum, løp han til sitt gemakk og kastet seg over Margherita,

som trodde hun skulle dø av smertene ektemannens ville brunst påførte henne. Hun skrek så høyt hun kunne, og nå, etter alle disse årene, hører Vincenzo det forsinkede ekkoet av skrikene hennes. Han snur seg igjen mot publikum og åpner munnen, som om han har tenkt å si noe, men frastrupen kommer bare en redselsfull ralling som fanges inn av mikrofonen han bærer rundt halsen. Han vinker til seg kardinalen, og da han bøyer seg over ham, hvisker hertugen noe i øret hans. Det trollbundne publikum hører hertugen mumle gjennom høytalerne, men hva han sier til kardinalen er umulig å forstå, trass i den følsomme teknologien. Morowski fant heller ingen pekepinn i papirene Greuther etterlot seg. Men i Vincenzos mine leser publikum et ønske om musikk, en lengten så grådig at den mangler sidestykke i dette livet fylt av glupskhet og begjær. Liggende i sengen, nedsunket blant det vell av papirer Greuther etterlot seg, betrakter Morowski Vincenzos øyne mens han svever mellom våken tilstand og drøm. Vincenzo følger de tilkalte musikernes entré med strengt og bydende blikk. Sistemmann, som entrer gemakket under publikums applaus, er en skikkelse i en lang, svart prestekappe som har blitt reparert flere ganger og likevel etter revnet i sommene. Skikkelsen holder en bratsj i venstre hånden og en bue i høyre. Det er Monteverdi. Gangen hans er tung og slepende, føttene dras mot jorden av en uendelig sorg, sorgen over hans kone Claudia, som fortsatt nager ham like sterkt som da hun døde for fire og et halvt år siden. Dødsens syk av hennes ugenkallelige bortgang og alt arbeidet som ble påbyrdet ham, flyktet han fra Vincenzos tjeneste til farens hus i Cremona. Der ble han liggende i sengen i ukevis, som i en drivende pram av brennende sorg. Og mens han lå syk av kjærligheten til en død kvinne, lød ustanselig klageropet til *Orfeo* i hans ører, et stykke han for bare kort tid siden hadde uroppført i Palazzo Ducale. Nå var det som om han hadde foruthørt sine egne lidelser i Orfeos veklage over Euridikes død, dette *Ohi mè che odo? Ohi mè!* som ikke etterfølges av noe, bare stillhet, bare pause, opphøret av all musikk. Men Vincenzo var grådig etter ny og stadig mer töyleslös musikk, og uten hensyn til hans befinnende jaget han Monteverdi opp av sørgesengen og beordret ham straks tilbake til Mantova for å komponere en ballett, en ny opera, til hans eldste sønn Francescos bryllup. Stykket måtte være ferdig innen karnevalstiden begynte. Akk, trass i sorgen, trass i utmattelsen og den korte fristen strømmet det musikk fra Monteverdi, som skjær klage. Og så, under uroppførelsen av operaen *Arianna*, hans sørgelige verk som rystet publikum til tårer med sine lamentasjoner, hendte det at Monteverdi, da hans krefter holdt på å ta slutt, fikk øye på sin Claudia i et

hjørne av salen. Men hennes skikkelse mørknet straks til skygge. Han skalv over hele kroppen, og med et vanvittig håp om å kunne løse Claudia fra skyggen gjennom sin musikk, befalte han sangerinnen Caterina Martinelli å synge med største lidenskap og dypeste rørelse. Akk, enda Caterinas sang var dødsens vakker og fikk buene til å hvile på strengene og hendene på sine instrumenter, enda musikerne rundt henne forstummet midt i satsen, ble Claudias skygge. Også i dag, under oppførelsen av Greuthers *Orfeus*, er skyggen til stede, det er bare ingen utenom Monteverdi som ser den. Han ser Claudias ansikt bortenfor scenen, like mørkt og taust som den gangen de få dager etter bryllupet, mens kjærlighetslykken var på sitt største, måtte skilles ad på ordre fra Vincenzo, for ikke engang på en kurreise som førte via Basel og Nancy til badene i Spa kunne hertugen gi avkall på å ha sine musikere rundt seg til enhver tid. Vincenzo lå pløsete i vannet i Spa og tilkalte sine musikere etter at han hadde jaget bort alle kurtisaner og ungutter i et plutselig anfall av sinne, han fløt i vannet og lyttet med lukkede øyne helt til alle lysene hadde brent ned og det var blitt fullkommen mørkt. Selv på sine felttog mot tyrkerne, som Vincenzo, drevet av Tassos korstogseplos, stikk i strid med enhver politisk virkelighet iscenesatte som en hellig krig mot de muslimske hedningene, selv på disse teatraliske felttogene omga Vincenzo Gonzaga seg med en skare musikere. Nå, i dødens time, minnes han som i en drøm den tredje gangen han dro ut, på en reise inn i regn, kulde og gjørme. Han hadde skadet kneet og satt fast i Sør-Ungarns høstlige sumper, foran den ungarske festningen Kanisza, og lyttet til regnet som trommet på teltduken. Han lå på en oppbløtt madrass, og mens han i skinnnet fra hundrevis av vokslys lot synge madrigaler om kjærlighet og krig, dikterte han, febersyk av gassen som strømmet fra sumpene, et brev til skaren med hoffalkymister og forlangte at de snarest måtte fremstille en kanonkule fylt med giftgass. Da han var ferdig med brevet og helt og holdent henga seg til musikken, kom han til å tenke på sin egen seng, sin hjemlige himmelseng, og mens han lå på den klamme madrassen følte han glede over at den var så langt unna. Det hadde heftet noe uhyggelig ved sengen siden den var blitt gjenstand for sladder ved alle Italias hoff da han hadde vært gift med Margherita Farnese i to år uten at det var blitt avlet noen arving. Margheritas bror Ranuccio var dypt såret i sin familiestolthet; han kalte Vincenzo en ekteskapsbryter og sodomitt, en syfilitisk, impotent narr med for kort sverd. Oppstusset nådde pavens ører, og da Gonzaga-familien overveide skilsmissen fra Margherita uten å la henne få igjen medgiften, sendte paven ut kardinal Carlo Borromeo for å undersøke

saken. Han bestemte at Vincenzos manndom skulle eksaminereres i utallige legeundersøkelser, undersøkelser der han, omringet av rundt tjue menn, i en seng i Venezia foran alles øyne måtte tilfredsstille en florentinsk jomfru som het Giulia. Og mens mennene klemte på genitaliene hans før det første forsøket og legen Belisario Vinta informerte ham om sin rett til å stikke hånden inn mellom de to bakendene for å kjenne etter om sverdet befant seg i skjeden, red Guglielmo, Vincenzos pukkelryggede far, til Firenze til Medici-familiens hoff for å se seg om etter en mer skikket brud til sonnen. Han kom tilbake med Eleonora, som hadde vokst opp ved hoffet til storhertuginne Bianca Capello, en venetiansk kurtisane og trollkvinne som hadde innført satanistiske ritualer i Firenze. Men når Eleonora de Medici ga seg hen til Vincenzo, var det aldri hennes lystne gys, men Margheritas skrik han hørte, og sent om natten kalte han sine musikere til gemakket, der de måtte samle seg rundt sengen eller bak kulissene og fordrive fortidens larm med musikk. Morowski ser dem tre inn i gemakket på Vincenzos ordre, luften blir stadig varmere og tettere av så mye folk og uro, og da Morowski til slutt får øye på Monteverdi, forbanner han kostymet med de blondebesatte ermeoppslagene og den snøhvite ståkragen. Under prøvene foreholdt Morowski regissøren at de korrekte kostymene ikke hadde noen ting til felles med den historiske virkeligheten i et samfunn preget av skitt, stank og spedalskhet. Men regissøren brydde seg overhodet ikke om innvendingen. Han mumlet bare at Morowski hadde gjort sin del av arbeidet med Greuthers *Orfeus*, nå måtte vel han, Palzhoff, få lov til å begynne med *sitt*, for til syvende og sist var det han alene som sto ansvarlig overfor oppdragsgiverne i Mantova. Og som Morowski sikkert visste utmerket godt fra arbeidet med kaoset Greuther hadde etterlatt seg, dreide det seg i grunnen om en oppsetning av et verk som i og for seg ikke engang eksisterte. Men det er jo bare tull, tenker Morowski nå, for hvordan er det mulig at noe jeg opplever i dette øyeblikket, ikke eksisterer? Hvordan kan noe som fremkaller lidenskap blant publikum, ikke være virkelig? Med lukkede øyne lytter han til applausen tilskuerne hilser stykkets åpning med. Oppskjørtet strekker de hals for å få et glimt av Vincenzo Gonzaga, som de nå kan se rett inn i ansiktet på. Møysommelig løfter han hodet, vinker til seg kardinalen og hvisker noe i øret hans. Nå som det igjen er blitt fullkommen stille på scenen, lukker den bleke Vincenzo de skyggetunge øynene og Monteverdi trer frem foran sengen. Hatfullt ser han inn i Vincenzos ansikt, hatfullt böyer han hodet og løfter buen for å stemme opp musikk som vil gjøre hertugen dødelig beveget. Og fra det fjerne, fra like ved

scenen eller en skjult høytaler, strømmer nå den første lave, artikulerte lyden, en cellotone som vokser og vokser fra intet, og der setter også fiolinien inn, med en frase som straks tas opp av en annen fiolin en halv tone dypere, og en tredje og en fjerde forsterker ekkoet som fører ned i dypet, og knapt noen blant publikum kunne kommet på ideen at disse toneskyene som senker seg over ham, siterer en frase fra Monteverdis *Orfeo*. I losjen på høyre side sitter en asketisk mager mann nedsinket i setet sitt og lukker øynene midt i den begynnende uroen. Det er Morowski, som kjenner Greuthers musikk til punkt og prikke og vet at kjernen i den er Orfeos klage over Euridikes død: *Ohi mè che odo? Ohi mè!* Og høyt over det hele begynner nå to bratsjer en forvirret samtale i lyse, underlig blasse flageolettoner; i den hører han *Orfeos prolog*: *Jeg er musikken, med søte toner gir jeg de forvirrede hjerter ro. Når jeg synger, skal alt annet tie.* Så blir det med ett stille, bare i Vincenzo Gonzaga, hertugen av Mantova, klinger ennå et ekko fra for lengst forgangne tider: *clamore – amore – more ...*

Chiara Valerio

SJU FJORTEN ÅTTEOGTJUE

*Det er en visshet du nå holder fast
Og den er ikke Engelen
Den er ikke et mirakel
Den er ikke Guds hånd
Den er deg.
"Mørkets Hjerte", BAUSTELLE*

Jeg har ingenting i hendene. Hadde jeg vært en tryllekunster ville dette ha vært fem overraskende ord, mer enn som så, de ville ha vært et sceneteppe, jeg ville hatt alles øyne rettet mot meg, skinnende og klare til å forbløffes over tilsynekomsten av en kanin eller en blomsterbukett, kanskje en due. Jeg ville foretrekke blomstene. Røde gule og hvite, store og harde, ikke roser, ikke noe grønt. Roser visner og det grønne blir brunt. Tryllekunstnerne har aldri roser i bukettene sine, ikke de som opptrer på markeder heller. Fordi de visner. Forelskede gir hverandre roser fordi kjærligheten visner. De vet det, de lyver og gir hverandre de evinnelige rosene. Jeg ville aldri ta imot en slik blomst. Som er en advarsel. Og så hviske for en duft for en duft og smile, bli litt rørt og glemme at roser tørker inn i likhet med kjærligheten og nye sko og enda mer og at det finnes blomster av plast og av stoff som allikevel ikke er noen løsning. Særlig ikke for dem som er allergiske mot stov. Jeg sier at jeg ikke har noe i hendene og jeg ser på de tørre håndflatene mine for i dette ingenting som jeg knuger klarer jeg ikke å holde på en hemmelighet engang. Hver gang jeg har holdt en hånd for munnen har jeg ikke vært i stand til å tie. Hver gang jeg som barn lekte Gjett hvor jeg gjemmer sukkertøyet, høyre eller venstre, venstre eller høyre, her eller her, har jeg alltid måttet gi fra meg søtsakene. Å tape er bittert. Jeg har ingenting i hendene og jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet. Forrige måned, en onsdag, traff jeg en mann og vi havnet i seng etter en øl og noe meningsløst snakk. Jeg

betalte for den første ølen, han for den neste, som var av samme slag. En dobbel lys maltøl i et glass som lignet og kanskje var en liten bolle for røde gullfisk. Røde gullfisk virker ofte beruset, de svømmer rundt og rundt til de blir svimle og noen ganger bykser de ut av bollen og blir liggende på gulvet. Så hender det at noen kommer hastende og ikke legger merke til den. Fisken på gulvet. Og skler i den og faller og dør. Det hender at noen slår hull i hodet. De legger ikke merke til fraværet av rødt i den dunkle gjennomsiktigheten av vann og fôr. På gulvet hjemme trampet på tusen ganger. Og naboen hvisker Han må ha vært beruset. Og så var det tvert imot fisken, men den kan ikke si det til noen, vann i munnen, tunga i halsen. Det er en sammenheng mellom gullfiskboller og plagsom beruselse og hemmeligheter burde bare fortelles til døde som allikevel ikke har noe i hendene. En mynt kanskje. Eller under tunga? Vi havnet i seng sammen, og det hadde aldri hendt meg før, en øl og en mann under dynen, på én og samme kveld. Onsdag klokken ti på elleve hjemme hos meg var alt over for moren min ringte for å si God natt vennen min, og jeg sa God natt mamma og han spurte Ringer moren din alltid på denne tiden og moren min spurte Hvem er det du har besøk av? Og jeg svarte Ingen mamma det er tv-en. Han smilte mens han knappet skjorten langsomt slik man kan tenke seg at en frelst stripper ville ha gjort det, lysende av forståelse og medlidenshet som om det for en kvinne på tredve år skulle være flaut å betro sin mor at hun har tv-en stående på under en film som antagelig er fra femtitallet. Hvor mange menn spør Ringer moren din alltid på denne tiden. Hvilken tid da? Hver time på dagen tilhører mødrene. Å være mor er som å ha all verdens tid. Siden gikk han og jeg fulgte ham ikke engang til døren av frykt for at han skulle få lyst til å gjenta det. Eller kanskje er det bare kvinner som tror at menn er interessert i gjentagelser, at de er seksuelle vesener mer enn salongmennesker. *Reprise* på sikker sex uten resultat. Dersom den er sikker er den uten resultat. Dersom de i reklamene eller på eskene skrev uten resultat, ville ingen komme til å kjøpe preventjonsmidler av noe slag. Uten resultat er så drepende. Uten resultat er drepende. Jeg redde opp, ryddet opp, stilte gjenstandene opp på rekke mens jeg betraktet dem kjærlig én for én og slukket lyset for å gå til ro. Og jeg sov. Den siste måneden har jeg sovet som aldri før. Jeg har ingenting i hendene jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet og vanligvis får jeg ikke sove. Vi så hverandre igjen i en bar jeg tilbød ham en øl han gikk sin vei idet han sa Ha en god kveld foran tv-en. Jeg kjenner ikke menn særlig godt men det overrasker meg at de oppfører seg som pipne frökner. Eller kanskje er det bare ham, og at det var nettopp derfor

jeg bad ham med hjem, kanskje liker jeg pipne frökner, av alle kjønn. Jeg elsker pipne frökner, tildekket med blonder også når kniplingene er trimmede barter og mosaikkmønstrede kinnskjegg og stringtruse og to øreringer og nyklippet hår. Som lukter av åker og sigd. Jeg slukket lyset. Mødrene eier også den tiden man sover. De kontrollerer barnas søvn, de våker for at de skal sove rolig og drømme om honning og forheksede skoger og ikke bli våte i håret når det regner og ikke falle ned i kløfter og ikke klore på blemmer for da blir det bare verre. En god mor ville aldri kjøpe en rød fisk til en stue med marmorgulv. En god mor ville aldri flytte inn med et barn i et hus med marmorgulv. Et hardt gulv for et fløyelsmykt hode og en sårbar skapning. Jeg trodde at jeg aldri ville komme til å få barn. Ikke at jeg har noe imot det, men jeg trodde ikke at det ville skje på den måten, brått og tankeløst, en onsdag kveld med en fremmed mann uvillig til enhver form for kontakt etter en dobbel lys maltøl. Jeg må være gravid for menstruasjonene mine er mer presise enn spaserturene til Kant, og om historien om broene i Konigsberg er en legende er dette det ikke. Fra jeg var fjorten år har jeg hatt mensen hver åtteogtuende dag. Hvis man så tenker på at fjorten er halvparten av åtteogtjue er det vanskelig å tro annet enn at man går rundt med en kronometrisk presisjon som kunne få enhver tysk togtabell og ethvert engelsk postvesen til å blekne. Enhver Holter-monitor. Og jeg er sju dager over tiden som er halvparten av fjorten og en fjerdedel av åtteogtjue. Jeg har sluttet å drikke øl og jeg har kommet på at jeg kan hekle. Jeg kjøpte en bunt kostbar bomull og heklet et par temmelig kompliserte babysokker. Jeg gikk til garnbutikken og jeg vet godt at det ville ha vært enklere å knytte et teppe eller en brikke. Men jeg ville ha de sokkene. Et par sokker til sønnen min. Om jeg ikke kan være en god mor kan jeg i det minste hekle. Røde babysokker. Det spiller ingen rolle om veien fram er forrykt eller opprørsk eller turbulent. Heller ikke om den er en besettelse, det er nok at den blir stukket ut. De røde sokkene stikker ut veien for barnet mitt som melder sin ankomst i form av en forsinkelse på sju dager og en smerte i brystet og i korsryggen og en oppblåsthet som når man har drukket for mye og stadig må på toalettet. Det er en sammenheng mellom graviditeten og den plagsomme beruselsen og umuligheten av å kvitte seg med luft i magen. Jeg har lyst til å gå bort til den pipne frøknen med det tynne skjegget og si at vi venter barn, at de jordbærrøde eller melonrøde eller rosenrøde kondomene hans har gitt oss en forsinkelse som ikke har noe å gjøre med tog eller trafikkforbindelser av noe slag eller med kelnere. En forsinkelse bestående av rosa kjøtt. Men jeg kjenner ham ikke og vet ikke hva jeg skal

si til ham. Å få barn med en person av et annet kjønn er slikt som kan skje. Hadde jeg vært en kokk ville disse femten ordene ha vært min store *hors d'oeuvre*, i stedet forestiller jeg meg selv sittende på sofaen overfor faren min og moren min som forstår seg på barn. Men det var ikke noe som skjedde dem tilfeldig. De giftet seg unge og alt det der, med en halv kylling som bryllupsmiddag en gang mot slutten av syttiårene og bryllupskake i to etasjer og fire brudepiker og konvolutter med penger og lånt vugge, hun med hatt og poseveske, han i noe som lignet slengbuksar rundt anklene og med skulderseske og pilotbriller med fleksible glass. Jeg kunne spørre mamma hvor det er blitt av vuggen min, hvor i rekken av utlån den er havnet. Hvor langt ute i slekten. I en shakespeareisk tone og i dikterpositur deklamere O moder hvor står nu min vugge? Holder I kanskje stadig små barn bak lås og slå? Gi akt på Eders gjenstridighet, moder, og si meg heller hvor vuggen er gjemt, tal ut før det er for sent og jeg har anskaffet en ny! Moren min ville ha ledd og jeg kunne ha smilt og det ville ha vært enkelt og greit, en søndag ved middagsbordet, siden søndagsmiddagene er samlingsstedet for alle bekymringer og forventingar og ubehagelige overraskelser forkledd som nyheter. Mamma pappa jeg er med barn, så fint. Fint jo visst, fint jo visst og en ny vugge siden jeg husker min oljemalte som narkotisk. Giftig maling med krem og sjokolade. I stedet sitter jeg her fremdeles taus med en ukes forsinkelse som er halvparten av fjorten og en fjerdedel av åtteogtjue. Jeg har brukt natten til å hekle babysokkene. De ble fulle av knuter, mayaknuter unnskylder jeg meg, for å kunne holde øye med de første skrittene til barnet med de små hendene sine i mine, et lite skritt av gangen og han som forlanger å stå oppreist, som går opp på tå for å nå høyere og se lengre. Helt til bollen med den røde gullfisken som jeg regner som altfor liten til å kunne bykse ut og som jeg har forvist til kommoden i entreen for ikke å ha den i stuen. Men sønnen min vet at rødt er distraherende, og dessuten har han røde sokker, og han strekker hånden fram mot håndtaket på skuffen og grep om håndtaket er nok til at bollen vakler og fisken ramler ut. Bli beruset av de voldsomme bølgene i de få kubikkdesimeterne grumsete gjennomsiktighet. Det er alltid føret som gjør vannet grumsete. Først bare på overflaten, så på grunn av tyngdekraften videre hele veien til bunns. Men det er nødvendig. De første skrittene, fisken som snapper etter luft på gulvet sønnen min som bøyar seg ned for å plukke den opp og med de små leppene sine først former en liten o i forundring og så en stor O av sult og gjenkjennelse. Sønnen min bøyar seg ned for å spise den røde fisken. Sønnen min kveles sammen med

fisken som spreller mellom de nakne gommene hans mens jeg monterer barnesikringer i stikkontaktene på badet og i stuen rolig fordi det i entreen ikke er noen stikkontakter. Det er ingen stikkontakter der røper jeg mens sønnen min ligger iskald på marmoren. Sju dager forsinket også her, om jeg bare hadde gjort det i dag, i stedet for å vente til han blir født og kvalt, om jeg bare hadde gjort det i går natt i stedet for å hekle disse sokkene som allikevel ikke ville ha hindret ham i å dø, jeg ville ha vært en god mor. Men han er ennå ikke født og allerede nå holder jeg ikke hva jeg lover. Hvis det hadde vært en pike ville hun for lengst ha anklaget meg. Mødre har all den tiden de trenger for å martre seg selv. Hadde jeg vært en glødende katolikk ville jeg ha sagt at slik er det, og slik må det være, for på grunn av én som har måttet se sin egen sønn korsfestet, må millioner i solidaritet martre seg selv. For å veie opp for denne ene med tiden og med blodet som utgydes eller svettes. Dette blodet. Å svette blod vil si å streve, slite eller slave, kjempe for at ting skal bli bedre. Mødre svetter blod. Jeg også nå som jeg sitter med bordlampen tent om nettene og tenker på at jeg er sju dager forsinket og jeg vet ikke engang hva fyren med kniplingskinnskjegget heter. Jeg ville ha likt at han het Alfredo, eller Alberto eller Alessandro eller Andrea, et navn på A. Jeg vet ikke hvorfor, men jeg ville ha likt det, og ettersom jeg aldri kommer til å gå bort til ham og spørre hva han heter og han aldri vil komme til å fortelle meg det kan jeg forestille meg akkurat hva jeg vil og begynne å trenre på navn. Om sønnen min vet jeg at han i morgen vil få meg til å svette blod mens jeg i dag ikke har mensen. Jeg har ikke hatt mensen på sju dager. Jeg leter fram nettsider, jeg tar tester, jeg kjøper dameblader, i Italia er det umulig å ta feil for intetkjønn finnes ikke på italiensk og jeg har sluttet å spise rått kjøtt. Levende eller dødt. Jeg har ingenting i hendene jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet og jeg spiser ikke rått kjøtt. Det var dette jeg sa til moren min da hun ringte for å ønske meg god natt og jeg svarte Jeg er gravid og hun spurte Har du testet deg? Moren min spurte ikke hvem som har gjort meg gravid eller hvorfor jeg er hjemme når jeg ikke har feber. Ikke om jeg har spist. Hun spurte Har du testet deg? Jeg må huske at jeg alltid skal stille sønnen min spørsmål som han finner upassende. For en god mor er man alltid malplassert. Nei mamma, jeg har ikke testet meg, Og hvordan kan du vite det da? Mamma jeg er sju dager forsinket, I så fall skulle jeg ha vært gravid minst tredve ganger i mitt liv, God natt mamma, ta den testen. Det er langt på natt og jeg må finne et åpent apotek, som forhåpentligvis ikke bare selger førstehjelpsutstyr og metadon, som i en bortglemt skuff har en graviditetstest. Det er som på film, bare at filmen

fra femtitallet nå har veket plassen for en scene som kunne ha vært fra en Sundance- eller TriBeCa-festivalfilm, eller, i arkivopptak, bruden i gul joggedress som fram til den profetiske streken, livets reagensstripe, er en nådeløs morder og siden ren frykt, fra seg av frykt for den asiatiske snikmordersken som holder en pistolmunning rettet midt mellom øynene på henne. Jeg hater det når moren min spør om jeg har gjort hjemmeleksene. Samme sak. Hun spør meg om det før jeg løper ut i hagen og stjeler naboenes gås eller volleyballnettet til ungene i gaten, jeg hater moren min når hun spør meg om jeg har testet meg før hun jubler og spør hvem faren er og hvordan det skjedde og om ikke akkurat hvordan så i det minste når. Det er langt på natt, jeg har ingenting i hendene jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet og jeg har ikke tatt noen graviditetstest, kanskje hvis jeg hadde ventet tre uker til, hvis jeg og mensen min hadde hatt fire uker på å bli kjøtt i fravær av moren min da ville hun ikke ha kunnet komme med sitt Har du testet deg, mens hun nå derimot har rett. Det er langt på natt og moren min har rett. Jeg tar bilen og er spesielt forsiktig, for en kvinne i min tilstand burde forlange at noen passer farten for henne. Men jeg har ingen som gjør det. Jeg har ingenting i hendene jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet og jeg har ingen som passer farten for meg. Apotekets grønne kors tennes og slukkes tennes og slukkes og hypnotiserer meg. Jeg får lyst til å slikke på det som en saftis med peppermyntesmak en varm sommerdag eller en krembolle med pistasie- eller sjokoladestrø til alle tider. Jeg går inn. Jeg ringer på for å slippe inn og fram til et skuddsikkert glass og en gutt bak glasset som ligner svært på fyren med mosaikkinnskjegget men sier Jeg er Giacomo kan jeg hjelpe Dem. Si meg at jeg er gravid Giacomo, se på meg og si at jeg venter barn. Men jeg tier og jeg er engstelig, jeg hakker tenner, jeg har poser under øynene og blekt ansikt som med mindre du er med i en indianerfilm ikke sier noe som helst om identiteten din men mye om livsstilen, utsvevende sier det, kanskje tror Giacomo at jeg går på stoff, at jeg har tenkt å knuse hodet mot det skuddsikre glasset og ødelegge nattesøvnen hans for alltid. *Og skyldig gjorde han meg som var uskyldig*, hvordan da? Mot det skuddsikre glasset, helt uskyldig. Jeg er ham. Jeg er Giacomo kan jeg hjelpe Dem, Jeg skulle gjerne hatt en graviditetstest. Giacomo smiler som om det var han som var faren, jeg er bekymret for jeg har ikke hatt mensen på sju dager som er den usannsynlige halvparten av fjorten år og den like så usannsynlige fjerdedelen av åtteogtue dager. Giacomo sier Det blir elleve euro. Og han er glad fordi testen er selve livet, den er som vitaminer. Som selges

over disk fullpakket av håp. Jeg tenker at elleve ikke engang er et partall. Hvor mye koster et barn. Gjerrige tyranniske mor. Og det er ikke født engang. Et barn koster mer enn en kilo kjøttdeig og det veier ikke mer enn en klump. Mer enn fersk frukt enda det er umodent. Jeg sier ikke noe til Giacomo, jeg sier aldri noe til noen og derfor spiller det ingen rolle om jeg ikke klarer å holde på hemmeligheter og holder bilnøklene knuget mellom fingrene på høyre hånd og en graviditetstest i den venstre. Et lett parallelepiped i en tillitsvekkende farge. Jeg skulle gjerne tatt testen i bilen men det kan jeg ikke, jeg må vente til jeg kommer hjem og på badet. Som er langt unna. Jeg er nysgjerrig, jeg er redd for at graviditeten skal hindre meg i å fortsette å leve som jeg gjør, selv om jeg også gjerne vil at noe hindrer meg i det, for jeg har ingenting i hendene. Mobiltelefonen ringer, moren min, som endelig har tatt til vettet, vil vite hvem jeg skal ha barn med, men jeg svarer ikke for jeg må finne et toalett. Jeg har ingenting i hendene bortsett fra rattet, jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet bortsett fra den åpenbare at jeg har hoppet til køys med en mann og at jeg ikke kjenner denne delen av byen. Men det er elektrisitet her og neonskilt er bedre enn signallys. Jeg bremser, jeg setter på håndbrekket, sonen min kommer til å gå opp på tå helt til han får sin egen bil. Den eneste feilen er at også dette skiltet slukkes og tennes slukkes og tennes mens betydningen av det framstår glimtvis og jeg føler meg dum som bare forstår bruddstykker. Jeg går inn i baren som jeg ikke var i stand til å lese navnet på. Jeg ringer på for å bli sluppet inn, bak disken står det en kvinne med et høyt drikkeglass. Ikke et martiniglass, slankere enn det, og fylt av en melkehvit væske som kanskje er kokosmelk kanskje kumelk, kanskje noe annet, jeg spør etter toalettet, hun blunker til meg ser på hendene mine og peker mot døren i enden av lokalet. Peker med haken. Noe så dumt naturligvis er toalettet i enden av lokalet. Jeg åpner esken, leser bruksanvisningen gjør som den sier og venter. Toalettet er pent og flislagt, jeg smiler til meg selv i det opplyste speilet. Jeg ser ut som om jeg befinner meg under vann. *Dette er lyset*. Jeg ser meg i speilet og svømmer. Det mangler bare en bolle med en rød fisk. Hvis jeg var hjemme kunne jeg ha gått ut i entreen og hentet den. Og tømt den. Hvis jeg var hjemme ville fisken ha snappet etter luft på gulvet mens jeg ville vært rolig. Jeg har ingenting i hendene jeg klarer ikke å holde på en hemmelighet jeg venter ikke barn og her er det ingen rød fisk. For sent er for sent er for sent er for sent.

David Machado

KOMMANDANTENS NATT GJENTAR SEG

Idet han åpnet døren fra gaten, oppdaget han at det var belgmørkt i trappeoppgangen og begynte å skjelte av frykt. Han tok seg umiddelbart til ryggen ved beltestedet, der han en gang for mange år siden alltid pleide å ha krigsrevolveren han hadde fått i Moskva, og da han ikke fant våpenet, snørte det seg sammen i brystet på ham, for han var sikker på at de var kommet for å drepe ham. Han følte seg frem til bryteren på veggan og trykket på den flere ganger, helt til han skjønte at lyset var gått. Da våknet det gamle geriljakrigerinstinktet i ham, han roet seg, fikk kontroll over åndedrettet, og stirret uforferdet inn i mørket. Så hostet han to ganger og ropte så høyt at det hørtes i hele bygningen:

– Jeg får ikke se at dere dreper meg, jævla svin! Men dere får heller ikke gleden av å se meg dø!

Han begynte å gå. Han dekket ansiktet med den ene armen og holdt den andre hevet til forsvar mens han ventet på at fienden skulle gå til angrep forfra. Så begynte han å gå opp trappen, trinn for trinn, som om hvert av dem var det siste, helt til han sto fryktløs i trappeavsatsen i annen etasje og dundret rasende på inngangsdøren med flat hånd. Døren var låst, akkurat som han hadde etterlatt den da han gikk hjemmefra dagen i forveien. Mørket og stillheten knuget ham om hjertet, men fra et eller annet sted i sitt indre klarte han å mobilisere motet han trengte til å stikke nøkkelen i låsen og deretter vri den om. Han åpnet døren og gikk inn, lukket den etter seg, og så ble han stående og speide inn i mørket og vente på at det første skuddet skulle trenge inn i kroppen på ham. Slik sto han i omtrent to minutter, men da ingenting skjedde, la han fra seg nøklene på bordet, tok av seg jakken og slengte den over en stol, og til slutt, uten å bry seg med å tenne lyset, gikk han fra gangen og inn i stuen og satte seg i en ørelappstol dekket med afrikanske tepper før han erklærte med tørr forakt:

– Jeg blir sittende her hele natten. Det er bare å komme og drepe meg.

Han het António Ferraz og var sykepleier på São José-hospitalet, og fordi han hadde gått tre vakter i ett strekk, hadde han ikke sovet på over

syvogtredve timer. Og i virkeligheten var det ingen som var ute etter å drepe ham. Han var så utmattet at han ikke visste om det var morgen eller kveld, han klarte ikke å huske at han hadde gått hjem over byåsene, han husket ikke det intenst glødende lyset i solnedgangen klokken åtte om kvelden, som var det klokken var da han kom hjem til Bairro Alto. Det var også da han våknet fra utmattelsen. Egentlig hadde han hatt gode grunner til bekymring lenge før han åpnet gatedøren og ble skremt av vardøgeret i den mørklagte trappeoppgangen. Mens han gikk gjennom de trange smugene i den gamle bydelen og fremdeles var rolig, hadde han sett for seg geledd på geledd av afrikanske soldater som sto og gjorde honnør til ham fra fortidens fjerne redsler. På et tidspunkt kom det en skjeggete offiser med et blikk som matt glass bort til ham og sa: "Kommandant, vi må ut i jungelen så snart månen kommer på himmelen." Han svarte ikke, men viftet offiseren vekk med en håndbevegelse, som for å si at han ikke skulle plage ham mer så lenge han levde.

Hjemme i ørelappstolen satt han og røykte mentolsigaretter i et forsøk på å jage minnene på dør, samtidig som han hørte at soldatene begynte å marsjere nordover; han hørte et kor av stemmer synge en *rebita*, og til slutt hørte han den samme offiseren rope til ham mellom de første greinene i skogen: "Ha det, kommandant. Vi sees på nordbredden om to dager." Og så lyttet han til den utrolige stillheten fra det afrikanske fjellet der blodet ennå fløt nedetter skrentene etter det siste slaget. Helt til telefonen ringte – hjemme i Lisboa.

I den andre enden hørte han sin mors stemme, og han ble overrasket over at det allerede var søndag, for hun pleide alltid å ringe på søndager. Hun gjorde det klart at det ikke var søndag og dessuten at hun i en alder av toogåtti ikke trengte faste ringedager hvis hun ville snakke med det eneste mennesket hun hadde igjen her i verden. António sa ikke mer, og ventet på at moren skulle fortsette. Hun trakk pusten, og så fortalte hun at hun hadde følt seg fortvilet helt fra morgen av, uten at hun visste hvorfor, og at hun hadde balt med en ualminnelig sterk trang til å snakke med ham hele dagen. Siden hun hadde et visst anlegg for å være forutseende, hadde hun gått frem og tilbake i huset, som om hun stampet i et hav av hjertebank, overbevist om at det kom til å skje noe forferdelig. Men til slutt hadde hun skjønt at det forferdelige allerede hadde skjedd, og at spenningene i brystet ikke var annet enn et fjernt ekko fra en annen tid. – I morgen er det treogtyve år siden du ringte til meg og gråt, sa hun. – Du var i Angola, helt utslitt, midt opp i krigen, og jeg satt her i Coimbra, som jeg alltid gjør, uten at jeg kunne hjelpe deg. Først trodde jeg at du var blitt

skutt, men så kom jeg på at jeg ikke hadde hørt deg gråte siden du var to år gammel, og da forsto jeg at det måtte være noe mer alvorlig enn en kule.

Hun gjorde et opphold og ventet på at sonnen skulle si noe, men António satt fortsatt taus, så hun begynte å snakke igjen.

– Det er bare et minne, jeg vet det, sa hun. Uansett må du ta vare på deg selv.

Han sa farvel til moren med noen få ord, og la på røret. I samme øyeblikk så han kaptein Elias Vieira tre ut fra halvmørket i stuen med ansiktet badet i svette og den ene armen i fatle på grunn av en splint fra en mine som nesten hadde drept ham. Han tygde fortsatt på den samme skråen han hadde tygd på for over to tiår siden. Han kom gående gjennom rommet; han trakk på det venstre beinet, slik han hadde gjort så lenge António hadde kjent ham, og sparket borti alt mulig og virket forbløffet over å befinner seg i en portugisisk dagligstue langt oppe på det angolanske høylandet. Selv i mørket var det umulig ikke å se hvem det var.

De hadde kjent hverandre helt siden Elias ennå slavet på plantasjen til Antónios far, og de ble venner en ettermiddag da arbeidsformannen idømte afrikaneren femten piskeslag for å ha spredd revolusjonær propaganda blant de andre slavene. António Ferraz var så naiv på den tiden at han ikke ville ha klart å skille mellom opprørere og andre mennesker hvis det ikke hadde vært for hudfargen, men likevel syntes han straffen var for streng for bare én mann, så han gikk i forsvar for afrikaneren, som noen dager senere takket ham ved å legge to bøker utenfor døren hans, to bøker som skulle forandre hele livsløpet hans: *Kapitalen* av Karl Marx og en samling utvalgte taler av Lenin. Noen år senere, da António Ferraz kom tilbake til Luanda etter et opphold som frivillig i Sovjetunionen, der han fikk pilotopplæring og dessuten lærte hvordan man etter alle kunstens regler foranstalter en vellykket revolusjon, møtte han tilfeldigvis Elias Vieira, og det første han sa til ham var: "Jeg er tilbake, kamerat. Nå skal pisken skifte hender." Elias Vieira lukket øynene for den hvite huden til sin gamle sjef, og dessuten for fire århundrer med undertrykkelse, og tok ham med på felttog omkring i skogene over hele landet, og overalt hvor de kom, presenterte han ham for soldatene som "kommandant Ferraz, nylig hjemkommen fra Moskva med doktorgrad i krigsoperasjoner og store kunnskaper om den sanne kommunistiske doktrine". Fra da av hadde han vært hans høyre hånd, hans mest trofaste beskytter på slagmarken, og stundom hans urokkelige fortrolige. Helt til den dagen da kommandanten deserterte i hemmelighet og ensomhet. For

etter det hadde de aldri truffet hverandre igjen, bortsett fra i drømmene.
– Vi kan ikke sette oss og slappe av ennå, kommandant, sa kaptein Elias Vieira fra de ufrivillige minnene. – Vi er bare fire mann, og det er vi to som har den første vakta i natt.

António Ferraz tente nok en mentolsigarett og kastet et raskt blikk på den gamle vennen.

– Jeg har gått nesten førti timers vakt i strekk på sykehuset, glefset han.
– Og jeg har ikke satt min fot i Afrika på over tyve år. Jeg vil være i fred.
– Men hva skal vi gjøre med denne krigen, kommandant?
– Hvilken krig, Elias? Krigen er over.

Kapteinen kom nærmere i det dunkle rommet og satte seg på huk ved siden av António Ferraz med et bredt smil.

– Du veit da godt det at denne krigen varer evig, kommandant, sa han. Og så, uten å forhaste seg, tilføyde han: - Jeg går og venter på deg bak knausene der borte. Ikke glem geværet.

Deretter reiste han seg og forsvant ut i skodden i entreen. Klokken var nesten ti, og António Ferraz krøllet seg sammen i stolen for å ta igjen den tapte søvnen, selv om han visste på forhånd at han ikke ville lykkes med det, for selv om det hadde regnet hele dagen på høylandet, var nattelufta i ferd med å bli lummer og tykk som et ullteppe, og moskitoene begynte å stikke uten stans. Langt borte, i retning av kjøkkenet, hørte han de hese stemmene til de to soldatene som satt og spiste. Den sterke eimen av kokte kikerter og den søtlige duften av brennevin ga ham nytta mot. Han følte en sterk trang til å reise seg fra ørelappstolen og sette seg sammen med dem rundt bålet, men så slo han det fra seg med en håndbevegelse. Han kjente begge godt. De het Inácio Montenegro og Zeca Baião, de var fra Benguela og hadde sluttet seg til geriljagruppen tre måneder tidligere. Et år senere, under det siste slaget han deltok i før han flyktet til Kongo gjennom jungelen, skulle han se dem dø, ikke langt fra hverandre, etter to blinkskudd fra fienden.

Og likevel kunne han høre dem klart og tydelig der de satt og spiste på kjøkkenet, og etterpå hørte han at de stemte gitarene og slo an noen spredte akkorder, og til slutt holdt han ikke lenger ut presset fra de forferdelige kvalene han led, og ropte:

– Zeca!
– Ja, kommandant.
– Spill en av Sofia Rosa.

De spilte. Og omsider falt kommandant António Ferraz til ro, om enn bare i korte øyeblikk om gangen. Han drømte om pasientene på sykehuset

som kom levende inn gjennom én dør og ble fraktet ut døde gjennom en annen, helt til hånden til kaptein Elias Vieira uten videre ristet i ham og vekket ham fra den dyssende, endeløse sangen.

– Det har kommet tre soldater med en fange, sa kapteinen. António Ferraz så på ham gjennom tiden, og svarte fra dypet av den plagede sjelen sin:

– Den eneste fangen her er meg. La meg være i fred. Kaptein Elias Vieira sa at det ikke var noe i hele verden han heller ønsket enn å la ham få være i fred, men han kunne ikke, for ordrene kom direkte fra presidenten, og det hastet med å få dem utført. Sendebrevet som kom sammen med fangen var så kort og entydig at António Ferraz skulle huske det resten av livet: Uten noen annen årsak enn presidentens dystre signatur skulle arrestanten skytes ved dagry. Kapteinen skulle til å si hva mannen som skulle dø het, men kommandanten avbrøt ham i tide.
– Jeg forbyr deg å nevne navnet på den mannen en gang til, brølte han.
– Jeg har kunnet det utenat i over tyve år.
– Greit, kommandant. Men det er én ting til.

Da strakte António Ferraz ut en arm og tente lampen på det lille bordet ved siden av stolen, og et trist lys bredde seg utover i rommet og fortengte synet av den angolanske natten. Han reiste seg, men tok med seg et av de afrikanske teppene som lå i ørelappstolen, for å verge seg mot den bitende høylands vinden. Han tok et skritt frem, og øynene hans var bare en håndsbredd fra Elias Vieiras ansikt.

– Det er ikke noen flere ting, sa han med et dypt sukk. – Jeg vet hva du skal si nå, og jeg kan allerede nå svare deg at når klokken blir tolv minutter over halv syv i morgen tidlig, kommer jeg ikke til å skyte den stakkaren i hodet en gang til. Han har allerede dødd én gang.

Kaptein Elias Vieira la en hånd på kommandantens skulder og ga den et hengivent trykk.

Jeg veit at det er vanskelig, kommandant, svarte han. – Men det er ikke noen andre her som kan gjøre det.

António Ferraz visste like godt som kapteinen at det ikke var noen andre der som kunne gjøre det. De tre karene som hadde kommet med fangen, skulle bare spise det som var igjen av kikertene, og så skulle de tilbake til landsbyen på den andre siden av dalen; Inácio Montenegro og Zeca Baião var ennå for ferske som soldater til at han kunne overlate en så tung plikt til dem, og den skadede hånden til kaptein Elias Vieira forhindret ham i å avfyre et våpen med den dødelige presisjonen som oppgaven krevde. Det var ikke første gang António Ferraz drepte et

menneske, for han hadde vært med i væpnet strid nok ganger til å vite at minst ett av prosjektilene han hadde avfyrt måtte ha truffet noen. Det var imidlertid den første gangen han hadde drept en forsvarsløs mann. Han husket de messende talene om revolusjonen han hadde lært i Moskva så mange år tidligere, og kjente hvordan hjertet hamret når de snakket om ”retningslinjer for henrettelse av forrædere, taktiske hovedfiender og andre som sto i veien for gjennomføringen av partilinja”. Først og fremst kunne han ikke forstå hvorfor de skulle ha ham til å drepe den samme mannen en gang til, etter treogtyve år, i stedet for å la ham leve det han hadde igjen av livet i fred og ro.

Han satte seg i ørelappstolen igjen, hyllte seg inn i teppet og slo av det spinkle lampelyset. I mørket i stuen prøvde han å gjenvinne roen, men ble bare revet med en rystende malstrøm av minner. Han gjentok hjertesukket fra tidligere på kvelden:

– La meg være i fred, Elias, sa han. – Jeg er i fri drift på et opprørt hav, og det eneste jeg vil, er å få fast grunn under føttene igjen. La meg få sove i natt uten å måtte gjenoppleve andre netter.

Ansiktet til kaptein Elias Vieira dukket opp i bekmørket som en elendighetens engel.

– Jeg vil så gjerne la deg være i fred, António, sa han. – Men vi vet jo godt, begge to, at for å få fred, må man først dø.

Så forsvant han i det mørklagte rommet igjen, men António Ferraz kunne fortsatt høre ham da han ga ham enda et ubrukelig råd: ”Hvil deg fram til daggry, kommandant. Jeg tar vakta aleine.”

Kommandanten tente enda en sigarett, selv om han innerst inne visste at ikke engang den bittersøte mentolrøyken var nok til å jage bort gjengangerne fra fortiden og – i enda mindre grad – vissheten om hva som skulle skje i de første morgenminuttene. De neste timene prøvde han å forlike seg med søvnen, men forgives, for han ble hele tiden forstyrret av de usynlige lydene fra jungelen, den fjerne buldringen fra himmelen og de høylydte lattersalvene fra Inácio Montenegro og Zeca Baião. Klokken tre så han en villhund luske forbi i halvmørket mellom den avslattede TV-en og veggen, og like etterpå hørte han klart og tydelig fangen sitere løsrevne strofer av Arlindo Barreiros for skyene på høylandet. Det var like før han istemte disse siste deklamasjonene, men kom til at å gjøre det ville være å gi tapt for de skremmende minnene om den dagen som lå så langt tilbake i tid. Han reiste seg og brølte:

– Dere kan bare bli der, midt oppe i krigen, alle mann! Denne gangen deserterer jeg før.

Han gikk frem og tilbake i leiligheten, som om han ikke visste hvor han var, på leting etter en utgangsdør fra tidligere tiders Angola, men han forsto raskt at dørene var stengt for alltid frem til neste morgen. Derfor gikk han bort til døren til badet, der fangen satt innelåst og søkte trøst i dikterens ord, og António Ferraz var fast bestemt på å sprengje døren, så mannen som allerede hadde dødd én gang, kunne flykte, så han slapp å drepe ham på nytt. Og det var i denne tilstanden av angst og uro kaptein Elias Vieira fant ham og la en arm omkring ham så han skulle røe seg og sa at han måtte prøve å sove, og António Ferraz svarte dypt fortvilet at det ikke var noe han heller ønsket seg, men at skuddet han skulle avfyre om få timer ikke lot ham få fred; og kapteinens ledet ham ytterst varsomt frem i mørket mellom knausene på høylandet og det engelske møblementet han hadde arvet etter sin onkel, helt til kapteinens satte ham ned i ørelappstolen igjen og sendte ham brennevinsflasken som han vanligvis hadde med seg når de hadde nattevakten, så kommandanten skulle komme seg av skrekken. Han drakk uten protester og kjente varmen fra disse tidene renne nedover strupen, og så sa han igjen:

– La meg være i fred, kamerat. Vær så snill.

Kapteinens nikket bekreftende, reiste seg og haltet inn i mørket.

– Jeg kommer og vekker deg når tida er inne, sa han før han forduftet. António Ferraz ble sittende urørlig i den afrikanske natten i leiligheten sin, helt ute av seg, så svimlende fortumlet han var.

Slik satt han hvileløs i samme stilling frem til sekstenen om morgenen da kaptein Elias Vieira dukket opp med en kaffekopp og et stykke tørt brød. Han tok en ørliten bit av brødet og to slurker kaffe, og så helte han utrustelig resten av kaffen ut på gulvet av jord og parkett. Da han ga kapteinens den tomme koppen, ga kapteinens ham en revolver tilbake, den samme som han en gang hadde fått i den sovjetiske hovedstaden, kapteinens holdt den frem for ham i to åpne håndflater, som om det var en millenaristisk reliksie. Han kastet et blikk på våpenet, og grøsset. Likevel tok han den imot og la den på fanget.

– Tida er inne, kommandant, erklærte kapteinens. Kommandanten så på sin gamle venn, han hadde ikke lenger krefter til å opprettholde motstanden mot denne uopprettelige fordoblingen av skjebnen, og reiste seg med revolveren hengende slapt i hånden.

– Da går vi, sa han. Og så gikk han inn i mørket med kapteinens hakk i hæl. Zeca Baião ventet på dem ved døren til badet, fortsatt sørndrukken i morgengryet, samtidig som han la for dagen en viss andektighet i kroppsholdningen.

– Det er ingen vits i å stå der og prøve å se ut som en minister, sa kommandanten. – Det som skal skje nå, er en jobb for hyener. Lukk opp døren.

Soldaten sa ingenting, senket blikket, og trakk opp en rusten nøkkel fra lommen som han deretter brukte til å låse ut fangen. Han løsnet dørlenken og slo døren på vidt gap. Der inne var det enda mørkere, og fangens tilstedevarelse kunne bare oppfattes på grunn av stemmen som hvisket vers av Barbeitos mot baderomsflisene. Zeca Baião gikk inn. Noen få sekunder senere kom han ut igjen med en to meter høy svart mann.

Han hadde sammenbundne hender og blødde fra pannen. Ingen sa noe. Kaptein Elias Vieira gjorde tegn til at de skulle følge ham, samtidig som de første strålene fra den gryende solen begynte å fylle høylandet. De gikk omtrent tredve meter, og så stanset de. Og fra den denne siden av tiden, besudlet fra topp til tå av minnenes herjinger, med et skudd hentet fra hans egen skam, rettet kommandant António Ferraz revolveren mot fangens høyre tinning og drepte ham for annen gang i sitt liv.

Så satte han seg skjelvende i ørelappstolen med de afrikanske teppene igjen, tok av røret, og slo nummeret til moren i Coimbra. Tårene begynte å trille nedover ansiktet på ham.

inquietação

David Machado A noite repetida do comandante

David Machado

A NOITE REPETIDA DO COMANDANTE

Ao abrir a porta do prédio apercebeu-se da penumbra densa que havia nas escadas e estremeceu de pavor. De imediato levou a mão atrás das costas, ao lugar do cinto onde muitos anos antes trazia sempre consigo o revólver de guerra que lhe tinham oferecido em Moscovo, e a ausência da arma deixou-o sem fôlego porque teve a certeza de que iam matá-lo. Às apalpadelas pela parede, experimentou o interruptor da luz várias vezes até perceber que não funcionava. Então evocou o antigo instinto de guerrilheiro, ficou quieto, serenou a respiração e olhou o negrume sem receios. Depois tossiu duas vezes e gritou, tão alto que se escutou no prédio todo:

-- Eu não vos vejo matarem-me, cabrões. Mas vocês também não me vêem morrer.

Avançou com um braço a proteger o rosto e o outro em riste, à espera que lhe aparecesse o inimigo pela frente, e foi subindo degrau a degrau como se cada um fosse o último, até que alcançou sem ânsias o patamar do segundo andar e com a mão aberta bateu na porta de casa com um estrondo de raiva. A porta estava trancada, tal como ele a deixara quando saíra no dia anterior. A escuridão e o silêncio apertaram-lhe o coração, mas algures nas entradas encontrou a coragem para meter a chave na fechadura e depois para rodá-la. Abriu a porta, entrou, fechou-a atrás de si, e depois ficou, de olhos abertos para o escuro, à espera de sentir o primeiro balázio vindo do passado atravessar-lhe a carne. Esteve assim cerca de dois minutos, mas como não acontecia nada, poisou as chaves na mesa, despiu o casaco e atirou-o para cima de uma cadeira, e por fim, sem se incomodar em acender as luzes, atravessou o corredor até à sala e sentou-se num cadeirão engalanado de mantas tribais, com uma tirada seca de despeito.

-- Vou estar aqui sentado a noite toda – disse. – Quando quiserem venham matar-me.

Chamava-se António Ferraz e era enfermeiro no Hospital de São José e por causa dos turnos sucessivos não dormia há mais de trinta e

sete horas. E, na realidade, não havia ninguém para o matar. Estava tão exausto que não sabia dizer se era de manhã ou de tarde, não se lembrava de ter caminhado até casa através das colinas, nem da luminosidade feroz do crepúsculo às oito da noite, que foi a hora a que chegou ao Bairro Alto, onde vivia, e também a hora a que despertou do marasmo. Na verdade, teve motivos para se alertar muito antes de abrir a porta do prédio e se deparar com o presságio da penumbra nas escadas. Pois à medida que foi cruzando as ruelas estreitas do bairro ainda sereno, inteirou-se das fileiras de soldados negros que o saudavam solenemente do outro lado das suas angústias remotas. A dado instante do caminho, um oficial com a barba por fazer e o olhar de vidro fosco veio ao seu encontro e comunicou-lhe: "Comandante, vamos sair para o mato assim que a lua levante." Ele não disse nada e fez sinal com a mão para que não o incomodassem mais até ao fim da vida.

Já em casa, sentado no cadeirão e tentando afugentar as memórias à custa de cigarros de mentol, ouviu as tropas começarem a marchar em direcção ao norte, ouviu um coro de vozes cantar uma *rebita* e finalmente ouviu o mesmo oficial gritar-lhe por entre as primeiras ramadas da selva: "Adeus Comandante. Encontramo-nos na margem norte do rio, daqui a dois dias." E depois escutou o silêncio impossível da montanha africana, em cujas encostas ainda corria o sangue da última batalha. Até que, em Lisboa, o telefone tocou.

Do outro lado da linha, percebeu a voz da sua mãe e espantou-se de já ser domingo, porque era sempre nesse dia da semana que ela telefonava. Ela explicou-lhe que não era domingo e também que, aos oitenta e dois anos, não precisava de dias marcados para falar com a única criatura que lhe restava no mundo. António não disse mais nada e esperou. A mãe tomou fôlego e depois contou-lhe que estava amargurada desde as primeiras horas da manhã, sem saber por que motivo, e às voltas com uma vontade peregrina de falar com ele. Por causa da sua índole de adivinha, andou para lá e para cá a vaguear naquele mar de palpitações em cadeia, com a certeza de que estava para acontecer uma desgraça. Contudo, por fim acabou por perceber que a desgraça que estava para acontecer já tinha acontecido e que todo aquele alvoroço dentro do peito não era mais do que um eco distante de outro tempo.

-- Faz amanhã de manhã vinte e três anos que me telefonaste a chorar – disse-lhe. – Estavas em Angola, perdido no meio da guerra, e eu aqui em Coimbra, no mesmo lugar de sempre, sem te poder acudir. Primeiro pensei que tinhas levado um tiro, mas logo de seguida lembrei-me que

não te ouvia chorar desde os teus dois anos e então percebi que tinha sido algo mais grave do que uma bala.

Ela fez uma pausa, à espera que o filho dissesse alguma coisa, mas António permaneceu em silêncio e ela voltou a falar.

-- É só uma lembrança, eu sei – disse. – De qualquer forma, toma cuidado contigo.

Despediu-se da mãe com poucas palavras e desligou. E nesse instante viu o capitão Elias Vieira sair das sombras da sua sala, com a cara coberta de transpiração, o braço ao peito por causa do estilhaço de uma mina que por pouco não o matara e a mascar a mesma bola de tabaco de três décadas antes; atravessou o soalho a mancar da perna esquerda, como António Ferraz sempre o conhecera, e a tropeçar em tudo, com ar de espanto por encontrar uma sala-de-estar montada em pleno planalto angolano. Mesmo no escuro, não havia qualquer hipótese de não saber de quem se tratava.

Conheciam-se do tempo em que Elias era ainda escravo na fazenda do pai de António e tinham ficado amigos numa tarde em que o negro fora sentenciado pelo capataz a quinze chicotadas por andar a distribuir propaganda revolucionária entre os outros escravos. Naquele tempo, a ingenuidade de António Ferraz não lhe permitia distinguir os insurretos das outras pessoas a não ser pela cor da pele, mas mesmo assim o castigo pareceu-lhe exagerado para um único homem e saiu em defesa do negro, que lhe agradeceu, dias depois, deixando-lhe à porta do quarto dois livros que acabaram por mudar o rumo da sua vida: *O Capital*, de Karl Marx e uma reunião de diversos discursos de Lenin. Alguns anos mais tarde, quando António Ferraz regressou a Luanda depois de uma temporada voluntária na União Soviética, onde aprendeu a pilotar aviões, assim como todos os requintes da arte de bem armar uma revolução, encontrou-se com Elias Vieira por acaso e a primeira coisa que lhe disse foi: "Estou de volta, camarada. Agora o chicote vai mudar de mãos." Elias Vieira passou por cima da pele clara do seu antigo patrão e também por cima de quatro séculos de tiranias e levou-o em campanha pelas selvas de todo o país, e em toda a parte o apresentou às tropas como comandante Ferraz, recém-chegado de Moscovo, doutorado em manobras de guerra e versado na doutrina comunista original. Desde então, tornara-se o seu braço direito, o seu protector mais fiel no campo de batalha e às vezes o seu confidente imóvel. Até ao dia da deserção sigilosa e solitária do comandante. Porque depois disso nunca mais se tinham visto, a não ser em sonhos.

-- Ainda não são horas de nos sentarmos, comandante – disse-lhe o capitão Elias Vieira das suas evocações involuntárias. – Só cá estamos quatro e a primeira vigia da noite toca a nós os dois.

António Ferraz acendeu mais um cigarro de mentol e olhou o seu velho amigo de relance.

-- Estive quase quarenta horas de plantão no hospital – atirou. – E há mais de vinte anos que não ponho um pé em África. Quero paz.

-- E o que fazemos com esta guerra, comandante?

-- Qual guerra, Elias? A guerra acabou.

O capitão moveu-se nas sombras da sala e acocorou-se ao lado de António Ferraz com um sorriso aberto.

-- Comandante, sabe bem que esta guerra dura para sempre – disse. E depois, sem pressas, acrescentou: – Estou à sua espera atrás dos penedos. Não esqueça a arma.

De seguida, ergueu-se e desapareceu nas brumas do corredor. Eram então quase dez horas e António Ferraz virou-se no cadeirão para dormir o sono atrasado; ainda que soubesse de antemão que não o conseguiria, pois embora tivesse chovido o dia inteiro sobre o planalto, o ar nocturno estava a tornar-se morno e grosso como um cobertor de lã e os mosquitos começavam a morder sem tréguas. Ao longe, lá para os lados da cozinha, escutou as vozes roucas dos dois soldados que jantavam. O cheiro forte do grão cozido e também os vapores adocicados da aguardente trouxeram-lhe alento. Sentiu a urgência de se levantar do cadeirão para ir juntar-se a eles ao pé fogo, mas afastou o desejo com a mão. Conhecia bem os dois. Chamavam-se Inácio Montenegro e Zeca Baião, eram de Benguela e tinham chegado ao grupo de guerrilheiros três meses antes. Um ano depois, durante a última batalha em que participou antes de fugir pela selva até ao Congo, vê-los-ia morrer, não muito longe um do outro, com dois disparos certeiros do inimigo.

E, no entanto, ouviu-os falar com toda a clareza enquanto jantavam na cozinha, e depois ouviu-os afinarem as guitarras e tocarem acordes soltos, e por fim ele próprio deixou de suportar o peso daquela saudade de loucos e gritou:

-- Zeca!

-- Sim, comandante.

-- Toquem uma do Sofia Rosa.

E eles tocaram. E enfim o comandante António Ferraz serenou, ainda que por breves instantes. Sonhou com os doentes do hospital, que entravam vivos por uma porta e a saíam mortos por outra, até que por

volta da meia-noite, sacudido ao de leve pela mão do capitão Elias Vieira, despertou do embalo da canção interminável.

-- Chegaram três soldados com um prisioneiro, comandante – disse-lhe o capitão.

António Ferraz olhou o outro através do tempo e respondeu-lhe do fundo da sua alma perturbada.

-- O prisioneiro aqui sou eu – disse. – Deixem-me ficar quieto.

O capitão Elias Vieira explicou que não havia mais na vida que ele quisesse tanto como deixá-lo ficar quieto, mas que não podia, pois a ordem vinha directamente do presidente e havia urgência em cumprí-la. A missiva que acompanhava o recluso era curta e tão clara que António Ferraz havia de recordá-la o resto da vida: sem outra razão para além da assinatura tenebrosa do presidente, o prisioneiro deveria ser fuzilado à primeira hora da manhã. O capitão ia dizer como se chamava o homem que tinham trazido para morrer, mas o comandante interrompeu-o a tempo.

-- Proíbo-o de dizer outra vez o nome desse homem – gritou. – Já o sei há mais de vinte anos.

-- Muito bem, comandante. Mas há mais uma questão.

Então António Ferraz esticou o braço e acendeu o candeeiro que estava sobre a mesinha ao lado do cadeirão, uma luz triste alastrou pela sala e o horizonte da noite angolana encandeou-se. Levantou-se, mas trouxe com ele uma das mantas tribais que cobriam o cadeirão, para se proteger dos ventos invencíveis do planalto. Deu um passo em frente e os seus olhos ficaram a um palmo do rosto do capitão Elias Vieira.

-- Não há mais questão nenhuma – disse-lhe num suspiro profundo. – Eu sei o que me vai dizer agora, e respondo-lhe já que, quando forem seis horas e quarenta e dois minutos da manhã, eu não vou dar outro tiro na cabeça desse desgraçado que já morreu uma vez.

O capitão Elias Vieira pôs uma mão sobre o ombro do comandante e apertou com afecto.

-- Eu sei que custa, comandante – respondeu. – Mas não há mais ninguém.

António Ferraz sabia tão bem como o capitão que não havia mais ninguém. Os três homens que tinham trazido o prisioneiro iam comer o que havia restado do grão cozido do jantar e depois iam regressar à vila do outro lado do vale; Inácio Montenegro e Zeca Baião eram ainda demasiado novatos para lhes entregar aquela ordem negra; e a mão ferida do capitão Elias Vieira impedia-o de disparar uma arma com a

precisão funesta que a tarefa exigia. Não tinha sido a primeira vez que matava um homem, pois participara em conflitos armados suficientes para saber que pelo menos um dos projectéis que disparara havia acabado por acertar em alguém. Porém, tinha sido a primeira vez que o fazia contra um homem indefeso. Recordou a cantilena de orações sobre a revolução, aprendida em Moscovo tantos anos antes, e pressentiu o coração palpitar com as directrizes sobre a execução de traidores, inimigos-alvo e outros entraves à implantação da doutrina. Acima de tudo, não percebia por que motivos o obrigavam a matar outra vez o mesmo homem, vinte e três anos depois, em vez de o deixarem em sossego com aquilo que lhe restava de vida.

Voltou a sentar-se no cadeirão, enrolado na manta, e apagou a luz diáfana do candeeiro. No escuro da sala, procurou a paz perdida, mas apenas encontrou o turbilhão de terramoto das memórias. Então repetiu o mesmo lamento de antes.

-- Elias, deixe-me ficar quieto – disse. – Estou à deriva neste mar de ondas grandes e a única coisa que quero é chegar a terra firme. Deixe-me dormir a minha noite de hoje sem lembranças de outras noites.

O rosto do capitão Elias Vieira apareceu do meio do breu como um anjo miserável.

-- Eu queria deixar, António – disse ele. – Mas nós os dois sabemos bem que para ficar quieto é preciso morrer.

Depois, voltou a desaparecer nas sombras da sala, mas António Ferraz ainda o ouviu acrescentar um conselho inútil: "Descanse até o dia nascer, comandante. Eu faço a vigia sozinho."

O comandante acendeu mais um cigarro, embora soubesse do fundo do seu ser que já nem o travo doce do mentol seria suficiente para afugentar as assombrações do passado, muito menos a certeza daquilo que iria passar-se aos primeiros minutos da manhã. As horas seguintes passou-as tentando em vão conciliar o sono, pois a todo o instante era perturbado pelos barulhos invisíveis da selva, pelo troar longínquo do céu, pelas gargalhadas de estrépito de Inácio Montenegro e Zeca Baião. Às três da manhã, viu passar um cão selvagem na penumbra entre a televisão apagada e a parede, e pouco depois escutou com toda a clareza a voz do prisioneiro que ditava estrofes salteadas de Arlindo Barbeitos para as nuvens do planalto. Esteve a ponto de o acompanhar naquelas declamações finais, mas considerou que fazê-lo seria como dar-se por vencido pela recordação alvoroçada daquele dia remoto.

Levantou-se e gritou:

-- Fiquem todos para aí no meio da guerra. Eu desta vez vou desertar mais cedo.

Caminhou pelo apartamento como se não soubesse onde estava, à procura de uma saída daquela Angola antiga, mas depressa percebeu que as portas estavam fechadas para sempre até à manhã seguinte. De modo que avançou até à porta da casa-de-banho, onde o prisioneiro permanecia trancado e tomado alento nas palavras do poeta, decidido a deitá-la por terra para deixar fugir o homem que já tinha morrido um dia, só para não ter que o matar de novo. E foi nesse estado de agitada angustia que o capitão Elias Vieira o encontrou e o envolveu com um braço para que se acalmasse e tentasse dormir, enquanto ele lhe respondia afundado em exasperação que isso era o que ele mais queria, mas que o tiro que ia disparar dentro de poucas horas não o deixava; e o capitão conduzia-o no escuro com toda a cautela, por entre os pedregulhos do planalto e a mobília inglesa que ele herdara do seu tio, até que tornou a sentá-lo no cadeirão e lhe passou a garrafa de aguardente com que costumava acompanhar as noites em que estava de sentinela, para que ele se refizesse da tormenta. O comandante bebeu sem protestos e sentiu o mesmo ardor daquele outro tempo escorrer-lhe pelo esófago e então voltou a dizer:

-- Deixe-me ficar quieto, camarada. Por favor.

O capitão assentiu com a cabeça, levantou-se e coxeou para dentro do escuro.

-- Venho acordá-lo quando forem horas – disse, antes de se esfumar. António Ferraz ficou imóvel na noite africana do seu apartamento, às avessas com aquela perturbação vertiginosa.

Continuava nessa mesma posição sem descanso quando por volta das seis da manhã o capitão Elias Vieira apareceu à sua frente com uma caneca de café e um pedaço de pão seco. Ele deu uma dentada miúda no pão e dois tragos no café e depois, sem consolo, atirou o resto para o chão de terra e soalho. Quando passou a caneca vazia ao capitão, este passou-lhe de volta o revólver, o mesmo que lhe tinham oferecido na capital soviética, segurando-o com as duas mãos abertas como se fosse uma relíquia milenar. Ele viu a arma e assustou-se. Mas mesmo assim pegou nela e poisou-a no colo.

-- Está na hora, comandante – declarou o capitão.

Ele olhou o seu velho amigo já sem forças para continuar a resistir àquela irremediável duplicação do destino e ergueu-se com o revólver pendurado na mão.

-- Vamos – disse. E avançou no escuro, seguido do capitão.

Zeca Baião esperava-os à porta da casa-de-banho, ainda estremunhado pela alvorada, revelando uma certa solenidade na postura do corpo. Assim que o viu, o comandante acabou-lhe com as ilusões.

-- Não vale a pena estar com essa pose de ministro – disse-lhe. – O que aqui se vai passar é coisa de hienas. Abra a porta.

O soldado não disse nada, baixou o olhar e tirou do bolso a chave ferrugenta que depois usou para abrir o cadeado. Libertou a aldraba das correntes e escancarou a porta. Lá dentro, a escuridão era ainda mais densa e a presença do prisioneiro era apenas perceptível pela sua voz sussurrando os versos de Barbeitos para os azulejos. Zeca Baião entrou. E poucos segundos depois saiu com um negro de dois metros, de mãos amarradas e a sangrar do sobrolho. Ninguém disse nada e o capitão Elias Vieira fez sinal para o seguirem, ao mesmo tempo que os primeiros raios do novo sol começaram a encher o planalto. Caminharam cerca de trinta metros e depois pararam. O capitão obrigou o prisioneiro a ajoelhar-se no chão. E deste lado do tempo, enxovalhado por todas as alas pelas investidas das memórias, o comandante António Ferraz apontou o revólver à têmpora direita do homem e pela segunda vez na vida matou-o com o tiro da sua própria desgraça.

Depois, a tremer, voltou a sentar-se no cadeirão coberto de mantas tribais na sua sala-de-estar em Lisboa, pegou no telefone e discou o número da mãe em Coimbra. As lágrimas começavam a escorrer-lhe pelo rosto.

EIRIK INGEBRIGTSEN

Eirik Ingebrigtsen (1975) oltre a studiare teatro e comunicazione presso l'Università di Bergen ha anche studiato all'Accademia di scrittura di Hordaland e composizione letteraria all'Università di Göteborg. Ha debuttato con il romanzo *Vesen* (Essere) nel 2001. Nel 2003 è uscito *Snø dempar lyd, tre lukkar inne* (La neve attutisce i rumori, gli alberi li racchiudono) e nel 2006 *Vendrakovic*, il romanzo osannato dalla critica. Ha tenuto corsi di scrittura per studenti delle scuole di ogni età e al momento lavora per il Norsk Forfattersentrum. L'ultima opera di Eirik Ingebrigtsen è la riscrittura in neonorvegese del musical *Which Witch* (la prima dello spettacolo sarà avrà luogo a Seim, nell'Hordaland nell'agosto del 2007).

Eirik Ingebrigtsen (1975) has studied at the writers' academy, Skrivekunstakademiet i Hordaland, as well as Literary Composition, Poetry and Prose at Gothenburg University. He also took Theatre and Media Studies at the University of Bergen. His first novel, *Vesen* (Creature), was published in 2001. This was followed by *Snø dempar lyd, tre lukkar inne* (Snow Subdues Sound, Wood Encloses) in 2003 and the critically acclaimed novel, *Vendrakovic*, in 2006. He has held writing courses for school pupils of all ages and currently works at the Norwegian Writers' Centre. Eirik Ingebrigtsen's most recent work is a Nynorsk adaptation of the opera musical, *Which Witch*, which will open at Seim in Hordaland in August 2007.

Eirik Ingebrigtsen, geb. 1975, absolvierte neben seinen Theater- und Medienstudien an der Universität von Bergen ein Studium an der Schreibkunstakademie in Hordaland und besuchte den Studiengang Literarische Gestaltung an der Universität von Göteborg. Sein literarisches Debüt gab er 2001 mit dem Roman *Vesen* (Wesen). Es folgten *Snø dempar lyd, tre lukkar inne* (Schnee dämpft Geräusche, Bäume schließen ein) im Jahre 2003 und der von der Kritik hochgelobte Roman *Vendrakovic* (2006). Er leitete Schreibkurse für Schüler aller Altersstufen und arbeitet am Norwegischen Autorenzentrum. Eirik Ingebrigtsens bislang letzte literarische Arbeit ist eine Nachdichtung des Opernmusicals *Which Witch* ins Neunorwegische (Premiere auf Seim, Hordaland im August 2007).

Eirik Ingebrigtsen (1975) har ved sida av teater- og mediestudier ved Universitetet i Bergen, studert ved Skrivekunstakademiet i Hordaland og Litterær Gestaltning, Göteborgs Universitet. Han debuterte med romanen *Vesen* i 2001. I 2003 kom *Snø dempar lyd, tre lukkar inne* og i 2006 kom den svært kritikarroste romanen *Vendrakovic*. Han har holdt skrivekurs for skuleelevar i alle aldrar og til dagleg jobbar han i Norsk Forfattersentrum. Det siste Eirik Ingebrigtsen har gjort i skrift er ei gjendiktning av operaemusikalen *Which Witch* til nynorsk (premiere på Seim, Hordaland i august 2007).

CARYL LEWIS

Caryl Lewis è nata nel Galles occidentale e ha studiato alle università di Durham e Aberystwyth. Fa la scrittrice a tempo pieno e scrive per bambini e adulti. Il suo romanzo breve *lawn Boi?* ha vinto il premio Best Welsh Children's Fiction nel 2004 e il suo romanzo per adulti *Martha Jac a Sianco* il riconoscimento Welsh Book of the Year 2005. Ha pubblicato oltre quindici titoli e scrive per il cinema, il teatro e la televisione. Il suo ultimo romanzo *Y Gemydd* verrà pubblicato nel 2007 ed entro la fine dell'anno uscirà anche una traduzione inglese del romanzo *Martha Jac and Shanco*. Caryl Lewis vive in una fattoria non lontana dal luogo in cui è nata.

Caryl Lewis was born in west Wales and received her education at Durham and Aberystwyth universities. She is a full-time author and writes for children and adults. Her short novel *lawn Boi?* won Best Welsh Children's Fiction in 2004 and her novel for adults *Martha Jac a Sianco* won Welsh Book of the Year 2005. She has published over fifteen titles and writes for film, theatre and television. Her latest novel *Y Gemydd* will be published in 2007 and an English translation of her novel *Martha Jac and Shanco* will also be available later in the year. She lives on a farm close to where she was born.

Caryl Lewis wurde in Westwales geboren und studierte an den Universitäten in Durham und Aberystwyth. Sie arbeitet als Autorin und schreibt für Kinder und Erwachsene. Ihr Roman *lawn Boi?* (Okay, Alter?) wurde 2004 als bestes walisisches Kinderbuch ausgezeichnet und ihr Roman für Erwachsene *Martha, Jac a Sianco* (*Martha, Jac und Sianco*) 2005 zum walisischen Buch des Jahres gekürt. Bisher publizierte sie mehr als fünfzehn Titel und schreibt ebenfalls für Film, Theater und Fernsehen. Ihr neuer Roman *Y Gemydd* wird in diesem Jahr erscheinen, ebenso wie die englische Übersetzung ihres Romans *Martha, Jac und Sianco*. Sie lebt auf einem Bauernhof in der Nähe ihres Geburtsorts.

Caryl Lewis er født i Vest-Wales og utdannet ved universitetene i Durham og Aberystwith. Hun er heltids forfatter og skriver for barn og voksne. Novellen *lawn Boi?* Vant prisen for beste walisiske barnelitteratur i 2004, og voksenromanen *Martha Jac a Sianco* vant den walisiske Årets bok-prisen i 2005. Hun har utgitt mer enn femten titler og skriver for film, teater og fjernsyn. Hennes siste roman *Y Gemydd* kommer ut i 2007, og en engelsk oversettelse av romanen *Martha Jac and Shanco* blir også tilgjengelig senere i år. Hun bor på en gård nær stedet hun er født.

THORSTEN PALZHOFF

Thorsten Palzhoff è nato a Wickede nel 1974 e vive a Berlino. Non ha frequentato né corsi né laboratori di scrittura, e non ha neppure pubblicato niente su riviste, finché, nel 2005, non ha vinto una borsa di studio della Autorenwerkstatt del Literarisches Colloquium Berlin (lcb) e nel 2006 ha pubblicato il suo esordio *Tasmon* presso l'editore Steidl Verlag. Il volume in prosa *Tasmon* riunisce tre racconti lunghi: *Lewkin* si svolge a Leningrado nel 1942 e nel '78; *Tasmon* nella Repubblica Democratica Tedesca nel 1982; *Laura* nella Berlino del 2006. Per un brano tratto da *Tasmon* Palzhoff ha ottenuto nel 2006 il premio GWK Förderpreis Literatur.

Thorsten Palzhoff was born in Wickede in 1974 and now lives in Berlin. Before he received a scholarship from the Authors' Workshop of the Berlin Literary Colloquium in 2005 he had not taken part in any writing workshops or published in any magazines. In 2006 his debut work *Tasmon* was published by Steidl Verlag. *Tasmon* is made up of three novellas: *Lewkin*, set in Leningrad in 1942 and 1978; *Tasmon*, set in the GDR in 1982; and *Laura*, set in Berlin in 2006. Palzhoff was awarded the 2006 GWK Literature Prize for an excerpt from *Tasmon*.

Thorsten Palzhoff wurde 1974 in Wickede geboren und lebt in Berlin. Er nahm an keinen Kursen oder Schreibwerkstätten teil und veröffentlichte auch nicht in Zeitschriften, bevor er 2005 ein Stipendium der Autorenwerkstatt des Literarischen Colloquium Berlin (lcb) erhielt und 2006 sein Debüt *Tasmon* im Steidl Verlag veröffentlichte. Der Prosaband *Tasmon* vereint drei lange Erzählungen: *Lewkin* spielt 1942 und '78 in Leningrad, *Tasmon* 1982 in der DDR und *Laura* 2006 in Berlin. Für einen Auszug aus *Tasmon* erhielt Palzhoff den GWK Förderpreis Literatur 2006.

Thorsten Palzhoff ble født i Wickede i 1974 og bor i Berlin. Han har ikke deltatt i workshops eller skrivekurs og publiserte heller ikke i tidsskrifter før han i 2005 fikk et stipend fra forfatterverkstedet ved Literarisches Colloquium Berlin (LCB) og ga ut sin debutroman *Tasmon* på Steidl Verlag i 2006. I prosautgivelsen *Tasmon* har han samlet tre lange fortellinger: Handlingen i *Lewkin* er lagt til Leningrad i 1942 og 1978, *Tasmon* foregår i DDR i 1982 og *Laura* i Berlin i 2006. For et utdrag av *Tasmon* fikk Palzhoff GWKs litteraturpris i 2006.

CHIARA VALERIO

Chiara Valerio Formia inverno 1978 e da allora leggo anche gli scontrini della spesa altrui con immenso sconcerto e la testa piena di detergente per piatti. E conseguenti bollicine. Che adoro ma non nell'acqua. Divago, è la mia specialità, menare il can per l'aia, disertare, guardare altrove e affini e infatti negli ultimi dieci anni ho studiato matematica. Titolo più titolo meno. Anche d'estate. *A complicare le cose* edito da Robin nel 2003 ha vinto il premio Carver. Nel 2006, il mio primo romanzo *Ognuno sta solo* è stato scelto da iQuindici per INCQUID [2/06, #9] ed è in pubblicazione su carta per i tipi della Giulio Perrone editore. *Fermati un minuto a salutare* è uscito, sempre per Robin, nel febbraio 2007 e spero non rincasi troppo presto. Collaboro con *Nuovi Argomenti*. E ora torno a scrivere, con permesso.

Chiara Valerio Formia winter 1978, since when I've been reading everything including other people's shopping receipts, with bewilderment and a head full of washing up powder. And ensuing bubbles. Which I love but not in water. I wander, it's my speciality, digress, take off, look elsewhere and the like and in fact I've studied mathematics for the past ten years. One qualification more, one qualification less. Even in summer. *A complicare le cose* published by Robin in 2003 won the Carver Prize. In 2006, my first novel *Ognuno sta solo* was chosen by iQuindici for INCQUID [2/06, #9] and is being published in book form for the guys at Giulio Perrone. *Fermati un minuto a salutare* came out, also published by Robin, in February 2007 and I hope it doesn't come back home too soon. I'm a contributor to *Nuovi Argomenti*. Now, if you'll excuse me, I'll go back to writing.

Chiara Valerio, geboren in Formia im Winter 1978, und seit damals lese ich selbst noch anderer Leute Einkaufsbons mit maßloser Verwunderung und dem Kopf voller Spülmittel. Nebst daraus folgender Schaumbläschen. Die ich sehr gern mag, nur nicht im Wasser. Ich schweife ab, es ist eine Spezialität von mir, vom Hunderten ins Tausendste zu kommen, mich davonzumachen, nach anderem und Verwandtem Ausschau zu halten. Tatsächlich habe ich in den letzten zehn Jahren Mathematik studiert. Mich qualifiziert und engagiert mal hier, mal da. Übrigens auch im Sommer. Der Erzählband *A complicare le cose* (Erschwerend kommt noch hinzu), erschienen 2003 im Verlag Robin, wurde mit dem Carver-Preis ausgezeichnet. 2006 schrieb ich meinen ersten Roman. *Ognuno sta solo* (Jeder ist allein) wurde von iQuindici für INCQUID [2/06, #9] ausgewählt und erscheint gedruckt im Verlag Giulio Perrone. Zusammenarbeit mit der Zeitschrift *Nuovi Argomenti*. Im Februar 2007 ist der Erzählband *Fermati un minuto a salutare* (Bleib ein Moment zum Abschied) --erschienen wiederum bei Robin -- im Buchhandel aufgetaucht und wird hoffentlich nicht allzubald wieder abtauchen. Jetzt mache ich mich wieder ans Schreiben, mit Verlaub.

Chiara Valerio, Formia vinteren 1978, og siden den gang leser jeg også andres handlelapper med enorm forvirring og hodet fullt av oppvaskmiddel. Og følgelig av små bobler. Som jeg elsker, men ikke i vann. Jeg flakker omkring, det er min spesialitet, å leie hunden rundt på gårdsplassen, stikke av, se andre steder og lignende, og i de siste ti årene har jeg faktisk studert matematikk. En tittel fra eller til. Også om sommeren. *A complicare le cose* utgitt på Robin i 2003 vant Premio Carver. I 2006 ble min første roman *Ognuno sta solo* valgt ut av iQuindici til INCQUID [2/06, #9] og er under utgivelse på papir takket være typene i forlaget Giulio Perrone. *Fermati un minuto a salutare* kom ut, også den på Robin, i februar 2007 og jeg håper den ikke går inn igjen med det aller første. Jeg samarbeider med tidsskriftet *Nuovi Argomenti*. Nå tillater jeg meg å fortsette å skrive.

DAVID MACHADO

David Machado è nato a Lisbona nel 1978. Nel 2001, si è laureato in Economia presso l'Istituto Superiore di Economia e Gestione. Dopo aver lavorato tre anni con i numeri, se ne è allontanato per dedicarsi a tempo pieno alla scrittura. Ha esordito pubblicando alcuni racconti nel supplemento *DN Jovem* del giornale *Diário de Notícias*. Nel 2004, ha partecipato alla raccolta *Contos de Verão* (Racconti d'estate) della casa editrice Coolbooks, con il racconto *O fantástico Verão do Café Lanterna* (La fantastica estate del caffè Lanterna). Nel 2006, l'Editorial Presença ha pubblicato il suo libro per l'infanzia *A Noite dos Animais Inventados* (La notte degli animali inventati), vincitore del Premio Branquinho da Fonseca 2005 della Fundação Calouste Gulbenkian e del Settimanale *Expresso*. Nello stesso anno, ha pubblicato il romanzo *O Fabuloso Teatro do Gigante* (Il favoloso teatro del gigante). Nel marzo 2007 sarà pubblicato il racconto per l'infanzia *Os Quatro Comandantes da Cama Voadora* (I quattro comandanti del letto volante).

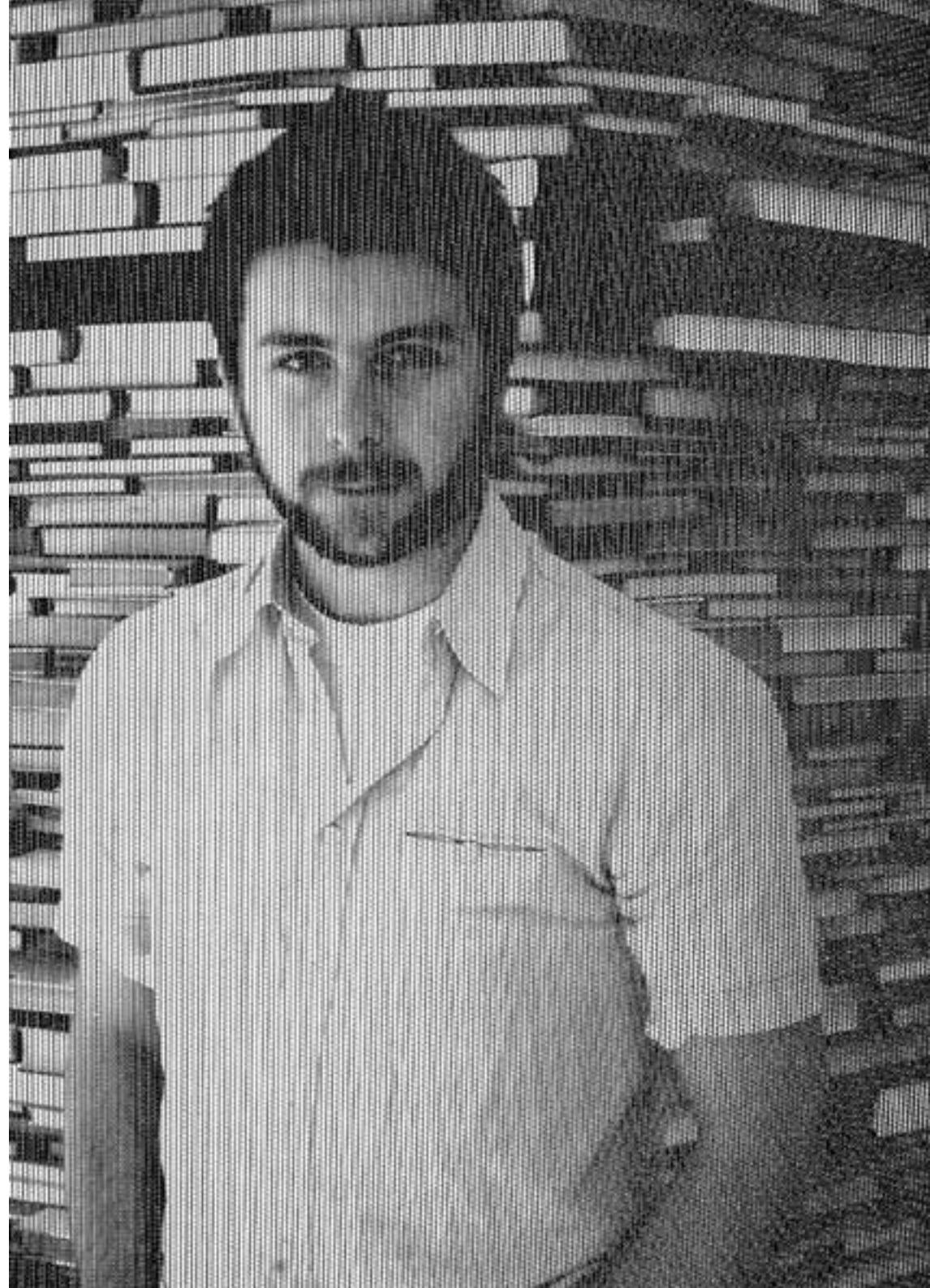
David Machado was born in Lisbon in 1978. In 2001 he was awarded a degree in Economics by the Instituto Superior de Economia e Gestão but after three years working with figures, he gave up to dedicate himself to writing on a full-time basis. He began by publishing short stories in the *DN Jovem* supplement of the Lisbon daily, *Diário de Notícias*. In 2004 his story *O Fantástico Verão do Café Lanterna* was part of the Coolbooks anthology *Contos de Verão* and in 2006 Editorial Presença published his story for children entitled *A Noite dos Animais Inventados*, which won the Branquinho da Fonseca 2005 Prize, awarded by the Calouste Gulbenkian Foundation and the *Expresso* weekly newspaper. In the same year he published a novel entitled *O Fabuloso Teatro do Gigante*. His new story for children *Os Quatro Comandantes da Cama Voadora* will be published in March 2007.

David Machado wurde 1978 in Lissabon geboren. 2001 beendete er sein Studium der Wirtschaftswissenschaften am Instituto Superior de Economia e Gestão. Nach drei Jahren Umgang mit Zahlen wandte er sich schließlich dem Schreiben zu. Er veröffentlichte zunächst Erzählungen in der Beilage *DN Jovem* der Tageszeitung *Diário de Notícias*. 2004 wurde seine Erzählung *Der fantastische Sommer des Café Lanterna* in die Sammlung Sommergeschichten aufgenommen. 2006 veröffentlichte er seine Geschichte für Kinder *Die Nacht der erfundenen Tiere*, die 2005 den Prémio Branquinho da Fonseca der Gulbenkian-Stiftung und der Wochenzeitung *Expresso* gewonnen hatte. Im selben Jahr veröffentlichte er den Roman *Das märchenhafte Theater des Riesen*. Im März 2007 erschien die Kindergeschichte *Die vier Kommandanten der fliegenden Decke*.

David Machado er født i Lisboa i 1978. Han har en BA i økonomi fra Instituto Superior de Economia e Gestão fra 2001. Etter å ha arbeidet med tall i tre år, sluttet han for å vie seg til skrivingen på full tid. Til å begynne med fikk han utgitt noveller i det prestisjefylte ungdomsbilaget *DN Jovem* i avisene *Diário de Notícias*. I 2004 bidro han med novellen *O fantástico Verão do Café Lanterna* (Den fantastiske sommeren på Café Lanterna) i antologien *Contos de Verão* (Sommerfortellinger) på forlaget Coolbooks. I 2006 utga forlaget Presença hans barnefortelling *A Noite dos Animais Inventados* (Fantasidyrenes natt), en bok han mottok ukeavisen *Expresso* og Gulbenkian-stiftelsens pris Prémio Branquinho da Fonseca for. Samme år utga han romanen *O Fabuloso Teatro do Gigante* (Kjempens fabelaktige teater). I mars 2007 utgir han barneboken *Os Quatro Comandantes da Cama Voadora* (De fire offiserene i den flyvende sengen).

David Machado nasceu em Lisboa em 1978. Em 2001, licenciou-se no curso de Economia pelo Instituto Superior de Economia e Gestão. Após três anos a trabalhar com os números, afastou-se para se dedicar à escrita a tempo inteiro. Começou por publicar contos no suplemento *DN Jovem* do jornal *Diário de Notícias*. Em 2004, participou na colectânea *Contos de Verão* da editora Coolbooks, com o conto *O fantástico Verão do Café Lanterna*. Em 2006, a Editorial Presença publicou o seu conto infantil *A Noite dos Animais Inventados*, vencedor do Prémio Branquinho da Fonseca 2005 da Fundação Calouste Gulbenkian e do Semanário *Expresso*. E nesse mesmo ano, publicou o romance *O Fabuloso Teatro do Gigante*. Em Março de 2007 será publicado o conto infantil *Os Quatro Comandantes da Cama Voadora*.

© Joana Machado

Che cos'è Scritture Giovani?

Scritture Giovani è un progetto ideato da Festivaletteratura che punta alla promozione dei giovani scrittori europei. Nato nel 2002 con il sostegno del Programma Cultura 2000 dell'Unione Europea e proseguito negli anni con crescente successo, Scritture Giovani vede impegnati alcuni dei principali festival letterari europei - insieme a Festivaletteratura, The Guardian Hay Festival (Regno Unito), internationales literaturfestival berlin (Germania) e Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset (Norvegia) - e illycaffè, fin dal primo anno partner del progetto.

Con Scritture Giovani Festivaletteratura, The Guardian Hay Festival, internationales literaturfestival berlin e Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset, luoghi di incontro privilegiati tra il pubblico e gli scrittori, accentuano il proprio carattere propositivo, ponendo all'attenzione del pubblico una nuova generazione di scrittori.

Scritture Giovani per il 2007 seleziona cinque giovani autori di diverse espressioni linguistiche (inglese, italiano, norvegese, portoghese e tedesco): agli autori dei quattro paesi dei festival Scritture Giovani affianca un autore proveniente da un altro paese europeo (per il 2007 il Portogallo).

Il progetto, secondo la formula già apprezzata negli scorsi anni, prevede:

- la pubblicazione nelle lingue dei quattro festival coinvolti di una raccolta di racconti: ogni autore ha scritto, appositamente per il progetto, un racconto breve raccolto in questa antologia. Il tema scelto come filo conduttore dei racconti per l'edizione 2007 è *Inquietudine*.
- la partecipazione degli autori alle edizioni 2007 dei quattro festival: ogni autore si confronterà con il pubblico europeo dei lettori tenendo un reading e dialogando con autori già affermati a livello internazionale.

Aggiornamenti, racconti e notizie sugli autori verranno pubblicati sul sito internet di Scritture Giovani (www.scritturegiovani.it). I singoli racconti saranno inoltre disponibili nella collana *illystories*, che illycaffè pubblica e distribuisce gratuitamente in una selezione di bar clienti. La collana è nata infatti per accompagnare e arricchire il momento del caffè al bar – facendo di un momento di pausa l'occasione di un incontro inusuale.

What is Scritture Giovani?

Scritture Giovani is a project devised by Festivaletteratura to promote young European writers. It started in 2002 with the support of the European Union's Cultural Programme 2000 and has continued with increasing success. It involves several of Europe's major literary festivals – Festivaletteratura, The Guardian Hay Festival (United Kingdom), internationales literaturfestival berlin (Germany) and Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset (Norway) – and illycaffè, who have been part of the project since the start.

With the Scritture Giovani project, Festivaletteratura, the Guardian Hay Festival, the internationales literaturfestival berlin and Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset highlight their aims and introduce a new generation of writers to the public in these privileged meeting places.

For the year 2007 Scritture Giovani has chosen five young authors from different linguistic traditions (English, Italian, Norwegian, Portuguese and German): a writer from another European country (Portugal for 2007) has been added to the authors of the four countries where the festivals are held.

The project will again entail publication in the four languages of the festivals a collection of short stories written specifically for the project. The subject which will provide the leitmotif for the 2007 edition is *Disquiet*.

The authors will attend the 2007 edition of the four festivals and each of them will encounter the European reading public by giving a reading and conversing with writers of international repute.

Updates, the short stories and news about the authors will be published on the Scritture Giovani website (www.scritturegiovani.it). All the stories will also appear in *illystories*, published and distributed by illycaffè in selected cafés. This complimentary series accompanies and enhances one's coffee at the bar, making the break occasion for an out-of-the ordinary encounter.

Was ist Scritture Giovani?

Scritture Giovani wurde von Festivaletteratura, dem italienischen Literaturfestival in Mantova, konzipiert und dient der Förderung junger europäischer Schriftsteller. An dem Projekt, das im Jahr 2002 mit Unterstützung des Kulturprogramms 2000 der Europäischen Union lanciert und in den Folgejahren mit zunehmendem Erfolg fortgeführt wurde, sind einige der bedeutendsten europäischen Literaturfestivals beteiligt – neben Festivaletteratura sind dies The Guardian Hay Festival (Großbritannien), das internationale literaturfestival berlin (Deutschland) und Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset (Norwegen) – sowie illycaffè, vom ersten Jahr an Partner des Projekts.

Als privilegierte Foren der Begegnung von Autoren mit ihrem Publikum unterstreichen Festivaletteratura, The Guardian Hay Festival, das internationale literaturfestival berlin und Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset mit Scritture Giovani ihre aktive Rolle, indem sie das Publikum auf eine neue Generation von Schriftstellern aufmerksam machen.

Für das Jahr 2007 hat Scritture Giovani fünf junge Autoren ausgewählt, die in verschiedenen Sprachen schreiben (deutsch, englisch, italienisch, norwegisch und portugiesisch). Den Autoren aus den vier Festivalländern stellt Scritture Giovani einen Autor aus einem anderen europäischen Land (2007 aus Portugal) zur Seite.

Das bereits in den vergangenen Jahren bewährte Reglement sieht folgendes vor:

- die Veröffentlichung einer Sammlung von Erzählungen in den Sprachen der vier beteiligten Festivals: Alle beteiligten Autoren schreiben eigens für das Projekt eine Erzählung, die in diese Anthologie aufgenommen wird. Das im Jahr 2007 als Leitfaden vorgegebene Thema lautet *Unruhe*.

- die Teilnahme der Autoren an Veranstaltungen der vier Festivals im Jahr 2007: Alle beteiligten Autoren stellen sich im Rahmen einer Lesung und im Dialog mit international bereits bekannten Schriftstellern dem europäischen Lesepublikum vor.

Die Erzählungen sowie Aktuelles und Informationen zu den Autoren werden auf der Web-Seite von Scritture Giovani veröffentlicht (www.scritturegiovani.it) Die einzelnen Erzählungen erscheinen überdies in der von illycaffè herausgegebenen Reihe *illystories*, deren Hefte in ausgewählten illy-Kaffeebars kostenlos ausliegen. Die Sammlung ist aus der Idee heraus entstanden, den Kaffeegenuss in der Bar um ein zusätzliches Moment zu bereichern und in der Kaffeepause Gelegenheit zu einer ungewöhnlichen Begegnung zu geben.

Hva er Scritture Giovani?

Scritture Giovani er et prosjekt igangsatt av Festivaletteratura, Mantova, i den hensikt å hjelpe frem unge europeiske forfattere. Prosjektet, som ble startet i 2002 med støtte fra EUs Kulturprogram 2000 og videreført med stadig større suksess i de senere år, involverer noen av de viktigste europeiske litteraturfestivalene -- foruten Festivaletteratura (Italia), The Guardian Hay Festival (Storbritannia), internationales literaturfestival berlin (Tyskland) og Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset (Norge) -- samt illycaffè, som har vært en samarbeidspartner fra starten av.

I tillegg til å være ypperlige arenaer for møter mellom forfattere og publikum ønsker Festivaletteratura, The Guardian Hay Festival, internationales literaturfestival berlin og Bjørnsonfestivalen Molde og Nesset med Scritture Giovani å understreke sin fremadskuende karakter ved å rette publikums oppmerksomhet også mot en ny generasjon av forfattere.

For 2007 har Scritture Giovani valgt ut fem unge forfattere fra forskjellige språkområder (engelsk, italiensk, norsk, portugisisk og tysk); i tillegg til forfattere fra festivallandene vil Scritture Giovani også trekke frem en forfatter fra et annet europeisk land (i 2007 fra Portugal).

Ved å følge det vellykkede mønsteret fra tidligere år vil man sørge for:

-- utgivelse på de fire festivalenes språk av en samling fortellinger; hver av forfatterne har skrevet, spesielt for prosjektet, en kort fortelling som inngår i den foreliggende antologien. Tema valgt som ledetråd for 2007-utgaven er *Uro*.

-- deltagelse av forfatterne ved de fire festivalene i 2007; forfatterne gis anledning til å møte et europeisk publikum, gjennom opplesning og i samtale med forfattere som allerede er internasjonalt etablerte.

Oppdateringer, tekster og informasjon om forfatterne vil ble lagt ut på Scritture Giovannis nettsider (www.scritturegiovani.it). Enkeltvis vil fortellingene også bli å finne i serien *illystories*, som illycaffè utgir og distribuerer gratis gjennom et utvalg av sine barer. Denne serien er laget nettopp med tanke på å ledsage og berike et besøk i kaffebaren -- ved å la kaffepausen bli en mulighet for et møte utenom det vanlige.

Il bar: crocevia di volti, fatti, situazioni. Accompagnare il momento del caffè con una lettura è un'opportunità per incoraggiare una riflessione o un dialogo, per raccontarsi e raccontare.

Per il sesto anno consecutivo illycaffè sostiene Scritture Giovani - progetto nato in collaborazione con il Festivaletteratura di Mantova – contribuendo alla diffusione degli scritti di autori emergenti, con la volontà di facilitare l'incontro tra il pubblico e la scrittura.

Il tema dei racconti di quest'anno è "inquietudine", sentimento che forse più d'ogni altro segna la gioventù e nel contempo questa nostra epoca caratterizzata dalle incertezze. Emozione spesso sottovalutata, l'inquietudine contiene in sé l'"assenza", una sorta di "mancanza di" che riesce prepotentemente a mobilitare le energie: a volte per far loro compiere insensate involuzioni, altre per farle convergere in uno stimolo continuo alla ricerca della perfezione, della pienezza e infine della crescita.

The bar: a crossroads of faces, details and circumstances. Accompany your coffee time with a little reading and an opportunity for thought or conversation, to talk about yourself, to tell your story.

For the sixth consecutive year illycaffè is supporting Scritture Giovani, a project started with Festivaletteratura, Mantova, the aim of which is to foster the work of emerging young writers and to unite public and authors.

The topic of the short stories this year is "disquiet", a condition that perhaps more than any other characterises the young and an era marked by uncertainty such as ours. An often undervalued emotion, disquiet encapsulates an "absence", a sort of "want" that rallies energy with urgency: at times causing its senseless decline, at others making it a constant incentive in the search for perfection, fullness and, finally, growth.

Die Bar — ein Ort, an dem Gesichter, Fakten, Situationen aufeinandertreffen. Begleitet man den Augenblick des Kaffegenusses mit einer Lektüre, werden dadurch vielleicht Gedanken oder ein Dialog angeregt und man beginnt, sich auszudrücken, zu erzählen.

Bereits im sechsten Jahr in Folge unterstützt illycaffè Scritture Giovani -- ein Projekt, das in Zusammenarbeit mit Festivaletteratura, dem Literaturfestival in Mantua, entwickelt wurde -- und trägt in der Absicht, Literatur und Publikum einander näherzubringen, zur Verbreitung der Texte junger Autoren bei.

Das Thema der diesjährigen Erzählungen ist „Unruhe“ -- ein Gefühl, das vielleicht wie kein anderes die jungen Lebensjahre kennzeichnet und zugleich auch unsere von Unsicherheit geprägte Gegenwart. Als ein oft unterschätzter Gefühlszustand bezieht sich die Unruhe auf „etwas, was fehlt“, auf eine Art „Mangelzustand“, der mit Macht Energien freizusetzen vermag: manchmal, um sie sinnlos in sich selbst kreisen zu lassen, manchmal, um sie zu bündeln und zu einem ständigen Anreiz zu machen, sich zu vervollkommen, nach Erfüllung zu suchen und schließlich zu wachsen.

Kaffebaren: et sted hvor ansikter, hendelser, situasjoner krysses. Lar man kaffedrikkingen ledsages av lesning, oppmuntres man også til refleksjon og dialog, til å fortelle og selv bli fortalt.

For sjette år på rad støtter illycaffè Scritture Giovani -- et prosjekt kommer i stand som et samarbeid med Festivaletteratura, Mantova -- ved å bidra til utbredelsen av litteratur skrevet av unge, lovende forfattere og legge til rette for møter mellom publikum og det skrevne ord.

Tema for årets fortellinger er "uro", en følelse som kanskje mer enn noen annen kjennetegner ungdommen og vår tid preget av usikkerhet. Som en ofte undervurdert sinnstilstand innebærer uroen i seg selv et "fravær", en slags "mangel" som på overveldende vis klarer å mobilisere energi: noen ganger slik at denne blir brukt til å foreta meningsløse tilbakeskritt, andre ganger slik at den danner en kontinuerlig stimulans i vår søken etter perfeksjon, etter fullbyrdelse, etter vekst.

Festivaletteratura

via Accademia, 47 - 46100 Mantova
Italia/Italy/Italien/Italia
tel. +39.0376.223989
fax +39.0376.367047
info@festivaletteratura.it
www.festivaletteratura.it

The Guardian HAY FESTIVAL

The Drill Hall, 25 Lion Street - Hay-on-Wye HR3 5AD
Regno Unito/United Kingdom/Vereinigtes Königreich/Storbritannia
tel. +44.(0)870 787 2848
fax +44.(0)1497 821 066
admin@hayfestival.com
www.hayfestival.com

internationales literaturfestival berlin

Chausseestr. 5 - 10115 Berlin
Germania/Germany/Deutschland/Tyskland
tel. +49.(0)30.278786-49
fax +49.(0)30.278786-85
info@literaturfestival.com
www.literaturfestival.com

bjørnsonfestivalen the norwegian festival of international literature

Fylkeshuset, 6404 Molde
Norvegia/Norway/Norwegen/Norge
tel. +47 71 25 80 99
fax +47 71 25 80 80
post@bjornsonfestivalen.no
www.bjornsonfestivalen.no

con il sostegno di / with the support of / mit Unterstützung von / med støtte fra

 Instituto Camões - Portugal

 NORLA Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet

Norwegian Association of Literary Translators

 Welsh Literature Abroad/Llenyddiaeth Cymru Dramor

Festivaletteratura: Goethe Institut, Instituto Camões - Portugal;

The Guardian Hay Festival: Academi in Wales, The Arts Council of Wales, The British Council, Goethe Institut - London, The Nordic Council;

internationales literaturfestival berlin: Istituto Italiano di Cultura - Berlin, NORLA - Det. Kgl. norske Utenriksdepartement;

Bjørnsonfestivalen: Arts Council of Norway, The British Council - Oslo, Goethe Institut - Oslo, Istituto Italiano di Cultura - Oslo.

Si ringraziano

João Nuno Alçada, Consigliere culturale dell'Ambasciata del Portogallo a Roma;
la Biblioteca Civica e l'Assessorato alla Cultura del Comune di Merano per la tappa annuale
di Scritture Giovani;
Stefano Tettamanti - Grandi & Associati per l'editing del racconto italiano.

copertina / cover / Umschlag / omslag

Marco Pastorin (Corso di Laurea in Disegno Industriale dell'Università degli Studi della Repubblica
di San Marino - Università IUAV di Venezia)

progetto grafico / graphics / grafische Gestaltung / grafisk utforming

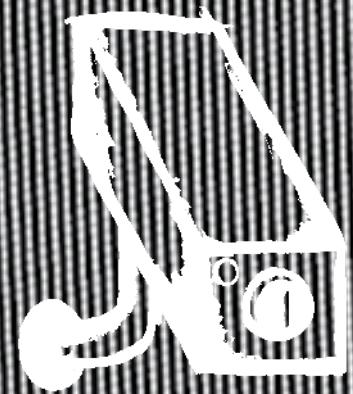
Pietro Corraini, corrainiStudio

stampa / printing / Druck / trykk

Printed in Italy

Grafiche SiZ - Verona
Maggio / May / Mai 2007

Maurizio Corraini s.r.l.
via Ippolito Nievo, 7/A
46100 - Mantova
Italy

scritturegiovani